ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ PROGRAMI

TÜRKİYE'DE DÜZENLENEN ULUSLARARASI EĞİTİMDE YARATICI DRAMA KONGRELERİNİN, FARKLI ÜLKE EĞİTMENLERİNİN ATÖLYELERİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞEVİN FATMA YILMAZ

ANKARA
EKİM, 2022

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
1946

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ PROGRAMI

TÜRKİYE'DE DÜZENLENEN ULUSLARARASI EĞİTİMDE YARATICI DRAMA KONGRELERİNİN, FARKLI ÜLKE EĞİTMENLERİNİN ATÖLYELERİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ŞEVİN FATMA YILMAZ

DANIŞMAN: DR. ÖĞR. ÜYESİ NAMİ EREN BEŞTEPE

ANKARA
EKİM, 2022

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğüne,

Şevin Fatma YILMAZ adlı öğrencinin hazırladığı "Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongrelerinin, Farklı Ülke Eğitmenlerinin Atölyeleri Kapsamında İncelenmesi" başlıklı bu çalışma Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı / Güzel Sanatlar Eğitimi Programı'nda jüri üyelerince oy birliği ile **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

	Jüri Üyeleri	İmza
Başkan	Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL	……
Üye	Dr. Öğr. Üyesi Nami Eren BEŞTEPE	……
Üye	Doç. Dr. Murtaza AYKAÇ	…….

ONAY

Bu tez Ankara Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğretim Yönetmeliği'nin ilgili maddeleri uyarınca jüri üyeleri tarafından 07/09/2022 tarihinde, Enstitü Yönetim Kurulunca …/…/2022 tarihinde kabul edilmiştir.

……

Prof. Dr. İlhan YALÇIN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü V.

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ

Tez içindeki bütün bilgileri akademik yazım kurallarına uygun biçimde raporlaştırdığımı ve bunları etik ilkelere (atıfta bulunulan tüm yapıtlara kaynaklarda yer verilmesi, tezde kullanılan bilgi ve belgelere resmi yollarla ulaşılması ve bunların aslı bozulmadan kullanılması vb.) uygun olarak elde ettiğimi ve sunduğumu bildiririm.

Şevin Fatma YILMAZ

ÖZET

TÜRKİYE'DE DÜZENLENEN ULUSLARARASI EĞİTİMDE YARATICI DRAMA KONGRELERİNİN, FARKLI ÜLKE EĞİTMENLERİNİN ATÖLYELERİ KAPSAMINDA İNCELENMESİ

YILMAZ, Şevin Fatma
Yüksek Lisans Tezi, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı
Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Nami Eren BEŞTEPE
Ekim, 2022, xvii + 232 Sayfa

Bu araştırmada, 1985-2019 yılları arası Türkiye'de düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminer ve kongrelerinin, farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderlerin atölyeleri kapsamında incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda ilgili atölyeler; atölye yapılandırmaları, uygulamaları ve süreç yönetimi, kullandıkları teknikler ve Türkiye'deki yaratıcı drama alanın gelişimine katkıları bağlamında değerlendirilmiştir. Araştırmada temel nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmış, incelenecek atölyeler amaçlı örneklem yöntemi ile belirlenmiştir. Bu doğrultuda kongre/seminer kitaplarında yer alan "farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmen/liderlerinin atölyeleri" seçilmiş, 68 eğitmen/lider tarafından gerçekleştirilmiş, 108 farklı atölye incelenmiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak doküman inceleme yönteminden yararlanılmıştır. Eğitmen/lider atölye dökümleri araştırmacı tarafından uzman desteği ile oluşturulan çerçeve doğrultusunda incelenmiş, veriler betimsel analiz aracılığı ile kodlanarak nihai bulgular elde edilmiştir. Bu araştırmadan elde edilen bulgular, Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongre (UEYDS/K)'lerine farklı ülkelerden katılan atölye eğitmen/liderlerinin ağırlıklı Almanya ve İngiltere'den katılım sağladığı, lisans mezunu, yaratıcı drama eğitmeni ve/veya tiyatro pedagogu mesleki alanında uzman kişilerden oluştuğu görülmüştür. Atölyelerinin içeriği incelendiğinde, genel olarak yaratıcı dramanın araç boyutuna ilişkin çalışmalardan oluştuğu, uygulamalarının büyük bir kısmında Isınma/Hazırlık ve Canlandırma aşamalarına yer verirken, Değerlendirme/Tartışma aşamasının atölyelerin yarısında olmadığı görülmüştür. Bu anlamı ile atölye yapısı bakımından Türkiye ile

benzeşirken, atölye yapılandırma sistemi bakımından farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye'de yaratıcı drama alanının bu seminer/kongrelerle birlikte yapılanmaya, gelişmeye başladığından hareketle Türkiye'deki atölye yapısının oluşumunda kongre ve seminerlerin önemli bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Eğitimde Yaratıcı Drama, Yaratıcı Drama Uluslararası Kongreleri, Eğitmen Atölyeleri, Dramada Aşama Sistemi, Yaratıcı Dramanın Aşamaları

ABSTRACT

ANALYSIS OF "INTERNATIONAL CREATIVE DRAMA IN EDUCATION" CONGRESSES HELD IN TURKEY, WITHIN THE SCOPE OF WORKSHOPS OF INSTRUCTORS FROM DIFFERENT COUNTRIES

YILMAZ, Şevin Fatma

Master's Thesis, Department of Fine Arts

Advisor: Assistant Professor Nami Eren BEŞTEPE

October, 2022, xvii + 232 Pages

This research aims to analyze, the workshop structuring, practice and process management and techniques by international creative drama instructors/leaders from different countries that have participated to International Creative Drama seminars and congresses held in Turkey between 1985-2019 and the effects of those on the development of creative drama field in Turkey. Amongst the basic qualitative research methods, document review is used in this research and purposive sampling method is used for select to the workshops to be analyzed. In this respect, "workshops of creative drama instructors/leaders participating from different countries" that took part in the congress/seminar books were chosen and 108 different workshops lead by 68 instructors/leader were analyzed. Document review is used as the data collection tool in the study. The instructor/leader workshop reports were analyzed by the researcher within the scope that was created using professional assistance and the data were coded via descriptive analysis to acquire final findings. Findings of the research indicate that the majority of participant instructors/leaders to the International Creative Drama İn Education Seminars/Congress (ICDES/C) are from Germany and United Kingdom among the different countries; have bachelor's degree; are creative drama instructor and/or experts on theater pedagogy professional field. When the contents of the workshops are analyzed, it's been found out that they include studies regarding the tool dimension of creative drama and while the stages of Warm up/Preparation and Improvisation are included in most of the pursuance, half of the workshops lack the Evaluation stage. In this sense, it is concluded that while workshops are alike Turkey in

terms of workshop structure, it differs in terms of progressivity. With reference to the fact that creative drama field in Turkey started developing with those seminars/congresses, it is also concluded that the congresses and seminars play a considerable role in the creation of workshop structure in Turkey.

Key Words: Creative Drama in Education, Creative Drama International Congress, Instructor Workshops, Stage System in Drama, Stages of Creative Drama

ÖNSÖZ

Türkiye'de yaratıcı drama çalışmalarının son yıllarda artan bir ivme kazandığı görülmektedir. Ülke genelinde özellikle covid-19 döneminde açılan çevrim içi dersler ile alanda çalışmak üzere her meslek, öğrenim düzeyi ve yaştan katılımcı eğitim almaktadır. Bu anlamda alanda yapılan çalışmaların desteklenmesinin ve yaratıcı dramanın atölye uygulama sürecinin dışında, tarihsel bir gelişime sahip olan, sanat dallarından ve farklı kültürlerden beslenen bağımsız bir disiplin olduğunun ve bu bağımsız disiplinin Türkiye'de kongre ve seminerler aracılığı ile nasıl adım adım geliştiğinin yeni yetişen kuşaklarca öğrenilmesinin önemli olduğu düşünülmüştür. Bu nedenle Çağdaş Drama Derneği öncülüğünde 40 seneye yaklaşan bir süreçte düzenlenmeye devam edilen kongre/seminer çalışmalarının incelenmesi ve alana katkı sağlaması amacıyla derlenerek bu alana ilgi duyanların kullanımına sunulması amaçlanmıştır.

Alana katkı olması amacıyla çıktığım bu yolda Covid-19 salgınının zorlu şartlarına inat, süreç boyunca desteğini esirgemeyen danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Nami Eren BEŞTEPE' ye, yoğun olmalarına rağmen zaman ayırıp sorularıma cevap veren, görüşlerini paylaşan değerli hocalarım, Öğr. Gör. Dr. İhsan METİNNAM, Öğr. Gör. Dr. Gökhan KARAOSMANOĞLU, Öğr. Gör. Erdem EREM' e, yüksek lisansım ve yaratıcı drama eğitmenliği eğitimim boyunca fikirleri, görüşleri ve öğrettikleri ile öğrenme serüvenime katkı sağlayan hocalarım Prof. Dr. Ayşe OKVURAN ve Arş. Gör. Dr. Zeki ÖZEN' e, değerli geri bildirimleri ile çalışmama nitelik katan jüri üyesi kıymetli hocalarım Prof. Dr. Ömer ADIGÜZEL ve Doç. Dr. Murtaza AYKAÇ 'a teşekkür ederim.

Ve son olarak, doğduğum andan itibaren yanımda olan abim Uygar Lezgin KAYA ve rol modelim canım annem Zehre ÖZKAYA ile öğrenme sürecimde en çok fedakârlığı yapan biricik eşim Çağrı YILMAZ ve yeniden oyun oynamama, hayal kurmama sebep değerli oğlum Alp Kaya YILMAZ' a teşekkür ederim.

Canım Aileme, kıymetlim Alp'e ve ilelebet öğrenci kalanlara…

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BİLDİRİMİ ... iii
ÖZET ... iv
ABSTRACT ... vi
ÖNSÖZ ... viii
İÇİNDEKİLER ... x
TABLOLAR DİZİNİ ... xv
ŞEKİLLER DİZİNİ ... xvi
KISALTMALAR ... xvii
BÖLÜM I ... 1
GİRİŞ ... 1
1.1. Problem Durumu ... 1
1.1.1.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongreleri ... 3
1.2. Araştırmanın Amacı ... 8
1.3.Araştırmanın Önemi ... 8
1.4.Sınırlılıklar ... 10
BÖLÜM II ... 11
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR ... 11
2.1.Türkiye'de Yaratıcı Drama ... 11
2.1.1. Türkiye'de Yaratıcı Drama Uygulamaları, Oturum Yapıları ve Atölye Yapılandırması ... 12
2.1.2. Yaratıcı Drama Uygulamalarının Farklı Ülkelerde Uygulanışına Yönelik Örnekler ... 15
2.2.Uluslararsı Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongreleri ve Yapılan Çalışmalar ... 17
2.2.1. Yıllara Göre Seminer/Kongrelerin Temaları ve Gelişimi ... 19
2.2.2. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongre Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları ... 21
2.3.Uluslarası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine Farklı Ülkelerden Katılan Eğitmen/Liderlerin Kısa Özgeçmişleri ... 35
BÖLÜM III ... 53
YÖNTEM ... 53
3.1. Araştırma Modeli ... 53
3.2. Örneklem ... 54
3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması ... 55

3.3.1. Doküman İncelemesi 55
3.3.2. Veri Toplama Süreci 56
3.4. Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması 57
BÖLÜM IV 59
BULGU VE YORUMLAR 59
4.1. ATÖLYE İNCELEMELERİ 59
4.1.1. Ulrika SEPRENGER (5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1993, Sayfa 19-25) 59
4.1.2. Dagmar DÖRGER Ve Hans Wolfgang NICKEL (5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1993, Sayfa 5-18) 60
4.1.3. Andrea EARL (6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 71-79) 62
4.1.4. Asa Helga RAGNARSDOTTIR (21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2012, Sayfa 29-72) 64
4.1.5. Barbara RUSTER (10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2005, Sayfa 25-68) 66
4.1.6. Wolfgang WERMELSKIRCH (10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2005, Sayfa 83-150) 70
4.1.7. Hugh LOVEGROVE (4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1991, Sayfa 11-19) 73
4.1.8. Sabina STANGE (6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 79-84) 74
4.1.9. Peter WARD (6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 84-92) 75
4.1.10. Uwe KRIEGER (7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 106-112) 77
4.1.11. Carmel O'SULLIVAN (14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 91-150) 78
4.1.12. Kari Mjaaland HEGGSTAD (14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 151-206) 82
4.1.13. Karl MEYER (14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 207-227) 84
4.1.14. Renata BREITIG (8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2001, Sayfa 72-80) 86
4.1.15. Erik SZAUDER (9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2003, Sayfa 113-122) 88
4.1.16. Luciano IOGNA (9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2003, Sayfa 61-93) 90
4.1.17. Gunter MIERUCH (9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2003, Sayfa 94-112) 92
4.1.18. Roger FORNOFF (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 77-91) 94

4.1.19..Jutta HEPPEKAUSEN (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 110-171) 95
4.1.20. Jan WEISBERG ve Swanje NOELKE (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 92-109)..... 98
4.1.21. Hans Martin RITTER (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 191-201) 100
4.1.22. Ines HONSEL (11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2007, Sayfa 33-63) 101
4.1.23. Geddy ANIKSDAL (12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2008, Sayfa 145-202) 103
4.1.24.Vibeke LIE (12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2008, Sayfa 203-252) 105
4.1.25. Ulrike JUNGMAIR (15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 9-38) 107
4.1.26. Gertrud AUGE (15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 39-68) 109
4.1.27. Janecke THESEN ve Mette Boe LYNGSTAD (17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 95-104)..... 111
4.1.28. Dominique DEVINE (17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 121-129) 113
4.1.29. Sigrid SEBERISH (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 218-231) 114
4.1.30. Mario GALLO (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 142-193) 116
4.1.31. Elise DEVLIEGER (22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2013, Sayfa 24-50) 119
4.1.32..Katrin JANSER (24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2014, Sayfa 64-111) 120
4.1.33. Ulrıke STOCKBURGER (24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2014, Sayfa 402-429)..... 122
4.1.34. Romi DOMKOWSKY (24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2014, Sayfa 155-178) 125
4.1.35. Florian VASSEN (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 424-438) 127
4.1.36.Tamas KORZENSKY (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 439-460) 128
4.1.37. Tarek ZBOUN (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 290-334) 130
4.1.38.Maja SVIBEN(26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2016, Sayfa 17-25) 133
4.1.39.Kimmo TAHTIVIRTA (26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2016, Sayfa 52-82) 135

4.1.40.Matthew WARD (27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 17-54) 137

4.1.41. Vicky CAVE & Jenny STAFF (27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 54-85)..... 140

4.1.42. Rebecca MILEHAM (27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 85-125) 142

4.1.43. Maria van BAKELEN & Wilbert var der POST (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 244-288)..... 144

4.1.44. Tom WILLEMS (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 346-370) 147

4.1.45. Katarzyna PASTUSZAK (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 288-330)..... 149

4.1.46. David FARMER (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 145-168) 151

4.1.47…Sylwia JASKULSKA (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 238-260) 153

4.1.48.Mateusz MARCINIAK (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 294-308) 155

4.1.49. David DAVIS (12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2008, Sayfa 13-92) 156

4.1.50. Hans Wolfgang NICKEL (17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 77-94)..... 159

4.1.51. John SOMERS (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 65-92) 161

4.1.52. Gerd KOCH (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 194-217) 164

4.1.53. Roberta SECCHI (22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2013, Sayfa 51-85) 165

4.1.54..Friederike LAMPERT (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 221-250) 166

4.1.55. Darrell ALDRIGE (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 63-113) 167

4.1.56. Tintti KARPPINEN (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 226-244) 169

4.1.57. Daniel SCHOLZ (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 261-282) 171

4.1.58. Nadja RASZEWSKİ (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 424-439) 173

4.1.59. Helga FLOHR (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 330-346) 174

4.1.60. Patrice BALDWIN (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 263-280) 176

4.1.61. Sanja KRSMANOVIC TASIC (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 220-231) ... 178
4.1.62. Anna Lena OSTERN (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 320-333) ... 179
4.1.63..Robin PASCOE (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 232-262) ... 180
4.1.64. Pamela BOWELL (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 281-302) ... 182
4.2. ARAŞTIRMA PROBLEMİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR ... 184
4.2.1. Birinci Problem ve Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar ... 184
4.2.2.İkinci Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar ... 188
4.2.2.1. Isınma/Hazırlık Süreci Bakımından ... 189
4.2.2.2. Canlandırma Süreci Bakımından ... 191
4.2.2.3. Değerlendirme/Tartışma Süreci Bakımından ... 194
4.2.2.4. Atölye Yapısı ve Atölye Yapılandırma Sistemi Bakımından ... 195
4.2.3. Üçüncü Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar ... 197
4.2.3.1.Yaratıcı Dramanın Boyutu Bakımından ... 197
4.2.3.2. Türkiye'deki Yaratıcı Drama Alanındaki Atölye Yapısının Gelişimine Etkisi Bakımından ... 201
4.2.4. Dördüncü Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar ... 203
BÖLÜM V ... 207
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER ... 207
5.1. SONUÇ ... 207
5.1.1. Birinci Problem Ve Alt Problemlerine İlişkin Sonuçlar ... 207
5.1.2. İkinci Probleme İlişkin Sonuçlar ... 208
5.1.3. Üçüncü Probleme İlişkin Sonuçlar ... 209
5.1.4. Dördüncü Probleme İlişkin Sonuçlar ... 211
5.2. TARTIŞMA ... 211
5.3. ÖNERİLER ... 215
KAYNAKÇA ... 217
EKLER ... 225
EK-1 Oturum Planı Örneği ... 226
EK-2 Etik Kurul Kararı ... 230
BENZERLİK BİLDİRİMİ ... 231
ÖZGEÇMİŞ ... 232

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo **Sayfa**

Tablo 1. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongreleri, 1985-2019 Tarih Aralığı 4
Tablo 2. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları 22
Tablo 3. UEYDS/K'lerinde Düzenlenen Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinde Kullanılan Teknikler 185
Tablo 4. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinde Kullanılan Yapılandırma Sistemi Sıklık Tablosu 189
Tablo 5. Isınma/Hazırlık Aşaması Bulunmayan/Kısıtlı Değerlendirilen Atölyeler 191
Tablo 6. Canlandırma Aşaması Kısıtlı Olarak Değerlendirilen Atölyeler 193
Tablo 7. Yaratıcı Drama Atölyesi Olarak Değerlendirilmeyen Atölyeler 193
Tablo 8. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyeleri, Değerlendirme/Tartışma Aşaması Sıklık Tablosu 194
Tablo 9. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinin Türkiye'deki Sistem İle Uygunluğunu Tablosu 197
Tablo 10. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinin Atölye Yapısı Benzerlik Tablosu 197
Tablo 11. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Liderlerin Atölyeleri Yaratıcı Dramanın Boyutları Özet Tablosu 198
Tablo 12. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Liderlerin Atölyeleri Yaratıcı Dramanın Araç Boyutu Detay Tablosu 199
Tablo 13. UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Liderlerin Katıldığı Ülkeler 203
Tablo 14. Eğitmen/Liderlerin Uzmanlık Alanı/Mesleği 204
Tablo 15. Eğitmen/Liderlerin Mezuniyet Durumu 205

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil **Sayfa**

Şekil 1. İllere göre seminer/kongrelerin dağılımı. 19
Şekil 2. UEYDS/K'nin yıllara göre tema dağılımı. 20
Şekil 3. Veri Toplama Süreci Şeması 57
Şekil 4. Yıldırım ve Şimşek Betimsel Analiz Aşamaları 58

KISALTMALAR

UEYDS/K	Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminerleri/Kongreleri
ICDES/C	International Creative Drama in Education Seminars/Congress
IDEA	Uluslararası Drama, Tiyatro ve Eğitim Birliği

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

İnsan var oluşundan bu yana yaşadığı çevre ve dünyaya yoğun bir merak duymaktadır. Bilinen yaşam çevresindeki insan topluluklarının bu merak duygusu doğrultusunda eyleme geçtiği, içinde bulunduğu toplumu anlama ve anlamlandırma kaygısının doğal bir sonucu olarak, bilginin ve bilimlerin ortaya çıktığı görülmektedir.

Yaşadığımız yüzyılda da toplumların gelişimi için en önemli araç hiç şüphesiz ki bilgidir. Bilim ve teknolojideki hızlı ilerleme, toplumları ve çağdaş insanı dönüştürmekte, bu anlamda kültürün değişimi ve dolayısı ile bilginin evrim süreci de ivme kazanmaktadır. Bu evrim süreci içerisinde seyahat eden bilgi, toplumları da sınıflandırmakta, ilkel toplumlardan başlayan süreç, günümüzde "bilgi toplumu" adı altında süregelmektedir.

Modernleşme ile birlikte akılcılığın yükselişe geçtiği bilgi toplumlarında, insanların birbirleri ile olan sosyal iletişiminin, bilgi ve deneyim aktarımına olanak sağlayacak ortak etkinlikler ile gerçekleştiği ve bu etkinliklerden sağlanan paylaşımların, toplumlar, kültürler, uluslar ve disiplinler arası uyuma ve gelişime katkı sağladığı görülmektedir. Çağımızda bilginin ve bilimlerin gelişimine ortam sağlayan ortak etkinliklerden biri de kongrelerdir.

Kongre; Çeşitli ülkelerden yöneticilerin, elçilerin, delegelerin katılmasıyla yapılan toplantı olarak tanımlanmıştır (Türk Dil Kurumu, 2020).

Töreci 'ye (2009, s.94) göre ise; Bilim âleminde kongreler, kişilerin yeni çalışmalarını duyurmak, başkalarının çalışmalarından haberdar olmak, çeşitli oturumlarda yetkili kişilerin derlediği en yeni bilgileri zahmetsizce edinmek, meslektaşları ile tanışmak, aynı konularda çalışanlarla tartışarak araştırmalarında karşılaştıkları problemlere çözümler aramak, ortak araştırma projeleri oluşturmak... Gibi işlevleri ile çok yararlı aktivitelerdir.

Düzenlendikleri alana ilişkin pratik ve teorik bilgilerin aktarımına olanak sağlayan kongreler, uzmanlık gerektiren sanat, tarih, teknoloji, tıp vb. sosyal ve fen bilimleri gibi

alanlarda çalışan akademisyen ve bilim insanları için önemli birer fırsat sunmaktadır. Bu anlamda gerçekleştirildiği alana ilgi duyan bireylerin ve uzmanların bireysel gelişimine ve dolayısı ile ilgili akademik hayatın gelişimine katkı sağlamaktadır.

Ülkemiz ve dünya, toplumsal gelişmeler ve teknolojik yenilikler ile birlikte hızlı bir değişim sürecine girmiştir. Çağın ihtiyaçlarına karşılık verebilmek adına, hem ulusal hem de uluslararası düzeyde eğitimin ve bilginin kalitesinin artırılması, bireyin bağımsız ve yaratıcı düşünceye sahip olarak yetişmesi, edinilen bilgilerin kalıcı ve kullanılabilir olmasına önem verilmekte, buna yönelik olarak, çeşitli eğitim yaklaşımları ve disiplinler geliştirilmeye devam edilmektedir.

San (2018)'ın " Yaratıcı Drama ve Müze" isimli kitabında ele aldığı başlıklara bakıldığında hem ülkemizde, hem de dünyada, Yaratıcı Dramanın, eğitim süreçlerinde bir yöntem-araç olarak doğrudan veya dolaylı kullanıldığını ve aynı zamanda bir amaç yani disiplin olarak sanatlar eğitiminin içerisinde kendine yer bulduğu görülmektedir.

Yaratıcı dramanın tarihçesine bakıldığında, birden ortaya çıkmadığı, sürekli bir gelişim sürecine sahip olduğu görülmektedir. 19. yy'den itibaren yaratıcı dramanın, başlangıçta kavramsallaştırılmamış, ancak uygulanmış örneklerinin, gerek müsamere adı altında, gerekse oyunlaştırmalar vb. uygulamalar ile farklı ülkelerde, kesişen tarihlerde, izlerini belli etmeye başladığını ve bu gelişim sürecine ilişkin bilgiler, bugün yazılı kaynaklardan teyit edilebilmektedir.

Bu yazılı kaynaklara örnek olarak; Britanya'da, Harriet Finlay Johnson'un 1912 tarihli "Dramatik Öğretim Yöntemi" kitabı, yine İngiltere'de Henry Caldwell Cook 'un 1917 tarihli "Oyun Yolu", Peter Slade'in 1954 tarihli " Çocuklarla Yapılan Drama", Brain Way'in 1967 tarihli " Drama Yoluyla Gelişim" kitapları verilebilir. Bunun dışında Amerika'dan Winifred Ward'ın 1930'da "Yaratıcı Drama", 1939'da "Çocuklar İçin Tiyatro", 1947'de "Çocuklar için Oyun Yaratma" 1947'de "Çocuklarla Oyun Kurma", 1952'de "Dramatize Etmek İçin Öyküler", kitapları ve ülkemizde yapılan diğer çalışmalardır (Adıgüzel, 2018).

Yaratıcı dramanın gelişimine ilişkin Türkiye'deki tarihine bakacak olursak, Adıgüzel'e (2018, s.7) göre; Türkiye'de eğitimde yaratıcı dramanın yakın tarihini, 1980'li yıllar öncesi ve sonrası olarak incelemek gerekmektedir. Bunun nedeni ise Türkiye'de yaratıcı drama alanındaki iki öncü olan İnci San ve Tamer Levent'in yaratıcı drama konusunda ilk buluşmalarının 1982 de gerçekleşmesi ve bugünkü anlamı ile yaratıcı drama anlayışının varlığını bu tarihten itibaren hissettirmesidir.

Türkiye'de yaratıcı drama tarihi için 1982 yılı her ne kadar milat olarak alınsa da, 1980 öncesi dönemde, Milli Eğitim programlarında "Dramatizasyon" kavramının yer aldığı, bugünkü yaratıcı drama kavramının önsözü niteliğinde çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmalara örnek olarak, 1950 yılında yayımlanan, Selahattin Çoruh'un "Okullarda Dramatizasyon" adlı kitabı verilebilir.

Çoruh, kitabında dramatizasyonun okullara girişi, Çocuk ve Dramatik Etkinlikler, Öğretim İlkeleri ve Dramatizasyon, Okul-Aile İş birlinde Dramatizasyonun Rolü, Dramatik Gösteriler, Tiyatro, Kuklalar, Karagöz, Radyo Temsilleri gibi bölümlere yer verir. Türkiye'de tiyatronun dışında dramatizasyonu vurgulayan ve doğrudan öğretmenlere yönelik uygulama örnekleri veren bir ilk kitaptır (Adıgüzel, 2008, s.12).

Ülkemizle beraber Dünya'da da eş zamanlı gelişmeler yaşanmaktadır. Britanya'da ilk öncü olduğu düşünülen ve Eğitimde Yaratıcı Dramanın gelişimine katkı sağlayan Harriet Finlay-Johnson, eğitim uygulamalarında kullandığı Dramatizasyon kavramından, 1912 yılında yayımlanan "Dramatik Öğretim Yöntemi" adlı kitabında bahseder.

1.1.1.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongreleri

Türkiye'de 1980 öncesi müsamere, tiyatro oyunları, temsiller ve dramatizasyon kavramaları ile yaratıcı drama kavramına giriş yapılmışken,1980 sonrası ise yaratıcı drama alanında gelişmelerin hız kazandığı bir sürece tanıklık etmektedir. Yaratıcı drama kültürünün oluşmasına büyük katkı sağlayan ve ilki 1985 yılında "1. Uluslararası Eğitimde Dramatizasyon Semineri" adıyla düzenlenmeye başlayan seminerler bu ivmenin ilk adımı niteliğindedir.

1985, yaratıcı dramanın Türkiye'deki çağdaş kullanımının kamuoyuna açılması yönünden başlangıç yılı olarak anılır. Ankara'da 29 Nisan ve 3 Mayıs 1985 tarihleri arasında ilk kez gerçekleştirilen seminerde, eğitimde yaratıcı dramanın bilinen dramatizasyon kavramından farklı ve çağdaş anlamına yönelik genel bir bilgilendirme yapılması amaçlanmıştır. Doğaçlamanın sanat eğitiminde ve genel eğitimde kullanımı hakkında ilk izlenimleri oluşturmada bu seminer çok başarılı olmuştur. Beş gün süren seminerde atölye çalışmaları, konferanslar ve açık oturumlar gerçekleştirilmiştir (Adıgüzel, 2018, s.233).

1987 yılında ikincisi ve 1989 yılında üçüncüsü düzenlenen seminerlerin olağan sonucu olarak, kuramsal bilgi paylaşımının yanında pratik deneyimlerin alış verişi de

gerçekleşmiş ve bu seminerler yaratıcı dramanın Türkiye'de daha geniş kesimlerce tanınmasına ön ayak olmuştur. Yaratıcı dramanın tanıtılması, yaygınlaştırılması ve öğretim yöntemi olarak eğitim programlarında yer alması gibi başat amaçlar ile 1990 yılında kurulan Çağdaş Drama Derneği, gerçekleştirilen seminerlerin geleneksel bir hale gelmesinde önemli rol oynamıştır.

Yaratıcı drama kültürünün ülkemizde yaygınlaşmasında büyük rol oynayan seminerler serisi, 1985 yılından 2008 yılına kadar 2 yılda bir olmak üzere düzenlenmiştir. 2008 yılından itibaren ise seminer tanımı yerini kongreye bırakarak "Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi" başlığı altında yılda 2 defa olarak düzenlenmiştir. 2014 yılından bu yana da yılda bir defa olmak üzere düzenlenmeye devam edilmektedir. 1985 yılında başlayan etkinlikler, ülkemizin birçok şehrinde ve çeşitli başlıklarda olmak üzere düzenlemiş ve 2019 yılında 30. kongresine imza atmıştır.

Geçmişten bu güne düzenlenen seminer/kongre ve başlıkları Tablo 1 de gösterilmiştir.

Tablo 1

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongreleri, 1985-2019 Tarih Aralığı

SEMİNER/KONGRE	ŞEHİR	ZAMAN	KONU
1.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1985	Eğitimde Dramatizasyon Semineri
2.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1987	Eğitimde Drama Semineri II
3.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1989	Eğitimde Drama Semineri III
4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1991	Eğitimde Drama 'ya Yakınlaşmak
5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1993	Drama ve Öğretim Bilgisi
6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1995	Drama, Maske, Müze
7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	1997	Drama, Öğretici Oyun ve Maske
8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	2001	Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Dramada Zaman
9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	2003	Forum Tiyatro, Devinim, Drama
10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	2005	Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama

(Devam ediyor.)

Tablo 1 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongreleri, 1985-2019 Tarih Aralığı

SEMİNER/KONGRE	ŞEHİR	ZAMAN	KONU
11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	ANKARA	2007	Dün, Bugün, Yarın/AB Gençlik Projesi kapsamında atölye yürütülmüştür.
12. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	HATAY	2008	Mozaik
13. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ANKARA	2008	Tiyatro Kongresi
14. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ADANA	2009	Erken Çocukluk Eğitiminde Drama
15. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ESKİŞEHİR	2009	Yaşamda Drama-Dramadan Yaşama
16. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	BURSA	2010	Berthold Brecht ve Öğretici Oyunlar
17. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İSTANBUL	2010	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi
18. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ANTALYA	2011	Farklılıklar, Farkındalıklar
19. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	KOCAELİ	2011	Kentlilik Bilinci
20. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İZMİR	2012	EDERED Buluşması
21. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ŞANLIURFA	2012	Ritüeller ve Yaratıcı Drama
22. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	TRABZON	2013	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim
23. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ANKARA	2013	Kadın Olmak
24. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	MUĞLA	2014	Yöntem Drama, Ders Drama
25. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İZMİR	2015	Dans ve Yaratıcı Drama
26. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İSTANBUL	2016	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet
27. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	BURSA	2017	Yaşayan Müze
28. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ANTALYA	2017	Adaletli Bir Dünya İçin Çember
29. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ANKARA	2018	Gelenler
30. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	ADANA	2019	Uyum, Adaptasyon

Hali hazırda ülkemizde güzel sanatlar eğitimi çatısı altında bir disiplin olarak kendine yer bulan yaratıcı drama, Adıgüzel'e (2018, s.101) göre kendi bileşenlerine, ögelerine sahip farklı bir sanat ve eğitim alanıdır.

En genel yanıyla eğitimde yaratıcı drama; herhangi bir konuyu, doğaçlama, rol oynama gibi tekniklerden yararlanarak, bir grupla ve grup üyelerinin birikimlerinden, yaşantılarından yola çıkarak canlandırmalar yapmaktır. Bu canlandırma süreçlerinde oyunun genel özelliklerinden yararlanılır ve bir lider, drama öğretmeni/eğitmen eşliğinde ve yapılacak çalışmanın amacına, grubun yapısına göre önceden belirlenmiş mekânda yaratıcı drama süreci gerçekleştirilir. Bu kavramlar tiyatro alanı ile karşılaştırıldığında da bir yönüyle yaratıcı dramanın bileşenlerini oluşturur (Adıgüzel, 2006, s.21).

Yaratıcı dramanın bileşenleri, bugün yaratıcı dramanın kabul edilmiş tanımından da yola çıkarak; Yaratıcı drama eğitmeni/lideri, konu-tema, grup/katılımcılar ve yaşantıları, çalışma ortamı-mekân olmak üzere dört başlıkta tanımlanmaktadır. Hiç şüphesiz ki bu bileşenler arasından eğitmen/liderin konumu, yaratıcı dramada süreci başlatan ve katılımcılara rehberlik ederek sürecin en verimli şekilde gerçekleşmesine yardımcı olması bakımından önemlidir.

Bir grup çalışması içerisinde, bireylerin bir yaşantıyı ya da olayı kendi deneyimlerini de işin içine katarak eylemlerinde oynayarak canlandırması ve anlamlandırması, yaratıcı drama eğitmeninin hedefleri ve yöntemleri ile otaya çıkar ve belirlenir. Bu nedenle eğitmen her şeyden önce yaratıcı drama ve oyun tekniklerini iyi bilen, iletişime açık ve istekli, gerektiğinde tiyatro tekniklerinden yararlanabilen, yaratıcı ve yeterli oyun bilgisine sahip, grubun aynı zamanda üyesi olan, katılımcı, güven veren, doğal, spontan, analiz yapabilen kişidir (Adıgüzel,2018, s.103).

Okvuran, "Drama Öğretmeninin Yeterlilikleri" başlıklı çalışmasında, farklı kurum ve kişilerin öğretmen yeterlilik algılarına dönük görüşlerine yer vermiş ve yaratıcı drama eğitmenin/liderin özellik ve yeterliliklerini araştırmacı perspektifinden tanımlamıştır.

Çalışmasında; drama öğretmeninin yeterlilikleri çoğaltılabilir, geliştirilebilir. Bu yeterliliklere sahip olmanın kolay olmadığı açıktır. Ancak bireyin, eğitim sisteminin ve toplumun gereksinimi, isteği, işbirliği ve desteği yoluyla yeterlilikler-beceriler sağlanabilecektir. Bu ise doğru drama bilinci ve bilgisini gerektirir, demektedir (Okvuran,2003, s.82-87) .

Buna göre doğru bir yaratıcı drama bilinci ve bilgisi için, yaratıcı drama eğitmeni/liderinin taşıması gereken özellikleri, iletişim becerileri gelişmiş, gözlem ve analiz yeteneği yüksek, yaratıcı drama alanında kuramsal ve teknik bilgiye sahip,

disiplinler arası bağ kurma yeteneği olan ve alana ilişkin güncel gelişmeleri takip edebilen kişi olarak sayabiliriz.

Yaratıcı drama eğitmeni/liderinin taşıdığı özelliklerinden; atölyeleri yönetme, planlama, uygulama biçimleri, grup dinamiğini ve öğrenme sürecini doğrudan etkileyen faktörlerdendir. Eğitmenin/liderin, atölye uygulamaları ve kendi mesleki gelişimine yönelik yapacağı araştırmalar, katılacağı kongre ve seminerler, takip edeceği ulusal – uluslararası yayınlar yaratıcı dramanın gelişimine oldukça katkı sağlayacaktır. Buradan hareketle eğitmenin/liderin süreci planlayan ve geliştiren olması yanı sıra, yaratıcı drama kavramı için de oldukça önemli bir bileşen olduğu sonucuna ulaşılabilir.

San, bir drama eğitmeni/liderinin gözden kaçırmaması gereken üç alan bulunmaktadır demektedir. Bu alanları; sanatsal alan, kuramsal(bilgisel) alan ve eğitimbilim-öğretim bilgisi(didaktik) alan olarak sıralamıştır. Ayrıca bir drama liderinin araştırmaya dayalı ve çeşitli dersler arasında ilişkiler kurabilen, disiplinler arası projelerin geliştirilip yürütülmesini; atölye çalışmaları düzenlemesi ve özgür zamanlarda bunların gerçekleştirilmesini, yerel kültürel organizasyonlarla bağlantı kurarak değişik Sosyo-kültürel ortamlarda çalışabilmesini, iş birliğine gidilebilmesini sağlaması gerektiğinden bahsetmektedir(San, 2018, s.130).

Dolayısıyla farklı ülkelerde yaşayan uygulayıcılar, eğitmenler/liderler tarafından yaratıcı dramanın nasıl algılandığı ve yorumlandığını görmenin, dünyada üzerinde ülkemizle birlikte eş zamanlı olarak gelişmekte olan öğrenim süreçlerini ve bu süreçlerin ele alınışını algılamak, bir alanın gelişimine katkıda bulunmak ve alanda gerçekleşen gelişmelere tanıklık edebilmek bakımından oldukça anlamlı olacağı düşünülmektedir.

Bu doğrultuda yapılan ilgili çalışmada, bir disiplinin çıkışı, gelişimi ve farklı coğrafyalardaki yansımasını incelemek, amaçlanmıştır. Araştırma probleminin çıkış noktası olarak; bir bilim alanı olan yaratıcı dramanın, ulusal ve uluslararası gelişimine katkı sağlayan ve her yıl Çağdaş Drama Derneği öncülüğünde düzenlenen, "Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongreleri referans alınmaktadır.

Bu araştırmanın problemini; Türkiye'de düzenlenen uluslararası eğitimde yaratıcı drama seminer ve kongrelerine farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin/liderlerinin, atölyelerinde uyguladıkları yöntem ve tekniklerini incelemek, uygulama süreçlerini analiz etmek ve Türkiye'deki yaratıcı drama alanın gelişimine etkilerini elde edilen veriler üzerinden yorumlamak oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın genel amacı, Türkiye'de bugüne kadar düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminer ve kongrelerine Türkiye dışından katılan, farklı ülke drama eğitmenlerinin/liderlerinin atölye yapılandırmalarını, atölye uygulamalarını ve süreç yönetimini incelemek ve Türkiye'deki yaratıcı drama alanın gelişimine etkilerini elde edilen veriler üzerinden incelenen atölyeler bağlamında yorumlamaktır. Bu doğrultuda, araştırmanın problemine ilişkin olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

Uluslararası seminer ve kongrelere Türkiye dışından katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin/liderlerinin;

1- UEYDS/K'ne katılan farklı ülke drama eğitmen/liderleri atölye çalışmalarında ağırlıklı hangi yaratıcı drama tekniklerinden faydalanmaktadır?

1-a. Kendilerine ait bir yaratıcı drama tekniği var mıdır?

1-b. Atölye yönetme süreçleri nasıldır? (Yönerge vermeleri, açıklama yapmaları bakımından)

2- UEYDS/K'ne katılan farklı ülke drama eğitmen/liderleri atölye yapılandırmalarında uygulandıkları süreç nasıldır? Hazırlık/ısınma, canlandırma, değerlendirme/tartışma sistemi uygulanmakta mıdır? Türkiye'de kullanılan atölye yapısı ile benzeşmekte midir?

3- UEYDS/K'nde gerçekleştirilen atölyeler yaratıcı dramanın ağırlıklı hangi boyutu üzerinden gerçekleştirilmiştir? Türkiye'deki yaratıcı drama alanındaki atölye yapısının gelişiminde nasıl bir etkisi olmuştur?

4- UEYDS/K' ne katılan eğitmen/liderler hangi ülkelerden gelmiştir? Mezuniyet durumları ve uzmanlık /meslek alanları nelerdir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Yaratıcı drama çalışmaları, dünyada ve ülkemizde gerek eğitimde bir yöntem olarak, gerek ise bir disiplin olarak kendine farklı alanlarda yer bulmuştur. Hızla değişen dünyada, yeniliklere ayak uydurmak, gelişmeleri takip etmek ve üretmek hem bireysel hem de toplumsal ilerlemenin ön koşulu haline gelmiştir.

Yaratıcı drama alanında yapılan bilimsel araştırmalara katkıda bulunmak, yeni çalışmalardan haberdar olmak, fikir alış verişinde bulunmak ve bu alana gönül veren katılımcıların bilgi edinmesine ve bireysel gelişimlerine destek vermek amacıyla

etkinlikler düzenlenmiştir. Öncesinde "Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri ve günümüzde "Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi" adıyla 1985 yılında bu yana ülkemizde kongreler düzenlenmektedir.

Bu kongrelerde, bildiri sunumları, paneller, davetli konuşmacıların sunuları gibi bilimsel etkinliklerin yanı sıra dünyadaki ve Türkiye'deki uygulamaları buluşturmak ve deneyim paylaşımı sağlamak amacıyla atölyeler de düzenlenmektedir. Bu atölyeleri hem Türk hem de farklı ülkelerden katılan eğitmenler/liderler yönetmektedir.

Adıgüzel (2018, s.102), yaratıcı drama alanında süreci tasarlayan, biçimlendiren, yöneten lider/eğitmen/öğretmen kavramından; yaratıcı drama süreçlerine hâkim, kuramsal ve uygulamalı çalışmalarda yeterli, uygulama becerisi de olan ya da aynı süreçleri bilip, farklı bir alanda uzman olan, yaratıcı dramayı bir yöntem olarak kendi alanında kullanan öğretmen anlaşılmalıdır, demektedir.

Metinnam (2019, s.221), yaratıcı dramayı yöntem olarak kullanmak isteyen bir öğretmen öncelikle kendisini yaratıcı drama alanında yetiştirmelidir. Bunun yanında, yaratıcı dramanın yöntem olarak kullanılmasının alan bilgisinden ayrı düşünülmemesi gerektiğinin farkında olmalıdır. Alan bilgisinden yoksun bir yaratıcı drama uygulaması teknik bir şablonculuğa indirgenmiş basit bir oyun ya da taklit etkinliğine dönüştürmektedir, demektedir.

Bu doğrultuda, yaratıcı dramanın gelişim sürecinin kavranabilmesi, yaratıcı drama süreçlerine hâkimiyet, kuramsal ve uygulama bakımından yeterli olabilmek adına da, yaratıcı drama alanında çalışma yapan ve/veya yaratıcı drama ile ilgilenen farklı meslek gruplarından uygulayıcılar, yaratıcı dramayı sınıflarında yöntem olarak kullanan öğretmenler, bu konuda araştırma yapan akademisyenler ve lisansüstü öğrencileri tarafından, yaratıcı dramanın farklı uygulanış biçimlerinin inceleneceği bu çalışmanın, alan bilgilerine katkıda bulunacak, bireylerin kişisel ve mesleki gelişimine destek verecek faydalı bir çalışma olabileceği sonucuna varılabilir.

Bu çalışma; yaratıcı drama alanında çalışan eğitmenlerin, uygulama süreçlerinde farklı bakış açıları yakalamalarına, kendi ülkelerindeki çalışmalar kadar dünya üzerindeki çalışmaları da merak etmelerine ve dolayısı ile alana ilişkin çalışmalar yapma isteği uyanmasına yol açabilir.

Yapılan bu araştırma ile konular belirli bir sistematik içerisinde toparlanacağı ve benzer bir çalışma örneğinin alan yazında bulunmuyor olması sebebiyle bir ilk çalışma niteliğinde olacaktır. Bu anlamda alanda araştırma yapacak bireylere kaynak yaratması bakımdan araştırmanın önemli olacağı düşünülmektedir.

Günümüz modern insanı bilgiye ulaşmak için en hızlı ve zahmetsiz yöntem olan interneti tercih etmekte, klasik araştırma yöntemlerinin yerini çevrimiçi araçlar almaktadır. Bu anlamda yapılan çalışmanın çevrimiçi erişime açık olacak olması ve alanda çalışan bireyler için kolay erişime olanak sağlaması bakımından da önemli olabileceği sonucuna varılabilir.

1.4.Sınırlılıklar

Bu araştırma;

1- İncelenen seminer ve kongrelere ait basılı kitaplar ile sınırlıdır.

2-Seminer ve kongrelere katılan farklı ülke eğitmenlerinin atölyeleri ile sınırlıdır.

3-Çalışmaya konu veriler, UEYDS/K'lere ait basılı kitaplarda yer alan atölye dökümlerinden elde edilmiş olup, konu atölye dökümleri basılı kitaplarda yer alan hali ile sınırlıdır. Üçüncü kişilerin tutuğu raporların aktarımı sırasında oluşabilecek kayıp ve/veya değişiklikleri, çeviriden kaynaklı farklılıkları ve editör düzeltmesi gibi düzenlemeleri içeriyor olabileceği göz önüne alınmalıdır.

4- Çalışmaya konu atölye yapılandırma sistemi incelenirken referans olarak; Türkiye'de kullanılan 1-Hazırlık/Isınma, 2- Canlandırma ve 3-Değerlendirme/Tartışma başlıklarını içeren, başlangıcı, gelişimi ve sonu belli bir yapılandırma sistematiğinin bulunup bulunmadığı üzerinden değerlendirmeler yapılmıştır. Farklı ülke ve coğrafyalarda, farklı sistematik kullanımı olduğu/olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1.Türkiye'de Yaratıcı Drama

Günümüzde yaratıcılık, günümüz insanında en çok aranan ve en çok ihtiyaç duyulan niteliklerinden biri haline gelmiştir. Bilim ve teknoloji alanındaki gelişmeler, sosyal konulara yönelik çözümler ve hatta gündelik insan ilişkilerimiz yaratıcılığa ihtiyaç duymaktadır.

Son dönemde dünyayı etkisi altına alan salgın süreci, hayatın içinde yaratıcılığın ne denli önemli bir yere sahip olduğunu bir kez daha göstermiştir. Eğitimden sağlığa, üretimden tüketime kadar birçok alanda ihtiyaçlarımızın karşılanması için kullanılan alışılagelmiş yöntemlerin bir anda dönüşümü ve yenilenmesi gerekmiştir. Ani ve birdenbire gelişen bu dramatik durum bizleri tüm etkileşimli alanlarda sürece ayak uydurmaya ve yaratıcı çözümler geliştirmeye zorunlu bırakmıştır.

Yaratıcı dramanın doğasında etkileşim vardır. Etkileşim daha çok insanın insanla karşılaşmasında ortaya çıkan bir olgudur. Dramatik durumlar ile etkileşimli durumlar bir bakıma iç içedir (San, 1990, s.575). İşte bu dramatik durum ve etkileşimli durumlar, yani beklenmedik bir anda ortaya çıkan salgın ortamı ve bu ortam içerisinde insanlar arasında kurulmaya çalışılan -sınırlara tabi- iletişim/etkileşim, insana dair tüm alanlarda olduğu gibi, yaratıcı drama çalışmaları ve uygulamalarını da bu uyum sürecinden geçmeye yöneltmiştir.

Adıgüzel'e (2008, s.7) göre, Türkiye'de yaratıcı drama çalışmaları, 1980 öncesi ve sonrası olmak üzere iki dönemde ele alınmalıdır. 1980 öncesi dönemde başlayan dramatizasyon etkinlikleri ve okullarda uygulanan müsamereler yaratıcı dramanın ön çalışmaları olarak nitelendirilebilir. 1980 sonrası için ise günümüzdeki yaratıcı dramanın ortaya çıkışına ön ayak olan iki öncünün İnci San ve Tamer Levent'in buluşmaları dönüm noktası sayılmaktadır.

San (2018, s.154) 1980 başlarında Tamer Levent, genç amatör tiyatrocularla doğaçlama çalışmalarına başlamıştı.1982'de Eğitim Bilimleri Fakültesinde 70 öğrencimizle başladığımız çalışmalar, eğitimde yaratıcı drama çalışmalarının

başlangıcını oluşturdu demektedir. San (2018, s.154-155),1990 yılına gelindiğinde yaratıcı drama alanında gerçekleştirilen seminerlerin olağan bir sonucu olarak Çağdaş Drama Derneği'nin kurulduğunu belirterek derneğin amaçlarını,

"Derneğin amaçları arasında, yaratıcı dramanın tanıtılması, yaygınlaştırılması, bunun için seminer ve konferanslar düzenlenmesi, bir sanat formu, bir disiplin ve etkin bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramanın okullarda ders programlarına girmesinin sağlanması; okullar dışında, çeşitli gruplarla-hastalar, engelliler, yaşlılar, bağımlılar vb. yapılacak çalışmalar hakkında fikir verilmesi; kurslar yoluyla drama çalışmalarını yönetecek eleman yetiştirilmesi, çocuk tiyatrosu konusunda kendini yetiştirmek ve geliştirmek isteyenlerin yararlandırılması gibi konular yer almaktadır" Şeklinde sıralamıştır.

Eğitim programlarındaki yerine bakıldığında ise akademik anlamdaki çalışmaların 1990 yılında Ankara Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nın yüksek lisans programında "Eğitimde Yaratıcı Drama" dersinin açılan ilk ders olduğu söylenebilir. Yaratıcı Drama Yüksek Lisans programı Ankara Üniversitesi'nde 1999 yılında açılır. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü ise Eğitimde Drama Anabilim Dalı'nı kurarak 2007 yılında eğitime başlar (Adıgüzel, Sivrikaya, 2019, s. 205-206).

2007 yılından itibaren yaratıcı drama çalışmaları hem uygulama hem de kuramsal düzeyde çalışılmaya başlanmış ve Türkiye'de yaratıcı dramanın uygulandığı günümüz halini almıştır.

2.1.1. Türkiye'de Yaratıcı Drama Uygulamaları, Oturum Yapıları ve Atölye Yapılandırması

Her disiplinde olduğu gibi yaratıcı dramada da günümüz şeklini alana kadar geçen süreçte bir dönüşüm yaşanmıştır. Türkiye'de eğitimde bir yöntem olarak sıkça kullanılan yaratıcı drama atölye yapılandırmalarına ilişkin yapılan araştırmalara bakıldığında farklı yapılandırmalar olsa da ortak noktalarda kesiştikleri görülmektedir.

Üstündağ (1997, s.15), yaratıcı drama etkinliklerini ister bir derste öğretim yöntemi, ister sanat eğitiminde bağımsız bir ders olarak kullanılsın ya da bir disiplin sayılacak özellikleri ile yol gösterici olsun, kuramsal boyutun oluşturulmasının yanı sıra, oyunlaştırma, canlandırma ve doğaçlamalar temelli atölyeler çerçevesinde yürütülür demektedir.

San (2018, s. 75) yaratıcı dramayı, doğaçlama, rol oynama vb. tiyatro ya da drama tekniklerinden yararlanılarak, bir grup çalışması içinde, bireylerin bir yaşantıyı, bir olayı, bir fikri, kimi zaman bir soyut kavramı ya da bir davranışı, eski bilişsel örüntülerin

yeniden düzenlenmesi yoluyla ve gözlem, deneyim, duygu ve yaşantıların gözden geçirildiği "oyunsu" süreçlerde anlamlandırması, canlandırması olarak tanımlamıştır.

Bu tanımlama doğrultusunda San, yaratıcı dramanın aşamalarını, üslup açısından farklılaşmakla birlikte içinde bir ya da birkaçının yer aldığı dört tip olmak üzere şu şekilde sıralamıştır (San, 2018, s.140-141);

Isınma ve Rahatlama Çalışmaları
(Güven kazanma, uyum sağlama, beş duyuyu kullanma, gözlem yetisi geliştirme, bedenini ve beynini duyumsama.) Bu aşama oldukça kesin kurallarla belirlenmiş olup, grup yönlendiricisi tarafından yürütülür.

1. Oynama (Pantomim ve Rol Oynama)
Belirlenen kurallar içinde özgürce oyun kurma ve bu oyunları geliştirme çalışmalarından oluşur.

2. Doğaçlama Çalışmaları
Daha az kesin olarak belirlenmiş bir süreç olup, saptanan bir konu ya da temadan çıkılır ya da saptanan bir hedefe doğru belli aşamalarla yol alınır. Bireysel ve grup yaratıcılığının en çok ön plana çıktığı çalışmalardır.

3. Oluşumlar
Bu süreç özellikle önceden hiç belirlenmemiş bir çıkış noktasından başlar. Sürecin nasıl gelişeceği ve nereye varacağı önceden belirsizdir.

Köksal Akyol (2003), Drama ve Dramanın önemi isimli makalesinde, yaratıcı dramanın tanımı ve öneminden bahsettikten sonra, dramanın uygulama basamakları başlığı altında yaratıcı drama basamaklarını,

1. Isınma ve Rahatlama Çalışmaları
2. Oynama (Pantomim ve Rol Oynama)
3. Doğaçlama Çalışmaları
4. Oluşumlar
5. Değerlendirme

Şeklinde sıralamış ve dramada uygulama basamakları genel olarak ısınma çalışmaları, oyun ve değerlendirme olarak düşünülebilir demiştir (Köksal Akyol, 2003).

Genç, Eğitimde Yaratıcı Dramanın Alımlanması, isimli çalışmasında, yaratıcı dramanın bir başka disiplini öğretmede kullanılması durumunda geçilen aşamaları şu şekilde genellemiştir (Genç, 2003, s.198);

1. Isınma ve rahatlama çalışmaları

Adından da anlaşılacağı üzere bu aşamada rahatlama, duyuları eğitme ve hissetme çalışmaları yapılır.

2. Oluşumlar aşaması-Doğaçlama

Bu aşamayı yine kendine özgü nitelikleri olan doğaçlamalar izler. Kişi, nesne ya da hayvanlar ve onların kimlik, karakter ya da koşullarını düşleme, anlatma ve kullanılmasıyla beslenen ve önceden tasarlanmadan gelişen çok özgün bir aşamadır. Katılımcıların yaratıcılıklarını tümüyle ve en yoğun yaşadıkları oluşumlar aşamasını, ulaşılması düşlenen son hedef olarak tanımlamak yanlış olmaz.

3. Değerlendirme aşaması

Eğitimci ile katılımcıların yaşadıkları, hissettikleri, duyumsadıkları ve gözlemlediklerini paylaştıkları, tartıştıkları bu aşama bir gözden geçirmedir.

Ömeroğlu (1990, s. 49-65), "Anaokuluna Giden Beş-Altı Yaşındaki Çocukların Sözel Yaratıcılıklarının Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi" başlıklı doktora tezinde, yaratıcı drama başlığı altında, yaratıcı drama etkinliklerini şu şekilde sıralamıştır;

1. Hareket
2. Rahatlama
3. Pantomim
4. Rol Oynama ve Doğaçlama
5. Dramatizasyon

Gerek bir disiplin gerek ise eğitimde bir öğretim yöntemi olarak kullanılsın yaratıcı dramanın amaca hizmet edebilmesi için atölyelerin planlanmasında çok iyi bir yapılandırma ve planlama süreci gerekmektedir.

Türkiye'de yapılan çalışmalarda esas alınan en yaygın planlama yaklaşımı Adıgüzel'in (2006) aşamalandırma sistemi olup bu sisteme göre ders planlarında yer alan başlıklar; konu, kazanım, süre, sınıf (grup), katılımcı, mekân, araç-gereç, yöntem-teknik, hazırlık-ısınma, ara değerlendirme, canlandırma, değerlendirme, tartışma şeklindedir (Burgul Adıgüzel, 2020, s.232).

Adıgüzel (2018, s.136-139), Eğitimde Yaratıcı Drama isimli kitabında yaratıcı dramanın yapılandırılması ve aşamaları başlıklı bölümünde Türkiye'de yaratıcı drama eğitmenleri arasında yapılan araştırmada, atölye süreçlerini planlamada yaşanan birtakım zorluklar ve kavramlar arasındaki karışıklıklar tespit edildiğinden bahsetmiştir. Yaratıcı dramada izlenmesi gereken aşamaları, bugün Türkiye'de en yaygın haliyle kullanılan şu şekliyle sıralamış ve açıklamıştır;

1. Isınma-Hazırlık

Isınmak, yaratıcı drama süreci içerisinde katılımcıların dikkatlerinin yoğunlaşmasını sağlamaya da yaradığı için aynı zamanda bir açılış aşamasıdır. Bu aşama, daha çok bedenin harekete geçtiği, hareket halinde olduğu çalışmalar içerir. Isınma aynı zamanda bir rahatlama ve etkileşimi içerir. Katılımcılar zihinsel ve bedensel bir dizi eylemle sürece hazır hale getirilir. Hazırlık süreci bireysel olabileceği gibi, etkileşime dayalı küçük gruplarla da yapılabilir.

2. Canlandırma

Canlandırma, birinin kılığına, kişiliğine girip onu oynamak, onun etkin bir duruma gelmesini sağlamak, etkinliğe geçirmek, geçmiş bir olay ya da durumu göstererek yaşatmak anlamında kullanılır. Canlandırma aşaması, bir konunun süreç içinde biçimlenip ortaya çıktığı, belirlendiği, biçimlendirildiği ve diğer katılımcılara sergilendiği tüm oluşum çalışmalarını içerir. Bu aşama, canlandırılacak konu çerçevesinde eğitmen tarafından verilen, bir başlangıç noktası olan, doğaçlama, rol oynama (rol alma) ve diğer tekniklerin yoğun olarak kullanıldığı bir aşamadır.

3. Değerlendirme

Yaratıcı drama çalışmalarında elde edilen sonuçların değerlendirildiği aşamadır. Sürecin özü, önemi, niteliği, niceliği üzerine çeşitli duygu ve düşünceler bu aşamada konuşulur, tartışılır. Yaratıcı dramanın doğasına yönelik tartışmalar görüş alışverişiyle olabileceği gibi, Rol içinde ya da rol dışında yazma çalışmalarıyla da yapılabilir.

Türkiye'de genel olarak kullanılan oturum planı örneği EK 1'de belirtilmiştir.

2.1.2. Yaratıcı Drama Uygulamalarının Farklı Ülkelerde Uygulanışına Yönelik Örnekler

Bugün yaratıcı dramanın dünya üzerindeki uygulama alanlarına baktığımızda birçok ülkede kendine yer bulduğu görülmektedir. Bu ülkeler arasından ilk önemli örnek, 1900'lü yılların başında bir köy okulunda öğretmen olan Harriet Finlay-Johnson tarafından uygulanmaya başlanan "Dramatizasyon" uygulamaları ile İngiltere'dir.

Bunun yanı sıra günümüzde Almanya, Avusturya, Belçika, Danimarka, İrlanda, Finlandiya, İzlanda, İtalya, Kanada, Macaristan, Norveç, Polonya ve Sırbistan gibi farklı coğrafyalarda pek çok ülkede yaratıcı dramanın gerek eğitim programı içinde gerek ise bağımsız atölye çalışmaları ile uygulanmaya devam edildiği, hem yazılı kaynaklar hem

de ülkelerin ulusal ve uluslararası etkinliklerde gerçekleştirdikleri uygulamalar bağlamında bilinmektedir.

Farklı ülkelerde yaşayan/yaşamış bazı yaratıcı drama eğitmenlerinin çalışmalarına bakıldığında, yaratıcı drama yapılandırmalarının genel bir çerçeveye sahip olduğu, ancak bu çerçevenin sıra, uygulanış şekli, katılımcıların sürece dâhil edilmesi vb. boyutlarda bazı farklılık gösterdiği görülebilmektedir.

Amerika'da yaratıcı drama ve çocuk tiyatrosu alanındaki ilk eğiticilerden olan Nellie McCaslin, "Yaratıcı Drama Sınıf İçinde ve Dışında", isimli kitabında sınıf içinde ve dışında yaratıcı dramanın nasıl uygulanacağını, diğer sanat dalları ile ilişkileri gibi birçok konuya değinmiştir. Kitabın "Ek C- Örnek Bir Atölye" başlıklı kısmında ise örnek yapılandırılmış yaratıcı drama atölyelerine yer vermiştir. Örnek atölye plan başlıklarına bakıldığında;

1. Amaçlar
2. Materyaller
3. Isınma
4. Drama Çalışmasının Başlaması/ Drama Etkinliği
5. Genişletilmiş Etkinlikler

Şeklinde düzenlendiği görülmektedir. Beş başlıkta toplanan atölye planlamasında sürecin Isınma ile Drama Çalışmasının Başlaması/Drama Etkinliği başlıklarında başlayıp sonuçlandığı görülmektedir. Isınma başlığında grubun birbirine alışması, tanışması ve güven ortamının oluşturulmasına yönelik çalışmalar yapılırken, Drama çalışmalarının başlaması kısmında ise belirlenen amaç etrafında doğaçlama çalışmalarının sürdürüldüğü, konuyu derinlemesine irdelemeye yönelik soru-tartışma faaliyetlerinin gerçekleştirildiği ve kazanıma dönük değerlendirme çalışmalarının da yine bu başlık altında gerçekleştirildiği görülmektedir (McCaslin, 2016, s. 400-409).

İngiltere'de yaratıcı drama alanında çalışan Patrice Baldwin tarafından yazılan, "Drama Yoluyla Okul Gelişimi" kitabında yaratıcı dramanın okul içi uygulamalarında nasıl kullanılabileceği ve okul gelişimine nasıl katkılar sağlayabileceğine yönelik önemli bilgi ve uygulamalar aktarılmaktadır. Kitabında eğitimcilere, okul idarecilerine ve eğitim programları geliştiricilerine bir yaratıcı drama ders planının nasıl yapılacağı ve uygulanacağına yönelik önemli bilgilerin yanı sıra Birleşik Krallık ve Dünya'da yaratıcı dramanın eğitim programlarındaki yerine ilişkin bilgiler vermektedir. Kitabın "Kısım İki" başlıklı bölümünde yaratıcı drama uygulama örneklerine yer verilmiştir. Uygulama örneklerine bakıldığında, ağırlıklı olarak bir metin, resim, şiir vb. ilk uyaran üzerinden

yola çıkıldığı ve katılımcıların doğrudan rol ve canlandırmalar ile sürece dâhil edildiği bir plan karşımıza çıkmaktadır. Öğretilmek istenen konunun, süreç içerisinde yaratıcı drama teknikleri ile irdelendiği ve yine teknikler ile değerlendirme olarak nitelendirilebilecek bir sürecin yürütüldüğü söylenebilir. Bu anlamda bedensel ısınma olmasa da zihinsel ısınma çalışmalarını takiben canlandırma aşamasının gerçekleştiği söylenebilir (Baldwin, 2019, s.163-221).

David Farmer, Drama Yolu İle Öğrenme adlı kitabında, Neden Drama Kullanmalıyız, Drama ve Okuryazarlık, Müfredat İçinde Drama, Başlama ve Drama Aktivitelerini Yapılandırma konularına ilişkin görüşlerini dile getirmiştir. Farmer, kitap içeriğinde yaratıcı dramayı eğitimde ve/veya öğrenimde kullananlar için oldukça faydalı bilgilere yer vermiş, birçok drama tekniğinin neden kullanılması ve nasıl kullanılması gerektiğini örneklendirerek açıklamıştır. Kitabın son kısmında "Drama Dersleri (Drama Lessons)" başlığı altında vermiş olduğu uygulama örnekleri incelendiğinde, aktarılması amaçlanan konuya dönük olarak kimi zaman bir hikâye anlatısı ile birlikte kullandığı öğretmen rolde tekniği ile kimi zaman bir oyunla (freez-go), katılımcıların sürece "zihnen" hazırlanması aşaması ile başlandığı görülmektedir. Sonrasında yoğun bir teknik kullanımı ile rol oynamaların işin içine koşulduğu canlandırmalar ve her atölye sonunda gerek tartışma gerek rol içinde yazma gibi seçenekler kullanılarak katılımcıların neler öğrendiğine yönelik dönüt alınmaya çalışıldığı görülmektedir. Bu anlamıyla bir değerlendirme aşaması gerçekleştirildiği söylenebilir (Farmer, 2011, s.124-149)

2.2.Uluslararsı Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongreleri ve Yapılan Çalışmalar

İlki 1985 yılında gerçekleştirilen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminerlerinin başlangıç noktasını, eğitimde bir öğretim yöntemi olarak yaratıcı dramanın kamuoyunca tanınması, yaygınlaştırılması ve etkinliğinin artırılması oluşturmaktadır.

San (2020, s.2), 5. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri açılış konuşmasında, 29 Nisan-3 Mayıs 1985 tarihleri arasında düzenlenen ilk seminerin, öğretim elemanlarına, kurum ve kuruluşlardaki eğitimcilere, o zamana kadar yapılan yaratıcı drama çalışmalarının tanıtılmasına olanak verdiği, Eğitimde Drama kavramına yönelik sorulara yanıtlar arandığından bahsetmektedir. Aynı konuşmasında ikinci ve üçüncü seminerlerin, kavramın iyice oturmasına ve artık eğitimde bir yöntem olarak çeşitli uygulamalar, sorgulamalar yapılmaya başlandığını dile getirmiştir. Seminerlerle

birlikte gelen uzmanlaşmanın, yayılma ihtiyacını doğdurduğu ve bu ihtiyaç doğrultusunda 1990 yılında Çağdaş Drama Derneği'nin kurulduğu belirtilmektedir.

İlk seminerden günümüzde kadar olan süreç göz önüne alındığında, seminerler, günümüzdeki hali ile kongreler dizisinin, başlangıçta kavramın tanıtılması ve yaygınlaştırılması amacı ile başladığı, günümüzde ise yaratıcı dramaya ilişkin deneyimlerin paylaşılması, toplumsal olayların ve gelişmelerin takibi ile alanın gelişimine katkı sağlamak amacıyla Çağdaş Drama Derneği öncülüğünde sürdürüldüğü görülmektedir.

Adıgüzel, Alman Kültür Merkezi'nin desteği ile ilkinin 1985 yılında "1. Uluslararası Eğitimde Dramatizasyon Semineri" adıyla başlamış olmasına rağmen seminer programında "Drama İn Education Congress" olarak yazıldığından bahsetmektedir. Bu anlamda, drama buluşmalarının başlangıcından beri bir kongre niteliği taşıdığını, 2008 yılından itibaren ise "Kongre" adıyla düzenlendiğini ifade etmiştir (Adıgüzel, Kuyumcu ve Aykanat Özcan, 2021, s. iv).

Türk Dil Kurumuna (2021), göre seminer; "Bir konu ile ilgili bilgi vermek ve bu bilgiler üzerinde tartışmak amacıyla birkaç yetkilinin yönetimi altında düzenlenen toplantı." Kongre ise "Çeşitli ülkelerden yöneticilerin, elçilerin, delegelerin katılmasıyla yapılan toplantı." olarak tanımlanmıştır.

1985-2008 yılları arası düzenlenen ilk 12 buluşma ağırlıklı olarak uzmanların yaratıcı drama ile ilgili bilgi ve deneyimlerinin aktarımını yaptığı, atölye, konferans ve panellerden oluşan ve kongreye evirilen birer seminer niteliği taşımaktadır.

2008 Kasım ayında düzenlenen 13. buluşma "Tiyatro Kongresi" adı altında düzenlenmiştir. Bu tarihten itibaren, 2008-2019 yılları arası düzenlenen 18 buluşma, artık atölye, konferans ve çağrılı konuşmacıların yanı sıra, bilimselliğin işe koşulduğu, alanda akademik çalışmalar yapan bireylerin, araştırma sonuçlarının paylaşımı olan bildiri özetlerine de yer verilen daha geniş kapsamlı bir organizasyona dönüşmüştür.

1985 yılında ilki düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongreleri, başlangıcından bu yana Adana, Ankara, Antalya, Bursa, Eskişehir, Hatay, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Muğla, Şanlıurfa ve Trabzon olmak üzere 12 ayrı şehirde gerçekleştirilmiştir. Seminer ve kongrelere Türkiye ve Türkiye dışından pek çok yaratıcı drama eğitmeni/lideri, sanatçı, eğitimci, öğrenci vb. birçok meslek grubundan katılımcı katılmıştır. İllere göre seminer/kongrelerin dağılımı Şekil 1 'de gösterilmektedir.

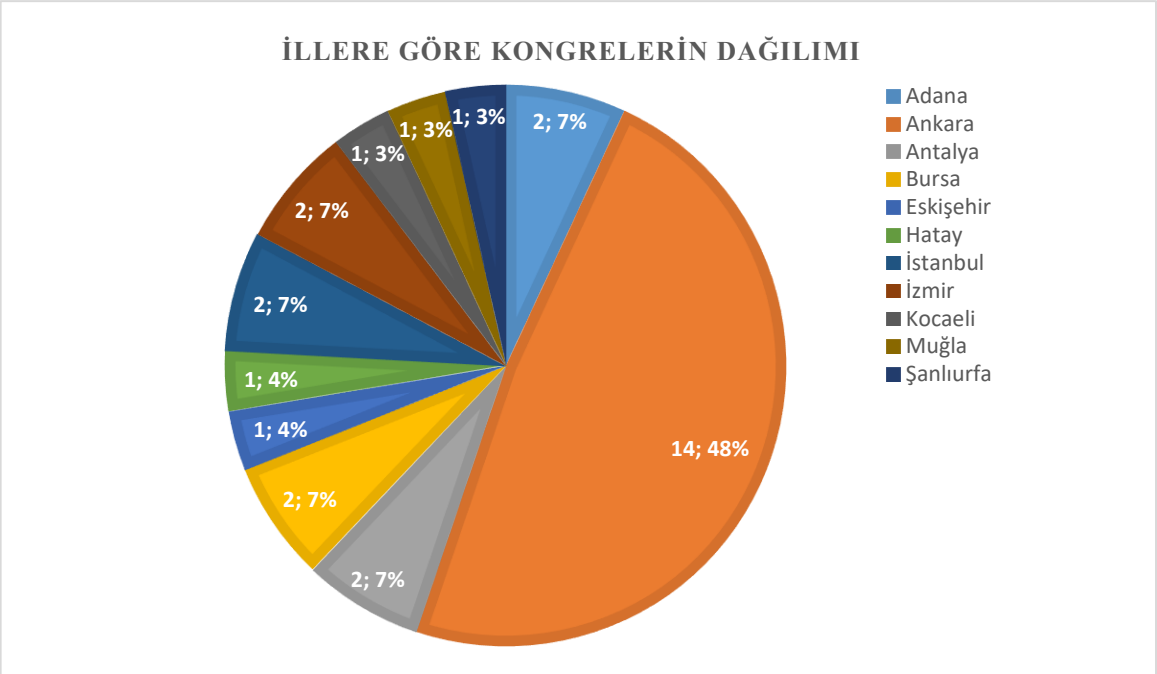

Şekil 1. İllere göre seminer/kongrelerin dağılımı.

Son olarak 2019 yılında otuzuncusu düzenlenen seminer ve kongrelerin her biri başka bir konu odağında düzenlenmekte, bu doğrultuda paneller, bildiriler ve atölyeler gerçekleştirilmektedir.

2.2.1. Yıllara Göre Seminer/Kongrelerin Temaları ve Gelişimi

1985, 1987, 1989, 1991 tarihlerinde düzenlenen ilk dört seminerde yaratıcı dramanın tanıtılması ve kavramın kurum, kuruluş ve kişiler arasında tanıtılması ve benimsenmesi amaçlanmıştır. 1993 tarihli beşinci seminer "Drama ve Öğretim Bilgisi", 2009 tarihli on beşinci kongre "Yaşamda Drama-Dramadan Yaşama", 2014 tarihli yirmi dördüncü kongre "Yöntem Drama, Ders Drama" başlıkları ile düzenlenmiştir. Bu kongre ve seminerler hem eğitimde bir öğretim yöntemi olarak, hem de başlı başına bir disiplin olarak yaratıcı dramanın ele alınışına ilişkin atölyeler ve paneller içermiştir.

1995 tarihli altıncı seminer " Drama, Maske, Müze", 1997 tarihli yedinci seminer "Drama, Öğretici Oyun, Maske", 2009 tarihli on dördüncü Kongre "Erken Çocukluk Eğitiminde Drama", 2013 tarihli yirmi ikinci kongre "Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim", 2016 tarihli yirmi beşinci kongre "Dans ve Yaratıcı Drama", 2017 tarihli yirmi yedinci kongre "Yaşayan Müze" başlıklarında düzenlenmiştir. Bu başlıklar yaratıcı dramanın bir sanat formu, sanatlar eğitimi alanı olduğunu ve disiplinler arasılığını gözler önüne sermektedir.

2001 tarihli sekizinci seminer “Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Dramada Zaman”, 2003 tarihli dokuzuncu seminer “Forum Tiyatro, Devinim, Drama”, 2008 tarihli on üçüncü kongre “Tiyatro Kongresi”, 2010 tarihli on altıncı kongre “Bertolt Brecht ve Öğretici Oyunlar”, 2012 tarihinde düzenlenen yirmi birinci kongre “Ritüeller ve Yaratıcı Drama”, başlıkları ile düzenlenmiştir. Bu kongreler yaratıcı dramanın tiyatro ile ilişkisi bağlamında ele alınmıştır.

2005 tarihinde düzenlenen onuncu seminer “Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama”, 2007 tarihinde düzenlenen on birinci seminer “Dün, Bugün, Yarın”, 2008 tarihinde düzenlenen on ikinci kongre “Mozaik” uzman mantosu yaklaşımı ve doğaçlama, 2010 tarihinde düzenlenen on yedinci kongre “Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi”, 2011 tarihinde düzenlenen on sekizinci kongre” Farklılıklar, Farkındalıklar”, 2011 tarihinde düzenlenen on dokuzuncu kongre “Kentlilik Bilinci”, 2013 tarihinde düzenlenen yirmi üçüncü kongre “Kadın Olmak”, 2016 tarihinde düzenlenen yirmi altıncı kongre “Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet”, 2017 tarihinde düzenlenen yirmi sekizinci kongre “Adaletli Bir Dünya İçin Çember”, 2018 tarihinde düzenlenen yirmi dokuzuncu kongre “Gelenler” ve son olarak 2019 tarihinde otuzuncusu düzenlenen kongre “ Uyum ve Adaptasyon” başlıkları ile düzenlenmiştir. Düzenlenen bu kongrelerde, toplumsal ve evrensel soru ve sorunlar yaratıcı drama ile ele alınmıştır. Yıllara göre Seminer/Kongre temaları Şekil 2’de gösterilmektedir.

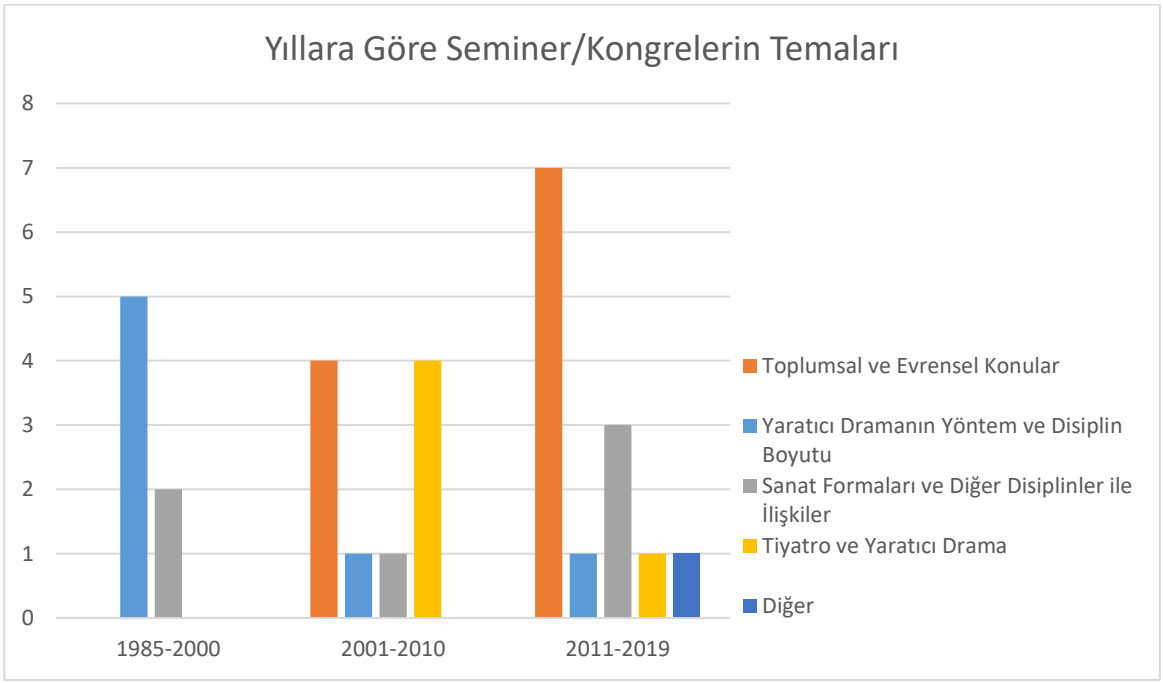

Şekil 2. UEYDS/K’nin yıllara göre tema dağılımı.

Düzenlenen seminer/kongrelere bakıldığında 1985-2000 yılları arasında öncelikli amacın, eğitim alanında çalışan kişiler ve kurumlara, yaratıcı dramanın ne olduğu ve işlevine yönelik bilgi aktarımı sağlamak ve kavramın belleklerde yerleşimine zemin hazırlamak olduğu, 2001-2010 yılları arasına bakıldığında ise seminer/kongrelerin temalarının çeşitlenmeye başladığı, yaratıcı dramanın amaç ve araç boyutunun yanı sıra, sanat formları ile ilişkileri ve toplumsal konular ile bağlarının kurulduğu çalışmalar yapıldığı söylenebilir.

2011-2019 yılları arasında yapılan kongreler incelendiğinde yaratıcı dramanın alanda artık kendine yer bulduğu, kavramın öğretilmesinden, kavramın özüne dönük çalışmalara, diğer sanatlar ile bağlarına, dünyayı ve ülkemizi ilgilendiren konulara geçildiği görülmektedir. Başlangıcından bu yana düzenlenen seminer ve kongrelerin temaları, yaratıcı dramanın kapsayıcı rolünü gözler önüne sermektedir. Yaratıcı drama sadece eğitimde bir yol ve yöntem olmaktan öte, toplumsal konuları da ele alan, insanı odağa alan, sanat ve sanat formlarına önem veren ve tüm alanlardan beslenen bir yapıdadır. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongreleri bugün, dünyanın birçok ülkesinden ağırladığı eğitmenlerle uluslararası anlamda alana ve yaratıcı dramayı meslek edinen birçok insana katkı sağlamaktadır.

2.2.2. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongre Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

Bu başlık altında, çalışmada incelenmiş ve 1985-2019 yılları arası düzenlenen kongre /seminer kitaplarında yer alan bilgilere tablo şeklinde yer verilmiştir.

Bugüne kadar düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongrelere ait basılı kitaplardan temin edilen, Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları Tablo 2 ‘De gösterilmektedir. Düzenlenen tabloda; 1, 2, 3, 13, 19, 20 ve 23. Kongre ve seminerlerine ait Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıklarına ait bilgi girişi ise ilgili kitapların yazım sürecinde olması nedeniyle veriye ulaşılamadığından bulunmamaktadır.

Tablo 2

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
1.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	1.Eğitimde Dramatizasyon Semineri		
2.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	2.Eğitimde Drama Semineri		
3.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	3.Eğitimde Drama Semineri		
4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Eğitimde Drama' ya Yakınlaşmak	Dagmar DORGER	Oyun Yönetimi İçin Neler Yapılabilir?
4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Eğitimde Drama' ya Yakınlaşmak	Hugh LOVEGROVE	Drama Sürecinde Kullanacağımız Malzeme
4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Eğitimde Drama 'ya Yakınlaşmak	Pamela BOWELL	Sınıfta Çocuklarla Drama Çalışması: Dışlanan Kişi
4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Eğitimde Drama' ya Yakınlaşmak	Hans Wolfgang NICKEL	Karşılaşma
5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama ve Öğretim Bilgisi	Dagmar DÖRGER	Öğretim Bilgisi Didaktik Çalışmaları-Oyun Kurma / Özel Eğitim Ve Drama
5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama ve Öğretim Bilgisi	Hans Wolfgang NICKEL	Öğretim Bilgisi Didaktik Çalışmaları-Oyun Kurma / Kolektif Oyun Yazma
5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama ve Öğretim Bilgisi	Ulrıka SPRENGER	Devinim, Dans, Drama
5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama ve Öğretim Bilgisi	Pamela BOWELL	Drama Ve Toplumsal Konular
5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama ve Öğretim Bilgisi	Naci ASLAN	Temel Drama Çalışması
6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama, Maske, Müze	Sabıne STANGE	Drama Ve Maske
6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama, Maske, Müze	Andrea EARL	Drama Ve Müze
6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama, Maske, Müze	Peter WARD	Temel Drama(Divise Yöntemi)

(Devam ediyor)

Tablo 3 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama Öğretici Oyun ve Maske	Gunter MIERUCH	Öğrencilerle nasıl oyun çıkarırım?
7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama Öğretici Oyun ve Maske	Roger FORNOFF	Öğretici Oyun
7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama Öğretici Oyun ve Maske	Uwe KRIGER	Maske Çalışması
7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Drama Öğretici Oyun ve Maske	Ömer ADIGÜZEL	Temel Drama Çalışması
8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Dramada Zaman	Davıd DAVIS	Süreçsel Drama
8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Dramada Zaman	Renate BREITIG	Kültürel, Tarihsel, Kişisel Bağlamda Zaman
8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Dramada Zaman	Ulrıka SPRINGER	Zamanın Oluşumu
8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Dramada Zaman	Hans Wolfgang NICKEL	Doğaçlama Yaklaşımları
9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Forum Tiyatro, Devinim, Drama	Lucıano IOGNA	Tiyatroya Giriş
9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Forum Tiyatro, Devinim, Drama	Gunter MIERUCH	Devinim-Drama
9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Forum Tiyatro, Devinim, Drama	Erik SZAUDER	Yaşantılar Ve Kültürel Miras
10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama	Barbara RÜSTER	Oyun Ve Doğaçlamalardan Sahneye
10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama	Nadja RASZEWSKİ	Dans Hareket Tiyatrosu
10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama	Wolfgang WERMELSKIRCH	Doğaçlamanın Yapılandırılması
10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama	Ali ÖZTÜRK	Ritim, Devinim, Drama

(Devam ediyor)

Tablo 4 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Dün, Bugün, Yarın	Ines HONSEL	Anlatı Tiyatrosu
11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Dün, Bugün, Yarın	Davıd DAVIS	Edward Bond'un Tiyatro Yaklaşımın Yaratıcı Drama Üzerine Etkisi
11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Dün, Bugün, Yarın	John SOMERS	Eğitimde İnteraktif Tiyatro Kullanımı
11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Dün, Bugün, Yarın	Karl MEYER	Doğaçlama
11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Ankara	Dün, Bugün, Yarın	Ali ÖZTÜRK-Ömer ADIGÜZEL	Kültürlerarası Etkileşim
12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Hatay	Mozaik	Davıd DAVIS	Uzman Mantosu Yaklaşımı
12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Hatay	Mozaik	Karl MEYER	Yaratıcı Dramada Doğaçlamanın Yapılandırılması
12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Hatay	Mozaik	Geddy ANIKSDAL	Yaratıcı Drama Ve Beden/Devinim
12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri	Hatay	Mozaik	Vıbeke LIE	Yaratıcı Dramada Temel Oyunculuk Ve Doğaçlama
13.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Tiyatro Kongresi		
14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Erken Çocukluk Eğitiminde Drama	Tınttı KARPPINEN	Dramada Oyunlar Yoluyla Barış Eğitimi
14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Erken Çocukluk Eğitiminde Drama	Carmel O'SULLIVAN	Küçük Çocuklarla Eğitimde Dramayı Planlama
14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Erken Çocukluk Eğitiminde Drama	Karı Mjaaland HEGGSTAD	Erken Çocuklukta Dramanın Yapılandırılması
14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Erken Çocukluk Eğitiminde Drama	Karl MEYER	Erken Çocuklukta Müzik Ve Dans "Orman Senfonisi"

(Devam ediyor)

Tablo 5 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Eskişehir	Yaşamda Drama-Dramadan Yaşama	Ulrıke JUNGMAIR	Müzik, Dans Ve Drama
15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Eskişehir	Yaşamda Drama-Dramadan Yaşama	Gertrud AUGE	Özel Eğitim Ve Drama
15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Eskişehir	Yaşamda Drama-Dramadan Yaşama	Patrıce BALDWIN	Masallar, Yaşam Ve Drama
15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Eskişehir	Yaşamda Drama-Dramadan Yaşama	Roberta SECCHI	Fiziksel Tiyatro Ve Drama
16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Berthold Brecht ve Öğretici Oyunlar	Roger FORNOFF	Öğretici Oyunların Yapılandırılması
16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Berthold Brecht ve Öğretici Oyunlar	Jan WEİSBERG-Swanje NOELKE	Öğretici Oyunlar Ve Sosyal/Bedensel Davranış Çalışmaları
16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Berthold Brecht ve Öğretici Oyunlar	Jutta HEPPEKAUSEN	Öğretici Oyunlar İle Yönetim, Çatışma, Okul Ve Öğrenme Alıştırmaları
16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Berthold Brecht ve Öğretici Oyunlar	Gerd KOCH	Öğretici Oyunlardan Yola Çıkarak Metin Yazma
16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Berthold Brecht ve Öğretici Oyunlar	Hans Martın RITTER	Öğretici Oyunlar Ve Müzik
17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi	Gerd KOCH/ Sınah MARZ	İnsan Hakları İnsanın Yazdıkları
17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi	Hans Wolfgang NICKEL	Anlatı Ve Animasyon Tiyatrosu
17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi	Janecke THESEN /Mette Boe LYNGSTAD	Acil Serviste Bir Junkıe

(Devam ediyor)

Tablo 6 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi	John SOMERS	İnteraktif Tiyatro: Program Yapılandırma
17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi	Marıana Leal FERRERIRA / Domınıque DEVI	Ezilenlerin Tiyatrosu Ve Yerli Hakları
17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Sosyal Bilinçlenme ve Haklar Eğitimi	Tınttı KARPPINEN	Yaratıcı Drama Oyunları Ve Değerler Eğitimi
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	John SOMERS	Dramayı Kültürlerarasılık Ve Çokkültürlülük Kavramlarını Keşfetmek İçin Kullanma
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	Pamela BOWELL	Diğerlerinin Ayakkabılarıyla Yürümek - Kültürlerarasılığı Ve Çokkültürlülüğü Anlamaya Doğru Süreçsel Drama Yolculuğu
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	Anna-Lena OSTERN	Hayatın Dansı: Estetik Yoluyla Süreçsel Drama
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	Marıo GALLO	Komik Tiyatro: Gelenekler Ve Yenilikler
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	Gerd KOCH	Çokkültürlülük Ve Kültürlerarasılık Yaratıcı Yazma Atölyesi
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	Sıgrıd SEBERISH	Ritmikateatro
18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Farklılıklar, Farkındalıklar	Ömer ADIGÜZEL	Çok Kültürlülük Konusunda Süreçsel Drama
19.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Kocaeli	Kentlilik Bilinci		

(Devam ediyor)

Tablo 7 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
20.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	EDERED Buluşması		
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Asa Helga RAGNARSDOTTIR	Adı Olmayan Ritüeller Ülkesi
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Patrıce BALDWIN	Mantak İnsanları
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Sanja KRSMANOVIC TASIC	Fiziksel Anılar
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Tınttı KARPPINEN	Eğitimde Yaratıcı Drama, Oyunlar Ve Ritüeller
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Tülin SAĞLAM	Drama Çalışmalarında Ritüelin Dramatik Ve Teatral Bir Malzeme Olarak Kullanımı
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Mustafa SEKMEN	Şaman Ritüelinden Doğan Meddahın Anlatı Tekniği Ya Da Sözelden Eylemsele
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Nami Eren BEŞTEPE	İlk Adım Atölyeleri
21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Şanlıurfa	Ritüeller ve Yaratıcı Drama	Ebru TURHAN VURAL	İlk Adım Atölyeleri
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Elıse DEVLIEGHER	Modern Dans Tekniği Ve Doğaçlama
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Roberta SECCHI	Ağırlık Ve Kanatlardan Bir Beden
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Frıederıke LAMPERT	Doğaçlama Yapıları İçin Dokuz Nokta Tekniği Ve Kullanımı
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Patrıce BALDWIN	Akıl, Devinim Ve Mış Gibi Yapma

(Devam ediyor)

Tablo 8 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Canan KESEBİR	Grotowski Kaynaklı Fiziksel Çalışma
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Mehmet Öcal ÖZBİLGİN	Geleneksel Danslarla Yaratıcı Drama
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Berrak ESEN	İlk Adım Atölyeleri
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Hülya GÖK	Müze Ve Tarih Eğitiminde Bir Yöntem Olarak Yaratıcı Drama
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Feride KUKUL	Yaratıcı Drama İle Tanışma
22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Trabzon	Bir İfade Aracı Olarak; Drama, Dans, Devinim	Ceyhan ÖZER	Plastik Sanatlarda Temel Kavramlar
23.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Kadın Olmak		
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Darrel ALDRIGE	Dans, Devinim, Drama
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Katrın JANSER	Doğaçlama Tiyatroda Araç Ve Yöntemler
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Robın PASCOE	Ders Olarak Drama-Yöntem Olarak Drama
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Romı DOMKOWSKY	Çocuk Oyunlarının Estetik Bir Tasarım Olarak Kullanımı
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Ulrıke STOCKBURGER	Sürdürülebilir Gelişim İçin Tiyatro Ve Eğitim
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Selen KORAD BİRİKİYE	Yaratıcı Dramada Kullanılacak Dramaturgi Yöntemleri: Dramatik-Epik-Absürt Dramaturgi
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Nejat AKFIRAT	Temel Drama-Tanışma

(Devam ediyor)

Tablo 9 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Murtaza AYKAÇ	Çocuk Edebiyatı Ve Drama
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Emine İSPİR	Fen Bilgisinde Yaratıcı Drama
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Özlem GÖKBULUT	Okulöncesi Eğitimde Drama
24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Muğla	Yöntem Drama, Ders Drama	Tülay ÜSTÜNDAĞ	Sanılan Değil Anılan Öğretmen
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Darrel ALDRIGE	Devinim İçindeki Yaşama Kinestetik Bir Yaklaşım
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Tınttı KARPPINEN	Oyun Pedagojisi
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Frıederıke LAMBERT	Çağdaş Dansla Doğaçlama Ve Koreografik Yöntemler
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Robın PASCOE	Yaratıcı Dramada Dans Ve Yeni Yaklaşımlar
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Tarek ZBOUN	İçinizdeki Palyaço
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Florıan VASSEN	Öğretici Oyunlar
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Tamas KORZENSKY	Dans Evi
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Özlem GÖKBULUT	Süreçsel Drama
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Canip GÜNDOĞDU	Biyografi Tiyatrosu
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Ali ÖZTÜRK	Müzik Ve Yaratıcı Drama

(Devam ediyor)

Tablo 10 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Bedia CİCİOĞLU	Okulöncesi Eğitim Ve Yaratıcı Drama
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Nejat AKFIRAT	Pdr Alanında Yaratıcı Drama Uygulamaları
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	Songül BAŞBUĞ	Sosyal Bilgiler/Müze Ve Yaratıcı Drama
25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İzmir	Dans ve Yaratıcı Drama	M. Öcal ÖZBİLGİN	Halk Dansları Ve Yaratıcı Drama
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Maja SVIBEN	Drama Kraliçesi Olun: Eğitimde Dramadan Tasarlanmış Tiyatroya
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Sanja KRSMANOVIC TASIC	Özgürlük Hakkında Cinsiyet Rollerini Yeniden Tanımlamak
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Kımmo TAHTIVIRTA	Maske Tiyatrosu Yoluyla Cinsiyet Rollerinin Sorgulanması
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Selen KORAD BİRİKİYE	Şiddet Arketipleri
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Fatma AKFIRAT	İçimdeki Cinsiyet
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Gönül ERDOĞAN, Ferhunde AYTAÇ, Ferhunde DEMİRKOL, Ferah BURGUL ADIGÜZEL	Kayıp
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Mustafa SEKMEN	Şiddetin Ve Toplumsal Cinsiyetin Bedendeki Dilini Meddahın Anlatı Tekniği İle Görmek
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Ali KIRKAR	Cinsiyet Ve Söylemsel Şiddet
26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	İstanbul	Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet	Songül BAŞBUĞ	Kadın Emeğinin Sömürü Günlüğü

(Devam ediyor)

Tablo 11 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Matthew WARD	Daha Geniş Kültürel Bağlamda Tarihi Öğretmek
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Vicky CAVE- Jenny STAFF	Beş Yaş Ve Beş Yaş Altı Çocuklar Ve Ailelerle Müzelerde Yaratıcı Oyun Çalışmaları
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Rebecca MİLEHAM	Enerji Müzesi'nde Aktif Öğrenme Yoluyla Endüstriyel Mirasın Yorumlanması
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Tınttı KARPPINEN	Dramanın Müzelerde Ve Müzeler İle Kullanılması
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Sanja KRSMANOVIC TASIC	Kişisel, Sanatsal Ve Tarihi Mirasa Dayalı Fiziksel Tiyatro Ve Dans Sahneleri Oluşturma
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Ömer ADIGÜZEL	Kalktık Göç Eyledik!
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Hülya GÖK	Yaşayan Müze
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Ceyhan ÖZER	Karagöz Tasvirlerinden Yaratıcı Dramaya
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Ayşe OKVURAN	İpeğin Serüveni Ve Müzede Drama
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Çiğdem KIRAK	Güzel Sanatlar Ve Yaratıcı Drama
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Tülay KARTAL	Yaratıcı Dramanın Pdr Alanında Kullanımı
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Keziban ÖKTEN	Okul Öncesi Ve Yaratıcı Drama
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Zeynüddin ASLAN	Mevlevi Kültürü Ve Yaratıcı Drama
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Sinan IŞIK	Yaratıcı Drama İle Tanışma

(Devam ediyor)

Tablo 12 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Ali ÖZTÜRK	Müziğin Enerjisi-Enerjinin Müziği
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Özlem GÖKBULUT	Okul Öncesinde Yaratıcı Drama
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Gökhan KARAOSMANOĞLU	Okul Öncesinde Yaratıcı Drama
27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Bursa	Yaşayan Müze	Aynur EĞİTMEN	Müzede Hareket Var!
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Tınttı KARPPINEN	İnsan Gezegeni İçin Drama Çemberi
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Helga FLOHR	Jeux Dramatiques, tiyatrosuz tiyatro: "Kafkas Tebeşir Dairesi Ya Da: Zaten Adil Olan Nedir?
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Sanja KRSMANOVIC TASIC	Kişisel Gezegenler Ve Ruhun Ekolojisi
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Danıel SCHOLTZ	Çocuklarla Ve Ergenlerle Çalışmada Tecrübesizliğin Sanatı
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Tom WILLEMS	1 Metrekare
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Katarzyna PASTUSZAK	Aktör ve Dansçılar İçin Beden ve Hareket Laboratuvarı
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Maria VAN BAKELEN & Wilbert VAR DER POST	Çember Kırıldığında Parçalanmış Dünyanın Mozaik Dramaturjisi
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Tamer LEVENT	İyi, Güzel Ve Doğruyu Kendimizde Bulma
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Serap ANTEPLİ	Felsefe İçerikli Öykülerle Yapılan Çalışmalar
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Murtaza AYKAÇ	Çocuk Edebiyatında Yaratıcı Drama İle Demokratik Kültüre Yolculuk

(Devam ediyor)

Tablo 13 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Antalya	Adaletli Bir Dünya İçin Çember	Nami Eren Beştepe	Sanat ve Adalet
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Anna-Lena OSTERN	Başka Birinin Ayakkabısıyla Yürümek
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Patrıce BALDWIN	Hiç Kimse Bir Ada Değildir
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Sylwıa JASKULSKA	Kültürel Çeşitlilik Bağlamında Akran Dışlamanın Önlenmesinde Drama Yönteminin Kullanılması
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Danıel SCHOLTZ	Palyaçoların Göçe İlişkin Bakışı
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Mateusz MARCINIAK	Sözlü/Sözsüz Kültürlerarası Etkileşimli Uluslararası Akademik Öğrencilerle Drama Çalışması
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Davıd FARMER	Evden ayrılmak-Biz Mülteciler!
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Nadja RASZEWSKI	Hareketli Dünyalar İle Dans Ve Doğaçlama
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Ömer ADIGÜZEL	Bavuluma Sığdıramadıklarım: Her Öykünün Öncesi, Her Yaşantının Öyküsü
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Erdem EREM	Denizkızının Güncesi
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Seda ÖZENSOY	Etkileşim Mekaniği/ Tanış-Mak
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Nurhan ALEÇAKIR	Gitmek Ya Da Göçmek

(Devam ediyor)

Tablo 14 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Zeki ÖZEN	Göç Ve Güç
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Pınar ÖZDEMİR ŞİMŞEK	İçsel Göçler/Kendine Göç, Kendinden Göç
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Tamer LEVENT	Sanata Evet İle Yeni Bir Dünya
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Tunay ONURSAL	Göç Hikâyeleri
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Ali ÖZTÜRK	Tire'den Pire'ye "Rembetiko"
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Volker THALMANN Ve Bahar GÜREY	Tiyatrosuz Tiyatro: Gelenler
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Özgür Adam İNANÇ	Yaratıcı Dans Atölyesi
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	İhsan METİNNAM	Yaratıcı Dramayla Kültürel Temas Alanlarının Sorgulanması
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Bedia CİCİOĞLU	Sığınmak
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Fisun AYKIR-Gökhan KARAOSMANOĞLU	Hoş geldin Çemberi
29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Ankara	Gelenler	Nihal KUYUMCU	Gelmek mi zor, gelenleri karşılamak mı?
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Robin PASCOE	Binlerce Öykünün Gemisi
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Patrıce BALDWIN	Yeşil Çocuklar
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	PAMELA BOWELL	Hayatta Kalanlar En Güçlüler Değil, Uyum Sağlayabilenlerdir
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Sanja KRSMANOVIC TASIC	Performans Ve Dans

(Devam ediyor)

Tablo 15 (Devam)

Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/ Kongreleri Tema Bilgileri, Katılan Eğitmenler ve Atölye Başlıkları

SIRA NO	ŞEHİR	SEMİNER/KONGRE TEMASI	KATILAN EĞİTMEN	ATÖLYE KONUSU
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Helga FLOHR	Jeux Dramatiques
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Anna-Lena OSTERN	Eğitimde Bir Dramaturg Gibi Düşünmek Ve Davranmak
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	İnanç ETİ	Uyumsuzlar
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Aysel KÖKSAL AKYOL	Küçük Çocuklar Müzeler Ve Uyum
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Deniz Devrim ŞAHİN	Uyumsuzun Dramaturjisi/ Maskelerin İçindeki Biz
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Tamer LEVENT	Uyum- Uyumsuzluk Ve Sanat
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Özgür Adam İNANÇ	Bedensel Uyum Ve Farkındalık
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Tolga ERDOĞAN	Bir Yolculuk Hikâyesi: Taştan Adımlar
30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi	Adana	Uyum, Adaptasyon	Nami Eren BEŞTEPE	Sanatta Uyum-Uyumsuzluk İlişkisi

2.3.Uluslarası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine Farklı Ülkelerden Katılan Eğitmen/Liderlerin Kısa Özgeçmişleri

Araştırma konusuna probleme bağlamında incelenen 23 adet seminer ve kongre kitabında, Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine farklı ülkelerden toplam 68 eğitmen/lider davet edilmiş olup, bu eğitmenlerden 8 tanesi iki eğitmen/liderli ortak atölye olmak üzere 108 farklı atölye gerçekleştirilmiştir. Yurt dışından katılan kimi eğitmenler birden fazla davet edilmiştir. Seminer ve kongrelerde atölye yönetmiş farklı ülkelerden davet edilen eğitmenler alfabetik sırayla genel olarak tanıtılmaya çalışılmıştır.

ANDREA EARL (İNGİLTERE)

Birmingham Üniversitesinde oyun yazarlığı alanında yüksek lisans ve John Moore Üniversitesinde doktora öğrenimini gerçekleştirmiştir. Psikiyatrik hemşire olarak iş hayatına başlamış sonrasında oyuncu, yazar ve yönetmenlik yapmıştır. Dönemsel drama okutmanı- uygulayıcısı ve atölye liderliği yapmıştır (San, 1997, s.110).

ANNA-LENA OSTERN (FİNLANDİYA-NORVEÇ)

Norveç Eğitim ve Bilim Üniversitesi, Öğreten Eğitimi bölümünde sanat eğitimi profesörüdür. Finlandiyalıdır ve Norveç'e gitmeden önce Finlandiya'da öğretmen eğitimcisi olarak çalışmıştır. Deneyimli bir drama eğitmeni olan Ostern aynı zamanda sanat eğitimi alanında araştırmacıdır. Journal of Arts and Sports Education (JASED) dergisi baş editörüdür(Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.17).

ASA HELGA RAGNARSDOTTIR (İZLANDA)

İzlanda Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde drama ve tiyatro eğitiminde yardımcı öğretim görevlisidir. Aynı zamanda bir oyuncu ve yaratıcı drama eğitmenidir. 2004 yılında Anna Jeppessen ile birlikte Eğitimde Drama(Drama in Education) ve 2011 yılında Ranneveig Porkelsdottir ile Uygulamalı Drama (Practical Drama) adlı kitapları yazmıştır. İzlanda'da dramanın öğrenme üzerine etkisi ile ilgili araştırmalar yapmaktadır (Alımteri, 2014, s.255).

BARBARA RÜSTER (ALMANYA)

Berlin Güzel Sanatlar Üniversitesi Oyun ve Tiyatro Pedagojisi bölümünde ek öğretim elemanı olarak yer almış, öğretmen olarak oyun biçimleriyle çalışmıştır. W. Nickel ile birlikte aynı üniversitede birlikte çalışmalar yürütmüşlerdir (Adıgüzel, 2010, s.18).

CARMEL O' SULLIVAN (İRLANDA)

Merkez İngiltere Üniversitesinde, Sosyal Politik Tiyatro konusunda doktora eğitimini tamamlayan İrlandalı eğitmen, Trinity Collage Eğitim Fakültesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. İrlanda'da kurulan Eğitimde Drama Derneğinin başkanlığını yürütmüştür. IDEA(International Drama/Theatre and Education Association) 'da yönetim kurulunda yer almıştır ve 1995 yılından bu yana üyesidir. Çalışma alanları çocuklarla eğitimde drama, Asperger sendromu olan çocuklarla drama çalışmaları, formal

olmayan ortamlarda etkin öğretme ve öğrenme yönetmeleridir (Aktaş Arnas ve Kaf Hasırcı, 2010, s.245)

DAGMAR DÖRGER (ALMANYA)

Prof. Dr. Dagmar Dörger, meslek hayatına hemşire olarak başlamıştır. Ardından Abitur and Free University, Education University ve Berlin University of the Arts'ta tarih, pedagoji, tiyatro çalışmaları, oyun ve tiyatro pedagojisi çalışmaları gerçekleştirmiştir. 1993 - 2016 yılları arasında Erfurt Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Uygulamalı Sosyal Bilimler Fakültesi'nde profesörlük yapmıştır. Oyun ve tiyatro eğitimine odaklanmıştır. Oyun ve tiyatro pedagojisi ile sosyal öğrenme; sirk pedagojisi; doğaçlama ve doğaçlama tiyatro; çocukluk pedagojisi araştırma ve çalışma alanlarıdır.
https://www.fh-erfurt.de/soz/so/im-ruhestand/prof-dr-dagmar-doerger/zur-person/

DANIEL SCHOLTZ (ALMANYA)

LAG Spiel&Theater NRW e. V (Bielefeld, Almanya)'den 2010 yılında mezun oldu. Drama öğretmeni, oyuncu ve hastane palyaçosu olarak çalıştı.2014 yılında bir tiyatro gençlik kulübü kurdu. Uluslararası Tiyatro Atölyelerini işletmekte ve her yaştan insana palyaçoluk öğretmektedir (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.261).

DARREL ALDIRGE (İNGİLTERE)

2008 yılında Laban Devinim Çalışmaları Enstitüsü'nde Devinim Analizi, 2001-2004 yılları arasında Laban Konservatuarı'nda Çağdaş Dans Tiyatrosu Eğitimi, 1999-2001 yılları arasında Luton Sixth From Collage BTEC Sahne Sanatları ve Dans eğitimleri almıştır. Çağdaş dans, bale, temas doğaçlaması, Afrika dansları, sokak dansları ve Uzakdoğu dövüş sanatları uzmanlık alanlarıdır (Adıgüzel ve Özarı,2016, s.63)

DAVID DAVIS (İNGİLTERE)

İngiltere Brimingham Üniversitesinde Eğitimde Drama alanından profesör olarak çalışmıştır. Uluslararası Eğitimde Drama Çalışmaları merkezinin kurucusudur. Üniversite döneminde birçok öğrenci ile yüksek lisans ve doktora çalışmaları yürütmüş, dünya genelinde birçok kongre ve seminerde atölye yürütücüsü ve konuşmacı olarak yer almıştır (Beştepe, 2011, s. 270).

DAVID FARMER (İNGİLTERE)

Wall Hall Öğretmen Eğitimi Koleji Drama ve İngilizce 76 mezunudur. Tiebreak Tiyatro şirketi kurucu üyesi, oyuncusu ve yazarıdır. İlkokul öğretmenliği ve serbest drama danışmanlığı yapmıştır. Anglia Ruskin Üniversitesinde öğretim görevlisi ve www.dramaresource.com web yöneticisidir. (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.145).

DOMINIQUE DEVINE (AMERİKA)

San Francisco Eyalet Üniversitesinde yüksek lisans yapmış olan eğitmen, çatışma ve barışı koruma eğitimi almış ve kadın sağlığı konularında araştırmalar yapmıştır. Augusto Boal'ın Ezilenlerin Tiyatrosu ile ilgilenmiş ve bu doğrultuda atölyeler gerçekleştirmiştir (Ferreira ve Devine, 2012, s.11).

ELISE DE VLIEGHER (BELÇİKA)

1995 yılında Lşer Yüksek Enstitüde klasik ve modern dans ile tiyatro üzerine eğitim almıştır. Belçika'da birçok topluluk ve televizyonda oyuncu ve dansçı olarak çalışmıştır. Çocuklara klasik dans, tiyatro ve doğaçlama dersleri vermektedir (Arslan, 2015, s.234).

ERIK SZAUDER (MACARİSTAN)

Macaristan'da bulunan Eötövs Üniversitesi Özel Eğitim Fakültesi'nde dersler vermiştir. İngiltere'de Central England Üniversitesinde yüksek lisans derecesini tamamlamıştır. Araştırma alanları özel eğitime gereksinimi olan öğrenciler ile drama ve drama yoluyla öğrenme yollarının geliştirilmesi ile eğitimde tiyatrodur. Macaristan'da Eğitimde Drama ve Tiyatro Kurumu'nda yönetim kurulunda yer almıştır (Adıgüzel, 2005 b, s.139).

FLORIAN VABEN (ALMANYA)

Frankfurt Üniversitesi'nde Almanca, Fransızca, Felsefe ve Tarih eğitimleri almıştır. 1970'de Marburg'de doktora derecesi kazanmıştır. Gissen Üniversitesinde öğretim görevlisi, Hannover Leibniz Üniversitesinde Edebiyat bölümünde profesör olarak çalışmaya başlamıştır. Tiyatro Pedagojisi dergisinde yazı işleri müdür yardımcılığı sürdürmüştür. Araştırma alanları; drama ve tiyatro, tiyatro pedagojisinin teori ve pratiği,

“Vormarz” edebiyatı, Bertolt Brecht ve Heiner Müllerdir (Adıgüzel ve Özarı, 2016, s.424).

FRIEDERIKE LAMBERT (ALMANYA)

1968 Almanya doğumludur. Frankfurt’ta bale eğitimi ve Justus-Liebig Üniversitesinde uygulamalı tiyatro çalışmalarında bulunmuştur. 2002-2006 yılları arasında Hamburg Üniversitesinde dans teorisi ve uygulaması konusunda ders vermiştir. Doktorasını “Artistik Dansta Doğaçlama” temasında yapmış ve ödül kazanmıştır. (Arslan, 2015, s.235).

GEDDY ANIKSDAL (NORVEÇ)

Norveçte Porsgrunn’de Grenland Friteater’in yöneticisidir. Oyuncu, rejisör ve sanatsal organizasyonlar uzmanıdır. Dünyanın çeşitli ülkelerinde atölyeler yönetmekte ve oyunlarını sergilemektedir (Beştepe, 2011, s. 270).

GERD KOCH (ALMANYA)

Rotenberg,1941 doğumlu olan eğitmen pedagoji alanında eğitimini tamamlamıştır. 1981-2006 yılları arası Berlin Alice Salomon Üniversitesi’nde Kültürel ve Sosyal çalışmalar alanında profesörlük yapmıştır. 2010 yılına kadar Biyografik ve Yaratıcı Yazarlık alanında yüksek lisans dersinin bilimsel direktörlüğünü yapan Koch, 2016 yılına kadar Alice Salomon Poetics Prize jüriliğini sürdürmüştür. Tiyatro pedagogu , yayıncı, yayıncı ve editördür. Koch'un çalışmaları, sosyal kültürel çalışma teorisi ve pratiğine, sosyal alanlarda tiyatroya ve bir eğitim kavramı olarak Bertolt Brecht'in üretim yaklaşımına odaklanmaktadır.
https://de.wikipedia.org/wiki/Gerd_Koch

GERTRUD AUGE (ALMANYA)

Eğitimini sosyal bilimler alanında drama eğitimcisi olarak tamamlayan eğitmen, 1992 yılından beri bu alanda çalışmalarını sürdürmektedir. Dr. Norbert Knitsch’in Tag Tiyatrosunda drama eğitimcisi olarak okullarda, akıl hastanelerinde, hapishane, gençlik kulüpleri vb. alanlarda süreç odaklı tiyatrolar yapmış ve toplumsal olayları ele almıştır (Öztürk, 2010, s.145).

GUNTER MIERUCH (ALMANYA)

Hukuk, Germanistik, Siyaset Bilimi ve Tiyatro Bilimi öğrenimi görmüştür. Hamburg Eyalet Okulları, Okulda Drama ve Tiyatro Birliği Başkanı. Okulda Drama ve Tiyatro Federe Birliği Yönetim Kurlu üyesi. Tiyatro ve drama öğretmeni. Eski ortaöğretim öğrencileri ile kurduğu Özgür Tiyatro ile İstanbul'a da gelmiştir (San, 2003, s.147).

HANS MARTIN RITTER(ALMANYA)

Almanya'da tiyatro eğitiminin kurucularındandır. Aynı zamanda bir konuşma bilimcisi ve drama eğitiminde jestsel konuşmanın kilit temsilcilerinden biridir. Okul müziği, Alman Dili ve Edebiyatı, Tiyatro Bilimler, Konuşma Eğitimi, Piyano ve Şan konularında eğitim almıştır. Berlin Pedagoji Yüksekokulu'nda profesör olarak çalışmıştır. Öğretici oyunlar, oyun ve tiyatro pedagojisi, dil, müzik, oyunculuk, sahne gibi birçok alanda araştırma ve yayınları bulunmaktadır (Adıgüzel, Alımteri ve Özer, 2021 a, S.191).

HANS-WOLFGANG NICKEL (ALMANYA)

1933 Dortmund doğumludur. Saarbücken ve Berlin'de konservatuar, tiyatro sınıfı ve üniversite eğitimleri almıştır. 1981'den itibaren Berlin Güzel Sanatlar Yüksekokulu, Oyun ve Tiyatro Pedagojisi Enstitüsü'nde çalışmıştır. Çalışmalarının ağırlık noktası çocuk tiyatrosu, mini-mono drama gruplarının yapılandırılması ve yönetimi, animasyon tiyatrosunun biçimleri ve oyunları olmuştur. 1985-1989 yılları arasında Berlin Sanat Yüksekokulu'nun başkan yardımcılığını yürütmüştür. Yurt içi ve yurt dışında geniş gruplarla oyun ve tiyatro atölyeleri yürütmüştür. 1998'de emekli olmuştur. Reji, Kibutz Tiyatrosu, oyun ve tiyatro pedagojisi teorisiyle ilgili kitap projeleriyle uğraşmıştır. Aynı zamanda doktora tez danışmanlıkları da yapmıştır. 1998 yılında emekli olana dek Oyun ve Tiyatro Pedagojisi Enstitüsü'nün genel müdürü olarak kalmıştır (Tüzün, 2019, s.14-15).

HELGA FLOHR (ALMANYA)

Helga Flohr Eğitimci, sosyal hizmet uzmanı, masal, mit anlatıcısı ve Jeux Dramatiques eğitmenidir. Okul öncesi alanında 0-6 yaş arası çocuklarla atölyeler yürütmektedir. Özel eğitim alanında ise devlet tarafından finanse edilen erken tanı

merkezinde yarı zamanlı memur olarak çalışmaktadır. Yetişkin eğitiminde ise ağırlıklı olarak eğitmen ve pedagoglarla aktif olarak çalışmaktadır. 2013 yılından beri Almanya Jeux Dramatiques Derneği eğitmeni olarak çalışmaktadır.
https://dramacongress2019.cu.edu.tr/cu/atolye-liderleri/international-workshop-leaders/volker-tahlman

HUGH LOVEGROVE (İNGİLTERE)

Hugh Lovegrove drama danışmanı ve Redbridge Drama Center kurucusudur. 1969-1984 yılları arası Redbridge'de drama danışmanlığı yapmıştır. Kurduğu merkezde birçok öğretmen, öğrenci ve okul grupları ile çalışmalar yapmıştır. Birçok ulusal ve uluslararası topluluk ile çalışan Lovegrove Amatör Tiyatro Birliği'nin (IATA) çalışmalarına da katkılar sağlamıştır.
https://www.newsshopper.co.uk/news/6275211.drama-centre-renamed/

INES HONSEL (ALMANYA)

Berlin Güzel Sanatlar Üniversitesi Tiyatro pedagojisi ek öğretim elemanı, oyuncu ve oyun pedagogudur. Berlin'de tiyatro pedagojisi üzerine çalışmış, anlatımda dilin sanatsal eğitimine yönelik proje yürütücülüğü gerçekleştirmiştir. İstanbul Goethe Enstitüsü'nde masal konulu çalışmaları olmuştur (Adıgüzel, 2021a s.11,33).

JAN WEISBERG (ALMANYA)

Hannover Leibniz Üniversitesi'nde Prof. Dr. Florian Vaben danışmanlığında "Öğretici Oyunlar" dersleri vermekte olan eğitmen aynı üniversitenin Canlandırmacı Oyun ve Edebiyat bölümünde 2009 yılından beri öğretim elemanı olarak çalışmaktadır. Justus Liebig Gissen Üniversitesi'nde " Yazma Süreçleri ve Becerileri" konusunda doktora çalışması devam etmektedir (Adıgüzel, Alımteri ve Özer, 2021 a, s.92).

JANECKE THESEN & METTE BOE LYNGSTAND (NORVEÇ)

Janecke Thesen Norveçli bir aile doktorudur. Mette Boe Lyngstand ise üniversitede drama öğretmenidir. Madde bağımlılarına yönelik yaptıkları internette yayınladıkları araştırmaları ve forum tiyatro aracılığı ile aktarımını yaptıkları çalışmaları bulunmaktadır (Kırkar ve Yılmaz, 2021, s.96)

JOHN SOMERS (İNGİLTERE)

Bağımsız tiyatrocu ve yazardır. 2005 yılına kadar Exeter Üniversitesinde Drama Bölümünde çalışmıştır. Birçok ülkede çalışmalar yürütmüştür. Farklı topluluklarla özgün tiyatro çalışmaları yürütmektedir. Research in Drama Education dergisinin kurucu editörü, Exstream Tiyatronun kurucu direktörü, Exeter Üniversitesi Uygulamalı Drama Bölümü yüksek lisans programı ve uluslararası drama araştırmaları konferansının kurucusudur (San ve Tümtürk, 2016, s. 249).

JUTTA HEPPEKAUSEN (ALMANYA)

Freiburg Eğitim Yüksekokulu, Remscheid Akademisi ve Köln Ella Mae Schoron Psikodrama Enstitüsünde eğitmen olarak çalışmalar yürütmüştür. Almanya'da farklı şehirlerde lise ve üniversitelerde ek öğretim elemanı olarak çalışmıştır. Freiburg Playback Tiyatrosu kurucusudur. Okullarda hareket tiyatrosu olarak Playback Tiyatro, Psikodrama ve Sosyometri konularında yayınları bulunmaktadır (Adıgüzel, Alımteri ve Özer, 2021 a, s.110).

KARI MJAALAND HEGGSTAD (NORVEÇ)

Norveçli eğitmen 1967 Torndheim Öğretmen Eğitimi lisans mezunu olup aynı üniversitede 1990 yılında drama eğitimini tamamlamıştır. Eğitimde Drama alanında dersler veren ve bu alanda araştırma yapan eğitmen müzik ve drama ilişkisi üzerine çalışmalar yürütmüştür. Norveç'te drama alanında yayınevlerine danışmanlık hizmeti vermektedir. IDEA üyesidir(Aktaş Arnas ve Kaf Hasırcı, 2010, s.246).

KARL MEYER (ALMANYA)

Karl Meyer, müzik ve tiyatro eğitimcisi, tiyatro pedagogu, rejisördür. Künste Berlin Üniversitesinde yaratıcı drama alanında yardımcı doçent olarak görev yapmıştır. Deneysel müzik tiyatrosu ve Fluxus projelerine katılmıştır (Beştepe, 2011, s. 270).

KATARZYNA PASTUSZAK (POLONYA)

Gdansk Üniversitesi Kültür Enstitüsü'nde akademisyen, dansçı, sanatçı ve Amareya Tiyatrosu'nun sanat direktörüdür. Modern dans ve bedensel tiyatro tekniklerinin kullanıldığı atölyeler düzenlemektedir. Birçok ulusal ve uluslararası festival ve organizasyonlarda yer almış ve performans sergilemiştir (Adıgüzel, Kalay İnce, Keleşoğlu, 2021, s.288).

KATRIN JANSER (İSVİÇRE)

Tiyatro pedagogu ve oyuncudur. İsviçre Tiyatro Derneği (ZSV) ve Bund Deutscher Amatör Tiyatro (BDAT) kurs eğitmenidir. Çeşitli okullarda tiyatro doğaçlama ve ritim öğretmeni olarak çalışmakta, çeşitli üniversitelere dersler vermektedir. Aynı zamanda Avrupa Tiyatro Buluşmaları EDERED'in (Strazburg Avrupa Konseyi) başkanıdır. Hâlihazırda Almanya, Lüksemburg, Rusya, Hindistan, Çek Cumhuriyeti, İsveç, Slovakya, Slovenya, Avusturya, Güney Tirol, Türkiye ve Büyük Britanya'da atölyeler yönetmiştir.

https://www.theaterjanser.ch/ueber/

KIMMO TAHTIVIRTA (FİNLANDİYA)

Tiyatro eğitmeni olarak faaliyet göstermektedir. 30 yılı aşkın süredir çocuk ve gençlerle performanslar gerçekleştirmektedir. Ağırlıklı sözsüz performans üzerine çalışmalar yürütmektedir (Adıgüzel, Kuyumcu ve Aykanat Özcan, 2021, s.52).

LUCIANO IOGNA (KANADA)

Kanadalı yapımcı, yazar, yönetmen, dramaturg, tasarımcı, aktör ve öğretmendir. Uluslararası düzeyde, ABD, Brezilya, İtalya, Türkiye ve Ukrayna'da 4 kıta ve 7 dilde çalışmalar yürütmüştür. Kanada'da Queen's ve Concordia, Türkiye'de ise İstanbul Üniversitesinde dersler vermiştir. Sinema ve tiyatrodaki yenilikçi çalışmaları ile ulusal ve uluslararası birçok ödül kazanmıştır (Adıgüzel, 2005 b, s.139).

MAJA SVIBEN (HIRVATİSTAN)

Zagreb'de Dramatik Sanatlar Akademisi'nde dramaturgi eğitimini tamamlamıştır. Yazar, senarist ve çevirmen olarak çeşitli organizasyonlarda çalışmıştır. 1999'dan beri Drama Stüdyosu 'Tirena' Uluslararası Kültür Merkezi ve Zagreb Gençlik Tiyatrosu için tiyatro pedagogu olarak çalışmalar gerçekleştirmiştir.

http://www.mala-scena.hr/home/biografije/m/maja-sviben.aspx

MARIA VAN BAKELEN (HOLLANDA)

Hollandalı kıdemli tiyatro öğretmeni, gazeteci, yazar ve editördür. 1992-1998 yılları arası IDEA'nın kurucu başkanlığını yapmıştır. 30 yılı aşkın bir süre orta ve yüksek eğitim kurumlarında öğretmenlik ve yetişkin eğitmenliği yapmıştır. Hollanda'da eğitim

bilimlerinde sanatçıların resmi koçluğunu yapmıştır. Birçok kitap ve makalesi bulunmaktadır (Adıgüzel, Kalay İnce, Keleşoğlu, 2021, s.244).

MARIO GALLO (İTALYA)

Oyuncu, tiyatro yazarı ve yönetmendir. Üniversite eğitimini tiyatro ve özellikle komik tiyatro alanında tamamlamıştır. İtalya ve çeşitli Avrupa ülkelerinde konferanslar, seminerler ve kültürlerarası değişimlerle komik tiyatro alanında üretmeye ve öğretmeye devam etmektedir. Teatro Ricerche'nin başkanıdır. Ulusal Komik Tiyatro Koruma komitesinin üyesidir (San ve Tümtürk, 2016, s. 252).

MATEUSZ MARCINIAK (POLONYA)

Adam Mickiewicz Üniversitesi, Eğitim Araştırmaları Fakültesinde yardımcı doçenttir. Erasmus Programı fakülte koordinatörüdür. Öğrencilerin akademik tiyatro grubu "Dygresja"nın lideridir. AMU Koordinasyon ve Öğretmen Eğitim Merkezi üyesidir (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.294).

MATTHEW WARD (İNGİLTERE)

Matthew Ward, HistoryNeedsYou'da tarih iletişim danışmanlığı müdürüdür. Matthew, geniş bir bilgi birikimine ve topluluk önünde konuşma konusunda bolca nükte, mizah ve deneyime sahip bir tarihçidir. BBC Radio 4'ün 'Great Lives', Blue Peter ve ödüllü televizyon programı 'Horrible HIstories' de dâhil olmak üzere birçok kez televizyon ve radyoda yer aldı. Aynı zamanda 'Poldark' dâhil olmak üzere televizyon yapımlarına ve 'Gençliğin Vasiyeti' ve 'The Little Stranger' gibi filmlere danışmanlık yapmaktadır.

https://speakerhub.com/speaker/matthew-ward-0

MICHEAL ZIMMERMAN (ALMANYA)

Biefeld Üniversitesi Alman Çalışmaları bölümü mezunudur.1991 yılında aynı üniversitede yüksek lisans derecesini tamamlamıştır.1993 yılından beri Biefeld Üniversitesi dilbilim ve edebiyat araştırmaları fakültesinde tiyatro eğitiminin tarihi, teorisi ve pratiği ile okullarda ve özgür kültürel çalışmalarda oyun oynamak üzerine dersler vermektedir. Alman Federal Tiyatro Derneğinin yöneticisidir.

https://ekvv.uni-bielefeld.de/pers_publ/publ/PersonDetail.jsp?personId=55449

NADJA RASZEWSKİ (ALMANYA)

Koreograf dansçısı ve pedagogudur. Yaratıcı drama çalışmaları bölümü öğretim üyesi ve Berlin Güzel Sanatlar Üniversitesinde sertifika sınıfının artistik lideridir. Dünyanın birçok yerinde koreografi ve konserlerde yer almıştır. TanzTangente sanat atölyesinin sanat direktörüdür. Berlin'de çocuk cezaevinde bir sanatçı dans programına liderlik etmektedir. (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.424).

PAMELA BOWEL (İNGİLTERE)

Eastborn Eğitim Fakültesi Drama/Film/Televizyon Anabilim dalı ve Yaratıcı Dans ve İngilizce yan dalından mezun olmuştur.1986 yılında Newcastle Üniversitesi Eğitimde Drama bölümünde yüksek lisans derecesini almıştır. Ulusal ve Uluslararası Eğitimde Drama danışmanı, atölye lideri, konuşmacı ve yazardır. İngiltere'deki Ulusal Dramanın direktörlerinden biri olarak, Öğrenmek ve Yaratıcılık İçin Drama (D4LC) programının drama danışmanıdır. Süreçsel drama alanında çalışmalar yürütmekte olan eğitmen sayısız konferans vermiş, kitap, makale, bildiri yayınlamıştır (San ve Tümtürk, 2016, s. 250).

PATRICE BALDWIN (İNGİLTERE)

İngiliz eğitimci, okul geliştirme danışmanı, müfettiş ve sanat kültür danışmanıdır. İngiltere'de birçok üniversitede konuk öğretim görevlisi ve araştırmacı olarak çalışmıştır. 2010 – 2013 yılları arasında Uluslararası Drama Tiyatro ve Eğitim. Derneği'nin (IDEA) Başkanlığını ve 2014 yılına kadar ise "Öğrenme ve Yaratıcılık için Drama" isimli çalışmaları yürüttüğü, İngiltere Ulusal Drama başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Kanarada Brock Üniversitesi Kültürel Liderlik görevini yürütmüştür. Öğretmenler için kılavuz niteliğinde olan Drama Aklı, Drama Yoluyla Okul Gelişimi, Drama Üzerinden Yazma (Rob John ile), Drama(Kate Fleming ile) ve Drama ile Okur Yazarlık Öğretimi isimli kitapların yazarıdır (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.193).

PETER WARD (İNGİLTERE)

Liverpool Drama ve İngilizce lisans eğitimi ve John Moore Üniversitesinde müze pedagojisi alanında yüksek lisans eğitimi görmüştür. Gönüllü eğitimlere katılmış, oyunculuk eğitimi veren bir merkezde profesyonel oyuncular için eğitim programları planlamıştır. Ulusal ve uluslararası tiyatro toplulukları ve yönetmenler için atölyeler, fiziksel ve gençlik tiyatroları için sertifika programları düzenlemiştir (San, 1997, s.112-113).

REBECCA MİLEHAM (İNGİLTERE)

Ortaokul yerel yönetim kurulu başkanlığı da dâhil olmak üzere on yıldan fazla bir süre okul yöneticisi olarak görev yapmıştır. Bilim, teknoloji, miras ve kültür konularında uzman bir yazardır. Gönüllü olarak Dashwood Banbury Academy'deki öğrencilerle haftalık yazar atölyeleri ve Wykham Park Academy için haftalık bilim atölyeleri düzenlemiştir. Hali hazırda Banbury Museum Trust'ın başkanıdır.(https://rebeccamileham.com/)

RENATE BREITIG (ALMANYA)

Alman Dili ve Edebiyatı, Latin Dili ve Edebiyatı ve Tiyatro Pedagojisi eğitimi almıştır. 1997 yılımda geliştirdiği TUSCH projesi ile Berlin'de okullar ile tiyatrolar arasında işbirliği kurulması ve ortak çalışmalar yürütülmesine katkı sağlamıştır (Adıgüzel, 2005 a, s.1)

ROBERTA SECCHI (İTALYA)

Eğitimini Milan'daki Brera Güzel Sanatlar Akademisinde tamamlamıştır. Oyuncu ve tiyatro pedagogudur. Oyuncu olarak Teatro La Madrugada'da yer almıştır. 1999 dan beri her yaştan bireylerle çalışarak pedagojik yeteneklerini geliştirmiştir.2007 den bu yana Teatro La Madrugada tarafından yönetilen sanat performansı üzerine bir araştırma programı olan Regula Contra Regulam oturumlarına liderlik etmektedir (Arslan, 2015, s.234).

ROBIN PASCOE (AVUSTURALYA)

Murdoch Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde kıdemli öğretim görevlisidir. Lisans ve lisansüstü düzeyde "Drama ve Eğitim Programı", "Sanatlar Yoluyla Öğrenme" ve "İlkokul Düzeyinde Sanat Eğitimi" derslerini ve seminerlerini vermektedir. Uluslararası Drama/Tiyatro Eğitim Birliği (İDEA) yürütme kurulu başkanlığı, Drama Avustralya ve Ulusal (Avusturalya) Sanat Eğitimcileri Birliği'nin başkanlığı görevlerini yürütmüştür. Sanatlar eğitimi alanında derin bir kariyere sahip olan eğitmenin Ulusal hakemi dergi olan Drama Avusturalya Dergisi'nde makaleleri ve kızı Hannah ile beraber yazdıkları "Dramada Anahtar Kavram ve Terimler" isimli kitabı bulunmaktadır (Adıgüzel ve Özarı, 2016, s. 251-252).

ROGER FORNOFF (ALMANYA)

Hannover Leibniz Üniversitesinde doktorasını yapmıştır. 2003-2008 yılları arası Sv.Kliment Ohridski Üniversitesi, 2008-2009 tarihleri arası Berlin Humbold Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmıştır. 2009-2014 Belgrad Üniversitesi, 2014- -2015 Freie Universität Berlin, 2015-2016 Bielefeld Üniversitesi, 2016-2018 Türk-Alman Üniversitesi'nde çalışmıştır. 2018'den bu yana Köln Üniversitesi, "Yabancı Dil Olarak Almanca" bölümü başkanı olarak çalışan eğitmen, doğaçlama tiyatro konusunda deneyim sahibidir. Brecht'in öğretici oyunları üzerine atölyeler yürütmektedir.

http://roger-fornoff.de/vita/

ROMI DOMKOWSKY (ALMANYA)

Berlin Güzel Sanatlar Üniversitesinde tiyatro eğitimini tamamlamıştır. Tiyatro pedagogu, dramaturg ve estetik eğitim profesörüdür. Uzun süredir çocuklar ile çalışan eğitmen, Almanya'da çocuk tiyatrosu jüri üyeliği yapmaktadır (Aykaç, 2016, s155).

SABINE STANGE (ALMANYA)

1950 Melsungen doğumludur. Kassel Üniversitesi ve Kassel Plastik Sanatlar Yüksekokulu'nda Film/TV, Sanat Pedagojisi ve Siyasal Bilimeler öğrenimi gördü. Çocuk filmleri ve belgeseller yönetti. Serbest yazar, plastik sanatçı ve kültür pedagogu olarak çalışmalar yapmış ve atölyeler yönetmiştir(San, 1997, s.111-112).

SANJA KRSMANOVIC TASIC (SIRBİSTAN)

30 yılı aşkın süredir dans ve sahne sanatları ile ilgilenmektedir. Son 25 yıldır, sahne sanatçısı olarak dramaturgi ile ilgilenmektedir. Bunun yanı sıra dans tiyatrosu ile ilgilenmekti. Her yaş grubundan çocuk, genç ve yetişkinler ile görme, işitme, zihinsel engelliler ile dans çalışmaları yapmıştır. (Adıgüzel, Alımteri ve Özer, 2021, S. 281).
Belgrad Üniversitesi Filoloji ve Novi Sad Üniversitesi Beden Eğitimi bölümlerinden mezun olmuştur (Alımteri, 2014, s.256). Hali hazırda IDEA(Uluslararası Drama, Tiyatro ve Eğitim Birliği) başkanlığı görevini sürdürmektedir.

SIGRID SEBERICH (İTALYA)

Tiyatro, müzik ve hareket pedagojisi alanında eğitim almıştır. Viyana Müzik ve Sanat Üniversitesi Ritmik Müzikal bölümünü bitirmiştir. Ritmik tiyatro alanında çalışmalarını sürdürmektedir(San ve Tümtürk, 2016, s. 253).

SWANJE NOELKE (ALMANYA)

Hannover Leibniz Üniversitesi Alman Edebiyatı ve Politik Bilimleri bölümünden mezun olmuştur. Prof. Dr. Florian Vaben'in Öğretici Oyunlar odaklı kuramsal ve uygulamaya dayalı eğitimlerine devam etmiştir. Tiyatro projelerinde dramaturg ve organizasyon sorumlusu olarak çalışmalar yapmıştır (Adıgüzel, Alımteri ve Özer, 2021 a, s. 92).

SYLWIA JASKULSKA (POLONYA)

Adam Mickiewicz Üniversitesi, Eğitim Araştırmaları Fakültesinde yardımcı doçenttir.3 kitap ve 80müzerinde makalenin yazar ve eş danışmanıdır. Pedagoji Yıllığı başlıklı yayının yayın kurulu üyesidir. AMU Koordinasyon ve Öğretmen Eğitim Merkezi, Gençler İçin Çevrim İçi Eğitim Programı yazarı ve tiyatro öğretmenidir (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Şimşek 2021, s.238).

TAMAS KORZENSKY (MACARİSTAN)

Budapeşte Eötvös Lorand Üniversitesi, Beşeri Bilimler Fakültesi, Etnografya bölümü mezunudur. Dans bilgisi, uygulaması ve kültürü alanında Norwegian Fen ve Teknoloji Üniversitesi, Blaise Pascal Clermont Üniversitesi, Üniversitesi ve Roehampton Üniversitesi'nde Erasmus kapsamında uluslararası yüksek lisans programlarına katılmıştır (Adıgüzel ve Özarı,2016, s. 439).

TAREK ZBOUN (FİLİSTİN)

Dar al-Kalima Koleji, Drama ve Tiyatro Performansları bölümü ve Kudüs Açık Üniversitesi mezunudur. Sosyal hizmetler alanında uzman olarak çalışmakta olan eğitmen 2103 yılından beri Red Noses International Palestine (Uluslararası Kırmızı Burunlular Filistin Şubesi) Sanat direktörü olarak çalışmakta aynı zamanda hastanelerde tıp palyaçosu olarak çalışmaya devam etmektedir (Adıgüzel ve Özarı, 2016, s. 290).

TINITTI KARPPINEN (FİNLANDİYA)

Sosyo-drama alanında uzman bir drama öğretmenidir. Çalışma alanları; barış eğitimi için drama, iletişim becerileri ve dile eğitimi için dramadır. Finlandiya Tiyatro Akademisi'nde planlayıcı ve öğretmen olarak çalışmıştır. AITA/IATA, ASSIJET, EU, IDEA, ITI, UNESCO, WAAE gibi birçok uluslararası kuruluş organizasyonunda konuşmacı, eğitmen ve temsilci olarak yer almış, Finlandiya adına konuşma ve atölyeler düzenlemiştir (Alımteri, 2014, s.257).

TOM WILLEMS (HOLLANDA)

Amsterdam'da Sanat Üniversitesi Tiyatro ve Dans Akademisi bölümünde yapımcı, eğitmen ve koç olarak görev almıştır. Bölgesel disiplinler arası tiyatro uzmanıdır. Çeşitli gruplar, genç tiyatrocular, amatör ve ayrı amatör aktörlerle çalışmıştır (Adıgüzel, KALAY İnce, Keleşoğlu, 2021, s.346).

ULRIKA SPRENGER (ALMANYA)

Dans ve Tiyatro öğretmeni, hareket terapisti ve Halprin uygulayıcısıdır. Berlin Sanat Üniversitesi'nde hareket temelli tiyatro sanatları dersleri vermektedir. 80'lerin başlarında Dans ve harekete yaklaşımı, performans eğitiminde otantik ifade araçlarını kullanarak yaratıcılığın ve sanatın gelişimini içermektedir. Geçmişi, Modern Dans, Bale, Doğaçlama, Dövüş Sanatları, Feldenkrais ve T'ai Chi gibi geniş bir dans ve hareket kaynakları yelpazesini kapsamaktadır.
https://www.tanzfabrik-berlin.de/en/people/323

ULRIKE STOCKBURGER (ALMANYA)

Almanya Berlin'de tiyatro pedagogu, kukla oynatıcısı ve beden öğretmeni olarak görev yapmaktadır. Çocuk ve yetişkinlerle uzmanlık alanlarının karışımı olan atölyeler düzenlemektedir (Aykaç, 2016, s.402).

ULRIKE JUNGMAIR (AVUSTURYA)

Slazburg Mozarteum Üniversitesi Carl Orff Enstitüsü'nde genel müzik, temel pedagoji, gelişim psikolojisi, müzik ve dans öğretimi konularında dersler vermiştir. Bugüne kadar uluslararası çapta çeşitli organizasyonlarda yaratıcı müzik, dans, devinim konularında yetişkin, çocuk ve gençlerle atölyeler yönetmiştir (Öztürk, 2010, s.145).

UWE KRIEGER (ALMANYA)

1937 doğumludur. 1970'lerden itibaren maske yapımı ile uğraştı. Sophokles ve Aristophanes'ten Shakespeare, Brecht, Hauptmann'a, Dario Fo, Jersild ve diğer tiyatro tarihinde yer almış birçok oyun için maske hazırlamıştır. 1985 yılına kadar kendi tiyatrosu "D agol - maskeler, ritüeller, sessizlik" de aktif çalışmış ve festivallere davetiye almıştır. Birkaç parçanın yazarı ve ortak yazarı. Evanjelik Kilisesi'nde ve çeşitli üniversitelerde (Almanya, Fransa, İsveç, Polonya, İsviçre, Macaristan, Hollanda, ABD, Rusya) öğretim görevlisi, kurs lideri, öğretim görevlisi olarak çalışmıştır.
https://www.iaaw.hu-berlin.de/de/region/ostasien/seminar/mori/ausstellungen/uwe-krieger/uwe-krieger

VIBEKE LIE (DANİMARKA)

Oyuncu, pedagog ve sanat yapımcısıdır. Danimarka'da ,Sahne Okulu (School of Stage)'nda eğitim görmüştür. 1999'dan bu yana Grenland Friteater'da çalışmaktadır. Uluslararası kadın sanatçılar ağı olan Magdalena Project ve Magdelana Norway bünyesinde çalışmalar yürütmektedir (Beştepe, 2011, s. 270).

VICKY CAVE-JENNY STAFF (İNGİLTERE)

Vicky Cave doktora derecesini müzelerde eğitsel sergiler geliştirmek konulu tezi ile almıştır. Jenny Staff güzel sanatlar alanında doktora derecesine sahiptir. 30 yılı aşkın süredir birçok ülkede müze çalışmalarına dâhil olmaktadırlar. Özel ilgi alanları çocukları ve çocuklu ailelerin müzede eğitimi ve her yaştan özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin eğitimidir (Adıgüzel, Alımteri ve Özer, 2021, S. 54).

WILBERT VAN DER POST (HOLLANDA)

Hollandalı amatör tiyatrolarda tiyatro öğretmeni ve yönetmenliği yapmıştır. Overijsel, Güney ve Kuzey Hollanda'da taşra okulları ve tiyatro kulüplerinde gençlerle çalışmıştır.1985'den itibaren iki ana tiyatro alanı olan, amatör tiyatrolar ve ortaokullardaki tiyatrolarda eserler yönetti. Öğrencileri ile birlikte birçok uluslararası kongreye katıldı ve projeler gerçekleştirdi (Adıgüzel, Kalay İnce, Keleşoğlu, 2021, s. 245).

WOLFGANG WERMELSKIRCH (ALMANYA)

1940 Almanya doğumludur. Oyuncu, drama öğretmeni ve yönetmendir. Almanca dili ve tarih okumuştur. 1997 yılından bu yanan Berlin Güzel Sanatlar Üniversitesinde öğretmen eğitiminde yer almıştır. Oyuncu ve yeni başlayan oyuncu adayları için eğitimler düzenlemektedir. Berlin Oyunculuk eğitim Merkezinin kurucusu ve yöneticisidir.
https://www.alexander-verlag.com/autoren/autor/133-wolfgang-wermelskirch.html

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın yöntemine yönelik bilgiler aktarılmaktadır. Yönteme ilişkin olarak, araştırmanın modeli, örneklemi, veri toplama araçları, veri toplama yöntemi ve verilerin çözümlenmesi ile çalışma planı alt başlıklarında ilgili bilgiler yer almaktadır.

3.1.Araştırma Modeli

Araştırmanın amacı, Türkiye'de başlangıcından bugüne kadar düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminer ve kongrelerine farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin atölye yapılandırmalarını, atölye uygulamalarını ve süreç yönetimini, atölyelerinde kullandıkları teknikleri ve Türkiye'deki yaratıcı drama alanın gelişimine etkilerini, raporlaştırılarak basılı kitap haline getirilmiş dokümanlar üzerinden incelemektir.

Bu doğrultuda araştırmanın problemine yönelik çalışmada, temel nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme kullanılmıştır.

Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve ortamların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma yöntemi olarak tanımlanabilir (Glaser 1978, Akt; Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.41).

Patton (2018, s.47); Nitel veriler, durumu açıklar. Nitel veriler, gözlemin yapıldığı yerde olanı olduğu gibi bilmemiz için okuyucular olarak bizleri gözlemin yerine ve zamanına götürür demektedir.

Nitel araştırmalar doğası gereği anlama ve anlamlandırma isteği barındırmaktadır. Bu nedenle çalışmada yapılandırmacı bir görüş benimsenmiştir. Creswell'e (2017, s.8) göre sosyal yapılandırmacılar, bireylerin içerisinde yaşadıkları ve çalıştıkları dünya hakkında bir anlam arayışı içerisinde olduklarına inanmaktadırlar. Araştırmacının amacı dünya ile ilgili başkalarının anlamlarını yorumlamak ya da anlamlandırmaktır.

Yine yapılandırmacılık ile ilgili varsayımlarda; İnsanlar tarihsel ve sosyal bakışlarına dayalı olarak kendi dünyalarında yaşayıp, onu anlamlandırır, hepimiz kendi kültürümüzün bize sunduğu bir anlam dünyasının içine doğduk. Böylece, nitel araştırmacılar bağlamı ziyaret ederek ve kişisel bilgi toplayarak katılımcıların ortamını ya da bağlamını anlamaya çalışırlar (Crotty,1998; Akt; Creswell,2017, s.9) denmektedir.

Yapılan bu araştırmanın ana problemi de farklı ülkelerden gelen yaratıcı drama eğitmenlerinin yöntemlerini, bu yöntemlerin uygulanışını kendi kültürümüzün bize sundukları içerisinde anlamlandırmak ve yorumlamak üzerine kurulmuştur. Bu anlamda çalışmada kullanılacak en iyi yöntemin nitel araştırma yöntemleri olacağı sonucuna varılabilir.

3.2.Örneklem

Bu araştırmada amaçlı örneklem stratejilerinden, ölçüt örneklem seçim yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya konu olan, Türkiye'de bugüne kadar Çağdaş Drama Derneği öncülüğünde ve iş birliği yaptığı kurumlar ile ortaklaşa düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine ait basılı seminer ve kongre kitaplarında yer alan tüm atölyeler bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Kitap içeriğinde yer alan, farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmen atölyeleri ise amaçlı örneklemimizi oluşturmaktadır. Türkiye'de Oluşum Tiyatro ve Drama Enstitüsü de ulusal drama buluşmaları yapmıştır. Türkiye'deki drama çalışmalarına şüphesiz ki katkı sunmuştur ancak araştırmanın örneklemi, uluslararası kongrelere farklı ülkelerden katılan eğitmen/lider atölyelerini incelemek üzere seçildiği ve hedef örneklem bu buluşmalarda bulunmadığından Oluşum Tiyatro ve Drama Enstitüsü'nün drama buluşmaları çalışmanın dışında tutulmuştur.

Patton'a (2018, s.230) göre, amaçlı örneklemin mantığı ve gücü, derinlemesine çalışmak için bilgi bakımından zengin durumların seçilmesinde yatar. Amaçlı örnekleme, üzerinde çalışılan soruları aydınlatacak bilgi açısından zengin durumların seçilmesine odaklanır. Ölçüt örneklemin mantığı ise önceden belirlenmiş bir önemdeki ölçütleri karşılayan tüm durumları gözden geçirmek ve incelemektir (Patton, 2018, s.238).

Bu nedenle çalışmaya konu araştırma probleminin derinlemesine anlaşılması, tüm durumların gözden geçirilerek incelenmesine yönelik olarak, araştırmaya konu kongre/seminer kitaplarından çalışmaya dâhil edilmek üzere sadece "farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin/liderlerinin atölyeleri" seçilmiştir. Bu anlamda

örneklemimiz amaçlı örnekleme stratejilerinden ölçüt örnekleme göre belirlenmiş Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine farklı ülkelerden davet edilen 68 eğitmen/liderdir.

3.3. Veri Toplama Araçları ve Verilerin Toplanması

Yapılan konu araştırmada, Türkiye'de düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminer ve kongrelerine farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin/liderlerinin atölye yapılandırmalarını, atölye uygulamalarını ve süreç yönetimini, Türkiye'deki yaratıcı drama alanın gelişimine katkıları bakımından incelemek amacıyla veri toplanmıştır.

Bu nedenle araştırmanın amacı doğrultusunda, geçmişte düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer Ve Kongrelerine yönelik veriler toplamak için nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesini kullanılmıştır.

3.3.1. Doküman İncelemesi

Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Dokümanlar, nitel araştırmalarda etkili bir şekilde kullanılması gereken önemli bilgi kaynaklarıdır. Bu tür araştırmalarda, araştırmacı, ihtiyacı olan veriyi, gözlem veya görüşme yapmaya gerek kalmadan elde edebilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.189,190).

Yıldırım ve Şimşek'e göre (2018, s.194) doküman incelemesi belli başlı beş aşamada yapılabilir: (1) dokümanlara ulaşma, (2) orijinalliği kontrol etme, (3) dokümanları anlama, (4) veriyi analiz etme ve (5) veriyi kullanma.

Araştırma problemine dönük sorulara yanıt aranırken temin edilen seminer ve kongre kitapları içerisinde farklı ülkelerden gelen eğitmenlerin/liderlerin gerçekleştirmiş olduğu atölyelerin 3. kişiler tarafından tutulmuş raporları referans alınmıştır. Temin edilen verilerin, raportörlerin tutuğu raporların aktarımı sırasında oluşabilecek kayıp ve/veya değişiklikleri, çeviriden kaynaklı farklılıkları ve editör düzeltmesi gibi düzenlemeleri içeriyor olduğu göz önünde tutulmalıdır.

Atölye raporlarında yer alan eğitmen/lider uygulamaları ve atölyelere katılmış olan eğitmen/lider ve katılımcıların raporlanmış görüşlerinin dökümleri araştırma soruları ile ilişkilendirilerek incelenmiş, temalar oluşturulmasında bu raporların inceleme

sonuçları temel alınmıştır. Yine araştırma problemine dönük; farklı ülkelerden gelen eğitmenlerin/liderlerin atölyelerinde kullandığı teknikler, atölye planlamalarının sistematiğinin nasıl olduğu, gerçekleşen atölye süreçlerinin Türkiye'deki yansımasının nasıl olduğu, sorularına ilişkin yanıtlar bu raporların bireysel okumaları aracılığı ile elde edilmiştir.

3.3.2. Veri Toplama Süreci

Yapılan ilgili araştırmada, verilerin asıl toplandığı araç, Türkiye'de gerçekleştirilen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine ait basılı kitaplarıdır. Sürece ilk olarak kitapların temini ile başlanmıştır. Kitapların teminine yönelik öncelikle, seminer ve kongre kitapları için internet veri tabanı ile üniversite kütüphaneleri, millî kütüphane ve halk kütüphanelerinin çevrim içi kataloglarının taranarak fiziki kitap varlığının tespit edilmesi gerçekleştirilmiştir.

İkinci aşama söz konusu basılı kitapların yayın evleri ve sahaflardan temin edilmesi sürecidir. Kitapların yeni baskısı olanlarından 4, 8, 9, 11, 14, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 sıra numaralı kongre/seminer kitapları satın alınarak temin edilmiştir. Bulunması zor olan eski tarihli 5, 6, 7, 10, 12 sıra numaralı kongre/seminer kitaplarına sahaflar aracılığı ile ulaşılmıştır. Yapılan teminler sonucunda, bugüne kadar düzenlenmiş olan 30 adet kongre/seminerden basılı olan 23 Adedine ait kitaplar temin edilerek araştırmaya dâhil edilmiştir.

Araştırmaya konu problemin incelenmesine yönelik kitap temini sonrası, incelenecek farklı ülkelerden katılan yaratıcı drama eğitmen/liderlerin atölyeleri tespit edilmiştir. 2019 yılında otuzuncusu düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminer ve kongrelerinin, öncelikle basılı olan kitaplarından seçilen örnekleme uygun atölyeler, araştırma problemine ilişkin sorular bağlamında araştırmacı tarafından incelenmiş, atölyelere ilişkin tek tek okumalar gerçekleştirilmiştir. Okumlar sırasında atölye bilgileri araştırma soruları çerçevesinde sistematik bir biçimde yapılandırılarak kısa metinler halinde Word belgesi üzerinde el ile özetlenmiştir. Yine özetlemelerle eş zamanlı araştırmacı tarafından araştırma problemine dönük oluşturulan kategoriler doğrultusunda hazırlanmış Excel dokümanına girişler yapılarak atölye ve eğitmen/lider bazında okuma günlüğü çizelgesi oluşturulmuştur. İncelemelerden elde edilen atölyeye ilişkin bilgilerin yer aldığı Word ve Excel dokümanlarının araştırmacı tarafından farklı

zamanlarda tekrar okuması ve düzenlenmesi ile ham veri elde edilmiştir. Veri toplama sürecine ait şema Şekil 3'de gösterilmektedir.

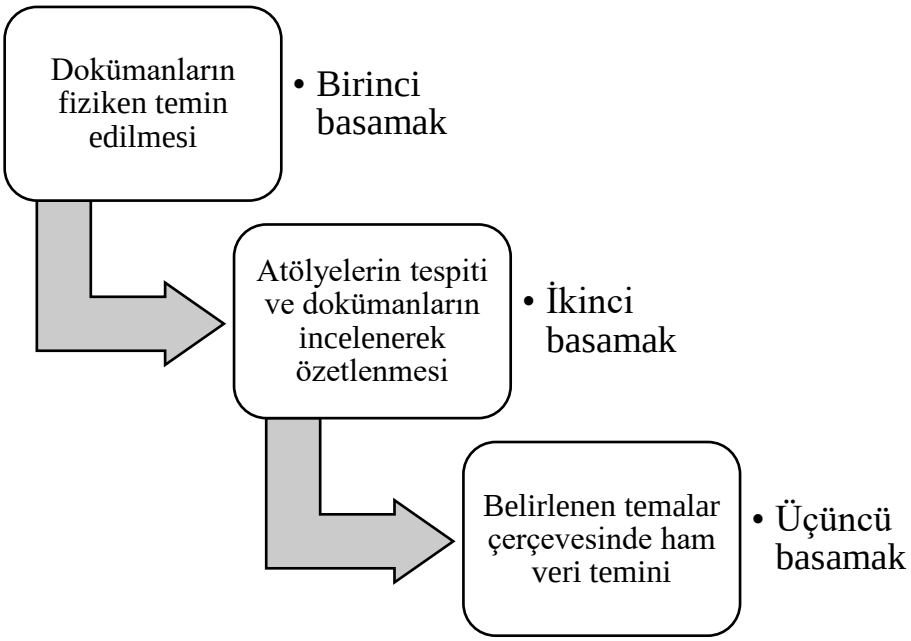

Şekil 3. Veri Toplama Süreci Şeması

3.4.Verilerin Çözümlenmesi ve Yorumlanması

Yapılan söz konusu araştırmada betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Bu yaklaşıma göre, elde edilen veriler daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Bu tür analizde amaç, elde edilen bulguların düzenlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunmaktır. Bu amaçla elde edilen veriler, önce sistematik ve açık bir biçimde betimlenir. Daha sonra yapılan betimlemeler açıklanır ve yorumlanır, neden-sonuç ilişkisi irdelenir ve birtakım sonuçlara ulaşılır. Betimsel analiz dört aşamadan oluşur: 1-Betimsel analiz için bir çerçeve oluşturma, 2-Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi, 3-Bulguların tanımlanması, 4- Bulguların yorumlanması (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.239-240). Yıldırım ve Şimşek Betimsel Analiz Aşamaları Şekil 4'de gösterilmektedir.

Betimsel Analiz Aşamaları

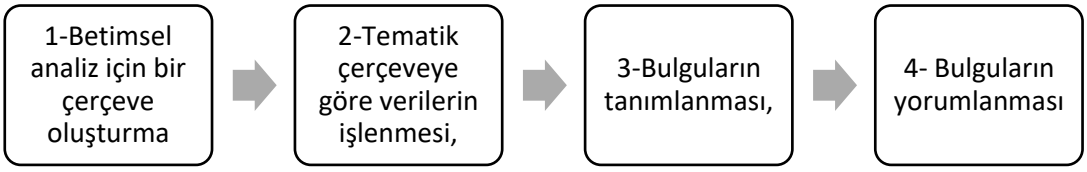

Şekil 4. Yıldırım ve Şimşek Betimsel Analiz Aşamaları

Bu doğrultuda araştırmacı tarafından yapılan kongre/seminer kitaplarına ilişkin incelemelerden elde edilen ve atölyelerdeki sürece ilişkin bilgilerin yer aldığı Word ve Excel dokümanlarının aracılığı ile elde edilen veriler, uzman desteği ile oluşturulmuş temalar ve araştırma problemi bağlamında, MAXQUDA 2022 nitel veri analizi sistemi aracılığı ile kodlanmış ve düzenlenmiştir. İlgili analiz sistemi kullanılırken araştırma problemine ilişkin sorular doğrultusunda, araştırmacı tarafından hazırlanan yabancı eğitmen atölye özet dokümanlarının içeriği; atölyelerde kullanılan yaratıcı drama teknikleri, yaratıcı dramanın amaç ve/veya araç, destekleyici vb. hangi boyut ile ele alındığı, yaratıcı dramanın ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamalarının bulunup bulunmadığı, yaratıcı dramanın Türkiye'deki uygulama şekli ve atölye yapısı ile benzeşip benzeşmediği bağlamında detaylı incelemeleri yapılmıştır. Yine araştırmacı tarafından elle oluşturulmuş olan araştırma sorularına ilişkin atölye verilerinin yer aldığı Excel tablo aracılığı ile ulaşılan veriler sistem analizi ile karşılaştırılarak ayrıca derlenmiş, hata ayıklaması yapılmıştır. Verilerden elde edilen bulgular, problem soruları ile ilişkilendirilmiş, frekans değerli üzerinden yorumlanarak raporlaştırılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGU VE YORUMLAR

Bu bölümde, uluslararası seminer ve kongrelere Türkiye dışından katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin/liderlerinin atölye incelemeleri ile aşağıda yer alan sorular doğrultusunda elde edilen sonuç ve yorumlara yer verilmektedir. Bölümün ilk kısmında incelemesi gerçekleştirilen 64 atölyenin, atölye bazında ve sorular bağlamında yapılan özetleri, ikinci kısmında ise araştırma problemi ve alt problemler başlıkları altında elde edilen bulgu ve yorumlar yer almaktadır.

4.1. ATÖLYE İNCELEMELERİ

4.1.1. Ulrika SEPRENGER (5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1993, Sayfa 19-25)

Konu: Devinim-Dans-Drama

Atölye yaratıcı drama eğitimini destekleyen dans-devinim eğitimine yönelik düzenlenmiştir. Toplamda üç gün ve 10 saat süren atölyeye 32 katılımcı dâhil olmuştur.

Atölye uygulaması bedensel ısınma ve hazırlık aşaması ile başlamıştır. Lider/eğitmen beden ve organların tanınmasına yönelik hareketleri müzik ve ritmi de işin içine koşarak gerçekleştirmiştir. Birinci gün, birinci oturum ısınma, ara değerlendirme ve eğitmen tarafından bir masal anlatımı ile sonlandırılmıştır. İkinci gün ilk oturuma, birinci gün anlatılan masala kalındığı yerden devam ederek başlanılmış, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamaları ile birinci oturum tamamlanmış, ikinci oturum bedensel ısınma ve devinimden oluşan iki etkinlik ile sonlandırılmıştır. Üçüncü gün eğitmen oturuma yine masala devam ederek başlar ve katılımcılara masala ilişkin bir dans ve rol hazırlamalarını söyler. Etkinlik sonrası masalın devamını anlatarak bitirir. Dokümanda çalışmanın tartışma ve değerlendirme ile son bulduğu notu düşülmüş, etkinlik detayı yer almamıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-Üç oturumdan oluşan atölyede; dramatizasyon, doğaçlama ve rol oynama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmekle birlikte, dokümanda yer alan "Atölyelerle İlgili Raporlar" sayfa 99'da eğitmen, dans alanında deneyimi olmayan çevirmenin sık sık sürecin akış dinamiğini engellediğinden söz etmektedir. Bu anlamda sürecin kesintili ilerlediği sonucuna varılabilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma

İkinci gün: Canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Üçüncü gün: Canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı, bazı etkinliklerin sonunda ara değerlendirme yapıldığı da görülmektedir. Bu anlamda benzerlik taşıdığı söylenebilir. Aynı zamanda sürecin asıl hedefi olan dans ve devinimin bir masalın içine dâhil edilmeye çalışılması ve masalda geçen rollerin dramatizasyonunun süreç boyunca gerçekleştirilen etkinliklerde yer alması, Türkiye'deki atölyelerin her aşamasının birbirinin devamı niteliğinde ve bir bütün olması mantığı ile örtüştüğü söylenebilir.

Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği görülmektedir.

4.1.2. Dagmar DÖRGER Ve Hans Wolfgang NICKEL (5.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1993, Sayfa 5-18)

Konu: Öğretim Bilgisi (Didaktik) Çalışmaları-Oyun Kurma

Atölye yaratıcı dramanın amaç boyutuna hizmet etmekte olup lider/eğitmen eğitimine yönelik düzenlenmiştir. Yaratıcı dramanın uygulanışının öğretimine ilişkin kuramsal çalışmadır. 50'ye yakın katılımcı atölye oturumlarına katılmıştır. Atölye

uygulaması iki lider/eğitmen tarafından planlanmıştır. İlk oturum Dörger, ikinci oturum Nickel tarafından gerçekleştirilmiştir.

Atölyenin Dörger tarafından yönetilen 3 saatlik 1. oturumunda grup dinamiği ve uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları ile başlandığı görülmektedir. Art arda gerçekleştirilen üç etkinlik grup oluşturtularak birbirini tanımaya ve kaynaşmaya yönelik etkinliklerdir. Isınma etkinliklerinden üçüncüsünde, dörderli olan katılımcılardan her biri tek kişiymiş gibi bir kelime söyler ve böylece grup bir cümle oluşturulur. Bu anlamda grupça hazırlanan mizansen ile canlandırmaya kısa bir giriş yapmıştır. Üçüncü etkinlik sonrası eğitmenler gruba etkinliklere ilişkin bilgiler verir. Yapılan etkinliklerin neden ve nasıl yapılması gerektiğine ilişkin bilgi aktarır. Dördüncü etkinlikte katılımcılar küçükken oynadıkları oyunu düşünür ve canlandırır. Burada dördüncü etkinlik ile birlikte hazırlık aşamasından sonra canlandırma aşamasına geçildiği görülmektedir. Sonuncu etkinlikte çocukluk oyunlarına ilişkin bir anket doldurma olarak gerçekleşen toplam beş etkinlik ile atölye sonlanmıştır. Atölye sırasında ve sonunda hiç bir değerlendirme/tartışma etkinliğinin yer almadığı görülmüştür.

Nickel tarafından yönetilen 3 saatlik 2. Oturum ise ileri düzey lider/eğitmenler için kuramsal çalışma olarak gerçekleştirilmiş ve üç etkinlik yapılmıştır. Oturum grup oluşturmaya yönelik rol oynama çalışması ile başlar. Katılımcılar sinirli, kaba vb. duygu durumları ile iletişime geçer ve grup oluşturur. Klasik anlamda ısınma egzersizi yerine rol içinde ısınma ile süreç başlatılmıştır. İkinci etkinlikte grup oluşturan katılımcılar lider/eğitmen yönergesi ile öykü oluşturur. Etkinliğin devamında lider/eğitmen kurumsal açıklamalar yapar. Son etkinlik katılımcı görüşlerinin sorulduğu bir ara değerlendirme etkinliği niteliğindedir. Eğitmenler çalışma sonrası taslak programı katılımcılara dağıtarak süreci sonlandırmışlardır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-Atölyeler kuramsal bilgilendirmeye yönelik gerçekleştirildiğinden hazırlık aşamasına yönelik oyunlar ve kısıtlı canlandırmalar dışında bilgi aktarımı ile ilerlemiştir. Doğaçlama ve rol oynama ile sözel ayna dışında teknik kullanılmamıştır.

1.a- Atölyede eğitmenlerin kullandığı kendilerine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderlerin drama öğretimine ilişkin yürüttüğü, bilgilendirici atölyede eğitmenlerin etkinlikler sonrası açıklamalar yaptığı görülmektedir. Bu anlamda

etkinliklerin doğal bir akışta ilerlediği söylenebilir. Eğitmenler atölye sonrası süreci özetleyen dokümanlar dağıtmıştır.

2- Atölyenin yapılandırma süreci,

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının genel olarak yer aldığı, bu anlamda benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak yürütülen atölyenin ağırlıklı olarak yaratıcı dramanın öğretimine ilişkin kuramsal bilgi aktarımı olması nedeniyle bütünlüklü bir atölye süreci sürdürülmemiştir.

Atölyelerde genel değerlendirme/tartışma çalışması yapılmamıştır. İleri düzey katılımcılar için gerçekleştirilen ve Nickel'in yönettiği ikinci oturumda ise sadece bir ara değerlendirme niteliğinde çalışma yapıldığı görülmektedir. Yaratıcı drama lider/eğitmenlerine yönelik kuramsal ağırlıklı olan atölyenin 2. Oturumunda klasik bir atölye yapılandırma sistemi olmadığı görülmüştür. Ağırlıklı olarak bilgi aktarımına dayanan bir atölye gerçekleşmiştir. Bu anlamda, bu oturumda Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği söylenebilir.

4.1.3. Andrea EARL (6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 71-79)

Konu: Drama Ve Müze

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden Drama ve Müze başlığı altında düzenlenmiştir. Toplamda üç gün, sekiz saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün 2 saat olarak gerçekleştirilen ilk atölye Anadolu Medeniyetler Müze'sinde gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar atölyeye, önceden ortasına su ve çevresine mısır tanelerinin konulduğu bir kaidenin etrafında toplanarak başlamıştır. İlk iki etkinlik ritim bulmaya yönelik yapılandırılmıştır. Üçüncü etkinlikte lider/eğitmen, gruplara ayırdığı katılımcılara, atölye başında paylaştığı "Su, Güneş, Hayat, Kibele " kelimeleri ile birlikte ritim vererek aynı anda seslendirmelerini istemiş, etkinlik sonrası ise amacın ritüel oluşturmaya çalışmak olduğunu açıklamıştır. Dördüncü etkinlik grup üyelerinin

kendilerini çok eski çağlarda yaşayan insanlar gibi hissetmeleri, insanlar için su ve mısırın önemini düşünmeleri yönlendirmesi yönergesi ile başlamış ve bir ritüel oluşturmuştur. Lider/eğitmenin katılımcılardan sonraki gün için müzeyi gezmeleri ve bir obje seçmelerini söyleyerek atölyeyi sonlandırmıştır.

İkinci gün 3 saat olarak gerçekleştirilen atölye onar kişilik üç gruba ayrılan katılımcılar, eğitmen/liderin yönelttiği sorular doğrultusunda, bir önceki gün müzeyi gezerken nelere dikkat ettikleri konusunda tartışmaları ile başlamıştır. İkinci ve üçüncü etkinlikte bir önceki gün yapılan kalp ritmi bulma ve sözcükler ile ritim oluşturma ritüeli yinelenmiştir. Dördüncü etkinlik grup olarak yoğunlaşma, ritim ve hareket çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. Son etkinlikte üç ayrı grup olan katılımcıların kendilerine verilen kelime ile doğaçlamalar hazırlayarak grup doğaçlaması ile atölye sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün 3 saat olarak gerçekleştirilen atölye gösteri hazırlamaya yönelik düzenlenmiştir. Üç gruba ayrılan katılımcılar bir ritüel sahnesi hazırlamış ve sunmuşlardır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-Üç oturumdan oluşan atölyede; dramatizasyon, doğaçlama ve rol oynama, ritüel, grup doğaçlaması tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına neyin amaçlandığını açıkladığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma.

İkinci gün: Değerlendirme/tartışma(önceki gün), Isınma ve hazırlık, canlandırma.

Üçüncü gün: Canlandırma, Gösteri.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak genelinde, ısınma/hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği görülmektedir. Atölyelerin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, sayfa 92'de " Seminer Değerlendirme Toplantısından Notlar" başlığında bir bölüm yer aldığı, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin topluca bir değerlendirme toplantısı ile yapıldığı

görülmektedir. Bu anlamda uygulayıcının atölye yapılandırma sisteminde yer alan süreçleri farklı bir sıra ile olsa da gerçekleştirdiğinden söz edilebilir. Yine atölye başlığı olan müze ve drama konusunun mekan olarak bir müzede gerçekleştirilmesi, müzedeki objelerden yararlanılarak ritüel oluşturulmaya geçilmesi bakımından Türkiye'deki atölyelerin uygulanış şekli ile örtüştüğü söylenebilir.

4.1.4. Asa Helga RAGNARSDOTTIR (21.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2012, Sayfa 29-72)

Konu: Adı Olmayan Ritüeller Ülkesi

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden "Adı Olmayan Ritüeller Ülkesi" başlığı altında, ritüeller üzerine çalışmak için düzenlenmiştir. Toplamda dört gün, 17 saat 55 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, iki oturum ve 7 saat olarak düzenlenen atölye, 16 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir. Birinci oturum, ilk etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara uzun-kısa kurdeleler dağıtır. Katılımcılar sıra ile kendileri hakkında bilgi verir. Bu süre boyunca ise ellerinde bulunan kurdele ile oynarlar. Bu anlamda atölyenin hazırlık/ısınma aşaması ile başladığı görülmektedir. İlk iki etkinlik tanışma ve kaynaşma, üçüncü ve dördüncü etkinlikler ise role giriş niteliğindedir. Beşinci etkinlik "Yeşil Ada, Gri Ada" isimli bir öykünün okunması ile başlamıştır. Altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu etkinlikler öykü üzerinden katılımcıların Yeşil Ada ve Gri Ada sakinleri olarak gruplara ayrılması ve farklı teknik kullanımları ile katılımcıların kendilerine seçtiği roller doğrultusunda canlandırmalar yapmalarına yönelik planlanmıştır. Son etkinlik ile ara değerlendirme yapılarak birinci oturum sonlandırılmıştır. İkinci oturuma ilk oturumda anlatılan öykü ile devam edilir. Atölye, 10. Etkinlikte katılımcıların heykel ve heykeltıraş rollerinde ikişerli ayrılarak, öyküde geçen başbakan John Johnson'u şekillendirmeleri ile başlamıştır. 11, 12, 13, 14, 15 ve 16. Etkinliklerde canlandırma aşamasına yönelik çalışmalar yapılmış ve ara değerlendirmeye yer verilmiştir. 17. Etkinlikte gruplara ayrılmış olan katılımcılar toplu çizim tekniği ile ideal toplumlarını resmeder ve 18. Etkinlik ile sloganlarını oluştururlar. 19 etkinlikte katılımcılar en beğendiği sloganın önünde durarak görüş belirtir, bu anlamda etkinlik bir ara değerlendirme niteliğinde gerçekleştirilir. 20, 21, 22. Etkinlikler role bürünme, rol oynama ve rol içinde yazma teknikleri ile canlandırma aşaması olarak devam etmiş ve 2. Oturum sonlandırılmıştır.

İkinci gün, bir oturum ve 3 saat 40 dakika olarak yapılandırılmıştır. Atölyede ilk iki etkinlik ısınma ve hazırlık aşamasına dönük oyun etkinliklerinden oluşmaktadır. Üçüncü etkinlik bir önceki gün gruplarca çizilen ideal topluma yönelik bir altın kural oluşturmayla ilgili öykü yazımı ve öykünün canlandırması olarak yapılandırılmış ve bu etkinlik ile canlandırma aşamasına geçilmiştir. Dördüncü etkinlik eğitmen/lider tarafından verilen atık malzemeler ile karton üzerine biçim oluşturma olarak gerçekleşmiş ve ardından bir ara değerlendirme yapılmıştır. Beşinci etkinlik bir önceki etkinlikte oluşturulan biçimlerin bozularak zor ve karmaşık ancak anlam boyutu olan bir biçim oluşturma ve ara değerlendirme şeklinde gerçekleştirilmiştir. Altıncı etkinlik öykü oluşturma, yedinci etkinlik ise oluşturulan öyküye ritim, hareket ve ses ekleyerek yeniden oluşturularak canlandırılmıştır. Eğitmen/lider genel değerlendirmesi ile oturum sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün, bir oturum ve 3 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır. Atölyede ilk üç etkinlik ısınma ve hazırlık aşamasına dönük oyun etkinliklerinden oluşmaktadır. Dördüncü etkinlik bir önceki oturumda oluşturulan grupların bir araya gelerek ideal topluma kabul töreni için kısa bir doğaçlama hazırlamaları ile devam etmektedir. Bu anlamda dördüncü etkinlik ile canlandırma aşamasına geçilmektedir. Dördüncü ve beşinci etkinlikler arası ve sırasında ara değerlendirmeler yapılmıştır. Beşinci etkinlikte kabul töreni- ritüeli için doğaçlama hazırlayan gruplar bu sefer bir arada tek bir doğaçlama gerçekleştirir. Altıncı etkinlikte katılımcılar kendilerini mutlu eden şeyleri tek tek söyler ve eğitmen/lider bunu tahtaya yazar. Yedinci etkinlikte katılımcılar dörderli gruplara ayrılarak, bir önceki etkinlikte yazılan kelimeleri kullanarak dört cümleden oluşan birer tekerleme yazarlar ve oturum ertesi gün devam etmek üzere sonlandırılır.

Dördüncü gün, bir oturum ve 3 saat 45 dakika olarak yapılandırılmıştır. Atölyede ilk dört etkinlik katılımcılar tarafından oynatılan ısınma ve hazırlık aşamasına dönük oyun etkinliklerinden oluşmaktadır. Beşinci etkinlik bir önceki gün oluşturulan ideal topluma kabul töreni doğaçlamasına biraz daha ritüel eklenmesine yönelik gerçekleştirilecek olup öncesinde bir ara değerlendirme ile katılımcı görüşleri alınmıştır. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider duvara bir öykü yapıştırır ve katılımcılar ile görüş alış verişi yaparak hikâyeyi yapılandırmaya başlarlar. Yedici etkinlikte dört gönüllü ve iki gruba ayrılan katılımcı bir önceki etkinlikte oluşturulan kahramanın hayatına ilişkin sorgulamalar yöntemiyle doğaçlamalar gerçekleştirirler. Sekizinci etkinlik bir donuk imge oluşturma olarak gerçekleştirilir. Dokuzuncu etkinlik rol içinde yazma ve 10.

Etkinlik iç ses teknikleri ile canlandırmalar yapılır ve son olarak atölye değerlendirmesi yapılarak süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-Beş oturumdan oluşan atölyede; doğaçlama ve rol oynama, yaşam çemberi, sıcak sandalye, donuk imge, rol değiştirme, form tiyatro, dedikodu halkası, bilinç koridoru, akışkan heykel, ritüel, rol içinde yazma, toplu çizim, manşet-slogan, toplantı düzenleme, grup doğaçlaması, röportaj-sorgu-görüşme, duvardaki rol tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına neyin amaçlandığını, etkinliklerin hangi yaş grubuna uygulanabileceği ve/veya nasıl diğer yaş gruplarına çevrilebileceğinin eğitmen /lider tarafından detaylı ve örnekli olarak açıklandığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, eğitmen/lider genel değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, canlandırma.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendireme, canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye ile benzerlik taşıdığı, Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği görülmektedir.

4.1.5. Barbara RUSTER (10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2005, Sayfa 25-68)

Konu: Oyun ve Doğaçlamalardan Sahneye

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden "Oyun ve Doğaçlamadan Sahneye" başlığı altında, bir oyunun sahneye nasıl

konulması gerektiğine yönelik, toplamda beş gün, 21 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, bir oturum ve 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölyenin, grup dinamiği ve uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları ile başladığı görülmektedir. Art arda gerçekleştirilen sekiz etkinlik, rahatlama, grup oluşturtularak birbirini tanıma, kaynaşma, role hazırlığa yönelik etkinliklerdir. Dokuzuncu etkinlikte eğitmen/lider "Bir Yaz Gecesi Rüyası" metninden yola çıkarak gruplara ayrılan katılımcılardan bir kâbusun heykelini, donuk imge olarak hazırlamalarını söyler. Bu anlamda canlandırma aşamasına geçildiği görülmektedir. Grup doğaçlamaları sonrası bir ara değerlendirme yapılmıştır. 10. Etkinlikte donuk imgede yer alan bir figürün seçilerek kulağına bir cümle söylenmesi ve cümlenin tekrarlanması ile devam edilir. Etkinlik sonrası eğitmen/lider katılımcılara günlük yaşantı ve sahne ayrımı hakkında bilgi aktarır. 11. Etkinlikte katılımcılara "Bir Yaz Gecesi Rüyası" metni dağıtılır ve içinden iki ya da üç cümle seçerek ezberlenmesi söylenir. 12. Etkinlik olarak eğitmen/ lider katılımcılara müzik eşliğinde rahatlama hareketleri yaptırır ve günün katılımcı görüşleri ile değerlendirilmesi ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün, bir oturum ve 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölyenin ilk beş etkinliği içeren kısmı bedensel ısınma ve zihinsel olarak sürece ısınma çalışması şeklinde gerçekleştirilmiştir. Altıncı, yedinci, sekizinci ve dokuzuncu etkinlikler, eğitmen/lider sözel yönlendirmesi ile (Örneğin; "Ormanda yolunu arayan bir insan gibi…", "Ormanın kokusunu almaya çalışınız.") mekân yaratma ve role bürünmeye yönelik çalışmaları içermektedir. 10. Etkinlik ile eğitmen katılımcıların sıra ile ayağa kalkıp suçluya on yıl hapis cezası aldığını söylemeleri yönergesini verir. Bu anlamda canlandırma aşamasına geçildiği görülmektedir. 11. Etkinlik eğitmen/lider tarafından verilen başlangıç cümleleri üzerinden doğaçlama çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. 12. Etkinlik daha önce dağıtılan metinde yer alan karakterlerin rollerine bürünülmesine yönelik çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. 13, 14 ve 15. Etkinliklerde katılımcıların serbestçe karar verdikleri ve metinde geçen roller ile doğaçlamalar yapılmıştır. Eğitmen/lider, etkinlikler arası ve sırasında Stanislavski tarzı oyunculuk ile ilgili bilgi aktarır. Yapılan doğaçlamalar ilişkin bir ara değerlendirme sonrası 16. Etkinlik olarak Makine oluşturma oyunu oynanır. Eğitmen/lider katılımcılara dağıttığı kâğıtlardan bir rol seçerek ezberlemelerini söyleyerek oturumu sonlandırır.

Üçüncü gün, iki oturum ve 5 saat 40 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölyenin 2 saat 40 dakikalık ilk oturumuna geriye dönük genel bir değerlendirme yapılarak

başlanır. İlk sekiz etkinliği içeren kısmı bedensel ısınma, ses ve nefes egzersizleri, zihinsel olarak sürece ısınma etkinlikleri içermektedir. 10. Etkinlik ile daha önce dağıtılan metinlerden seçilen cümleler katılımcılar tarafından mekânda dolaşarak okunmaya başlanır, aynı cümleleri seçenler bir araya gelerek gruplar oluşturur. 11. Etkinlik tüm grup ve bireyler cümlelerini söyleyerek sahne olarak belirlenen yerde yerleri alır ve bir koro oluşturur. Bu anlamda canlandırma aşamasına geçildiğinden söz edilebilir. Eğitmen/lider son gün yapılacak gösteri için son etkinlikteki koro ve güç sahnesinin nasıl kullanılacağına ilişkin katılımcı görüşlerini alarak ilk oturumu sonlandırır. 3 saatlik ikinci oturuma 12, 13, 14. Etkinlikler ile bedensel rahatlayamaya yönelik ses ve hareket egzersizleri ile başlanır. 15 ve 16. Etkinlik ile role bürünmeye yönelik çalışmalar yapılır. 17, 18, 19 ve 20. Etkinliklerde "Bir Yaz Gecesi Rüyası" metninde geçen karakterler ve mekân üzerinden doğaçlamalar yapılır. 21. Etkinlikte yine bir metin üzerinden bu sefer farklı karakterler ile bir koro oluşturulur. Eğitmen/lider ertesi güne ilişkin kısa bilgilendirme ile atölyeyi sonlandırır.

Dördüncü gün, iki oturum ve 5 saat 40 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölyenin ilk oturumu 2 saat 40 dakikalık etkinlikleri içermektedir. İlk beş etkinlik bedensel ısınma ve ses egzersizlerini içeren ısınma ve hazırlık aşaması etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Altıncı etkinlikte katılımcılar doğaçlama ses ve cümleler oluşturma çalışması yaprak canlandırmaya giriş gerçekleştirmiştir. Yedinci etkinlikte iki gruba ayrılan katılımcılar, eş zamanlı doğaçlama ile bir taraf ilk aşkını diğer taraf kâbusunu içeren bir öykü anlatmaya ve karşısındaki seyirciyi bu öyküye ikna etmeye çalışır. Sekizinci etkinlikte aynı öyküler dörderli gruplar halinde tekrarlanır. Etkinlik sonrası, süreçte nasıl hissedildiği, nelerin yaşandığı ve grup içinde yaşanan çatışmaya ilişkin bir ara değerlendirme yapılır. İkinci oturum 3 saat olarak gerçekleşmiştir. Dokuzuncu etkinlikte, katılımcılar metinde geçen karakterlerden, Hermia, Helena, Lysander ve Demetrius rollerinden birini seçer ve dağıtılan dört renkte balon, bu dört karakter arasındaki ilişki sürecini anlatmak için kullanılır. 10, 11,12 ve 13. Etkinlik yine metinde yer alan karakterler üzerinden doğaçlamaya yöneliktir. Katılımcılara kimi etkinliklerde sadece ses ve hareket kullanmaları, kimisinde metinde geçen cümleler ve belirledikleri üç hareket ile doğaçlama yapmaları yönlendirilmiştir. Eğitmen/lider ertesi gün yapılacaklara ilişkin kısa bir bilgilendirme ile atölyeyi sonlandırmıştır.

Beşinci gün, 4 saat 10 dakika, bütün çalışmaların bir araya getirileceği bir atölye olarak planlanmış, incelenen seminer kitabında atölye sonrasında çalışmaların bir gösteri olarak sunulacağı ifadesine yer verilmiştir. Atölye eğitmen/liderin gerçekleştirilecek

gösterinin nerde başlayıp, biteceğine ilişkin bilgilendirme konuşması ile başlamıştır. İlk dört etkinlik gösteride yer alan koro gruplarına yönelik ritim bulma, taşlarla ritim oluşturma, koro kurma ve sahne yerleşimi oluşturma etkinliklerini içermektedir. Atölyenin devamında gösteride gerçekleşecek ve önceki günlerde dağıtılan metinler içerisinde yer alan roller üzerinden yapılan doğaçlama çalışmalarının bir sıraya konularak son haline getirilmesi çalışması yapılmış ve atölye sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-Yedi oturumdan oluşan atölyede; dramatizasyon, doğaçlama ve rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, grup heykeli ve donuk imge tekniklerine yer verilmiştir.

Eğitmen/liderin süreç boyunca katılımcılara etkinliklere ilişkin neden ve nasıl uygulanması gerektiği hangi yaş grupları ile yapıldığı gibi bilgilendirici açıklamalar yaptığı görülmektedir. Bunun yanı sıra eğitmen/liderin tiyatro kökenli çalışıyor olması nedeniyle, bir yönetmen tavrı ile kimi süreçleri yönettiği (yönergeler verdiği) düşünülmüştür. Sürecin kimi yerlerinde eğitmen/liderin katılımcıların tavrına yönelik müdahalesi olduğu, sahnede sergilenen oyunda ciddiyetin olması yönünde uyarı yaptığı görülmüştür (Adıgüzel, 2010, s.40)

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına neyin amaçlandığını açıkladığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, canlandırma, rahatlama, genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, (2.Oturum) ısınma ve hazırlık, canlandırma.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendireme, (2.Oturum) ısınma ve hazırlık, canlandırma.

Beşinci gün: Isınma ve hazırlık, gösteri hazırlığı.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak genelinde, ısınma/hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak Türkiye'de uygulanan sıralı

(ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği görülmektedir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin genel olarak değil daha çok etkinlik bazında ya da etkinliklere ilişkin katılımcılar arası çatışmalar nedeniyle ara değerlendirmeler ile ele alındığı görülmektedir. Bu eğitmenin tercih ettiği bir uygulama şekli olabileceği gibi, eski tarihli olan kitabın derlenmesi sürecinde tutulan raporlarda detay yer almıyor olmasından da kaynaklanabileceği düşünülebilir. Atölyelerin tamamı incelendiğinde ise genel bir değerlendirme/tartışma süreci bulunmadığı gibi yaratıcı drama alanında kullanılmayan bir gösteri hazırlığı yapıldığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.6. Wolfgang WERMELSKIRCH (10.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2005, Sayfa 83-150)

Konu: Doğaçlamanın Yapılandırılması

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden "Doğaçlamanın Yapılandırılması" başlığı altında, doğaçlama çalışmalarının nasıl yapılandırıldığı ve doğaçlamanın ne olduğuna yönelik uygulamalı ve kuramsal bilgilerin aktarıldığı, toplamda beş gün, 20 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün tek oturum ve 4 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendini tanıtması, atölye planlamasına ve içeriğine dair açıklamaları ile başlamıştır. Çalışmada bedenin kullanımının öğrenileceği, iki aşamalı olacak olan çalışmaların ilk aşamasının ısınma çalışmaları ve ikinci aşamasının doğaçlama olacağı belirtilmiştir. İlk oturum 12 ısınma etkinliğinden oluşmaktadır. Grup içi iletişim, bedensel ısınma hareketleri, eğitmen/lider tanımı ile bedensel eşgüdüm ve nefes alma egzersizlerini içeren çalışmalarından oluşmaktadır. 2. Etkinlik sonrası çalışmalar sırasında katılımcıların kendilerini nasıl hissettiği, neler düşündüğü ile ilgili katılımcı görüşü alınarak bir ara değerlendirme ve son etkinlikte ise katılımcılarda ve çevrelerinde neler olduğuna ilişkin düşüncelerin yazıya dökülmesi yoluyla bir genel değerlendirme yapıldığı görülmüştür.

İkinci gün tek oturum ve 4 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye eğitmen/liderin katılımcılara Stanislavski ve Lee Strasberg hakkında kısa bilgilendirmesi ile başlamıştır. İlk 10 etkinlik bedensel ısınma ve farkındalık hareketleri (örneğin, yavaş-hızlı yürüyüş, ağır çekim yürüyüş, yürürken dışa konuşma çalışması, "bedenin neyi hissediyor, etrafta neyi görüyorsun, başkasında neyi görüyorsun?" Vb.), ses, ritim ve nefes egzersizleri

(örneğin, grupça ritim oluşturma, dil, diş, damak kullanarak ses çıkartma vb.) ve eş grup uyum çalışmalarını içermektedir. 11, 12 ve 13. Etkinlikler rol oynama ve role bürünmeye yönelik hazırlık çalışmalarını içermektedir. Katılımcılar eğitmen/lider tarafından verilen duygu ve durumlara göre sözel ifade olmadan role bürünme çalışmaları gerçekleştirmiştir. Bu anlamda canlandırma aşamasına geçiş yapıldığı söylenebilir. 13. Etkinlik sonrası eğitmen/lider kısa bir ara değerlendirme gerçekleştirmiştir. 14. Etkinlikte eğitmen/lider katılımcılardan sekiz kişilik gruplara ayrılarak her grupta ikişerli çalışılmak üzere bir durum düşünmeleri ve ertesi gün için bir doğaçlama hazırlamalarını söyleyerek oturum sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün tek oturum ve 4 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye eğitmen/liderin katılımcılara doğaçlamanın ne olduğuna ilişkin bilgilendirmesi ile başlamıştır. İlk yedi etkinlik önceki günlerde yapılan etkinliklere benzer ve aynı hazırlık ve ısınma çalışmalarını içermektedir. 8, 9, 10 ve 11. Etkinlikler katılımcıların bir önceki atölye sonunda oluşturduğu durumlardan yola çıkarak yapılan doğaçlamalardan oluşmaktadır. Her doğaçlama sonrası eğitmenin durum üzerinden katılımcılar ile değerlendirme yaptığı görülmektedir. Son doğaçlama sonrası atölye eğitmenin günü değerlendirmesi ile sonlandırılmıştır.

Dördüncü gün tek oturum ve 4 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye eğitmen/liderin seminerde yer alan panelde bahsettiği üç aşamaya ilişkin katılımcıların sordukları, "gerçeklikten yola çıkan doğaçlamalara giriş, doğaçlamaları nasıl tekrar edilebilir? Ve metinden yola çıkarak doğaçlamaları uyarlamak "konularına ilişkin sorularına yönelik bilgilendirmesi ile başlamıştır. İlk altı etkinlik bedeni harekete geçirmeye yönelik ısınma, mekân tanıma ve iletişime geçme etkinlikleri olarak gerçekleştirilmiştir. Yedinci etkinlik eğitmen/lider ifadesi ile doğaçlamaya hazırlık alıştırması olarak gerçekleşmiştir. İkili eş olan katılımcılar sıra ile birer sözcük söyleyerek bir cümle oluşturmaya çalışır. Bu anlamda canlandırmaya geçiş olarak nitelendirilebilir. Yedinci etkinlik sonrası katılımcılara görüşlerinin sorulduğu bir ara değerlendirme yapılır. 8, 9, 10 ve 11. Etkinlikler katılımcıların durumlardan yola çıkarak yaptığı doğaçlamalardan oluşmaktadır. Her doğaçlama sonrası eğitmenin durum üzerinden katılımcılar ile değerlendirme yaptığı görülmektedir. Son doğaçlama sonrası atölye sonlandırılmıştır.

Beşinci gün tek oturum ve 4 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye eğitmen/liderin katılımcılara çalışmalarına ilişkin kısa bilgilendirmesi ile başlamıştır. İlk sekiz etkinlik önceki günlerde yapılan etkinliklere benzer ve aynı hazırlık ve ısınma çalışmalarını

içermektedir. 9 ve 10. Etkinlikler durumlardan yola çıkarak yapılan doğaçlamaları içermektedir. Her doğaçlama sonrası eğitmenin durum üzerinden katılımcılar ile değerlendirme yaptığı görülmektedir. Son doğaçlama sonrası atölye, eğitmen/liderin tüm süreci genel değerlendirmesi ile sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede; doğaçlama ve rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına neyin amaçlandığını, nasıl uygulanması gerektiğinin açıkladığı görülmektedir. Aynı zamanda eğitmenin hazırlık/ısınma çalışmaları aşamasında yapılan etkinlikler sırasında katılımcılara, kendilerini korumalarına yönelik uyarılar yaptığı, bu anlamda sürecin sağlıklı ve fiziksel bir kazaya neden olmaksınız ilerlemesine yönelik tedbirler aldığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme, ısınma/hazırlık devam, genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme, canlandırma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, eğitmen/lider değerlendirmesi.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendireme.

Beşinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, eğitmen/lider değerlendirmesi.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak genelinde, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda kısmen benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği görülmektedir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin genel olarak değil daha çok etkinlik bazında ve etkinlik hemen sonrası ara değerlendirmeler ile ele alındığı görülmektedir. Atölyelerin tamamı incelendiğinde ise katılımcılar tarafından gerçekleştirilen genel bir değerlendirme/tartışma süreci bulunmadığı eğitmen/liderin sürece ilişkin görüşlerini paylaştığı genel bir değerlendirme/tartışma yapıldığı

görülmektedir. Bu anlamı ile katılımcı görüşüne önem ve öncelik veren Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.7. Hugh LOVEGROVE (4.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1991, Sayfa 11-19)

Konu: Drama Sürecinde Kullanacağımız Malzeme

Atölye, yaratıcı dramanın öğretimine yönelik olarak düzenlenmiş ve " Drama Sürecinde Kullanacağımız Malzeme" başlığı altında, yaratıcı drama uygulamaları sırasında kullanılacak malzeme olarak öğretmenin kendi varlığı üzerinde durma konulu yapılandırılmıştır. Tek gün gerçekleştirilen atölye için incelenen seminer kitabında süre bilgisine rastlanılmamıştır.

Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğine ilişkin kısa bilgilendirmesi ile başlamıştır. İlk altı etkinlik eğitmen/liderin belirttiği " Herkesin elinde bir fotoğraf makinesi var. Hepiniz birer Amerikalı turistsiniz…" (Adıgüzel, 2021, s.11) durum üzerinden role bürünme, mekânı ve katılımcıları tanımaya yönelik çalışmaları içermektedir. Bu anlamda ısınma/hazırlık aşaması ile başlandığından söz edilebilir. Etkinlikler sonrası eğitmen/liderin öğrencilerle yapılacak çalışmalara ilişkin ara değerlendirmesi yer almaktadır. 7,8 ve 9. etkinlikler eşli ve grup olarak iletişim (kendi içinde yeni bir dil yaratmaya yönelik) çalışmaları içermektedir. Katılımcılar oluşturdukları dil aracılığı ile iletişime geçmektedir. Bu anlamda canlandırma aşamasına giriş yapıldığı söylenebilir. Bu etkinlikler sonrası eğitmen/lider katılımcılara drama çalışmalarındaki disiplinle ilgili kısa bilgi aktarımı yapar. 10, 11, 12, 13 ve 14. Etkinlikler rol değiştirme, role girme gibi canlandırma etkinliklerinden oluşmaktadır. Eğitmen/lider, iletişim, iletişimde bulunan engeller üzerine yaptıkları etkinlikler sonrası drama ile bağını kuran bir değerlendirme açıklaması ile atölye sonlanır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Tek oturumdan oluşan atölyede; grup doğaçlama, doğaçlama ve rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, rol değiştirme, tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci; Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme, canlandırma, ara değerlendirme, eğitmen/lider değerlendirmesi şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak genelinde, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda kısmen benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak atölyelerin tamamı incelendiğinde katılımcılar tarafından gerçekleştirilen genel bir değerlendirme/tartışma süreci bulunmadığı eğitmen/liderin sürece ilişkin görüşlerini paylaştığı genel ve ara değerlendirmeler yapıldığı görülmektedir. Bu anlamı ile katılımcı görüşüne önem ve öncelik veren Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.8. Sabina STANGE (6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 79-84)

Konu: Drama Ve Maske

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden drama ve maske konulu olarak düzenlenmiştir. Atölye eğitmen/lideri plastik sanatlar sanatçısı olup, atölye maske yapımı ve maskenin sahnede kullanımına yönelik iki gün, 6 saatlik bir atölye çalışması yürütmüştür.

Birinci gün, ilk etkinlik yaratıcılığın ne olduğuna ilişkin görüş beyan edildiği bir tanışma etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. İki ve üçüncü etkinlikler, 50 x 70 cm boyutlarında ambalaj kâğıtları ile maske oluşturulmasına yönelik bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Dördüncü etkinlik ile ikili eş olan katılımcıların sıra ile gözlerini kapatarak, kısıtlı bir görüş alanı ile yönetmek ve yönetilmek üzere bir çalışma gerçekleştirmiş, bu etkinlik ile atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün, rahatlama, düşünme çalışması ile başlamıştır. Katılımcıların çalışma üzerine kısa bir değerlendirmesi sonrası ikinci çalışmada bir önceki gün yapılan maskeler takılarak grup ile heykel oluşturma çalışması yapılmıştır. Üçüncü çalışmada müzik ile beraber ilk iki etkinlik tekrarlanmış ve gösteri hazırlığı yapılarak atölye sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-İki oturumdan oluşan atölyede, grup ile heykel oluşturma dışında bir teknik kullanılmamıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma sürecinde canlandırma ve aynı zamanda değerlendirme/tartışma aşaması sayılabilecek maske kullanımı için grup heykeli oluşturulması etkinliği dışında başkaca bir yaratıcı drama aşama/sürecinin izlenmediği görülmektedir. Bu anlamda incelenen atölyenin tam anlamıyla bir yaratıcı drama atölyesine yapısal olarak uygun olmadığı düşünülmektedir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanılmadığı bu anlamda benzerlik taşımadığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği görülmektedir. Atölyelerin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, sayfa 92'de " Seminer Değerlendirme Toplantısından Notlar" başlığında bir bölüm yer aldığı, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin topluca bir değerlendirme toplantısı ile yapıldığı görülmektedir. Bu anlamda uygulayıcının atölye yapılandırma sisteminde yer alan süreçleri kısmen ancak yaratıcı drama atölyesinden bağımsız gerçekleştirdiğinden söz edilebilir. Yine atölye sonunda bir gösteri hazırlığının oluşu Türkiye'de uygulanan ve gösteriden bağımsız sürdürülen atölye süreçleri bakımından da Türkiye'deki atölyelerin uygulanış şekli ile örtüşmediği söylenebilir.

4.1.9. Peter WARD (6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 84-92)

Konu: Temel Drama (Devise Yöntemi)

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve aynı zamanda yaratıcı dramanın temeline ilişkin bilgi aktarımı içeren, temel drama ve devise yöntemi konulu olarak, üç gün ve 9 saat olarak planlanmıştır. Bu anlamda hem araç hem de amaç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir.

Birinci gün yapılan etkinliklere ilişkin incelenen seminer kitabında (San,1997, s. 84) çalışmanın amacı; tanıtım, yakınlaşma çalışması, iletişim sağlama ve oyunun atmosferini kurma olarak belirtilmiştir. Eğitmen/lider atölyeye devise yönteminin ne olduğunu ve aşamalarını açıklayarak başlamıştır. İlk beş etkinlik tanışma, grup oluşturmaya yönelik ısınma ve hazırlık oyun ve etkinliklerini içermektedir. 5, 6, 7, 8 ve 9. Etkinlikler grup ile tablo, örüntü, hikâye oluşturmaya yönelik canlandırma

etkinliklerini içermektedir. 10 ve 11. Etkinlikte grupla oyunu oynamak istedikleri mekânın bulunmasına yönelik beyin fırtınası yapılarak atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün yapılan etkinliklere ilişkin incelenen seminer kitabında (San,1997, s. 88) çalışmanın amacı; atmosferi geliştirme, karakteri yaratma, öyküleri oluşturma ve yapı başlıkları ile belirtilmiştir. Atölye, bedensel ısınma ve rahatlama çalışması ile başlamıştır. İlk etkinlik olan oyun çalışması ile katılımcıların dikkat ve yoğunlaşmasını sağlamak amaçlanmıştır. İkinci etkinlikte grupların bir önceki gün kararlaştırdığı (1. Grup sirk, 2. Grup denizin altı, 3. Grup gemi) mekânlar için bir imge yaratma ve bu imgelere nüfus ekleme çalışması yapmıştır. 4 ve 5. Etkinliklerde katılımcılar serbestçe dolaştıkları mekânda eğitmen/lider yönlendirmesi ile karaktere bürünme ve aşama aşama zihinde canlandırarak öyküye giriş için ısınma çalışmaları gerçekleştirmiştir. Bu anlamda canlandırma aşamasına geçildiği söylenebilir. 5. etkinlik sonrası eğitmenin ara değerlendirmesine yer verilmiştir. 6. Etkinlikte eğitmen katılımcıların karakterlerin farklı yönlerini tartışmalarına yönelik yönlendirmesi ile devam etmiş her grup için iki kahraman ve onlara ilişkin cümlelerin belirlenmesine yönelik yapılan çalışma ile atölye sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün yapılan etkinliklere ilişkin incelenen seminer kitabında (San,1997, s. 90) çalışmanın amacı; öykü anlatımlarının açık olduğundan emin olma, yapılan işin gerçek amacını karşılaması, katılımcıların alıştırmaların oyun oluşturma, öykü anlatımında, doğaçlamada nasıl bir yararı olduğunun farkına varmaları olarak belirtilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin bir önceki gün katılımcılardan istediği eşarplar ile yapılacak çalışmalar ve atölyeye ilişkin bilgi vermesi ile başlamıştır. İlk etkinlik olarak önceki günlerde belirlenen mekân ve karakterler üzerinden yaratılan öykülerin getirilen eşarplar vasıtasıyla grupça bir donuk imge olarak canlandırılmasına yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider her grup canlandırmasını gerçekleştirdikten sonra temiz bir resmin nasıl olması gerektiği, doğaçlamada nelerin olacağı ile ilgili bilgilendirme yapmış ve atölye sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Üç oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, donuk imge ve grup ile heykel oluşturma teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ara değerlendirme,

Üçüncü gün: Canlandırma, eğitmen/lider değerlendirmesi.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği görülmektedir. Atölyelerin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, sayfa 92'de " Seminer Değerlendirme Toplantısından Notlar" başlığında bir bölüm yer aldığı, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin topluca bir değerlendirme toplantısı ile yapıldığı görülmektedir. Bu anlamda uygulayıcının atölye yapılandırma sisteminde yer alan süreçleri gerçekleştirdiğinden söz edilebilir. Katılımcı değerlendirmelerinin bulunmadığı atölyede incelenen seminer kitabının eski basım olması ve raporların atölye içeriklerinin tamamını içermiyor olabileceği olasılığı göz önüne alınmalıdır.

4.1.10. Uwe KRIEGER (7.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, Sayfa 106-112)

Konu: Maske Hazırlamak

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden maske hazırlamak konulu olarak düzenlenmiştir. Atölye eğitmen/lideri tiyatro maskeleri ve karakter maskeleri alanı ile ilgilenmiştir. Atölyede maske yapımı, maskeden karakter oluşturma çalışmalarına iki gün, 4 saatlik bir atölye yürütülmüştür.

Birinci gün, kil, ambalaj kâğıtları vb. malzemeler ile üç boyutlu ve kuşe maske oluşturulmasına yönelik bir çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider maske çalışılırken verilecek olan ifadenin, karakterin ve duygunun öneminden, maske çeşitlerinden ve maske yapımında dikkat edilecek noktalardan bahsetmiştir. Maske yapımının ilk aşamasının tamamlanması ile katılımcılar tarafından yapılan maskeler paketlenerek atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün, katılımcılar önceki gün oluşturdukları maske formlarına detaylandırarak devam etmişlerdir. Eğitmen/lider yüz çizgileri ve ifadeler arasındaki bağlantıdan, anlamlardan bahsetmiş yaratıcı drama çalışmalarında öykü oluşturmada

kullanabileceğine ilişkin bilgi aktarmıştır. Atölye maske oluşturmaya ilişkin farklı bir teknik anlatımı ve maskelerin zıtlıklar oluşturmada nasıl kullanılacağına ilişkin bilgi aktarımı ile sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1-İki oturumdan oluşan atölyede, herhangi bir teknik kullanılmamıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma sürecinde hazırlık/ısınma, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşaması sayılabilecek bir yaratıcı drama aşama/sürecinin izlenmediği görülmektedir. Bu anlamda incelenen atölyenin yaratıcı drama atölyesine yapısal olarak uygun olmadığı düşünülmektedir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde yaratıcı drama atölyesi olarak yapılandırılmadığı, yaratıcı drama etkinliklerinde kullanılabilecek bir araç olarak maske yapımına yönelik bir atölye çalışması olduğu görülmektedir. Bu anlamda yaratıcı drama atölyesi olarak planlanmayan atölyenin aşamalık sistemi ya da Türkiye'deki benzerlikler bakımından değerlendirilmesi araştırmanın problemini oluşturan sorular bağlamında anlamsız kalmaktadır.

4.1.11. Carmel O'SULLIVAN (14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 91-150)

Konu: Küçük Çocuklarla Eğitimde Dramayı Planlama

Atölye, yaratıcı dramanın öğretimine yönelik ve yaratıcı dramanın amaç boyutuna hizmet eden "Küçük Çocuklarla Eğitimde Dramayı Planlamak" başlığı altında, eğitimde drama çalışmalarının nasıl planlandığı ve çocuklar ile nasıl yapılandırıldığına yönelik uygulamalı ve kuramsal bilgilerin aktarıldığı, toplamda dört gün, 22 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün tek oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Eğitmen/lider atölyeye, dramanın temelleri, rol oynama tekniği ve rolün altı boyutu; 1-karakter hakkında bilgi verme, 2-İçeriği oluşturma, 3- Problemle ilgili bilgi verme, 4- Amaç/hedef, 5-Yapmak istediğini yapmaktan alıkoyan şey, baskı, kısıtlama ve 6-Örtük amaç konularına ilişkin kuramsal bilgi başlar. Kuramsal açıklamalara sonrası eğitmen/lider rolün 6 boyutuna

ilişkin, adım adım olmak üzere bir dramatik durum anlatır. İlk etkinlikte katılımcılar dramatik durumda yer alan komşular olarak ikili eş olur ve eğitmen/lider tarafından verilen çatışma durumuna ilişkin eş zamanlı doğaçlama yapar. Doğaçlama sonrası Eğitmen/lider doğaçlama ile ilgili ara değerlendirme yapar ve rol ve karakter üzerinden drama ve tiyatro arasındaki farka ilişkin bilgi aktarır. İkinci etkinlikte, katılımcılar, bir önceki etkinlikte anlatılan hikâyeye eğitmen/liderin yaptığı değişiklikler ve eklemeler doğrultusunda yeniden eş zamanlı doğaçlama gerçekleştirirler. Doğaçlamanın bir noktasında eğitmen/lider doğaçlamayı durdurur ancak katılımcıların bunu fark etmesi uzun sürer bunun üzerine eğitmen/lider bu gibi durumlarda neler yapılabileceğine ilişkin katılımcılara bilgi aktarır. Doğaçlamalar ile ilgili eğitmen/lider ara değerlendirme ile bir hikâyeyi farklılaştırarak anlatmak üzerine açıklama yapar. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcıları iki veya üç kişilik gruplar halinde ayırır. Her grup eğitim verecekleri yaş grubuna göre bir amaç belirleyerek bir plan hazırlarlar. Eğitmen/lider bir planın nasıl hazırlanacağı ile ilgili bilgi verdikten sonra katılımcılardan paylaşmak isteyenlerin planları dinlenir ve değerlendirilir.

İkinci gün, iki oturum ve 6 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır. Atölye ısınma oyunları ile başlar. İlk yedi etkinlik çeşitli yaş gruplarına yönelik bedensel ısınma ve role giriş oyunlarını içermektedir. Eğitmen/lider oyunlar arası ve sırasında hangi yaş grubuna ilişkin olabileceği ya da nasıl eklemeler yapılabileceğine ilişkin bilgiler aktarır. Sekizinci etkinlikte; katılımcılardan biri diğer katılımcılara sırtını dönerek ona seslenen kişiyi tanımaya çalışır. Eğitmen/liderin yönlendirmesi ile doğaçlamada “Kırmızı Başlıklı Kız “ kitabını okuduğunu söyleyen katılımcıya Kırmızı Başlıklı Kız rolü yüklenerek rol içinde sorular yöneltilmeye başlanır. Katılımcılardan bir diğeri Kurt rolünü üstlenir. Dokuzuncu etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara aynı hikâye üzerinden çocuklarla karakter oluşturma üzerine çalışılır. Onuncu etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara “Mortimer” adlı bir çocuğun hikâyesi üzerinden çocuklarla müzik ve ritim oluşturma üzerine çalışılır. 11. ,12. Ve 13. Etkinlikler bir ara geçiş etkinliği şeklinde gerçekleştirilmiştir. 12. etkinlik sonrası ara değerlendirme yapılır. 13. Etkinlikte eğitmen/lider yeni bir hikâye üzerinden grupça bir çalışma gerçekleştirir. Öğleden sonra gerçekleştirilen ikinci oturumu eğitmen/lider küçük çocuklara yönelik etkinliklerin öğrenileceği bir oturum olarak katılımcılara açıklamıştır. İlk dört etkinlik hipnotizma oyunu ve varyasyonlarıdır. Beşinci etkinlik bir karakter oluşturma ona sıfat ekleme ve hikâyeleştirmeye yönelik doğaçlama çalışması olarak gerçekleşmiştir. Altıncı etkinlik sayma oyunudur. Yedinci ve sekizinci etkinlik bir hikâye üzerinden doğaçlamalar gerçekleştirilmesi şeklindedir. Lider sekizinci etkinlik

sonrası katılımcılara öğretmen rolde (teacher in role) tekniği, öğretmen için oyun, çocuk için oyun, rol oynama ve rol alma kavramları hakkında kuramsal bilgi aktarmış, atölyede yapılanlara ilişkin katılımcıların soruları ve görüşleri ele alınmıştır.

Üçüncü gün 2 oturum ve 6 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır. İlk iki etkinlik ısınma oyunlarıdır. İkinci etkinlik sonrası eğitmen/lider kısa bir ara değerlendirme gerçekleştirmiştir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider bir oyun üzerinden katılımcılarla birlikte çeşitli eşarp ve tül gibi materyaller kullanarak mekân oluşturur. Oluşturulan mekân üzerinde soru cevap ile hikâye geliştirilir. Eğitmen/lider bu hikâye üzerinden küçük yaş grup çocuklarla çalışırken öğretmen olarak neler yapılacağına ilişkin bilgi aktarır. Dördüncü etkinlik köprü oyunudur. Eğitmen/lider bu oyundan yola çıkarak oyundan dramaya nasıl geçiş yapılacağına ilişkin bilgi verir. Beşinci etkinlikte, aynı yaş grubunda çalışan katılımcılar dört kişilik gruplar oluşturarak oyunu çocuklar için uygun rol ve karakterlerin yer aldığı hikâyelere çevirir. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara İngiltere'de yaşanmış gerek bir hikâyeden kesit anlatmıştır. Ardından hikâyede geçen kahramana ilişkin ne olmuş olabileceğine ilişkin düşünmelerini istemiştir. Yedinci etkinlikte eğitmen/lider hikâyenin ikinci kısmını anlatmış ve katılımcılara ikişerli eş olarak kahramanın heykelini oluşturmalarını söylemiştir. Sekizinci etkinlikte katılımcılar, bir önceki etkinlikte oluşturulan benzer heykeller birleşerek dörderli grup oluşturmuş ve canlandırma hazırlamıştır. Dokuzuncu etkinlik ikişerli eş olan katılımcılar eğitmen/lider tarafından belirtilen durum üzerinden eş zamanlı doğaçlama ve etkinlik sonrası ara değerlendirme yapılmıştır. 10. Etkinlikte öğretmen rolde tekniğini örneklemek üzere role girerek kolektif bir doğaçlama gerçekleştirilir. Doğaçlama sonrası eğitmen/lider, tekniğe ve çocuklarla uygulamaya ilişkin bilgi aktarır. Atölye eğitmen ve katılımcı değerlendirmesi ile sonlanmıştır.

Dördüncü gün iki oturum ve 4 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır. İlk üç etkinlik hazırlık ve ısınmaya yönelik oyunları içermektedir. Oyunlar sonrası eğitmen/lider katılımcılara oyunlardan drama geçişi, hikâyeleştirmeye ilişkin örnekler vererek açıklamıştır. Dördüncü etkinlikte katılımcılar bir bot oluşturur ve eğitmen/liderin sözlerini yazdığı çocuk şarkısını (Row Row Your Boat) kürek çekerek söyler, eğitmen/lider hikâyeleştirme yapar. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara bir hikâye anlatır ve hikâyede geçen canavarın resmini çizmelerini söyler. Yapılan resimler üzerine konuşulur. Altıncı etkinlikte beş kişilik gruplar oluşturan katılımcılar bir canavarı seçerek, bedenlerini ve kıyafetleri de kullanarak oluştururlar. Eğitmen/lider gruplardan bu canavarların nasıl hareket ettikleri ve merhaba dediklerini göstermelerini ister. Daha

sonra sabah yapılan oyunlar ile nasıl drama bağının kurulacağını örneklendirerek açıklar. Öğleden sonra gerçekleştirilen ikinci oturumda eğitmen/liderin çalışmalarına ilişkin DVD izlenir ve atölye boyunca yapılan çalışmalara ilişkin genel değerlendirme/tartışma ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, grup doğaçlama, anlatı tekniği, öğretmen rolde, toplantı düzenleme, özel mülkiyet, dramatizasyon, mekânı tanımlama, grup heykelleri, uzman görüşü teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Kuramsal açıklamalar, canlandırma, ara değerlendirmeler.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, eğitimin yaratıcı drama öğretimine yönelik bir atölye olması sebebiyle sık ara değerlendirmeler ve toplu genel değerlendirme/tartışma ile atölyenin sonlandığı görülmektedir.

4.1.12. Kari Mjaaland HEGGSTAD (14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 151-206)

Konu: Erken Çocuklukta Dramanın Yapılandırılması

Atölye, yaratıcı dramanın öğretimine yönelik ve yaratıcı dramanın amaç boyutuna hizmet eden "Erken Çocuklukta Dramanın Yapılandırılması" başlığı altında, eğitimde drama çalışmalarının nasıl yapılandırıldığına yönelik, uygulamalı ve kuramsal bilgilerin aktarıldığı bir biçimde, toplamda dört gün, 20 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. İlk üç etkinlik tanışmaya yönelik ısınma etkinliklerinden oluşmaktadır. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara drama kısmına geçileceğini hep birlikte bir kale resmi yapılacağını ve ne çizileceğini katılımcıların söyleyeceğini söyler ve grupça kale ve kalede yaşayan karakterler resmedilir. Eğitmen/lider aralarda çocuklarla çalışılırken nelere dikkat edileceğine ilişkin bilgiler verir. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılar tarafından belirlenen kale çalışanlarının mesleklerini gruplandırır, katılımcılar istedikleri mesleği seçerek gruplara ayrılır. Altıncı etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar mesleklerini söz söylemeden mimiklerle canlandırmaya başlar eğitmen/lider kral rolünde yanına geldiği gruplara sorular sorar ve doğaçlama başlatır. Doğaçlamalar sonrası eğitmen/lider tarafından ara değerlendirme yapılır. Yedinci ve sekizinci etkinlikte eğitmen katılımcılara Pamuk Prenses hikâyesini anlatır. Hikâye esnasında Avcı ve Kraliçe rollerine girerek katılımcılar ile doğaçlama başlatır. Doğaçlamalar sonrası ara ve genel değerlendirme yapılır. Eğitmen/lider katılımcılara kuramsal bilgiler aktarır, soruları yanıtlar.

İkinci gün iki oturum ve 6 saat 30 dakika olarak gerçekleşmiştir. İlk üç etkinlik aynı oyunun çeşitleri (Kralın Anahtarı) olan ısınma etkinliklerinden oluşmaktadır. Etkinliklerde eğitmen/lider aynı oyunu farklı oynatarak, oyunun dramaya nasıl çevrileceğini örneklemiştir. Oyunlar arası ara değerlendirmeler yapılmıştır. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider eline aldığı kese ile "Bu kralın buğdayları" diyerek hikâye başlatır. Her katılımcı bir cümle söyler ve hikâye tamamlanır. Ara değerlendirme yapılır. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider hikâyede yer alan karakterlerden bir rolü ile sandalyeye oturur ve grup doğaçlaması yapılır. Altıncı etkinlikte katılımcılar beş gruba ayrılır. Her grup bir aile olarak kendi hikâyesini oluşturur. Eğitmen/liderin yönergesi ile her katılımcı aile içinde kim olduğuna karar veriri ve onun rolüne bürünür. Yedinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği durum üzerinden, grup çalışması yapılır. Sekizinci etkinlik bir önceki etkinliğe ilişkin donuk imge hazırlanmasına yöneliktir. Çalışma sonrası öğle arası

verilir ve ara sonrası genel bir değerlendirme ile başlanır. Sekizinci etkinlik atölye başında oynana Kralın Anahtarı oyununun drama ile birleştirilmesine yönelik olarak tekrar edilir. Dokuzuncu etkinlik hikâyenin sonuna ilişkin gruplar tarafından oluşturulan ritüeller olarak gerçekleşmiştir. Gruplar ailelerine uygun oluşturdukları dansı sergiler. Ara değerlendirme yapılır ve bir ara verilir. 10. Etkinlik eğitmen/liderin arada hazırladığı ortada devrilmiş bir sandalye, buruşturulmuş kâğıtlar ve bir cep telefonunun yer aldığı bir mekâna katılımcıların gelmesi ile başlar. Her grup eğitmen/liderin yönelttiği "Bu alan kime ait? Burada ne oldu? Neden burayı bu şekilde bıraktılar?" soruları üzerine düşünerek bir hikâye oluşturur ve ana karakteri tartışırlar. Ertesi gün devam edilmek üzere oturum sonlanır.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye bir ısınma etkinliği ile başlar. İkinci etkinlikte, bir önceki gün oluşturulan gruplar bir araya gelerek ana karakter, çatışma durumu ve iki yan karakter belirlerler. Yan karakterler belirlendikten sonra bu karakterlerin özellikleri röportaj tekniği ile belirlenir. Üçüncü etkinlikte olayın geçtiği yer belirlenir sahne oluşturulur ve gruplar doğaçlama hazırlar sıra ile doğaçlamalar izlenir. Dördüncü etkinlikte katılımcılar gruplardaki ana karakterleri tahmin etmeye çalışır. Beşinci etkinlikte hazırlanan doğaçlamalar 10 cümle ile tekrar oynanır. Ara değerlendirme ve eğitmen/lider açıklamaları ile ara verilir. Aradan sonra genel değerlendirme ve sorular ile başlanır. Altıncı ve yedinci etkinlik ısınma etkinliklerdir. Sekizinci etkinlik eğitmen/liderin verdiği durum üzerinden (fabrika ve çalışan işçiler) katılımcılar role giriş yaparlar. Dokuzuncu etkinlik katılımcılar gruplara ayrılarak bir önceki etkinlikte verilen durumun devamı olarak tasarım grubu oluşturur ve ürün tasarlar. Ara değerlendirme yapılır. Eğitmen/lider öğretmenin role hangi durumlarda gireceği ve eğitmen/lider rollerine ilişkin kuramsal bilgi verir. 10. Etkinlik olarak önceki durum üzerinden doğaçlama devam eder ve gün sonlanır.

Dördüncü gün iki oturum ve 5 saat olarak gerçekleştirilmiştir. İlk iki etkinlik ısınma oyunu, üçüncü ve dördüncü etkinliklere role girişe yönelik ısınma etkinliği olarak gerçekleşmiştir. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider mitolojiden bir hikâye okur (Yeşil Çocuklar). Altıncı, yedinci etkinlikler hikâyeye ilişkin canlandırmalar, sekizinci etkinlik ara değerlendirme niteliğinde katılımcıların deneyimlerini kâğıda aktarmasına yönelik çizim etkinliğidir. Etkinlik sonrası eğitmen/lider Brain Way stiline ilişkin kuramsal bilgi aktarır. Katılımcıların sorularını yanıtlar. Eğitmen/lider hikâyenin sonunu anlatır. 10. Etkinlikte eğitmen/lider ortaya bir harita serer ve bu harita üzerinden katılımcı görüşler ile bir olay kurgulanmaya başlanır. 11. Ve 12. Etkinlikte eğitmen/lider role girerek rol

oynama başlatır. Rol oynamalar sonunda eğitmen/lider Dorothy Heatcote stili hakkında bilgi verir. Atölyenin tamamına ilişkin genel değerlendirme ile süreç sonlanır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, grup doğaçlama, anlatı tekniği, öğretmen rolde, dramatizasyon, mekânı tanımlama, grup heykelleri, toplu çizim, donuk imge, ritüeller, düşünce izleme, tekrar canlandırma, röportaj, sıcak sandalye teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı, bazı etkinliklerin sonunda ara değerlendirme yapıldığı da görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, görülmektedir.

4.1.13. Karl MEYER (14.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 207-227)

Konu: Erken Çocuklukta Müzik ve Dans- Orman Senfonisi

Atölye, yaratıcı dramanın öğretimine yönelik ve yaratıcı dramanın amaç boyutuna hizmet eden "Erken Çocuklukta Müzik ve Dans" başlığı altında, eğitimde drama çalışmalarının müzik ve dans ile nasıl yapılandırıldığına yönelik uygulamalı ve kuramsal bilgilerin aktarıldığı, toplamda dört gün, 19 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, bir oturum ve 3 saat 15 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider gruba atölye içeriğine ilişkin kısa bir açıklama yapar. Atölye, tanışma ve grup dinamiği ve uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları ile başladığı görülmektedir. Art arda gerçekleştirilen tüm etkinlikler, birbirini tanıma, güven, uyum ile doğaçlama ve role hazırlığa yönelik ısınma etkinliklerdir. Etkinlikler aralarında eğitmen/lider kısa değerlendirme ve açıklamalar gerçekleştirmiştir.

İkinci gün iki oturum ve 6 saat 15 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. İlk altı etkinlik bedensel ısınma, doğaçlamaya giriş etkinlikleridir. Yedinci, sekizinci, dokuzuncu ve 10. etkinlikler canlandırma etkinlikleridir. Öğle arası verildikten sonra çalışmaya devam edilir. Çalışma nefes ve bedensel gevşeme hareketleri ile başlar. 11. Etkinlikle eğitmenin/liderin belirlediği hayvan isimlerinden oluşan 4 gruba ayrılan katılımcılar, gruplar halinde hareket ve müzik oluşturmak üzer toplanır. Tüm katılımcılar aynı anda sahnede yer alır. Ertesi gün herkesten olacağı hayvanla ilgili aksesuar getirmeleri istenerek atölye sonlanır.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. İlk üç etkinlik bedensel ısınma, doğaçlamaya giriş etkinlikleridir. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider "Yağmur Kuşu" isimli bir Afrika masalını katılımcılara anlatır. Rollerin paylaşılarak bir oyun ortaya konulacağını söyler. Aradan sonra eğitmen/lider katılımcılara Yunan Mitolojisinden gelen "Koro" çalışmasının yapılacağını söyler. İlk yedi etkinlik süresince katılımcılar eğitmen/liderin yönlendirmesi ile belirtilen sayılarda oluşan gruplar ve söylediği rol ve durumlara göre biçim alır, hareket eder. Çalışmalar konuşmadan gerçekleştirilir. Sekizinci etkinlikte lider pozisyonu alan katılımcının söyleyeceği bir atasözünü gurup koro olarak tekrar eder. Aynı etkinlik daha önce çalışılan masaldaki cümleler üzerinden gerçekleştirilir.

Dördüncü gün birkaç ısınma etkinliği ile başlamış olup seminer sonrası yapılacak "Yağmur Kuşu" provası ile sonlanmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Altı oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, eş zamanlı doğaçlama, grup doğaçlama, dramatizasyon, donuk imge, teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, gösteri hazırlığı.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin kısmen takip edildiği, görülmektedir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin genel olarak değil daha çok etkinlik bazında ya da bilgi aktarımı için eğitmen/lider aracılığı ile ara değerlendirmeler olarak ele alındığı görülmektedir. Bu eğitmenin tercih ettiği bir uygulama şekli olabileceği gibi, kitabın derlenmesi sürecinde tutulan raporlarda detay yer almıyor olmasından da kaynaklanabileceği düşünülebilir. Atölyelerin tamamı incelendiğinde ise genel bir değerlendirme/tartışma süreci bulunmadığı gibi yaratıcı drama planlamasında kullanılmayan bir gösteri hazırlığı yapıldığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.14. Renata BREITIG (8.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2001, Sayfa 72-80)

Konu: Kültürel, Tarihsel, Kişisel Bağlamda Zaman

Atölye, bir konunun yaratıcı drama yöntemi ile öğretimine yönelik ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden "Kültürel, Tarihsel, Kişisel Bağlamda Zaman" başlığı altında, toplamda dört gün, 19 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, iki oturum 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider gruba atölye içeriği olan "Zaman" kavramının hangi açılardan ve oyunsu süreçler içinde ele alınacağına ilişkin genel bir açıklama yapar. Atölye, tanışma ve grup uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları ile başladığı görülmektedir. İlk oturumda gerçekleştirilen sekiz etkinlik ve ikinci oturumda gerçekleştirilen yedi etkinlik, birbirini tanıma, güven, uyum ile doğaçlama ve role hazırlığa yönelik ısınma etkinliklerdir. İkinci oturumun sekizinci, dokuzuncu, 10., 11. ve 12. Etkinliği zamana ilişkin canlandırma etkinliği olarak gerçekleşir ve atölye sonlanır.

İkinci gün iki oturum ve 4 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. İlk yedi etkinlik bedensel ısınma, doğaçlamaya giriş etkinlikleridir. Sekizinci etkinlikte eğitmen/lider, yere serilen kâğıtlar üzerine uzanan katılımcıların beden şablonlarını çizer. Eğitmen/liderin "tüm yaşamınızı düşünüp, resimler yapabilir, yazıp boyayabilirsiniz…" yönergesi ile çalışma gerçekleştirir. Bu anlamda atölyenin değerlendirmesi gerçekleştirildiği söylenebilir.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat gerçekleştirilmiştir. Yapılan tüm etkinlikler ısınma ve doğaçlamaya giriş etkinlikleridir. Atölye de canlandırma aşaması ve değerlendirme/tartışma aşaması gerçekleştirilmemiştir.

Dördüncü gün tek oturum ve 2 saat 30 dakika olarak gerçekleşmiştir. İlk üç etkinlik sınma etkinliği olarak gerçekleşmiştir. Dördüncü ve beşinci etkinlikler eğitmenin verdiği durum üzerinden yapılan doğaçlamalar olarak gerçekleşmiş son olarak atölye genelinin değerlendirmesi yapılarak süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, harita oluşturma, grup heykeli teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri incelenen seminer kitabındaki atölye raporunda yer almadığından bilinememektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, değerlendirme/tartışma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, yaratıcı dramada çokça önem verilen canlandırma aşamasına iki ve üçüncü gün yapılan atölye çalışmalarında hiç yer verilmediği görülmektedir. Atölyenin kimi oturumlarında, belirlenen konu başlığı olan "Zaman" kavramına ilişkin bir çalışmaya yer verilmediği bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan oturumlar arası bütünlük prensibi ile farklılaştığı

düşünülmektedir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin ikinci gün atölye değerlendirmesi ve son gün genel değerlendirme/tartışma olarak ele alındığı görülmektedir. Bu eğitmenin tercih ettiği bir uygulama şekli olabileceği gibi, kitabın derlenmesi sürecinde tutulan raporlarda detay yer almıyor olmasından da kaynaklanabileceği düşünülebilir. Bu anlamı ile de Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.15. Erik SZAUDER (9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2003, Sayfa 113-122)

Konu: Yaşantılar ve Kültürel Miras

Atölye, bir konunun yaratıcı drama yöntemi ile öğretimine yönelik ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden " Yaşantılar ve Kültürel Miras" başlığı altında, toplamda beş gün, 15 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, tek oturum 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, tanışma ve uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları ile başlamıştır. İlk dört etkinlik tanışma ve atölye başlığına ilişkin giriş çalışmalarını içeren hazırlık aşaması olarak gerçekleşmiştir. Beşinci etkinlik grup olarak donuk veya akışkan imge oluşturmaya yönelik canlandırma çalışmasıdır. Altıncı etkinlikte, eğitmen/lider tarafından duvara üzerinde dramanın amaçlarından emin olunanlar, emin olunmayanlar ve çalışmanın amacı başlıkları içeren büyük bir kâğıdın asılması ve katılımcılara hafta boyunca bu kâğıda yeni şeyler ekleyebileceği bilgisini içeren bir etkinlik olarak gerçekleşir ve atölye sonlanır.

İkinci gün tek oturum 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin o günkü atölye temasını "miras" olarak açıklaması ile başlar. Atölye ilk etkinlikten itibaren eğitmen/liderin verdiği durumlar üzerinden katılımcıların tasarladığı canlandırmalar ile başlayıp bitirilmiştir.

Üçüncü gün tek oturum ve 3 saat gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin o günkü atölye temasını "tarih" olarak belirtir. Atölye ilk etkinlikten itibaren eğitmen/liderin verdiği tarihsel hikâyeleri (Alp er Tunga destanı, Kral Zel hikâyesi) barındıran paragraflar üzerinden yapılan canlandırmalar ile başlayıp bitirilmiştir.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. İlk iki etkinlik ısınma etkinliği olarak gerçekleşmiştir. Isınma etkinlikleri sonrası ara değerlendirme yapılmıştır. Katılımcılar ile belirlenen tema nasıl biçimlendirilir üzerine tartışılmıştır. Eğitmen/liderin

ertesi gün için katılımcılardan belirlenen tema “Güç” üzerine düşünüp fikir üretilerek gelinmesi yönlendirmesi ile atölye sonlandırılmıştır.

Beşinci gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. İlk dört etkinlik ısınma etkinliği olarak gerçekleşmiştir. Isınma etkinlikleri sonrası bir önceki gün yapılan tartışmanın devamı ve seyircinin oyuna nasıl dâhil edileceğine ilişkin tartışılmıştır. Ait olmak, süreklilik ve farkındalıkla ilişkin katılımcı görülmeleri alınarak süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, donuk imge, grup doğaçlama teknikleri kullanılmıştır. Ancak incelenen seminer hitabında yer alan atölye raporunun detaylı olmaması sebebiyle eksik teknik olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri incelenen seminer kitabındaki atölye raporunda detaylı yer almadığından tam olarak bilinememektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen/lider değerlendirmesi.

İkinci gün: Canlandırma, eğitmen/lider değerlendirmesi.

Üçüncü gün: Canlandırma, eğitmen/lider değerlendirmesi.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme/tartışma.

Beşinci gün: Isınma ve hazırlık, tartışma/değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bazı etkinlikler sonunda ise ara değerlendirmeler yapıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye’de kullanılan yapı ile aşama ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin detaylı bir rapor yer almadığı görülmektedir. Atölye değerlendirmelerinin anda yapılmadığı, son gün genel değerlendirme/tartışma olarak ele alındığı görülmektedir. Bu anlamı ile de Türkiye’de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.16. Luciano IOGNA (9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2003, Sayfa 61-93)

Konu: Forum Tiyatroya Giriş

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile öğretimine yönelik ve yaratıcı dramada kullanılan yaklaşımlardan " Forum Tiyatroya Giriş" başlığı altında, toplamda beş gün, 21 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, iki oturum 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin sürece forum tiyatroyu nasıl ele alacakları, baskı ve güç kavramı üzerinden seminer konusu olan yabancılaşma ve yabancılaştırma kavramlarının çalışılacağına ilişkin katılımcılara bilgi vermesi ve atölyeye ilişkin kurallarını açıklaması ile başlar. İlk 14 etkinlik, grubu tanıma, tanışma, güven ve uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. 15, 16 ve 17. Etkinlikler eğitmen/lider tarafından verilen kavramlar üzerinden donuk imge oluşturmaya yönelik canlandırma çalışmasıdır. Etkinlikler arasında ara değerlendirmeleri yapılmıştır. Tüm etkinlik sonrası ise katılımcı görüşü alınarak genel değerlendirme yaparak atölye sonlanmıştır.

İkinci gün tek oturum 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye eğitmen/liderin çalışma yapılan mekânın fiziksel yapısından kaynaklı oluşan soruna yönelik katılımcılara seçenek sunması ve ortak karar ile sürecin nasıl devam edeceğinin belirlenmesi ile başlar. Atölyede ilk yedi etkinlik ısınma etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Sekizinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği, yapılaşma anının olduğu ve içinde baskı gören ve yapanın yer aldığı bir grup heykeli tasarlamalarına ilişkin yönerge üzerinden canlandırma aşamasına geçilmiş, her grup heykeli tek tek değerlendirilmiş ve atölye yine genel değerlendirme aşaması ile bitirilmiştir.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat gerçekleştirilmiştir. Atölyede ilk yedi etkinlik ısınma etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Sekiz, dokuz, 10 ve 11. Etkinlikler eğitmen/liderin vrdiği durum üzerinden role girmeye yönelik ısınma olarak gerçekleşmiş ve oturuma ara verilmiştir. Ara sonrası iki ısınma etkinliği sonrası eğitmen/lider atölyede dış manipülatör çeşitlerinin öğrenileceğinden bahsederek manipülatör çeşitleri hakkında katılımcılara bilgi aktarır. 12 ve 13. Etkinlik bir ısınma çalışması olarak gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider atölyelerin on gün sergilenecek oyun için katılımcıları dramaturg, oyuncu ve yönetmen olarak gruplara ayırmıştır. Atölye genel değerlendirme aşaması ile bitirilmiştir.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. Atölyeye, eğitmen/liderin bir önceki gün üç gruba ayırdığı katılımcılar yabancılaşma temasını akılda tutarak imgeler oluşturmasıyla başlar. İki, üç ve dördüncü etkinlikler oluşturulan donuk imge üzerinden eğitmen/liderin eklediği yeni yönergelerle devam eder. Beşinci etkinlikte donuk imge üzerinde eğitmen/liderin dokunduğu kişiler diyalog oluşturur ve hikâye yaratırlar. Canlandırmalardan çıkan karakterler üzerinden forum tiyatro sürecinin işleyişine ilişkin eğitmen/lider açıklamalar yapar. Altıncı etkinlik yine donuk imgeler üzerinden canlandırma çalışmasıdır. Atölye oluşturulan 3 grup imgesi üzerinden yarın yapılacaklar üzerine konuşma ve genel değerlendirme ile sonlanır.

Beşinci gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. İlk dört etkinlik yaratıcılık ve gerçeği kırma, role bürünmeye ilişkin ısınma etkinliği olarak gerçekleşmiştir. Isınma etkinlikleri sonrası bir önceki gün oluşturulan gruplar bir araya gelerek üç imge oluşturmuş ve bunlardan birini seçerek sahnelemek üzere geliştirmiştir. Eğitmen/lider katılımcılara, oyun sırasında beğenilmeyen bir noktada oyuncunun yerine girerek sürece katılabilecekleri yönergesi ile Boal'ın Ezilenlerin Tiyatrosu'ndan bahsetmiştir. Gruplar canlandırmaları yaparken katılımcılar ile tartışılmış, eğitmen/lider katılımcıları kendi düşüncüleri doğrultusunda oynamak üzere sahneye davet etmiştir. Öğleden sonra bu imgelerden biri sergilenmek üzere süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, donuk imge, grup heykel oluşturma, geriye dönüş teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık kuramsal bilgi aktarımı, genel değerlendirme/tartışma.

Dördüncü gün: Canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Beşinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile benzeştiği düşünülmektedir. Atölyeler sonunda Türkiye'de hali hazırda yaratıcı drama planlamasında kullanılmayan bir gösteri hazırlığı yapıldığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.17. Gunter MIERUCH (9.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2003, Sayfa 94-112)

Konu: Devinim-Drama

Atölye, yaratıcı drama eğitimi destekleyen; devinim alanında seminer konusu yabancılaşma-yabancılaştırma kavramları çerçevesinde "Devinim-Drama" başlığı altında, toplamda beş gün, 21 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, iki oturum 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin sürece ilişkin katılımcılara bilgi vermesi ve atölyeye ilişkin kurallarını açıklaması ile başlar. İlk sekiz etkinlik, grubu tanıma, tanışma, role girme ve uyumu yakalamak üzere ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Dokuz ve onuncu etkinlikler canlandırmaya yönelik etkinliklerdir. Eğitmen/lider tarafından verilen yönergeler doğrultusunda bireysel ve grupla donuk imge grup tablosu oluşturmaya yönelik canlandırma çalışmalardır. Etkinlikler sonrası, ertesi gün değerlendirme yapmak üzere atölye sonlanmıştır.

İkinci gün tek oturum 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye eğitmen/liderin bir önceki gün yapılan çalışmaları katılımcılar ile birlikte değerlendirmesi ile başlar. Atölyede ilk üç etkinlik ısınma etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Dört, beş ve altıncı etkinlikler ses çalışmaları ile birlikte canlandırma etkinlikleri olarak gerçekleştirilmiş ve atölye sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat gerçekleştirilmiştir. Atölyenin tamamında bedensel devinim ve ses çalışmalarına yer verilmiştir. 10. Etkinlikte video ile çalışma sürece dâhil edilmiştir. Eğitmen atölye bitiminde tiyatroda bütün medya araçlarının önemsenmesi gerektiği vurgusu yapmıştır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. Atölyende gerçekleştirilen altı etkinlik de mekânı tanımaya nesneleri algılamaya yönelik devinim etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir.

Beşinci gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleşmiştir. Atölyede devinime ilişkin ısınmaya etkinlikleri gerçekleştirilmiştir. Öğleden sonra sergilenecek gösteri için düşünülmek üzere katılımcılara süre verilmesi ile süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede, grup doğaçlama, donuk imge, akışkan heykel oluşturma, teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Değerlendirme, ısınma ve hazırlık, canlandırma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık.

Beşinci gün: Isınma ve hazırlık.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, yaratıcı dramada çokça kullanılan doğaçlamaların sürecin içerisinde az yer aldığı bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile farklılaştığı düşünülmektedir. Ancak bu yapının atölyenin ana temasının devinim olması sebebiyle de bu şekilde kurgulanmış olabileceği göz önünde tutulmalıdır. Atölyeler sonunda Türkiye'de hali hazırda yaratıcı drama planlamasında kullanılmayan bir gösteri hazırlığı yapıldığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.18. Roger FORNOFF (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 77-91)

Konu: Öğretici Oyunların Yapılandırılması

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile öğretimine yönelik ve yaratıcı dramada kullanılan yaklaşımlardan Bertolt Brecht 'in Öğretici Oyunlar anlayışı yönteminin kuramsal ve uygulama örteneklerine ilişiklin çalışmalar yapmak amacıyla "Öğretici Oyunların Yapılandırılması" başlığı altında, toplamda dört gün, 17 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, tek oturum 3 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin sürece ilişkin katılımcılara bilgi vermesi, kendini tanıtması ile başlar. İlk altı etkinlik ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider " Egoist Johan Fatzer'in Çöküşü" isimli oyunun metninden alıntıladığı parçayı katılımcılara dağıtır ve metin üzerinde oynamalar yaparak metni oyunlaştıracaklarını ifade ederek katılımcılara Brecht'in öğretici oyunlarını nasıl yapılandırılacaklarına ilişkin üç kuralı açıklar. Yedinci etkinlik dağıtılan metnin vurgu ve tonlama ile okunması olarak geçekleşir ve atölye sonlanır.

İkinci gün iki oturum 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye eğitmen/liderin yönergesi ile ses ve bedensel ısınma hareketleri ile başlar. İlk beş etkinlik Brecht çalışmaları ile ilişkilendirilerek yapılan ısınma etkinlikleridir. Altıncı etkinlikte önceden dağıtılmış olan oyun metninin okunmasına yönelik çalışma olarak gerçekleşir. Ara sonrası yine ısınma ve role giriş çalışmaları ile başlanır. Sonraki iki etkinlik canlandırmaya yönelik gerçekleşir.

Üçüncü gün tek oturum 3 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Yapılan dört etkinlik Brecht oyunlarında yer alan statü kavramına yönelik çalışmalar olarak gerçekleşmiştir. Oyun metni üzerinden statü seviyesi işin içine koşularak okumalar grupça yapılır. Gruplar bir önceki gün oynadıkları oyunlar içinden birini seçerek tekrar oynar ve değerlendirme yapılır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat 30 dakika olarak gerçekleşmiştir. Atölyende gerçekleştirilen dört etkinlik de yürüme biçimi geliştirmek, odak ve yoğunlaşma sağlamak amaçlı olarak gerçekleşmiştir.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede, dramatizasyon, rol oynama, doğaçlama teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, yaratıcı dramada çokça kullanılan canlandırmaların sürecin içerisinde az yer aldığı, atölyelere ilişkin genel bir değerlendirme/tartışma aşamasının ise olmadığı görülmektedir. Bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile farklılaştığı düşünülmektedir. Ancak bu yapının atölyenin ana temasının Brecht'in öğretici oyunları olması ve teatral metin üzerinden çalışmalar yürütülmüş olması sebebiyle de bu şekilde kurgulanmış olabileceği göz önünde tutulmalıdır. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.19. Jutta HEPPEKAUSEN (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 110-171)

Konu: Öğretici Oyunlar İle Yönetim, Çatışma, Okul ve Öğrenme Alıştırmaları

İncelenen kongre kitabında, Bertolt Brecht 'in öğretici oyunlarında yer alan "Evet " ve "Hayır" parabolleri üzerinden atölyenin yapılandırıldığı belirtilmiştir. Atölye, "Öğretici Oyunlar İle Yönetim, Çatışma, Okul ve Öğrenme Alıştırmaları" başlığı altında, toplamda dört gün, 17 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, tek oturum 3 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin ve katılımcıların kendini tanıtması ile başlar. İlk üç etkinlik atölye sürecine hazırlık olarak zihinsel ve bedensel ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Dördüncü etkinlikte eğitmen/liderin yönergesi doğrultusunda heykel oluşturan katılımcılar benzer heykellerin bir araya gelmesi ile gruplar oluşturarak canlandırma hazırlar. Canlandırma sonrası eğitmen/lider Brecht öğretisine ilişkin kuramsal bilgiler verir. Beşinci etkinlik eğitmen/liderin katılımcılara dağıttığı şiirin (Büyük Lalala) okunması ile devam eder. Altıncı ve yedinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği tavırlar üzerinden şiir okunmaya ve role girme çalışmalarına devam edilir. Sekizinci etkinlik "Evet diyen, hayır diyen" oyunu ile devam eder. Eğitmen/liderin dağıttığı metin her seferinde farklı bir şekilde okunur ve duruş belirlenir ve katılımcı görüşleri ile yapılan değerlendirme ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin Katılımcıları üçer kişilik gruplara ayırması ve " Ne kadar enerjim var? Düne dair aklımda ve bedenimde benden hangi izler kaldı? Bugün ne olsun, ne olmasın?" sorularına yanıt aramalarına yönelik çalışma ile başlar. İkinci ve üçüncü etkinlikler eğitmen/liderlerin öğretici oyunlar ile ilgili duruş almak ve duruş ile oynamak kavramlarına ilişkin ısınma ve role giriş çalışmalarıdır. Eğitmen/lider bir önceki gün verdiği Evet- hayır metninden belirlediği bölümleri açıklar ve katılımcılar seçtikleri bölümlere göre bir araya gelerek grupları oluştur ve rollere çalışırlar. Dördüncü etkinlikte metin bu sefer yabancılaştırma teknikleri ile verilen yönerge doğrultusunda çalışılır. Eğitmen/liderim teknikle ilgili açıklamaları sonrası ara verilir Ara sonrası bedensel ısınma hareketi ile başlanır. Birinci etkinlikte gruplar çalışılan metin ile ilgili beş dakika konuşur ve tüm gruplar sırası ile canlandırmalarını gerçekleştirir. Her canlandırma sonrası ara değerlendirme yapılır. İkinci etkinlikte mekânda serbest yürüyen katılımcılar bir önceki canlandırmalardan akıllarına kalanları ve eğitmen/liderin yönergesi ile tasarlayacakları paralel sahneler düşünür. Eğitmen sahne oluştururken yapılacaklar ile ilgili maddeleri perdeye yansıtır. Gruplar perdeye yansıtılanlardan yola çıkarak paralel sahneleri oluşturur. Atölye genel değerlendirme ile sonlandırılır.

Üçüncü gün tek oturum 3 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye katılımcıların bir önceki gün oluşturdukları gruplar ile bir araya gelerek değerlendirme yapmaları ile başlar. Gruplar düne ilişkin görüşlerini sıra ile paylaşır. Atölye bedensel ısınma ve role giriş çalışmaları ile başlar. Rol çalışmaları sonrası tavır, duruş üzerinden çalışmalar ve canlandırma etkinlikleri gerçekleştirilir. Gruplar oluşturularak sahne

hazırlanır, gruplar sahneyi kesintisiz oynar sonra bir kez daha oynar ve isteyen katılımcı süreci durdurarak soru sorar. Grupların canlandırmaları sıra ile izlenir. Canlandırmalar sonrası rolden çıkış için rahatlama çalışması yapılır. Katılımcılar duruşlarını göstererek atölye sürecini değerlendirir.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat 30 dakika olarak gerçekleşmiştir. Atölyende gerçekleştirilen iki etkinlik ısınma ve hazırlık ile bir önceki günü değerlendirmeye yönelik etkinlik olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider grupların bir araya gelerek daha önce hazırladıkları sahneye önce isim bulmalarını söyler. Katılımcılar paralel sahnedeki figürleri kullanarak heykel çalışması yapar. Gruplar sahne isimlerini söyler. Grup üyeleri donuk imge haline Brecht çalışması olan Gestus çalışması yapar. Çalışmaya ilişkin ara değerlendirme yapılır ve ara verilir. Ara sonrası evet- hayır diyenler metninin farklı sürümü verilir ve okunur. Bir sonraki etkinlikte katılımcılar eğitmen/lider yönergesi ile paralel sahnedeki hangi figüre yakın oldukları evet diyen mi hayır diyen mi olduklarını düşünür, bir sembol ya da nesne bulur. Çalışma sonrası ortaya konulan Kraft kâğıt ve kalemler konularak çalışmaya ilişkin değerlendirmelerini, düşüncelerini yazarlar. Genel değerlendirme yapılarak atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, donuk imge, grup heykelleri teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, genel değerlendirme/tartışma

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, genel değerlendirme/tartışma

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, atölyelere ilişkin genel bir değerlendirme aşamasının olduğu bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile benzerlik taşıdığı düşünülmektedir.

4.1.20. Jan WEISBERG ve Swanje NOELKE (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 92-109)

Konu: Öğretici Oyunlar ve Sosyal/Bedensel Çalışmalar

Atölye, eğitmen/liderler tarafından Bertolt Brecht 'in öğretici oyunlarından "Asosyal Baal" isimli eser içinden seçilen bir metin üzerinden temel ve konuya hazırlık niteliğinde oyun ve doğaçlama çalışmaları şeklinde yürütülmüştür. İncelenen Kongre kitabında atölyenin iki eğitmen/lider ile eş zamanlı yönetildiği belirtilmiştir. Atölye, "Öğretici Oyunlar ve Sosyal/Bedensel Çalışmalar" başlığı altında, toplamda dört gün, 17 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, tek oturum 3 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin ve katılımcıların kendini tanıtması ile başlar. İlk altı etkinlik atölye sürecine hazırlık olarak zihinsel ve bedensel ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Katılımcı görüşleri ile yapılan değerlendirme ile atölye sonlanmıştır.

İkinci gün iki oturum 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin yönergesi ile bedensel ısınma hareketleri ile başlar, eğitmen/liderlerin öğretici oyunlar ile ilgili duruş almak ve duruş ile oynamak terimlerinden bahsetmesi ile devam eder. Sonrasında gerçekleştirilen üç etkinlik bu açıklamalara ilişkin canlandırma çalışmalarıdır. Ara öncesi katılımcılara "Asosyal Baal" isimli eserden bir bölüm dağıtılarak katılımcılar ile birlikte ve sıra ile okunur. Eğitmen/liderler metnin fonetik açıdan ele alınacağı dil materyali için kullanılacağını açıklar. Ara sonrası İlk üç etkinlik duruş almak çalışmaları ile ilişkilendirilerek yapılan ısınma etkinlikleridir. Dördüncü etkinlikte "…Vorstad'da Sokak" isimli metninin okunmasına yönelik çalışma olarak gerçekleşir. Ve canlandırmaya yönelik etkinlikler yapılarak atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün tek oturum 3 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye ısınma çalışmaları ile başlar. İlk iki etkinlik ısınma etkinlikleri olarak gerçekleşir. Yapılan üç ve dört etkinlik Brecht oyunlarında yer alan duruş ve tavır kavramına yönelik canlandırma

çalışmalar olarak gerçekleşmiştir. Oyun metni üzerinden statü seviyesi işin içine koşularak okumalar grupça yapılır. Beş ve altıncı etkinlik oyun etkinlikleri olarak gerçekleşir ve atölye sonlanır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat 30 dakika olarak gerçekleşmiştir. Atölyende gerçekleştirilen üç etkinlik de ısınma ve hazırlık etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Dördüncü etkinlikte yine verilen metin katılımcılar tarafından tavır belirlenerek okunur ve beşinci etkinlikte metin üzerinden canlandırmalar yapılarak atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, donuk imge, grup heykelleri, rol değiştirme teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, oyun/rahatlama.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, atölyelere ilişkin genel bir değerlendirme/tartışma aşamasının ise olmadığı görülmektedir. Bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile farklılaştığı düşünülmektedir. Ancak bu yapının atölyenin ana temasının Brecht'in öğretici oyunları olması ve teatral metin üzerinden çalışmalar yürütülmüş olması sebebiyle de bu şekilde kurgulanmış olabileceği göz önünde tutulmalıdır.

4.1.21. Hans Martin RITTER (16.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 191-201)

Konu: Öğretici Oyunlar Ve Müzik

İncelenen kongre kitabında, atölye içeriği, Brecht/ Eisler' in Tüccarın Şarkısı ve Tedbir 'inden yola çıkarak tematik, estetik ve iletişimsel olarak ele alınarak yapılandırıldığı belirtilmiştir. Atölye, "Öğretici Oyunlar ve Müzik" başlığı altında, tiyatroda müzik çalışmaları yapılmak üzere, toplamda bir gün, 4 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye, eğitmen/liderin kendini tanıtması ve atölyede yapılacaklara ilişkin ön bilgi vermesi ile başlar. İlk yedi etkinlik atölye sürecine hazırlık olarak zihinsel ve bedensel ısınma çalışmaları ve role giriş etkinlikleri şeklinde gerçekleşmiştir. Dördüncü etkinlikten itibaren Brecht ait bir mısra üzerinden tavır, duruş rol çalışmalarıdır. Sekizinci ve dokuzuncu etkinlik "Bir Tüccarın Oyunu" ndan bir sahneden eğitmen/liderin verdiği yönergeler ile yapılan doğaçlama çalışmasıdır. 10 etkinlikte doğaçlamaya müzik, 11. Etkinlikte ise dans öğesi eklenir. 12 ve 13. Etkinliklerde müzik ve dans ile metin katılımcılar ile canlandırılır ve atölye eğitmen/liderin "Arz Talep Şarkısı, Dünyayı Değiştirin, Dünyanın Buna İhtiyacı Var" metinlerini dağıtarak sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Tek oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, dramatizasyon, dedikodu halkası teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

Isınma ve hazırlık, canlandırma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, atölyelere ilişkin genel bir değerlendirme/tartışma aşamasının ise olmadığı görülmektedir. Bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile farklılaştığı düşünülmektedir.

4.1.22. Ines HONSEL (11.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2007, Sayfa 33-63)

Konu: Anlatı Tiyatrosu

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile öğretimine yönelik ve yaratıcı dramada kullanılan yaklaşımlardan "Anlatı Tiyatrosu" başlığı altında, toplamda dört gün, 21 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, tek oturum 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin ve katılımcıların kendini tanıtması ve atölye konusunu açıklaması ile başlar. İlk altı etkinlik atölye sürecine hazırlık olarak ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider anlatı tiyatrosu bağlamında katılımcılara " Yeşil Kedi" ve "Zengin –Fakir Kardeş" masallarını anlatmış beş ve altıncı etkinlikler bu kapsamda yapılandırılmıştır. Katılımcı atölye sonlanmıştır.

İkinci gün iki oturum 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. İlk üç etkinlik ısınma çalışmaları olarak gerçekleşir. Dördüncü etkinlik, eğitmen/liderlerin katılımcılara bir masal anlatması ile devam eder. Beşinci ve altıncı etkinlik katılımcıların masalda en akılda kalan bölümü Kraft kâğıda çizmesi ve resmi masalın akışına göre numaralandırmaları ile devam edilir. Katılımcılar ile yapılan değerlendirme sonrası ara verilir. Ara sonrasında gerçekleştirilen üç etkinlik bu açıklamalara ilişkin canlandırma çalışmalarıdır.

Üçüncü gün iki oturum 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider çalışmaya başlamadan önce "Dramaturgi" ve "Anlatımın Üç Temel Taşı" başlıklı temel bilgiler içeren kâğıtlar asmış, atölyenin o günkü çalışmasını masal yazmayı denemek olduğunu belirtmiştir. Atölyenin ilk oturumunda gerçekleşen beş etkinlik sürece ısınmaya yönelik ısınma ve hazırlık etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Ara sonrası ikinci oturuma, ilk oturumun son etkinliğinde yapılanlara ilişkin katılımcı değerlendirmesi ile başlanır. Değerlendirme sonrası eğitmen/lider katılımcılara bir öykü yazmayı deneyeceklerini söyler ve dörder kişilik gruplar oluşturulur. Grup içinde de iki kişilik eşleşmeler yapılır ve öyküler ağızdan ağıza anlatılır. Gönüllü katılımcılar öykülerini sahnede anlatır ve katılımcılar anlatıyı değerlendirir. Eğitmen/liderin oyunculuk ve anlatıya ilişkin verdiği bilgiler ile tekrar öyküler anlatılır. Atölye akım oyunu ile sonlandırılır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 olarak gerçekleşmiştir. Atölyende gerçekleştirilen yedi etkinlik de sürece ısınma ve hazırlık etkinlikleri olarak gerçekleşmiştir. Sekizinci

etkinlikten itibaren ise eğitmen/lider yönlendirmesi ile canlandırma ve öykü yaratmaya yönelik çalışmalar yapılarak atölye ve süreç sonlandırılır.

Beşinci gün tek oturum ve 3 olarak gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider katılımcılara önceki gün gerçekleştirilen konferansa ilişkin soruları olup olmadığını sorar ve o güne kadar yapılanları konuşup paylaşım üzerine bir oturum yapılacağını söyler. Katılımcılar ile soru-cevap etkinliği gerçekleştirilir. Değerlendirme sonrası ilk üç etkinlik ısınma etkinliği olarak gerçekleştirilir. Dördüncü ve beşinci etkinlik grup ile öykü yaratmaya, altıncı etkinlik ise ikili eşlerin birbirlerine öykü anlatması ve öyküde geçen beş anahtar sözcükle ilgili yorum çalışması olarak gerçekleşmiş ve süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, donuk imge, anlatı tekniği, pantomim, grup heykelleri-tablo oluşturma teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme, oyun/rahatlama.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Beşinci gün: Genel değerlendirme/tartışma, Isınma ve hazırlık, canlandırma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği bu anlamıyla da Türkiye'de uygulanan uygulama ile benzeştiği düşünülmektedir.

4.1.23. Geddy ANIKSDAL (12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2008, Sayfa 145-202)

Konu: Yaratıcı Drama ve Beden/Devinim

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Yaratıcı Drama ve Beden/Devinim" başlığı altında, toplamda üç gün, 16 saat olarak yapılandırılmıştır. İncelenen seminer kitabında atölyenin fiziksel ve sözel çalışmaların birleşimine dayandığı ve kişisel malzemenin nasıl geliştirileceğini ortaya koymayı hedeflediği belirtilmiştir.

Birinci gün, üç oturum 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin ve katılımcıların kendini tanıtması ve atölye kurallarını açıklaması ile başlar. İlk altı etkinlik atölye sürecine hazırlık olarak nefes ve bedensel ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider katılımcılara " Kung-Fu" hareketleri göstererek bedensel ısınma hareketleri yaptırmıştır. Yapılan hareketlere ilişkin ara değerlendirme yapılmıştır. Eğitmen/lider katılımcılara devinime ilişkin sıralı hareketler ve içgüdüsel hareketler konusunda örneklerle bilgi aktarır. Bilgi sonrası bedenin farklı bölümleri (omuz, kol, baş, kalça) ile ayrı ayrı çalışılarak bedenin fark edilmesi ve bir araya getirilerek uyum yakalama, beden farkındalığı çalışmaları yapılarak ara verilmiştir. Ara sonrası atölye rahatlama, esneme ve denge çalışmaları ile başlar. Sonrasında gerçekleştirilen etkinlikler önce ses çalışmasına yönelik olarak başlamış sonrasında devinim ile role giriş, rol oynama çalışmaları olarak devam edilmiştir. Eğitmen/liderin karakter oluşturma, jest, beden ve mimik oluşturmayla ilgili bilgi vererek değerlendirmesi ile ara verilir. Ara sonrası jest çalışmaları, jestten öykü ve karakter oluşturma çalışmaları yapılır. Nefes ve rahatlama çalışmaları ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum 5 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye bedensel ısınma, ritim bulma, uyum çalışmaları ile başlar. Eğitmen/lider katılımcılara Norveççe bir şiir not ettirir. Katılımcılar not ettikleri şiiri farklı ton ve duygular ile söyler. Atölye katılımcıların önceki gün oluşturdukları karakterleri düşünerek "Benim adım..." ile başlayan metin yazmaları ile devam eder. Katılımcıların devinim ve jest çalışmalarını farklı etkinlikler ile gerçekleştirir. Ara değerlendirme yapılarak atölyeye ara verilir. Ara sonrası ses ve nefes egzersizleri ile başlar. Katılımcılar önceki çalışmalarda oluşturdukları, metin, beş adet jest, şarkı, farklı yürüyüş biçimleri ile doğaçlama çalışmaları gerçekleştirir. Atölye çalışmada katılımcıları yaptıklarını hatırlamaları ve paylaşabilmeleri için yazım yapmaları ve sonrasında rahatlama çalışmaları ile sona erer.

Üçüncü gün tek oturum 4 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye bedensel ısınma, ritim bulma, uyum çalışmaları ile başlar. Çalışmalar role girişe yönelik ısınma, beden farkındalığı, ses ve jest etkinlikleri ile devam eder. Atölye gruplar halinde eğitmen/liderin yönlendirmesi ile jestleri üzerinden grup doğaçlamaları gerçekleştirir. Ara verilir. Ara sonrası eğitmen/lider bugüne kadar yapılan çalışmaların bir sunumunun yapılacağını o nedenle çalışmaların biçime sokulacağı bilgisini aktarır. Eğitmen/lider yönlendirmeleri ile katılımcılar bireysel ve grup olarak tüm çalışmalardan aldıklarını bir araya getirerek doğaçlamalar yaparlar. Atölye ve süreç grup oyunu ile sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlaması, rol içinde yazma, pantomim, grup heykelleri teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara/genel değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin kısmen takip edildiği, görülmektedir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin genel olarak değil daha çok etkinlik bazında ara değerlendirmeler olarak ele alındığı görülmektedir. Atölyelerin tamamı incelendiğinde ise sürecin tamamına ilişkin genel bir değerlendirme/tartışma süreci bulunmadığı bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.24. Vibeke LIE (12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2008, Sayfa 203-252)

Konu: Yaratıcı Dramada Temel Oyunculuk ve Doğaçlama

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Yaratıcı Dramada Temel Oyunculuk ve Doğaçlama" başlığı altında, toplamda üç gün, 16 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, dört oturum 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin ve katılımcıların kendini tanıtması ve atölye sürecine hazırlık olarak nefes ve bedensel ısınma çalışmaları şeklinde gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider katılımcılara " Kung-Fu" hareketleri göstererek bedensel ısınma hareketleri yaptırmıştır. İlk oturum rahatlama ve esneme hareketleri ile sonlanmıştır. İkinci oturum tanışma etkinlikleri ile başlamıştır. Tanışma etkinliği sonrası, alanı tanıma egzersizi yapılmıştır. Eğitmen/lider yönergesi ile katılımcılar çalışma yapılan alanda bireysel ve grupça yürüyerek mekân, etraf farkındalığı, odak-merkez bulma çalışması yapar. Üçüncü oturum eğitmen/liderin Grotowski'den miras kalan "Plastik" adı verilen beden ve sese bağlı üç temel çalışma yapılacağını açıklaması ile başlar. Eğitmen/liderin yönergesi ile katılımcıların, baş, göğüs, kalça, bel, el ile bedensel çalışmaları yapar. Önce duygudan arındırılmış salt bedensel hareketler yapılırken sonrasında eğitmen/lider yönergesi ile (çamurun içinde gibi, sahne çok sıcakmış gibi vb.) duygu ve durum eklenerek çalışma devam eder. Eğitmen/liderin ara değerlendirmesi ile oturum sonlanır. Dördüncü oturum rahatlama çalışılmaları ile başlar. Çene ve yüz kasları ısıtılır, ses çalışmaları yapılır. Eğitmen/lider katılımcılara Norveççe bir şarkı öğretir ve atölye sonlandırılır.

İkinci gün dört oturum 5 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye bedensel ısınma ile başlar. İlk oturum bedensel hareketler ve esneme çalışmaları ile tamamlanır. İkinci oturum mimik ve jest üzerine çalışılır. Her katılımcı üç jest belirler. Jestler sırası ile izlenir. Katılımcılar jestlerini büyük, küçük formlarda tekrarlar. "Plastik " adlı egzersize ilişkin eğitmen/lider bilgi aktarır. Üçüncü oturumda katılımcılar eğitmen/lider yönergesi ile bir önceki gün çalıştıkları hareketler ve jestleri birleştirerek fiziksel çalışmalara devam ederler. Eğitmen/lider katılımcılara şair karakteri, utangaç karakter, kızgın karakter gibi yönergeler vererek çalışmaları devam ettirir. Ara değerlendirme ile oturum sonlanır. Dördüncü oturum da eğitmen/lider katılımcılara ikili eş olarak bir diyalog yazmalarını söyler. İki gün boyunca yapılan çalışmalardan da yararlanarak oluşturulan diyaloglar sıra ile canlandırılır. Her canlandırma sonrası eğitmen/lider ve katılımcılar değerlendirme

yapar. Atölye daha önce öğrenilen Norveççe şarkının söylenmesi ve Türkçe karşılığının yazılması ile sonlandırılır.

Üçüncü gün iki oturum 4 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye bedensel ısınma, ritim çalışmaları ile başlar. Son gün yapılacak sunum üzerine katılımcı görüşleri ile ortak bir karar alınır. Çalışmalar birlikte çalışma, uyum, odaklanma, yoğunlaşma çalışmaları ile ilk oturum sonlandırılır. İkinci oturumda iki gruba ayrılan katılımcılar sahnede üç gün boyunca öğrendikleri, plastikten, jeste ve sanatsal ürüne geçiş sürecini doğaçlayarak tekrar eder. Katılımcılar eğitmen/liderin yönergeleri ile teknik olarak başladıkları doğaçlamayı jest, mimik ve tavırlar ile destekleyerek gerçekleştirir. Katılımcılar üç sözcük ile düşüncelerini ifade eder ve Norveççe şarkının grupça söylenmesi ile atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- On oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin kısmen takip edildiği, görülmektedir. Atölye oyunculuk eğitimine yönelik temel sahne duruşu, beden ve jest-mimik çalışmalarını içermekte olup, atölyenin tam olarak bir yaratıcı drama atölyesi olmadığı söylenebilir.

4.1.25. Ulrike JUNGMAIR (15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 9-38)

Konu: Müzik, Dans ve Drama

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden "Müzik, Dans ve Drama" başlığı altında, eğitimde drama çalışmalarının içinde dans, müzik ve dramanın bir arada kullanımına yönelik uygulamalı ve kuramsal bilgilerin aktarıldığı, toplamda üç gün, 15 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün dört oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. İlk oturum ısınma çalışmaları ile başlar. Katılımcılar arası uyum, güven ve birlikte hareket etme çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Etkileşim çalışmaları sonrası grup olarak doğaçlamaya giriş etkinliği yapılır. Eğitmen/liderin verdiği ritim üzerine iki katılımcı hareketler yapmaya başlar ve izleyen katılımcılardan isteyenler bu hareketlere katılarak grup halinde hareket eden bir mekanizma yaratır. Etkinlikler arası katılımcıların neler hissettiğine ilişkin ara değerlendirmeler yapılır. İkinci oturum eğitmen/liderin ilk oturuma yönelik değerlendirmesi ve açıklamaları ile başlar. Katılımcılar eğitmen/lider tarafından verilen yönerge ile ikili eş ve sonrasında beş kişilik gruplar halinde ritim ve hareket içeren imgeler yaratırlar. Eğitmen/lider doğaçlama ile ilgili ara değerlendirme yapar. Üçüncü oturum, eğitmen/liderin yapılacak çalışmanın müzik aleti kullanmaya yönelik olduğunu açıklaması ve katılımcıların müzik aletlerini denemeleri yönlendirmesi ile başlar. Eğitmen/lider müzik aletleri ile çalışılırken nasıl yönerge verileceği, çocuklarla çalışmada sessizliğin nasıl sağlanacağına ilişkin bilgiler aktarır, örnekler verir. Müzik aletleri yüksek ses çıkartan ve hafif ses çıkartan aletlerin de uyum içinde duyulması amacını gözeterek, eğitmen/lider yönergesi ile uyum içinde çalınır. İkinci etkinlikte, katılımcılar sırası ile orkestra şefi olarak grubu yönlendirir. Beden dili, göz kontağı kurmak ve grup yönetimine yönelik müzik çalışmaları gruplarla devam eder. Dördüncü oturum eğitmen/liderin duvara izdüşümü ile bir ebru resmi yansıtması ve katılımcıların resimde neler gördüklerine ilişkin görüşleri ile başlar. Eğitmen/lider yapılan çalışmanın " estetik olarak genişletmek" olduğu buradan hareket ile üretme aşamasına geçileceğine ilişkin açıklama yapar. Bir sonraki etkinlikte katılımcılardan zeminde bulunan resimlerden kendilerine en çok şey ifade eden resmin önünde durmaları ve resmin kendilerine ne söylediğini yazmalarını söyler. Katılımcılar yazdıklarını grupları ile paylaşarak buradan yola çıkarak bir şiir yazar ve şiirlerini seçtikleri müzik aleti ile müzikleştirirler.

Katılımcılar sırası ile izlenir. Eğitmen/lider atölyede neler yapıldığında yönelik değerlendirmesi ile atölye sonlanır.

İkinci gün, üç oturum ve 6 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye ısınma oyunları ile başlar. Etkinlikler bedensel ısınma ve ses, ritim çalışmalarını içermektedir. Isınma sonrası bir önceki gün oluşturulan şiir üzerinden ses ve ritmin yer aldığı bir doğaçlama hazırlanır ve katılımcılar sıra ile izlenir. Eğitmen/lider atölye hazırlığında malzeme seçimi ve yapılan çalışmaya ilişkin ara değerlendirme yapar. Eğitmen/liderin yönlendirmesi ile katılımcılar ritim tutarak , "aaa, iii, ooo, vb. " sesler çıkararak bir dil yaratır ve gruplara ayrılarak bu dil üzerinden doğaçlamada iletişim kurarlar. Eğitmen/liderin atölyede neler yapıldığında ilişkin genel değerlendirme ve özetlemesi ile oturum sonlandırılmıştır. İkinci oturumda katılımcılar gruplara ayrılarak farklı müzik aletleri ve sesler ile son gün için bir sunum çalışması yapmıştır. Üçüncü oturum eğitmen/liderin " Fransa çok güzel bir ülkedir. Sizi oraya götüreceğim ve orada fotoğraflar çektireceğiz" cümlesi ile rol içinde başlar. Eğitmen/lider yönergesi ile Fransa'nın çeşitli kuleleri önünde fotoğraf karesi oluşturulur. Katılımcılardan kulelerin içinden çıkan bir figür olduklarını hayal etmeleri ve buna ilişkin hareket etmeleri yönergesi ile metalofan ile müzik yapmaya başlar. Katılımcılar müzik ile birlikte hareket eder ve çalışma eğitmen/lider yönergeleri doğrultusunda çeşitlendirilir. Yapılan çalışmada yer alan nota ve sözlerin olduğu kâğıtlar katılımcılara dağıtılır. Eğitmen/liderin atölyede neler yapıldığında ilişkin genel değerlendirme ve atölye başında oynanan Afrika oyununun tekrarı ile oturum sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün tek oturum ve 6 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye ısınma oyunu ile başlar. İkinci etkinlikte eğitmen/lider resimli bir kitabı izdüşümü aleti ile duvara yansıtır ve kitap hakkında katılımcı görüşleri alınır. Sadece resimlerden oluşan öykü eğitmen/lider yönergesi ile canlandırılmak üzere gruplara ayrılan katılımcılarca çalışılır. Gruplar öyküyü canlandırır. Eğitmen/liderin atölyede neler yapıldığında ilişkin genel değerlendirme ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Sekiz oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, donuk imge, grup heykelleri teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara değerlendirmeleri.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, eğitimin tamamında sık ara değerlendirmeler ve toplu genel değerlendirme/tartışma ile atölyenin sonlandığı görülmektedir.

4.1.26. Gertrud AUGE (15.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2009, Sayfa 39-68)

Konu: Özel Eğitim ve Drama

Atölye, yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden "Özel Eğitim ve Drama" başlığı altında, eğitimde drama çalışmalarının özel eğitimde ve özel durumu olan çocuklar ve aileleri için nasıl yapılandırıldığına yönelik, toplamda üç gün, 15 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün iki oturum ve 6 saat olarak gerçekleşmiştir. Atölye eğitmen/liderin kendisini tanıtması ve atölye içeriğinin ne olacağına ilişkin bilgi aktarımı ile başlamıştır. İlk altı etkinlik tanışma, iletişim, etkileşim, grup olma ve güvene yönelik ısınma etkinliklerinden oluşmaktadır. Yedinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği yönergeler ile role bürünme etkinliği gerçekleştirilir. Sekizinci etkinlikte ikili eş olan katılımcılardan birisi "Ne yapıyorsun" diye sorar diğer eş ise yaptıkları şeyden farklı bir şey yaptığını söyler (Ör: Boya yapıyormuş gibi yapan katılımcı soruya dişimi fırçalıyorum diye yanıt verir). Dokuzuncu etkinlikte eğitmen katılımcılara Türk toplumunun kaybedenleri ve kazananları kimlerdir? Sorusunu yöneltir ve yanıtlar tek tek dinlenir. 10. Etkinlikte katılımcılar kaybedenler olarak düşündükleri kesimden birini seçerek isim, yaş, meslek bularak bu insana ilişkin bir öykü oluşturur, role girer. 11 ve 12. etkinlikte ikili eş olan

katılımcılardan birisi gazeteci diğeri ise kaybeden rolünde doğaçlama yapar. 13. Etkinlikte altı kişilik gruplara ayrılan katılımcılar, kaybeden rolünde grup fotoğrafı oluşturur ve bir cümle söyler. Etkinliler arasına eğitmen/lider ara değerlendirmeler ve açıklamalar yapmıştır. Aradan sonra ikinci oturuma devam edilir. İkinci oturumda ilk 11 etkinlik sürece ısınma, role giriş ve durum kavramaya yönelik ısınma etkinlikleri olarak gerçekleştirilmiştir. 12. Etkinlikte sabah oturumunda katılımcıların kafalarında belirledikleri bu sefer kazanan kesimden birini seçerek rol oluşturulur. 13. Etkinlikte ikili eş olan katılımcılar kazanan olarak eşlerine kendilerini anlatır. 14. Etkinlikte ikili eş olan katılımcılardan biri kaybeden, diğeri kazanan rollerini üstlenir ve doğaçlama hazırlar. Eğitmen/lider ve katılımcıların değerlendirmesi ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 6 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye ısınma çalışmaları ile başlar. İlk 11 etkinlik sürece ve role ısınmaya yönelik etkinliklerdir. Katılımcılar eğitmen/liderin verdiği yönergeler doğrultusunda mekânda yürürken, belirtilen duygu ve durumları yansıtmaya çalışır (Örneğin bir amacınız var ona ulaşmak için yürüyorsunuz ancak bedeninizde bir organınız işlevini yitiriyor). 12. Etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara bir öykü anlatır ve öyküde garip ülkenin bir köyünde yaşayan farklı kültürlere sahip insanlardan biri olduklarını hayal etmelerini söyler. Üç gruba ayrılan katılımcılardan her grup bir köy yaşantısı doğaçlar. 13. Etkinlikte canlandırmalarında dört odak nokta seçilerek tekrar canlandırma yaparlar.14, 15 ve 16. Etkinlikler köy doğaçlamasına ilişkin eğitmen/lider yönergesi ile verilen yeni durumlara ilişkin doğaçlamalar olarak gerçekleşir. İkinci oturum yine ısınma çalışmaları ile başlar. Sonrasında köy sahnesinde iyi ve kötü insan figürleri üzerinden gruplara ayrılan katılımcıların hazırladığı grup doğaçlamalarına geçilir. Kapanış gösterisinde sahnelenecek oyun üzerine çalışmalara geçilir. Çalışma sonrası genel değerlendirme ile atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye ısınma çalışmaları ile başlar. Sürece ısınmaya yönelik bedensel ısınma ve role hazırlık çalışmaları yapılır. Bir önceki gün oluşturulan gruplar tekrar bir araya gelerek canlandırma yaparlar. Sunumu yapılacak oyuna ilişkin çalışmalara geçilir. Atölye ve sürece ilişkin genel değerlendirme ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, donuk imge, grup heykelleri, röportaj-sorgu, rol değiştirme ve tekrar canlandırma teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir. Etkinlikler sonrası neyin, ne için yapıldığına ilişkin sık değerlendirmeleri bulunmaktadır.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara değerlendirmeleri.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, eğitimin tamamında sık ara değerlendirmeler ve toplu genel değerlendirme/tartışma ile atölyenin sonlandığı görülmektedir. Sürecin tamamı incelendiğinde ise Türkiye'de yaratıcı drama alanında kullanılmayan bir gösteri hazırlığı yapıldığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.27. Janecke THESEN ve Mette Boe LYNGSTAD (17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 95-104)

Konu: Acil Serviste Bir "Junkie"

Atölye, bir konunun yaratıcı drama yöntemi ile aktarımına yönelik "Acil Serviste Bir Junkie" başlığı altında, bağımlılık sorunu bulunanların bakış açısı ile temel bakım hizmetlerinden mahrum bırakılanların hikâyelerine değinmek üzere, bir gün, iki oturum ve 6 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölyede Forum Tiyatro yönteminden yararlanılmıştır.

Atölye eğitmen/liderlerin kendisini tanıtması ve atölye içeriğinin madde bağımlılığı ve bağımlıların yaşadığı zorluklara yönelik ne olacağına ilişkin bilgi aktarımı ile başlamıştır. İlk etkinlik konuya yönelik soru-cevap etkinliği olarak gerçekleşmiştir. Eğitmen/liderler katılımcılara 1'den 6 'ya kadar bir puan aralığı düşünmeleri, en yüksek olan puanın mekândaki tahtaya en yakın konum olduğunu ve sıra ile söyleyecekleri cümlelerdeki fikre ne kadar katılıyorlarsa tahtaya o kadar yakın durmalarını söyleyerek bağımlılık ile ilgili cümlelerden yola çıkarak katılımcıları sürece ve düşünmeye doğrudan dâhil etmiştir. İki, üç ve dördüncü etkinlikler yine tartışma ve sorgulama etkinlikleri olarak gerçekleştirilmiş. Katılımcıların madde bağımlılığına yönelik mesafeleri, düşünceleri ve çözümleri üzerine düşünmeye sevk eden etkinlikler olarak gerçekleştirilmiştir. Her etkinlik sonrası katılımcı görüşleri alınmıştır. Ara sonrası ikinci oturum eğitmen/liderlerin "Acil servise hepiniz hoş geldiniz" cümlesi ile role girerek başlatılmıştır. Sekreter, hasta ve doktor rolleri ile birden çok kaynaktan derlenen kısa bir canlandırma katılımcılar ile paylaşıldıktan sonra eğitmen/liderler açıklama gerçekleştirmiştir. Agusto Boal'in forum tiyatroda egzersize verdiği önemden bahsedilmiş ve eğitmenler kendi kullandıkları egzersizleri göstereceklerinden bahsetmiştir. Ancak ilgili egzersizlerin yapıldığına ilişkin raporda detay yer almadığı için kuramsal düzeyde mi bilgi aktarıldığı yoksa etkinlik olarak mı gerçekleştirildiği bilinememektedir. Atölyenin sıcak sandalye yöntemi ile devam edeceği belirtilerek teknik hakkında kısa bir açıklama yapıldıktan sonra ilk etkinlikte eğitmen/lider doktor rolünde sandalyeye oturmuş ve katılımcılar ile doğaçlama gerçekleştirilmiştir. İkinci, üçüncü ve dördüncü etkinlikler eğitmen/liderlerin başta başlattığı doğaçlama üzerinden farklı tekniklerle yapılandırılarak devam ettirilmiştir. Son olarak forum tiyatro yöntemi ile oyun tekrar canlandırılırmış ve süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, öğretmen rolde, forum tiyatro, sıcak sandalye, bilinç koridoru, rol içinde yazma ve tekrar canlandırma teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara değerlendirmeleri.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin kısmen takip edildiği, eğitimin tamamında ara değerlendirmeler yapılırken sürecin geneline yönelik değerlendirme/tartışma aşamasının olmadığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'deki sıralı atölye yapılandırma sisteminden farklılaştığı düşünülebilir.

4.1.28. Dominique DEVINE (17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 121-129)

Konu: Ezilenlerin Tiyatrosu ve Yerli Hakları

Atölye, yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet eden " Ezilenlerin Tiyatrosu ve Yerli Hakları" başlığı altında, azınlık haklarına değinmek üzere, bir gün ve 3 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye eğitmen/liderlerin kendisini tanıtması ve atölye içeriğinin ne olacağına ilişkin bilgi aktarımı ile başlamıştır. İlk üç etkinlik tanışma, yönetme-yönetilme ve uyuma yönelik ısınma etkinliklerinden oluşmaktadır. Dördüncü etkinlikte eğitmen/liderin katılımcıların görmeyeceği şekilde sırtlarına yapıştırdığı toplumsal roller (Ör: asker, doktor, kadın, öğrenci vb.) karşılaştıkları katılımcıların beden dili ile anlatmaya çalışmasına yönelik gerçekleştirilmiştir. Beşinci etkinlikte katılımcılar grupça üzerlerindeki toplumsal rollerin önem sırasına göre bir sıralama oluştururlar. Altıncı etkinlikte sıralama tekrar yapılır. Yedinci etkinlikte eğitmen/lider ABD'de yer alan yerliler ile ilgili bir metin okur. Sekizinci etkinlikte dört gruba ayrılan katılımcılar dağıtılan bir metin üzerinden azınlıklara ilişkin sorunlar ve çözümleri üzerine tartışır ve canlandırmalar hazırlar. Son olarak değerlendirme etkinliği ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Tek oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen ve katılımcı ara değerlendirmeleri, genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edildiği, atölye sürecinde ara değerlendirmeler yapılırken sürecin sonunda atölye geneline yönelik değerlendirme/tartışma aşamasının bulunduğu görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'deki sıralı atölye yapılandırma sistemi ile benzerlik taşıdığı söylenebilir.

4.1.29. Sigrid SEBERISH (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 218-231)

Konu: Ritmik Tiyatro

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı dramanın amaç boyutuna hizmet eden "Ritmikateatro" başlığı altında, eğitimde drama çalışmalarının ritim ve ses ile nasıl yapılandırıldığına yönelik uygulamalı çalışmaların yer aldığı, toplamda iki gün, 14 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, iki oturum ve 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider katılımcılara atölyede bulunan birbirinden farklı müzik aletlerinden birer tane seçmelerini söylemesi ile atölye başlar. İlk üç etkinlik seçilen müzik aletleri ile yapılan ses ve ritim yakalamaya yönelik ısınma çalışmalarıdır. Çalışma sonrası katılımcı görüşlerinin alındığı bir ara değerlendirme yapılır. Eğitmen/lider katılımcılara atölyede hareket, müzik, nesne ve ses arasında ilişki kurularak tiyatro çalışması yapılacağını açıklayarak tiyatro ve ritim, mimik, jest, beden dili üzerine bazı kuramsal bilgiler aktarır. Ritmik tiyatronun en önemli yönteminin yaparak, yaşayarak ve deneyerek öğrenme olduğu bilgisini aktarır. Bilgi aktarımları sonrası gerçekleştirilen on adet bireysel ve grup etkinliği ile bedensel hareketler ve ritim birleştirilerek tanışma, ritim oluşturma, uyum sağlama, bedensel sesler ve hareket uyumu ile tanışma çalışmaları yapılmıştır. 14. Etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara Antalya-Üçkapılar resmini göstererek bir öykü anlatır. Öykü bitiminde 1.5

dakikalık bir müzik dinletir ve katılımcılar beş kişilik gruplara ayrılarak sadece bedensel hareketler ile canlandırma hazırlar. 15. Etkinlikte dört gruba ayrılan katılımcılardan birinci grup müzik eşliğinde bedensel doğaçlama, ikinci grup müziğin resmini, üçüncü ve dördüncü grup ise müzik aletleri ile ritme eşlik ederek canlandırma gerçekleştirir. Ara değerlendirme ile ilk oturum sonlandırılır. İkinci oturum bedensel ısınma ile başlar. İkinci etkinlikte dörtlü gruplar oluşturan katılımcılar bir tema belirleyerek müzik eşliğinde temalarını sözsüz olarak canlandırır. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider tarafından müzik aletleri kullanılarak oluşturulan nesne hakkında katılımcıların bu nesneye baktıklarında ne gördüklerine ilişkin görüşleri alınır. Katılımcı görüşleri birleştirerek bir öykü oluşturulur ve canlandırılır. Dördüncü etkinlikte iki gruba ayrılan katılımcılardan bir grup yere konulan nesnelerle beden formları ile canlandırır, diğer grup müzik ile eşlik eder. Eğitmen/liderin yönlendirmesi ile sıra ile katılımcılar müzik aletleri ve öykü ile doğaçlamalarını gerçekleştirir. Çalışmanın başında yapılan müziğin resimleri yere serilir ve katılımcılar beğendikleri resmin içindeki çatışmaya odaklanarak beden ile form verirler. İkinci aşamada müziğe göre farklı bir form eklenir ve üçüncü aşamada müzik aleti çalınması ile doğaçlamaya ses eklenir. Son olarak gruplara ayrılan katılımcılar seçtikleri resimde yer alan çatışmaya ilişkin doğaçlama çalışması gerçekleştirir. Atölye her grubun yaptığı doğaçlamaya ilişkin şiir, tekerleme veya slogan yazması ile sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölyeden önce eğitmen/liderin mekânda üç farklı alan yaratmıştır. İlk altı etkinlik, bu yaratılan alanların etrafında gerçekleştirilen, ritim ile form oluşturma ve alan yaratmaya yönelik giriş etkinlikleridir. Yedinci etkinlikte eğitmen/lider tarafından verilen atasözleri ile (Ör: Bir elin nesi var, iki elin sesi var) bir önceki gün oluşturulan şiir, slogan, tekerleme etkinliğinin devamı niteliğinde ritim ve hareketler ile canlandırmalar oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılmıştır. Toplu olarak her atasözü için önce ritim oluşturulmuş, sonra gruplara ayrılan katılımcılar birer atasözü seçerek birinci aşamada yalnızca ritmik hareketlerle, ikinci aşamada mimikleri ve üçüncü aşamada sözleri ekleyerek doğaçlama çalışması gerçekleştirmiştir. Sekizinci, dokuzuncu ve 10. etkinlikler eğitmen/lider yönlendirmesi ile ritmik tiyatro ile yapılan canlandırma etkinlikleridir. Atölye sürecince yapılanlara ilişkin eğitmenin süreci özetlemesi ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dört oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, grup heykelleri- tablo oluşturma ve donuk imge teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme ve eğitmen/lider değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin kısmen takip edildiği, görülmektedir. Atölyenin yer aldığı seminer kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin değerlendirmelerin genel olarak değil daha çok etkinlik bazında ya da bilgi aktarımı için eğitmen/lider aracılığı ile ara değerlendirmeler olarak ele alındığı görülmektedir. Bu eğitmenin tercih ettiği bir uygulama şekli olabileceği gibi, kitabın derlenmesi sürecinde tutulan raporlarda detay yer almıyor olmasından da kaynaklanabileceği düşünülebilir. Atölyelerin tamamı incelendiğinde ise genel bir değerlendirme/tartışma süreci bulunmadığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan yaratıcı drama süreçlerinden ayrıldığı söylenebilir.

4.1.30. Mario GALLO (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 142-193)

Konu: Komik Tiyatro: Gelenekler ve Yenilikler

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen aynı zamanda yaratıcı drama uygulamalarında kullanılan bir yaklaşım olarak "Komik Tiyatro: Gelenekler ve Yenilikler" başlığı altında gerçekleştirilmiştir. Komik tiyatro (Commedia dell'Arte) geleneğinin eğitimde drama çalışmaları ile uygulanmasına yönelik kuramsal ve uygulamalı çalışmaların yer aldığı, toplamda dört gün, 18 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider katılımcılarla Komik Tiyatroda önemli bir yeri olan maske yapımına yönelik bir çalışma

gerçekleştirir. Maske yapım sürecini, tüm aşamaları ile uygulamaları olarak gösterir. Geleneksel ve modern maskeler, maske beden ilişkisi, maske çeşitleri, komik tiyatroda yer alan ana karakterler gibi kuramsal bilgiler verir. Eğitmen/liderin ertesi gün beden dili ve karakter çalışması yapılacağına dair bilgilendirmesi ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin yönergeleri ile vücut "postur" u oluşturmaya yönelik beden çalışmaları ile başlamıştır. İkinci etkinlikte postur çalışması müzik eşliğinde tekrarlanır. Üçüncü etkinlikte müzik eşliğinde mimikler çalıştırılır. Eğitmen/lider yapılan çalışmaların Commedia dell'Arte'nin içindeki yeri ve önemine ilişkin bilgiler aktarır. Dördüncü etkinlikte müzik eşliğinde yapılan çalışma tekrarlanır ve eğitmen/lider yönergesi ile donuk imgeler oluşturulur. Beşinci etkinlikte bir gönüllü seçilir, eğitmen/liderin "Birini bekliyorsun" yönergesi ile doğaçlama başlatılır. Altıncı etkinlikte yedi gönüllü ile grup doğaçlaması başlatılır ve tüm katılımcılar tarafından gerçekleştirilir. Yedi ve sekizinci etkinliklerde eğitmen/lider yönergesi ile verilen durum üzerinden ikili eş olarak tüm katılımcılar doğaçlamalar gerçekleştirilir. İkinci oturum dokuz gönüllü ile postur pozisyonu alarak yürüyüş ile başlar yürüyüşe durum (sanki bir elma alıyormuş gibi) ve ses eklenerek doğaçlama gerçekleştirilir. Eğitmen/lider hareket merkezinin asıl olması gerektiği, komik tiyatroda vücudun farklı alanlarının aynı anda kontrol edilmesi gerekliliği konularında bilgi verir. İkinci etkinlikte beş gönüllü seçilir ve her birine maske verilir. Maskelerini takan gönüllü katılımcılar postur pozisyonu alarak öne ve geriye yürür. Her katılımcı bir önceki katılımcının metni üzerinden karakterini yaratır ve canlandırma gerçekleştirir. Eğitmen/liderin ertesi gün oyun kişisi yani klasik komik tiyatro tipleri üzerine çalışılacağı bilgisi ile atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderin yönergesi ile beden, ses, nefes ve mimik çalışmaları ile başlar. Çalışmalar postur oluşturma ile başlayıp ses ve mimik ekleme, nesneleri tasvir etme çeşitlerini içermektedir. İkinci etkinlikte katılımcılar, bir önceki gün oluşturulan beşerli gruplar olarak tekrar bir araya gelir kullandıkları metne ses ve hareket ekleyerek canlandırmalar gerçekleştirir. Üçüncü etkinlikte yedi gönüllü seçilir ve müzik eşliğinde yana çapraz yürüyerek ritme uyum çalışması gerçekleştirir. Eğitmen/lider oyun kişisi oluşturulmaya başlanacağını belirtir. Dördüncü etkinlikte grup ikiye bölünür birinci grup eğitmen/lider açıklamaları ile "Pantalonne" karakterinin beden pozisyonunu alır ve yürür ikinci grup ise önce sessiz sonra ses ekleyerek karakteri canlandırır. Sıra ile komik tiyatro ana karakterlerinden "Arlecchino", "Dottore", "Balantsone" ve "Brighella"nin

eğitmen/liderin anlattığı karakter özelliklerince postur ve grup doğaçlama çalışmaları yapılır. Beşinci etkinlikte ikili olan katılımcılardan biri yürürken diğeri onun hareketlerini gözlemler ve abartarak tekrar eder. Tüm katılımcılar ikili eşlerle taklidin taklidini Pantalonne ve Dottore karakterlerine girerek canlandırır. Eğitmen/liderin Commedia dell'Arte'nin geneli üzerine önemli noktaları ve gelişim sürecini aktaran kuramsal bilgiler vermesi ile atölyeye ara verilir. İkinci oturum öğleden önce yapılan ikili taklidin taklidi yürüyüş etkinliğine metin eklenerek canlandırılması ile başlar. İkinci etkinlikte dörder kişilik gruplar ayrılan katılımcılar eğitmen/liderin verdiği konular üzerinden canlandırma gerçekleştirir. Rahatlama çalışması ile atölye sonlandırılır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak gerçekleştirilir. Kongre sonunda sergilenmek üzere katılımcılar gruplara ayrılarak süreç boyunca çalıştıkları komik tiyatro karakterleri üzerinden metin yazarak maske ile sunulmak üzere canlandırma hazırlığı çalışması gerçekleştirirler. Eğitmen/liderin maske ile verilecek selamlama seremonisine ait bilgi vermesi ve atölye süreci boyunca yapılan çalışmaları özetlemesi ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Altı oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, pantomim, eş zamanlı doğaçlama ve donuk imge teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci

İlk gün: Maske yapım çalışması.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, eğitmen/lider değerlendirme.

Üçüncü gün: Bedensel ısınma, canlandırma, eğitmen/lider ara değerlendirmeleri, rahatlama çalışması.

Dördüncü gün: Gösteri için canlandırma hazırlık çalışmaları, eğitmen değerlendirmesi.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan yapı ile kısmen benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak ısınma çalışmalarının sadece bedensel ısınma ve oyunculuk için beden duruşuna yönelik ısınma hareketleri olarak

gerçekleştiği sürece zihinsel olarak hazırlanmaya yönelik bir çalışmanın yer almadığı belirtilmelidir. Yine Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin kısmen takip edildiği, görülmektedir. Atölyenin yer aldığı kongre kitabı incelendiğinde, atölyelere ilişkin katılımcılar tarafından yapılan ara ve genel bir değerlendirme/tartışma sürecinin bulunmadığı, ağırlıklı çalışılan konuya ilişkin bilgi aktarımı için eğitmen/lider aracılığı ile yapılan değerlendirmeler olarak ele alındığı görülmektedir. Bu eğitmenin tercih ettiği bir uygulama şekli olabileceği gibi, kitabın derlenmesi sürecinde tutulan raporlarda detay yer almıyor olmasından da kaynaklanabileceği düşünülebilir. Ancak bu anlamı ile Türkiye'deki yapıdan farklılaştığı söylenebilir.

4.1.31. Elise DEVLIEGER (22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2013, Sayfa 24-50)

Konu: Modern Dans Tekniği ve Doğaçlama

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen " Modern Dans Tekniği ve Doğaçlama" başlığı altında modern dans tekniklerinin ve hareketlerin öğretilmesi ve doğaçlama dans çalışmalarının yer aldığı, toplamda dört gün, 17 saat 30 dakika olarak yapılandırılmıştır.

Atölye eğitmen/liderin kendisini tanıtması ile başlamıştır. Atölye boyunca modern dans ile ilgili çalışmaların yapılacağı önce yerde sonra ayakta yapılacak çalışmalara sonrasında doğaçlama hareketler ekleneceğini açıklamıştır. Atölye dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiş, tamamında devinim, beden kullanımı ve modern dans tekniklerine yönelik etkinlikler yer almıştır. Nefes, esneme, beden hareketleri çalışılmış bireysel ve grup koreografileri oluşturulmuştur. Eğitmen/liderin süreci özetlemesi ve katılımcı soru-cevapları ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölye, dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiş herhangi bir yaratıcı drama tekniğin kullanılmamıştır.

1.a- Yaratıcı drama teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin devinim, dans atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Yaratıcı drama atölyesi olarak gerçekleştirilmeyen atölyede, atölye yapılandırma süreci değerlendirilememektedir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, modern dans çalışmalarına yönelik bir atölye gerçekleştirildiği, yaratıcı drama tekniklerinin ve aşamalarının takip edilmediği görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'deki yapı ve atölye yapılandırma sistemi bakımından bir karşılaştırma yapılamamıştır.

4.1.32. Katrin JANSER (24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2014, Sayfa 64-111)

Konu: Doğaçlama Tiyatroda Araç ve Yöntemler

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen " Doğaçlama Tiyatroda Araç ve Yöntemler" başlığı altında, yaratıcı drama sürecinde kullanılan araçların öğretimi ile okul zorbalığı konulu yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın hem araç hem de amaç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye dört gün ve 16 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğine ilişkin kısa bilgilendirmesi ve kendini tanıtması ile başlamıştır. İlk on bir etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile oynanan oyunlar ile tanışma, iletişim, güven, uyum, grup olma gibi temel ısınma ve hazırlık çalışmalarını içermektedir. Bu anlamda ısınma/hazırlık aşaması ile başlandığından söz edilebilir. 12. Etkinlik bir doğaçlama etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Sekiz kişilik gruplara ayrılan katılımcılar bir grup izleyici diğer grup anlatıcı olarak dörderli gruplar oluşturur. Katılımcılardan izleyici grubun verdiği kelimeler ile anlatıcı grubu doğaçlama bir hikâye anlatır. Tüm gruplar izlenir ve ilk oturum sonlandırılır. Ara sonrası ikinci oturum yine ısınma çalışmaları ile başlar. İlk altı etkinlik ısınma oyunları ve yürüme çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Etkinlikler arasında katılımcı görüşlerinin alındığı ara değerlendirme yapılır. Yedi, sekiz ve dokuzuncu etkinlikler role/karaktere bürünme çalışmalarıdır. 10 ve 11. Etkinlikler canlandırmaya yönelik çalışmalar, 12 ve 13. Etkinlikler ise grup olarak hareket etmeye yönelik çalışmalar olarak gerçekleştirilmiş. Katılımcı görüşlerinin alındığı atölyeye ilişkin genel değerlendirme ile atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölyede hareket çalışmaları, doğaçlama, güven çalışmaları ve odaklanma üzerine

çalışılacağına ilişkin bilgi vermesi ile başlar. İlk üç etkinlik ısınma oyunu olarak gerçekleştirilir. Dört, beş ve altıncı etkinlikler role/karaktere bürünme ve yedinci etkinlik hikâye oluşturma etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Ara değerlendirme ile ilk oturum sonlandırılmıştır. İkinci oturum yine ısınma oyunu ile başlamıştır. İlk etkinlik olarak oynatılan oyun (zip, zap, zop oyunu) 3 farklı şekilde oynanmıştır. İki ve üçüncü etkinlikler bedensel ve zihinsel olarak rahatlama çalışmalarıdır. Dördüncü etkinlikte katılımcılar eğitmen/liderin yönergeleri (meraklı gibi, korkmuş gibi vb.) doğrultusunda yürüme çalışmaları ile role/karaktere bürünme çalışmaları yapar. Beş, altı ve yedinci etkinlikler eğitmen/liderin belirttiği durumlar üzerinden canlandırma çalışmaları olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcı görüşlerinin alındığı atölyeye ilişkin genel değerlendirme ile atölye sonlandırılmıştır.

Üçüncü gün iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölyede tiyatro güven ve çocuklarla güven çalışmaları ile okulda zorbalık üzerine çalışılacağına ilişkin bilgi vermesi ile başlar. İlk oturumda yapılan yedi etkinlik bedensel/zihinsel ısınma, güven, odaklanma, duyu ve grup çalışması olarak gerçekleştirilir. Oynan oyun ve yapılan etkinlikler arasında eğitmen/lider, oynana oyunlarda okulda uğranılan zorbalıklara ilişkin bağlantıyı katılımcılara açıklayarak ilerler. Ara değerlendirme ile ilk oturum sonlandırılır. İkinci oturum eğitmen/liderin zorbalıkla ilgili durumlar ve karşılaşılan durumlara ilişkin aktarımı ve ikinci oturumda odaklanma ve gerilim ile ilgili çalışılacağına ilişkin bilgilendirmesi ile başlar. İlk üç etkinlik uyum çalışmalarıdır. Dördüncü, beşinci ve altıncı etkinlik okul zorbalığına ilişkin role geçiş ve canlandırma etkinlikleridir. Katılımcı görüşlerinin alındığı atölyeye ilişkin genel değerlendirme ile atölye sonlandırılmıştır.

Dördüncü gün iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölye içeriğine ilişkin bilgi vermesi ile başlar. İlk sekiz etkinlik bedensel ısınma ve zihnin uyanmasına yönelik çalışmalar olarak gerçekleştirilir. Dokuzuncu etkinlik okul zorbalığına ilişkin canlandırmaya giriş etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar Eğitmen/liderin ortaya koyduğu kâğıda bir kişi ismi verirler (Chris) kavga ettiklerinde, sinirlendiklerinde vb. kullandıkları kötü kelimeleri yazar ve kâğıdı buruştururlar. Bu sözlerden duydukları pişmanlık kelimelerini yazar ve düzelterek kâğıt sınıf duvarına asılır. 10. Etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar, dört resimden oluşacak zorbalık ile ilgili canlandırmalar hazırlar. İkinci oturum ısınma oyunu ile başlar. İkinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara bir şiir dağıtır ve çember olan katılımcılar sıra ile şiirden bir satır okur. Üçüncü etkinlikte şiir kanon şeklinde okunur. Dördüncü etkinlikte dört gruba

ayrılan katılımcılar şiirle ilgili şiirin tamamının geçtiği birer canlandırma hazırlar. Canlandırmalar sırası ile izlenir. Beşinci etkinlikte katılımcılar yürüyen kral etkinliği yapar. Seçilen bir katılımcı tüm katılımcılarca havada yürütülür. Katılımcı görüşlerinin alındığı atölyeye ilişkin genel değerlendirme ile atölye sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Sekiz oturumdan oluşan atölyede; grup doğaçlama, doğaçlama ve rol oynama, donuk imge, grup heykelleri-tablo oluşturma, rol değiştirme, akışkan heykel tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı, bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile bire bir benzerlik taşıdığı söylenebilir.

4.1.33. Ulrıke STOCKBURGER (24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2014, Sayfa 402-429)

Konu: Sürdürülebilir Gelişim İçin Tiyatro ve Eğitim: Konuşan Şeyler-İkinci Yaşam

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Sürdürülebilir Gelişim İçin Tiyatro ve Eğitim: Konuşan Şeyler- İkinci Yaşam" başlığı altında, bir konunun yaratıcı drama aracılığı ile öğretimine yönelik yapılandırılmıştır. Atölye dört gün ve 16 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğine ilişkin kısa bilgilendirmesi ve kendini tanıtması ile başlamıştır. Atölye süresince ilk oturumda altı ve ikinci oturumda altı etkinlik ve ara değerlendirmeler yapılmıştır. Eğitmen/liderin yönlendirmesi ile oynanan oyunlar tanışma, iletişim, temel ısınma ve hazırlık çalışmalarını içermektedir. Bu anlamda atölye ilk gününün ısınma/hazırlık aşaması ile tamamlandığından söz edilebilir. Eğitmen/liderin atölye sonunda sürdürülebilirlik ve Almanya eğitim sisteminde yaratıcı dramanın yerine ilişkin kısa bilgiler vermiş ve atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölyenin ilk oturumu ısınma/hazırlık aşamasına yönelik üç oyun etkinliğinden oluşmaktadır. Oyunlar sonrası katılımcılar ile ara değerlendirmeler yapılmıştır. İkinci oturum eğitmen /liderin atölyede "sürdürebilirlik" teması üzerinden çalışılmaya devam edileceği açıklaması ile başlar. İlk etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara sürdürülebilirlik denilince akıllarına gelen kavramları sorar ve bir kâğıt üzerine tüm söylenenler yazılır. İkinci ve üçüncü etkinliklerde yazılan kavramlar birbirleri ile ilişki düzeyine göre katılımcılarla gruplanır ve atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün tek oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölyede kullanılacak ve bir önceki gün oluşturulan kartları renklerine göre katılımcılar ile sınıflandırması ile başlar. İlk dört etkinlik bedeni ve zihni uyandırmaya yönelik oyun etkinliklerinden oluşmaktadır. Beşinci etkinlikte " sürdürebilirlik " kavramına ilişkin katılımcılar tarafından yazılan sorular, gruplara ayrılan katılımcılarla tartışılarak çözüme ulaşmaya yönelik olarak planlanmıştır. Eğitmen/lider her gruba " sürdürebilirlik " kavramına ilişkin kelimelerin yazılı olduğu 40 adet kartı dağıtır ve verilen süre sonunda sadece üç kart kalacak şekilde eleme yapmaları ve kalan kelimelerin neden kaldığına ilişkin sunum yapmalarını söyler. Tüm sunumlar sonrası katılımcıların görüşleri ve bir oyun etkinliği ile atölye sonlandırılmıştır.

Dördüncü gün iki oturum ve 4 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölyenin o günkü içeriğinin " The Story Of Stuff" yani " Şeylerin Hikâyesi" olduğundan bunun bir animasyon kısa film olduğu ve filmin içeriği ile ilgili bilgi aktarımı ile başlar. İlk oturumda gerçekleştirilen üç etkinlik, bedensel/ zihinsel ısınma yönelik oyun ve sürece ilişkin ısınma çalışmaları olarak gerçekleştirilir. İkinci oturumda ilk etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile katılımcıların mekânda yürürken kendilerine bir nesne ve hikâye seçmesi ile başlar. İkinci etkinlikte, katılımcılar eğitmen/liderin dağıttığı kâğıda ne oldukları, nereden geldikleri, ne oldu da bulundukları yere geldikleri, en büyük

istekleri ve en büyük korkularının ne olduğunu yazar. Üçüncü etkinlikte tüm katılımcılar sıra ile ne olduklarını söyler. Dördüncü etkinlikte, ikili olan katılımcılar yazdıkları bilgiler ışığında doğaçlamalar gerçekleştirir. Katılımcıların birbirine masaj yapması ve eğitmen teşekkürü ile atölye ve süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede; sadece doğaçlama tekniğine yer verilmiştir. Atölye geneli grup tartışması, atölye teması olan "sürdürülebilirlik" kavramı üzerine düşünmeye, sorunları tespit edip çözüm yolları aramaya yönelik yapılan etkinliklerden oluşturulmuştur.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, grup tartışma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, grup tartışma, ara değerlendirme.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarından canlandırma aşamasının çok kısıtlı kullanıldığı, genel değerlendirme/tartışma aşamasının hiç bulunmadığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile örtüşmediği söylenebilir. Atölye yapısında Türkiye'de kullanılan ısınma ve hazırlık çalışmalarına yer verildiği ancak ağırlıklı oyun etkinliklerinden oluştuğu görülmektedir. Süreçte yaratıcı dramanın asıl aşaması olan ve öğrenmenin gerçekleştiği canlandırma aşamasının ise iki etkinlikten oluşan oldukça sınırlı bir yapıda planlandığı, katılımcılar ile atölye geneline ve öğrenime ilişkin herhangi bir genel değerlendirme/tartışma yapılmadığı bu nedenle de Türkiye'deki atölye yapısından farklılaştığı söylenebilir.

4.1.34. Romi DOMKOWSKY (24.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2014, Sayfa 155-178)

Konu: Çocuk Oyunlarının Estetik Bir Tasarım Olarak Kullanımı

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile öğretimine yönelik "Çocuk Oyunlarının Estetik Bir Tasarım Olarak Kullanılması" başlığı altında, çocuk oyunlarının kullanılarak nasıl tiyatro yapılacağının yaratıcı drama aracılığı ile öğretimine yönelik yapılandırılmıştır. Atölye iki gün ve 16 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, dört oturum ve 8 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğine ilişkin kısa bilgilendirmesi ve kendini tanıtması ile başlamıştır. Atölyede çocuk oyunlarının nasıl tiyatro ile ilişkilendirileceğine yönelik çalışmalar yapılacağını açıklayan eğitmen/lider ilk oturuma, katılımcılara, isimleri ile birlikte çocukken oynadıkları bir oyunun hareketini yapmalarını söylediği ısınma/hazırlık etkinliği ile başlar. İkinci etkinlikte grup ya da tek tek çocukluklarında yaptıkları oyun hareketini koreografi haline getirmeleri şeklinde gerçekleştirilir. Üçüncü etkinlikte gerçekleştirilen canlandırma eğitmen/lider yönergesi ile tekrar canlandırılır. Tüm gruplar izlendikten sonra ara değerlendirme yapılır. İkinci oturum eğitmen/liderin çocuk oyunlarının gelişimi üzerine çalışılacağını açıklaması ile başlar ve katılımcılardan hangi yaş grupları ile çalışıldığına yönelik görüşlerini alır. İlk etkinlik eğitmen/liderin katılımcıları beş gruba ayırması ile başlar. 1. Grup Alıştırma, fonksiyon, keşfetme oyunu, 2. Grup Sembol ve fantezi oyunu, 3. Grup Rol oynama grubu, 4. Grup Yapı-inşa oyunu ve 5. Grup Kurallı oyun grubu olarak sınıflandırılır. Her gruba, oyun gruplarına ilişkin açıklamaların yer aldığı metinler dağıtılır. Katılımcılar sandalye kullanarak bu oyun formlarına ilişkin canlandırma hazırlar. Eğitmen/lider başka bir panoya, 1-Oyun formu analizi, 2- Birlikte oynamak, 3- Teatral, estetik bakış açısı gözlemlemek şeklinde soru kökleri yazar. Gruplar doğaçlamalarını sıra ile gerçekleştirir. Diğer katılımcılar bu üç soru kökü doğrultusunda canlandırmaları ve oyun formlarını analiz eder. Her grubun analizi sonrası eğitmen/liderin panoya yapıştırdığı Kraft kâğıt üzerinden oyunun yaş grupları tahmin edilerek yapıştırılır. Üçüncü oturumda ilk iki etkinlik ısıma oyunları olarak gerçekleştirilir. Bir önceki oturumdan kalan üç grup (yapı-inşa, kurallı oyun ve rol oynama grupları) canlandırmalarını yapar ve analizler gerçekleştirilir. Dördüncü oturum eğitmen/liderin 12 sayfalık hikâye kitabından (Arkadaş Ayılar) yola çıkarak canlandırmalar yapılacağına ilişkin açıklaması ile başlar. Katılımcılar üç gruba ayrılır. İlk grup kitaptaki ilk dört resim, ikinci grup kitaptaki beşinci ve altıncı resim, son grup ise

son altı resimden yola çıkarak çocuk oyunlarının ve atölyede öğrenilen oyun çeşitlerinden faydalanarak canlandırmalar hazırlar. Canlandırmalar sonrası değerlendirmeler yapılır. Atölye katılımcı geri bildirimleri ile sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 8 saat olarak planlanmıştır. Atölyenin ilk oturumu eğitmen/liderin önceki gün yapılan çalışmaları hatırlatması ile başlar. İlk etkinlik doğrudan çalışma konusuna yönelik hem ısınma hem de canlandırma kabul edilebilecek etkinlik ile başlamıştır. Tüm katılımcılar bir oyun ismi yazarak bir torbaya atar. Torbadan her seferinde bir kâğıt çekilir ve çıkan oyun grupça oynanır. Dört katılımcı gönüllü olarak izleyici olur. Görevleri oyun bittikten sonra estetik olarak oyunu değerlendirmektir. Dört farklı oyun oynanır, değerlendirmeleri yapılır. İkinci etkinlikte çalışma bir önceki gün kullanılan "Arkadaş Ayılar " kitabının bölümlerinin dört gruba ayrılan katılımcılar tarafından canlandırılması çalışması olarak gerçekleştirilir. İkinci oturumda canlandırılmaların değerlendirmesi yapılır. Atölye ve süreç katılımcı görüşleri ile yapılan genel değerlendirme ile sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Altı oturumdan oluşan atölyede; doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlama, tekrara canlandırma, akışkan heykel tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve /veya canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının yer aldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile örtüştüğü söylenebilir.

4.1.35. Florian VASSEN (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 424-438)

Konu: Öğretici Oyunlar

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile öğretimine yönelik "Öğretici Oyunlar" başlığı altında, Brecht'in öğretici oyun kuramının uygulamaları olarak denenmesine yönelik yapılandırılmıştır. Atölye tek gün ve 3 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

İki oturum olarak gerçekleştirilen atölye, eğitmen/liderin atölye içeriği olan Brecht ve Brecht tiyatrosuna ilişkin kuramsal bilgi aktarımı ve kendini tanıtması ile başlamıştır. Eğitmen/lider katılımcılara ısınma çalışması ile başlayacaklarını söyler. İlk yedi etkinlik mekânı tanıma, uyum, ses, role bürünme, grup olmaya yönelik ısınma etkinliklerinden oluşmaktadır. Sekizinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara BAAL (Asosyal ve Kötü Baal) başlıklı metni dağıtır. Katılımcılar sıra ile önce bir kelime, sonra bir satır, sonra bir cümle, sonra karakterin söylediklerinin tamamı olacak şekilde metni okurlar ve katılımcılar metinden kendileri için önemli olan bir kelimeyi yüksek sesle söylerler. Dokuzuncu etkinlikte katılımcılar metni eğitmen/liderin verdiği (farklı duygularla, hızlı-yavaş, abartarak vb.) yönergeler ile mekânda dolaşarak okurlar. İkinci oturum eğitmen/liderin katılımcılara daha sonra kullanılmak üzere önceden hazırladığı Türkçe ve İngilizce metinleri dağıtması ile başlar. Eğitmen/lider katılımcılara, 1- "Dur" kuralı, katılımcı rahatsız hissederse durabilir. 2- "Koruma" kuralı, oynana oyunda her şey karakterle ilgilidir, katılımcılar kendilerini karakterden ayırarak korur. 3- "İyi ya da kötü diye bir şey yoktur" kimse profesyonel bir performans beklememektedir. Kurallarını açıklar. 10. Etkinlikte metinde yer alan, Baal, Lupa ve genç oğlan karakterleri için üç gönüllü seçilir. Dağıtılan metin üzerinden diledikleri karakteri diledikleri ruh ve karakter hali ile canlandırmaları izlenir.. Gönüllü katılımcılar değiştirilerek aynı oyun farklı halleri izlenir ve değerlendirilir. Canlandırmalar iki gruba ayrılan ve koro görevi üstlenen katılımcıların seslendirmeleri ile tekrar gerçekleştirilir. İkinci koronun da dinlenmesi ile atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede; doğaçlama, rol oynama, rol değiştirme, dramatizasyon, tekrara canlandırma, akışkan heykel tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının yer aldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile genel değerlendirme/tartışma aşamasının bulunmaması sebebiyle kısmi olarak benzeştiği söylenebilir. Atölyenin geneli incelendiğinden her etkinlik sonrası ara değerlendirme yapıldığı ancak atölye geneline ilişkin atölye sonunda genel bir değerlendirme/tartışmaya yer verilmediği, incelenen kongre kitabında katılımcı görüşleri bölümünün yer aldığı ve burada bir katılımcının atölye geneline ilişkin görüşlerine yer verildiği görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'de uygulanan yaygın atölye yapısı ile örtüşmediği söylenebilir. Ancak durumun kongre kitabının raporlaştırılması süreci nedeniyle bu şekilde gerçekleşmiş olabileceği olasılığı göz önünde bulundurulmalıdır.

4.1.36. Tamas KORZENSKY (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 439-460)

Konu: Dans Evi

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Dans Evi" başlığı altında, geleneksel Macar Halk danslarının parça parça gösterilerek sonunda doğaçlama dansa uzanan çalışmalar olarak yapılandırılmıştır. Atölye üç gün ve 10 saat ve 50 dakika olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğine ilişkin kısa bilgilendirmesi, kendini tanıtması ve iz düşüm aleti yardımı ile Macaristan haritası ve Karpat Havzası'nı katılımcılara göstermesi ile başlamıştır. İlk etkinlik bedensel ısınma ve Macar Halk danslarının temel adımının öğrenilmesi çalışmasıdır. İkinci etkinlikte katılımcılar mekânda müzik eşliğinde yürüyerek ve boşlukları doldurarak mekânı tanımlar. Üçüncü etkinlikte eş olan katılımcılar eğitmen/liderin gösterdiği dans adımlarını tekrar eder. Beşinci etkinlikte iki gruba ayrılan eşli katılımcılardan önce birinci grup, sonra ikinci grup sırayla dörder, üçer, ikişer ve birer kez olmak üzere adımları tekrarlar. Etkinlik sonrası eğitmen/lider katılımcılara yapılan

etkinliklerin yaratıcı drama ile bağlantısını sorar ve katılımcı görüşleri alınarak oturuma ara verilir. İkinci oturum altıncı ve yedinci etkinlikler temel ritim çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Sekizinci etkinlikte eğitmen/lider Macaristan'ın Elek yöresine ait Romen dans figür ve ritimlerini gösterir. Dokuzuncu, 10 ve 11. etkinlik katılımcıların eğitmen/liderin gösterdiği ritim ve hareketlerin tekrarı çalışmalarıdır. Eğitmen/lider katılımcılara, ikinci oturumda yapılan etkinliklerin yaratıcı drama ile bağlantısını sorar ve katılımcı görüşleri alınarak atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 4 saat 50 dakika olarak planlanmıştır. Atölyenin ilk oturumu eğitmen/liderin katılımcılara teatral bir dans videosu izletmesi ile balar. Katılımcılara videonun yaratıcı drama ile dansın birleşimi olduğunu söyler ancak katılımcılar karşı görüş belirtir. Başka bir dans videosu izlendikten sonra katılımcılar dört gruba ayrılır ve aşk, öfke, hüzün ve uyum temalarında önceki atölyede öğrendikleri dans hareketlerini kullanarak doğaçlama hazırlar. Tüm gruplar izlendikten sonra katılımcılar ile değerlendirme yapılır. İkinci ve üçüncü ve beşinci etkinlikte Szeki Csardas, dördüncü etkinlikte Szeki Negeyes dans figürleri çalışılır. Altı ve yedinci etkinlikler " Söylediğimi söyle, aynısı /tersini yap" oyunu olarak gerçekleştirilir ve ara verilir. İkinci oturum sekiz, dokuz ve 10. etkinlikler eğitmen/lider yönlendirmesi ile verilen ritimler ile katılımcılar kaşıklarla ritim çalışması yapar. 11. Etkinlikte üç gruba ayrılan katılımcılar iletişim çalışması yapar. 12. Etkinlik Gyimesi Hejsza 13. Etkinlik Gyimesi Kerekes, 14. Etkinlik penguen, 15. Etkinlik Moldvai Erdeles dans figürlerinin çalışılmasıdır. Bir oyun ile atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. İlk üç etkinlik bedensel ısınma, temel ritim etkinliklerinden oluşmaktadır. Dördüncü beşinci etkinlikte eğitmen/liderin gösterdiği ritimler ile dans edilir. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider 29 Nisan 2013 de yayınlanan 31. Uluslararası Dans Günü mesajı videosunu katılımcılara izletir. Dört gruba ayrılan katılımcılardan, "Dans Hayatın Yansımasıdır." Cümlesinden hareketle yedi kelime ile dramayı anlatmalarını ister. Katılımcılarla kongre sonunda yapılacak gösteri için önceden çalışılan dans figürleri tekrar prova edilir ve atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede; sadece grup doğaçlama tekniğine yer verilmiştir. Atölye, Macar Halk danslarının öğretimine yönelik yapılan ritim ve dans etkinliklerden oluşturulmuştur.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Dans ve ritim çalışmaları, tartışma/değerlendirme.

İkinci gün: Canlandırma, ara değerlendirme, dans ve ritim çalışmaları.

Üçüncü gün: Isınma, dans ve ritim çalışmaları, grup tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, gerçekleştirilen çalışmanın yaratıcı drama atölyesi değil, dans ve ritim öğretim atölyesi olarak gerçekleştiği, dolayısı ile atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarından bulunmadığı görülmektedir. Süreçte yaratıcı drama ile bağ kurulmaya yönelik katılımcı görüşlerinin alınmaya çalışıldığı ancak bu çalışmaların yaratıcı drama atölyesi olarak değerlendirilebilmesi için oldukça sınırlı bir yapıda planlandığı söylenebilir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile karşılaştırılamayacağı söylenebilir.

4.1.37. Tarek ZBOUN (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 290-334)

Konu: İçinizdeki Palyaço

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "İçinizdeki Palyaço" başlığı altında, palyaçoluk ve karakter yaratılması konusunun yaratıcı drama aracılığı ile öğretimine yönelik yapılandırılmıştır. Atölye üç gün ve 12 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendini ve yaptığı işi tanıtması, atölye içeriğine ilişkin bilgilendirmesi ve palyaçoluk (Palyaçolar zamanın kralıdır ve problemler bir palyaçonun yiyeceğidir.) ile atölyeye ilişkin (Bilmiyorum ve Hayır demek yok.) kuralları belirtmesi ile başlamıştır. İlk etkinlik eller ve parmakları çapraz yaparak problem çözmeye yönelik ısınma çalışmasıdır. İkinci etkinlikte "Samuray Egzersizi" isimli yoğunlaşma etkinliği yapılır. Üçüncü etkinlikte isim ve hareket tekrar çalışması yapılır. Hatalı yapan katılımcı donar ve tüm grupça toplanıp donan katılımcının yüzüne bakılır. Dördüncü etkinlikte 15 kişilik grup ile mekânda yürünür, eğitmen/liderin dokunduğu kişinin yürüyüşü diğer katılımcılarla taklit edilmeye başlanır. Yürüyüş önce %20, %50 ,%80 ve %100 abartarak tekrar taklit edilir.

Sıra ile yürüyüşü taklit edilen katılımcılar sahneye gelir, yürüyüşleri ve karakter özelliklerine ilişkin eğitmen/lider yorumu ve bağlama ilişkin açıklamaları ile ara verilir. İkinci oturum beşinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği durumlar üzerinden (ör: Yüz milyon dolar kazandınız) role girerek mekânda yürünmeye devam edilir. Altıncı etkinlikte aradan önce 15 kişilik grup ile yapılan yürüyüşü taklit etme çalışması tekrarlanır. Yedinci etkinlikte sahne üzerinde yer alan iki sandalyeden biri üzerinde var olan eşyayı bir sandalyeden diğerine götürme çalışması yapılır. Çalışmada hareketi yapan katılımcı seyirci ile devamlı göz kontağı kurmak zorundadır. Gönüllü katılımcılar sıra ile sahneye çıkarak nesne çalışmasını yaparlar. Eğitmen/lider ve katılımcılar harekete ilişkin gözlem ve değerlendirmelerini aktarır. Atölye, eğitmen/liderin palyaçoluk ve palyaço karakterini yaratmaya ilişkin bilgiler vermesi ile sonlandırılmıştır.

İkinci gün dört oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölyenin ilk oturumu bir önceki gün yapılan palyaço karakteri çalışmasına ilişkin katılımcı görüşlerinin alınması ile başlar. İlk altı etkinlik uyum, koordinasyon, yoğunlaşma, mekânı tanıma ve problem çözmeye yönelik ısınma/hazırlık etkinliklerinden oluşmaktadır. Yedinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara kırmızı palyaço burnu dağıtır ve yapılan aktivitelerin burun takılı olarak yapılacağı farkı gözlemleyeceklerini söyler. Katılımcıların burunla ve burunsuz ne hissettiklerine ilişkin görüşleri alınarak ilk oturum sonlandırılır. İkinci oturum dokuzuncu etkinlikte eğitmen/lider, hastane palyaçoluğunda çocuklara yaptığı numaralardan birini gösterir. 10. Etkinlikte sahneye gelen sekiz katılımcı eş olur. Eğitmen/lider katılımcılara birbirleri ile aynı olacakları, bir şarkı belirleyecekleri aynı anda sahneye gelip aynı anda şarkıyı söyleyip aynı anda bitirip, zıplayarak gidecekleri yönergesini verir. Katılımcılar sıra ile sahnede yönergeyi gerçekleştirmeye çalışır. 11. Etkinlikte gönüllü bir kişi sahneye çıkar eğitmen/liderin yarattığı problem durumlarına göre seyirci ile göz kontağını kaybetmeden yönergeleri gerçekleştirmeye çalışır. Eğitmen/lider gruplardaki karakterleri, oluşan problem durumlarını değerlendirir ve oturum sonlandırılır. Üçüncü oturum 12.etkinlikte tekli ve eşli olarak eğitmen/liderin dağıttığı çöp poşetleri ile iletişim etkinliği gerçekleştirilir. İkili katılımcılar sıra ile izlenir ve eğitmen/lider etkinlik ve bağlama ilişkin bilgi aktarımı yapar. 13. Etkinlikte göz kontağı kesilmeden seyirciye bakma çalışması yapılır. 14. Etkinlikte eğitmen /lider ve bir katılımcı eş olur. Her biri bir palyaçodur. Eğitmen/liderin verdiği durum üzerinden canlandırmalarını yaparlar. Daha sonra birinci palyaço çıkar sahneye üçüncü bir palyaço girer aynı durumu bu sefer ikinci ve üçüncü palyaço doğaçlar. 15. Etkinlikte ikinci oturumda yapılan 10. Etkinlik yapmayan gruplarla yapılır. 16. Etkinlikte eş olan

katılımcılar kendi aralarında birinci ve ikinci palyaço belirler ve eğitmen/lider yönergesi ile göz kontağı, düşünme, problemle başa çıkma ve odaklanma çalışmaları yapar. Dördüncü oturum 17. Etkinlikte eğitmen/lider bir katılımcıyı sahneye davet eder. Katılımcı sahnede bulunan ve üzerinde balon olan sandalyeye oturur ve balon patlayınca tepki veriri. Eğitmen/lider verilen tepki üzerine değerlendirme yapar. 18. Etkinlikte eğitmen/lider palyaço karakterine ait bir şeyler bulan sekiz katılımcıya dışarı çıkartır, egzersizler veriri ve ikili olarak bir gösteri hazırlamalarını söyler. Kalan katılımcılar yürürken taklit etme ve abartma egzersizi gerçekleştirir. 19. Etkinlik nesne çalışması olarak gerçekleştirilir. 20. Etkinlik dışarıda hazırlık yapan ikili katılımcıların doğaçlamaları izlenir ve değerlendirilir. Atölye, eğitmen/lider değerlendirilmesi ve katılımcı soruları ile sonlandırılır

Üçüncü gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. İlk oturum eş olan katılımcıların eşzaman çalışması ile başlar. İkinci etkinlikte eşler bu sefer eğitmen/lider tarafından gösterilen beden hareketlerini, şarkı söyleyerek aynı anda yapmaya çalışır. Üçüncü etkinlikte katılımcılar mekânda serbest yürümeye başlar, eğitmen/lider yönlendirmesi ile önce eş bulur, sonra dört kişilik grup oluşturarak keşif yapmaya devam eder. Eğitmen/liderin bir obje bulun yönergesi ile obje bularak grup hareketi oluştururlar. Gruplar, obje ile hareketlerini sergilerken eğitmen/lider grubu durdurarak yeni bir şey bularak doğaçlamaya devam etmelerini söyler. Grupların obje çalışması izlenir ve değerlendirilir. İkinci oturumda atölye, eğitmen /liderin geçen sürede, palyaço karakterlerini oluşturmaya yönelik başlangıç, süreç, çözüm, beden ve teknik kullanımları gibi aşamaların öğrenildiğine yönelik açıklaması ile başlar. Dördüncü etkinlikte 10 kişilik üç gruba ayrılan katılımcılardan birinci grup seçilir ve kulise gönderilir eğitmen/liderin her el çırpışında bir kişi sahneye gelir. Her grup sırası ile izlenir. Eğitmen/liderin palyaçoluk ile ilgili deneyimleri ve katılımcı soru-cevapları ile süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Sekiz oturumdan oluşan atölyede; sadece doğaçlama ve rol oynama tekniğine yer verilmiştir. Atölye geneli, palyaçoluk ve palyaço karakterini bulmaya yönelik etkinliklerden oluşturulmuştur.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, karakter yaratma çalışmaları, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, problem ve karakter durum çalışmaları, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarından canlandırma aşamasının çok kısıtlı kullanıldığı, genel değerlendirme/tartışma aşamasının hiç bulunmadığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile örtüşmediği söylenebilir. Atölye yapısında Türkiye'de kullanılan ısınma ve hazırlık çalışmalarına yer verildiği ancak ağırlıklı palyaçoluk ve palyaço karakteri oluşturmaya yönelik, oyunculuk ve sahne merkezli çalışmalardan oluştuğu görülmektedir. Süreçte yaratıcı dramanın asıl aşaması olan ve öğrenmenin gerçekleştiği canlandırma aşamasının sınırlı olması ve genel bir değerlendirme/tartışma aşamasının bulunmuyor olması nedeniyle Türkiye'deki atölye yapısından farklılaştığı söylenebilir.

4.1.38. Maja SVIBEN(26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2016, Sayfa 17-25)

Konu: Drama Kraliçesi Olun: Eğitimde Dramadan Tasarlanmış Tiyatroya

Atölye, "Drama Kraliçesi Olun: Eğitimde Dramadan Tasarlanmış Tiyatroya" başlığı altında, kongre konusu olan Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet temasının yaratıcı dramadan yararlanılarak işlenmesine yönelik yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 12 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğine ilişkin kısa bilgilendirmesi ve kendini tanıtması ile başlamıştır. İlk iki etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile oynanan oyunlar ile tanışma, iletişime yönelik temel ısınma ve hazırlık çalışmalarını içermektedir. Bu anlamda ısınma/hazırlık aşaması ile başlandığından söz edilebilir. Üçüncü etkinlik bir doğaçlama etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/lider tarafından verilen " Kadın" teması üzerinden katılımcılar sessiz, bir dakikalık performanslar hazırlar ve sergileri. Dördüncü etkinlikte katılımcılar üçüncü etkinlikte izledikleri bireysel bir performansı seçerek eşli olarak o performansa cevap niteliğinde yeni bir canlandırma hazırlar. Etkinlik sonrası

eğitmen/lider ara değerlendirme yapar. Beşinci etkinlik eğitmen/liderin çeşitli özelliklerine göre beş guruba ayırdığı katılımcıların yönerge doğrultusunda grup canlandırma hazırlamalarıdır. Canlandırmalar sıra ile izlenir ve eğitmen/lider değerlendirmesi sonrası ara verilir. İkinci oturum altıncı etkinlik bir oyun etkinliği ile başlar. Yedinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcıları beş gruba ayırır ve yeni bir dünya hayal etmeleri ve o dünyanın on kuralını yazmalarını söyler. Sekizinci etkinlikte gruplar başka grupça yazılan kurallardan dört tanesini ve bu dünyaya ait bir sorunu bularak donuk imge ile canlandırır. Canlandırmada oluşturulan sorun katılımcılarla bulunmaya çalışılır ve değerlendirilir. Dokuz, 10, 11, 12 ve 13. Etkinlikler eğitmen/liderin çaldığı müziğin hissettirdikleri üzerinden bireysel ve grupça yapılan devinimsel doğaçlama çalışmalarıdır. Atölye eğitmenin ertesi gün yapılacaklara ilişkin kısa bilgilendirmesi ile sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölyede yapılacak çalışmalara ilişkin bilgi vermesi ile başlar. İlk iki etkinlik ısınma oyunu olarak gerçekleştirilir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe ilişkin gazetede çıkan bir haber okur ve konuya ilişkin katılımcı görüşlerini alır. Eğitmen/lider katılımcılara paylaşılan haberi ve konuşulanları düşünerek bir dakikalık performans hazırlamalarını söyler. Dördüncü ve beşinci etkinlik, üçüncü etkinliğin devamı şeklinde gerçekleştirilen grup performanslarından oluşmuştur. İkinci oturumda ilk üç etkinlik birlikte çalışmaya yönelik hareket ve ritim etkinlikleri olarak gerçekleştirilmiştir. Dokuzuncu etkinlikte dört gruba ayrılan katılımcılar kendi aralarında da iki gruba ayrılır. Günlük hayatlarından altı hareket seçen katılımcılardan birinci grup hareketi ikinci grup harekete ilişkin ses benzetimini yapar. Hareketler giderek büyüyerek şiddetlenmelidir. Canlandırmalar sıra ile izlenir ve değerlendirilir. 10. Etkinlik değerlendirme etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye boyunca yaşananların ses, hareket veya sözlü bir şekilde ifade edilmesi ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dört oturumdan oluşan atölyede; grup doğaçlama, doğaçlama, donuk imge, grup heykelleri-tablo oluşturma, akışkan heykel tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı, bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile bire bir benzerlik taşıdığı söylenebilir.

4.1.39. Kimmo TAHTIVIRTA (26.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2016, Sayfa 52-82)

Konu: Maske Tiyatrosu Yoluyla Cinsiyet Rollerinin Sorgulanması

Atölye, " Maske Tiyatrosu Yoluyla Cinsiyet Rollerinin Sorgulanması " başlığı altında, kongre konusu olan Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet temasının yaratıcı dramadan yararlanılarak işlenmesine yönelik yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 12 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin o günkü atölye içeriğinin maskeler ve maskelerin nasıl kullanılacağına ilişkin olacağı yönünde kısa bilgilendirmesi ve kendini tanıtması ile başlamıştır. İlk üç etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile sürece ısınma ve hazırlık çalışmalarını içermektedir. Dördüncü ve beşinci etkinlikler kese kağıdı maskeler kullanılarak, eğitmen/liderin verdiği yönergeler doğrultusunda katılımcıların bir hayvanın tavrı ve rolünü oynamaya yönelik role girme çalışmaları olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılar, soru-cevaplar ile bir inek tavrı oluşturulmuş ve katılımcılar mekânda eş zamanlı olarak bir inek tavrı ile yürüyüş çalışması gerçekleştirmiştir. Altıncı etkinlikte katılımcılar, inek hali ve tavırları taşıyan insanlar olarak yürüme çalışması yaparlar. Yedinci etkinlikte, altı kişilik dört gruba ayrılan katılımcılar aralarında belirledikleri bir problem durumunu donuk imge ile canlandırır. Sekizinci etkinlikte katılımcılar, inek tavır ve hallerini ekleyerek tekrar canlandırma yaparlar. Dokuzuncu etkinlikte katılımcılar, doğaçlamalarını problem durumunun öncesi problem anı ve sonrası olmak üzere üç donuk imge hazırlar. Daha sonra bu imgelerden yararlanarak inek-insan karakteri ile canlandırma hazırlanır. Grup

doğaçlamaları sırası ile izlenir ve değerlendirilir. İkinci oturum karakter oluşturmaya yönelik eşli yürüyüş çalışması ile başlar. 10. Etkinlik olarak ikili olan katılımcılardan biri önde yavaşça yürürken arkadaki katılımcı onun yürüyüşünü taklit etmeye, tavrını tespit edip abartarak karakter yaratır. Sonra roller değiştirilir ve böylece her katılımcı karakter oluşturur. Tüm çiftlerden birer kişi sahneye gelerek aynı anda oluşturdukları karakteri gösterir. Sonra oturan eşler aynı etkinliği tekrarlar. Eğitmen/lider, tavır, nötr durmak ve maske kullanırken ile ilgili ne gibi kurallar olduğuna ilişkin bilgi verir. 11. Etkinlikte sekiz gönüllü katılımcı, bir önceki çalışmada eşlerinden yola çıkarak oluşturduğu karakterleri, maskelerini takarak yapar. Daha sonra on iki katılımcı bu sefer kırmızı burun takarak yürüyüşlerini yapar. 12. Etkinlikte dört kişilik altı gruba ayrılan katılımcılardan her gruba bir maske verilir. Bir kişi maske ile yürüyüş yaparken grup diğer katılımcıları gözlem yapar. Her grup canlandırmasını yapar. Katılımcıların maske ile yaptıkları canlandırmalara ilişkin görüşleri alınır. 13. Etkinlikte eğitmen/lider maske ve maske kullanımı temel kuralları, uygulanışı, çıkarılışı gibi konularda bilgi veriri katılımcı sorularını yanıtlar. 14ç. Etkinlikte altı kişilik gruplar oluşturan katılımcılardan sadece biri maske takmak şartı ile belirledikleri bir konuda canlandırma hazırlar. Canlandırmalar izlenir ve değerlendirilir. Atölye eğitmen/liderin maske kullanım kuralları, tarafsız maskeler ile ilgili bilgi vermesi ile sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölyede, ilk iki etkinlik ısınma/hazırlık aşamasına yönelik oyun etkinliği olarak gerçekleştirilir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılar beyaz bir çanta dağıtarak kendi tarafsız maskeleri için göz deliği açmalarını söyler. Gönüllü sekiz kişi hazırladıkları tarafsız maskeyi takarak nötr bir duruşla sahnede durmaya çalışır. Katılımcılar gönüllülerin nötr duruşları ve belirgin tavırlarını analiz eder. Dördüncü etkinlikte sekiz gönüllünün duruşları katılımcıların yardımı ile nötr duruma getirilmeye çalışılır. Tüm katılımcılar sıra ile sahnede nötr duruşu deneyimledikten sonra etkinlik tamamlanır. Altıncı etkinlikte oluşturulan sekiz kişilik gruplar ile kongre teması doğrultusunda hazırlanan canlandırmalar gerçekleştirilir. Yedinci etkinlikte, canlandırmadaki kadın ve erkek figürlerinin hareketleri abartılarak tekrar canlandırılır. İkinci oturumda il etkinlikte, beşer kişilik gruplara ayrılan katılımcılar toplumsal cinsiyetle ilgili önemli gördükleri bir konu hakkında canlandırma hazırlar. Gruplar; çocuk gelin, kadın cinayeti, kadının kadına şiddeti, iş yerinde kadına uygulanan baskı vb. konularda canlandırmalar gerçekleştirir. İkinci etkinlikte bir önceki canlandırmalara konu olan problemlerin çözümüne ilişkin canlandırmalar yapılır. Atölye ve süreç eğitmen/liderin değerlendirmesi ile sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dört oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, grup doğaçlama, doğaçlama, donuk imge, zaman çizgisi tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının kullanıldığı, bazı etkinlikler sonrası ara değerlendirmeler yapıldığı bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile kısmen benzeştiği görülmektedir. Atölyede genel olarak Türkiye'de kullanılan atölye yapısı takip edilmiş olsa da sürecin genelinin değerlendirildiği bir aşamanın yer almıyor olması sebebiyle Türkiye'de uygulanan atölye yapısı ile kısmı benzediği bu anlamı ile farklılaştığı söylenebilir.

4.1.40. Matthew WARD (27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 17-54)

Konu: Daha Geniş Kültürel Bağlamda Tarihi Öğretmek

Atölye, "Daha Geniş Kültürel Bağlamda Tarihi Öğretmek" başlığı altında, kongre konusu olan "Yaşayan Müze" teması bağlamında tarih öğretiminin yaratıcı dramadan yararlanılarak müzelerde işlenmesine yönelik yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye dört gün ve 12 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin o günkü atölye içeriğinin nasıl olacağı yönünde kısa bilgilendirmesi ve kendini tanıtması ile başlamıştır. İlk etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile katılımcıların birbirlerine sordukları sorular ile tanışma ve iletişime dönük ısınma ve hazırlık çalışmalarını içermektedir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider, Türkiye'de çocukların müzeye gidip gitmediği, müzeye ne tür kişilerin gittiği vb. Türkiye'deki müzecilik ve müze alışkanlıklarına ilişkin katılımcı görüşlerini almıştır. İkinci oturum üçüncü etkinlikte,

eğitmen /lider katılımcılara artık Antik Mısır'da olduklarından bahisle bir gönüllü seçerek bir mumyalama işlemini dramatize etmiştir. Süreçte mumyalama işleminin neden ve nasıl yapıldığı, çıkarılan organlar, çocuklarla bu çalışmanın nasıl yapıldığına ilişkin bilgiler vererek atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün üç oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin İngiltere'de bir müzede hazırladığı bir çalışmasını iz düşüm aleti yardımı ile katılımcılara izletmesi ile başlar. Videoda çok değerli bir broşun sergilenmesinde nasıl karakter kullanıldığı anlatılmaktadır. Eğitmen/lider video içeriğine ilişkin açıklamalar yapar. Devamında 5 gönüllü katılımcı seçilir ve katılımcılardan iki kişi performans iki kişi ise müze ziyaretçisi rolünde canlandırma gerçekleştirir. Eğitmen/lider ve katılımcılar çalışmada yaşadıklarını değerlendirir. İkinci oturum iki, üç ve dördüncü etkinlikler eğitmen/liderin verdiği içinde tarihsel karakterlerin olduğu durumlar üzerinden canlandırılma çalışmaları olarak gerçekleşir. Eğitmen/lider ve katılımcı sorularını yanıtlar. Üçüncü oturumda beş ve altıncı etkinlik yine eğitmen/lider tarafından katılımcılarla birlikte belirlenen bazı durumlar(mekân, zaman vb.) ile oluşturulan hikâye üzerinden canlandırma çalışmalarıdır.

Üçüncü gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölyede tarihi nasıl çok kültürlü gösterebileceklerine yönelik çalışmalar yapacaklarını açıklaması ile başlar. İlk etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara "Punch and Judy" isimli videoyu izletir. Videodaki karakterler ve "Hacivat ve Karagöz" ile benzerlikleri üzerine konuşulur. " Full Metal Joust At Bolserver Castle" isimli bir video ile İngiltere'deki bir kale ve kalede 1450-1500 yıllarda neler olduğuna ilişkin yapılan gösteriler izlenir. Daha sonra "Queen Elizabeth Visits Cambridge" isimli kraliçenin ilk kez Cambridge'i ziyareti videosu izlenir. Tüm videolarda ortak kültürler, bağlantılar üzerine konuşulur. İkinci etkinlikte eğitmen/lider 400 yıl öncesi yemek yeme sahnesi için dört gönüllü katılımcı çağırır. 400 yıl önce İngiltere'de sarayda nasıl yemek yenildiği, oturma düzeni, kralın ya da yemek sahibi soylu kişinin ev sahipliği, dua seremonisi gibi tarihi bilgileri katılımcılara aktarır. İkinci oturum katılımcıların soruları ile başlar. Üçüncü etkinlikte katılımcılardan sekiz gönüllü dörderli iki gruba ayrılır ve eğitmen/liderin yönergesi ile Yunan kültüründe "sempozyum" denilen bir yemek kültürünü canlandırır. Katılımcılarla birlikte tarihte yer alan yemek kültürleri ve aralarındaki kültürlerarası ilişki tartışılır. Eğitmen/liderin ertesi gün yapılacaklar ve "Museumhack" konusuna ilişkin kısa bilgilendirmesi ile atölye sonlandırılır.

Dördüncü gün iki oturum ve 3 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye eğitmen/liderin katılımcıları beşli gruplara ayırması ile başlar. Gruplara ayrılan katılımcılar atölyenin gerçekleştiği Bursa Kent Müze'sini gezer, kendilerine bir bölüm seçer ve o bölümü izleyicileri de içine alacak şekilde bir performans ile anlatacakları bir canlandırma hazırlar. İkinci oturumda dört grubun da doğaçlaması sıra ile bulundukları müze bölümüne giderek izlenir. Canlandırmalar ve atölye genelininim değerlendirmesi ile süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dokuz oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, grup doğaçlama, dramatizasyon tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Tanışma çalışması, canlandırma, bilgi aktarımı.

İkinci gün: Canlandırma, eğitmen/lider bilgi aktarımı ve değerlendirme.

Üçüncü gün: Video ile bilgi aktarımı, canlandırma, ara değerlendirme.

Dördüncü gün: Canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşaması olarak nitelendirilebilecek aşamaların bulunduğu söylenebilir. Ancak ısınma/hazırlık aşamasının bir adet isim etkinliğinden oluştuğu ve ilk atölye gününden sonra diğer atölye günlerinde doğrudan bilgi aktarımı ya da canlandırmalar ile atölyelere başlandığı, süreçte ağırlıklı eğitmen/lider bilgi aktarımı ile didaktik ilerlediği bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile benzeşmediği düşünülmektedir. Atölyede genel olarak Türkiye'de kullanılan atölye yapısı takip edilmemiş, ısınma/hazırlık aşamasına ilişkin bedensel ya da zihinsel süreçlerin hiç denecek kadar az olduğu görülmüştür. Yine sürecin genelinin değerlendirildiği bir aşamanın son atölye gününde yer almış olmasına rağmen, genel görünümde ağırlıklı eğitmen/lider değerlendirmesi ve bilgi aktarımlarının olması sebebiyle de Türkiye'de uygulanan atölye yapısı ile farklılaştığı söylenebilir.

4.1.41. Vicky CAVE & Jenny STAFF (27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 54-85)

Konu: Beş Yaş Ve Beş Yaş Altı Çocuklar ve Aileler ile Müzelerde Yaratıcı Oyun Çalışmaları

Atölye, " Beş Yaş ve Beş Yaş Altı Çocuklar ve Aileleri İle Müzelerde Yaratıcı Oyun Çalışmaları" başlığı altında, kongre konusu olan "Yaşayan Müze" teması bağlamında tasarlanmıştır. Aileler ve çocukları ile yaptıkları müze aktiviteleri, aile bakış açıları karşılaşılabilecek sorunlar ve çözümleri gibi konuları ile müzelerde etkinlik yaratmaya yönelik fikir ve malzeme üretimini içeren, yaratıcı drama eğitimini destekleyen bir biçimde yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye dört gün ve 10 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderlerin o günkü atölye içeriğinin nasıl olacağı yönünde kısa bilgilendirmesi ve kendilerini tanıtması ile başlamıştır. İlk etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile katılımcıların birbirlerine sordukları sorular ile tanışma ve iletişime dönük ısınma ve hazırlık çalışmalarını içermektedir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider, katılımcıları üç gruba ayırır. Gruplara uzun bir rulo kâğıdı verilir ve eğitmen/liderler tarafından hazırlanmış aile ve müze başlıklarını içeren sorulara grupça yanıt aranır. İkinci oturumda grupların sorulara cevap yazdıkları rulo kâğıtlar cama yapıştırılır. Sıra ile gruplar, eğitmen/liderler ve katılımcılarla interaktif bir şekilde sunum yaparlar. Üçüncü etkinlikte katılımcılar üç gruba ayrılır (bebekler, aileler ve ergenler) eğitmen/liderler tarafından temin edilen kaşık, çatal ve çeşitli malzemeler ile ertesi gün müzeyi farklı yaş grupları ve aileler olarak gezecek olan kuklaları yaparlar. Atölye kukla yapım aşaması ile sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderlerin o gün müzenin gezilerek çalışılacağı, müzede oluşacak sorunlar ve çözümleri üzerine durulacağı ve dünkü gruplarla yapılan kuklalarla gezileceği açıklamasını yapması ile başlar. Katılımcılar kuklaları ile aile bakış açısı ile müzeyi gezer. İkinci etkinlikte eğitmen/liderler "Genç aileler dostu araştırma soruları" yazan formları kullanıcılara dağıtır. Üçüncü etkinlikte katılımcılar dört gruba ayrılır. Her gruba bir form kâğıdı verilir ve her grup müzenin farklı bir kapısına giderek müzeyi gezer ve tespit ettikleri problemleri tartışıp formları doldurur. İkinci oturum ilk etkinliği, önceki etkinlikte yapılan gezi sonrası bulunan sorunlar ve çözümleri katılımcılar istedikleri teknikte canlandırır. Canlandırmalar ve sunumlar değerlendirilir. Eğitmen/liderler müze gezisinde

yaptıkları ve aileler ile çocukların dikkatini çeken haritalardan bahseder. İkinci etkinlikte katılımcılar gruplara ayrılır. Gruplara kendi müze haritasını oluşturmak üzere birer kâğıt verilir. Tasarım için gruplar birlikte çalışır. Ertesi gün devam edilmek üzere atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin müzede keşfe çıkılacağı, haritada kullanılmak üzere yeni fikirler geliştirdiklerini söyler ve katılımcılara haritalarında kullanılmak üzere liste verirler. İlk etkinlikte katılımcılar müzeyi keşfe çıkar ve listedeki fikirlere uygun olan bölümleri tespit eder. Tüm katılımcıların buldukları fikirler ve etkinlik önerileri dinlenir. İkinci oturum ikinci etkinlikte gruplar buldukları fikirlerden en beğendiklerini ve çözüme ilişkin tasarladıkları canlandırma/oyun planlarını ve nasıl uygulanacağını anlatır. Atölye, eğitmen/liderleri katılımcıların paylaştıkları fikirleri canlandırmaları için getirdikleri yeni malzemeleri gösterimi ile sonlandırılır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye, katılımcıların gruplarıyla ayırması ve müzede belirledikleri bölümün anlatımına ilişkin çalışması ile başlar. Gruplara hazırlık için 30 dk. Süre verilir. Süre sonunda her grup hazırlandığı bölümde yerini alır. Eğitmen/liderler aile gibi gezerek katılımcıların hazırladıkları canlandırmaları/ etkinlikleri izler. Canlandırmalar değerlendirilir. Süreç katılımcı görüşleri ile atölye genelinin değerlendirmesi, eğitmen/liderlerin hazırladığı çocuklarla olan çalışmalarına ilişkin slayt ve kısa film sunumu ile sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, grup doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, tartışma, malzeme yapımı, bilgi aktarımı.

İkinci gün: Tartışma, Canlandırma, malzeme yapımı, bilgi aktarımı.

Üçüncü gün: Fikir geliştirme, etkinlik/oyun tasarlama.

Dördüncü gün: Canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşaması olarak nitelendirilebilecek aşamaların bulunduğu söylenebilir. Ancak atölye geneline bakıldığında sürecin ağırlıklı tartışma ve malzeme, oyun/etkinlik üretim sürecinden oluştuğu, eğitmen/lider bilgi aktarımı ile didaktik ilerlediği bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile benzeşmediği düşünülmektedir. Atölyede genel olarak Türkiye'de kullanılan atölye yapısı takip edilmemiş, ısınma/hazırlık aşamasına ilişkin bedensel ya da zihinsel süreçlerin ve canlandırma çalışmalarının kısıtlı olduğu görülmüştür. Bu haliyle Türkiye'de uygulanan bir yaratıcı drama atölye yapısından farklılaştığı söylenebilir.

4.1.42. Rebecca MILEHAM (27.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 85-125)

Konu: Enerji Müzesi'nde Aktif Öğrenme Yoluyla Endüstriyel Mirasın Yorumlanması

Atölye, "Enerji Müzesi'nde Aktif Öğrenme Yoluyla Endüstriyel Mirasın Yorumlanması" başlığı altında, kongre konusu olan "Yaşayan Müze" teması bağlamında tasarlanmıştır. Atölyede hayatın içinde bilim ve endüstriyi nasıl ilişkilendirileceğine yönelik çeşitli kırtasiye malzemelerinden faydalanarak müzelerde ya da sergilerde ziyaretçilere yönelik ilgi çekici hikâye ve oyun yaratma, metin ve üslup üretimi içeren ve yaratıcı drama eğitimini destekleyen bir biçimde yapılandırılmıştır. Atölye dört gün ve 12 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin o günkü atölye içeriğinin nasıl olacağı yönünde kısa bilgilendirmesi ve katılımcılar ile eğitmenin kendilerini tanıtması ile başlar. İlk etkinlik, eğitmen/liderin bir "Lego" oyuncak görseli üzerinden katılımcılarla yapılan soru-cevaplar ile kendi hikâyesinin keşfi olarak gerçekleşmiştir. Eğitmen/lider sorular üzerinden bir hikâyenin nasıl keşfedilebileceğine ilişkin örnekler vermiştir. İkinci etkinlikte, eğitmen/lider yanında getirmiş olduğu "balon, mıknatıs, ayna yansıtmalı stetoskop, Lego, bilye yarılı oyuncağı" gibi malzemelerle katılımcıları beş gruba ayırır. Her grup bir oyuncağı alır ve oynamaya başlar. İkinci oturumda ilk etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar eğitmen/liderin verdiği " yerçekimi, basınç, yay, ayna, mıknatıs" başlıkları ile ilgili bilgilerin olduğu çıktıları dağıtır. Katılımcılar gruplarına ait başlıklarda araştırma yapar ve sorular çıkartır. Daha

sonra müzeyi gezerek nesneleri ile ilgili objeler tespit eder. Grupların tespit ettikleri objeler ile konuları arasındaki bağlantıyı ve ilginç buldukları noktaları tüm katılımcılar ile paylaşması ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderlerin önceki atölye çalışmasında hikâyelerin araştırılmaya başlandığı bir sonraki aşama olarak yapılan araştırmaların nasıl hikâyeleştirileceği ve hikâyeler üzerinden nasıl güçlü mesajlar iletileceği üzerine konuşulacağını belirtmesi ile başlar. Eğitmen/lider katılımcılara, "Tom Karen" adlı endüstriyel tasarımcının hikâyesi, tasarladıkları, fikirlerinden bahseder. Müzelerdeki metinler ve verilecek mesajların nasıl güçlü bir halde olacağına ilişkin görseller gösterir, bilgiler verir. Katılımcılar bir önceki atölyede belirledikleri konu ve nesne üzerinden bir cümlede slogan şeklinde metin oluşturur. İkinci oturuma eğitmen/lider, mesajdan hikâyeye nasıl gidileceği, yazıya nasıl başlanılacağına ilişkin bilgiler vererek başlar. Çeşitli sergi ve müzelerden topladığı sanat eserleri, bilgi ya da nesneleri anlatan metin görselleri üzerinden metin yazımında kullanılan yöntemlerden bahseder. İkinci etkinlikte gruplar bir araya gelerek tüm anlatılanlar eşliğinde, kendi sergileri olsaydı mesajları ne olurdu? Sorusuna yönelik ilk cümlelerini yazar. Tüm grupların soru cümleleri sıra ile dinlenir ve değerlendirilir.

Üçüncü gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölyede ilk etkinlik eğitmen/liderin katılımcılara dağıttığı örnek bir talimat üzerinden katılımcıların kâğıt katlama yaprak dilek oyunu oluşturması ve oynaması olarak gerçekleşir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider farklı yaş ve eğitim seviyelerinde olan müze izleyicileri, ziyaretçileri olacağından. Metinler yazılırken hedef kitlenin belirlenmesinin öneminden bahseder. İkinci oturumda eğitmen/lider gruplara ayrılan katılımcılardan hedef kitlelerini belirlemelerini söyler (Ör:8-12 yaş grup, okul öncesi çocuklu aileler, uzman olmayan vb.). Katılımcılara sunum aracılığı ile müzelerde yer alan metinlerden iyi ve kötü örnekler, doğru olan ve olmayan üsluplara ilişkin görseller paylaşır. Eğitmen yazılarında kullanacakları üslubu belirlemelerini söyler. Devamında bilim sergisinden görseller paylaşır. Sergide yer alan bölümler, nesneler, üsluplara ilişkin örnekler gösterir. Atölye başında kâğıttan oluşturulan dilek oyununun, sergide kullanımına ilişkin örnek gösterir. Eğitmen/lider yönlendirmesi ile katılımcılar grupları ile birlikte oluşturdukları hikâyeleri kullanarak kendi sergi planlarını hazırlar.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak yapılandırılmıştır. Atölye, katılımcıların gruplarıyla ayırması ve belirledikleri hikâye üzerinden eğitmen/liderin verdiği malzemeler ve ipuçları doğrultusunda, sergi planlarını hazırlamalarına ilişkin

çalışması ile başlar. Gruplara hazırlık için süre verilir. Süre sonunda her grup hazırlandığı sergiler gezilir, değerlendirilir. Süreç sergilerin gezilmesi ile sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Yedi oturumdan oluşan atölyede; herhangi bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.a- Atölyede teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma(tanışma), araştırma-sorgulama.

İkinci gün: Eğitmen/lider sunumu, bilgi aktarımı, Araştırma-sorgulama.

Üçüncü gün: Eğitmen/lider sunumu, bilgi aktarımı, Araştırma-sorgulama.

Dördüncü gün: Eğitmen/lider sunumu, bilgi aktarımı, Katılımcıların oluşturduğu sergi sunumu ile değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşaması olarak nitelendirilebilecek aşamaların bulunmadığı görülmektedir. Atölye geneline bakıldığında sürecin ağırlıklı müze ya da sergilerde uygulanacak plan, yöntem, metin, üslup vb. konularda eğitmen/liderin sunumu ve bilgi aktarımından oluştuğu görülmektedir. Yapılan etkinliklerin katılımcıların grup araştırma-tartışma sürecinden oluştuğu, yaratıcı dramanın en önemli aşaması olan canlandırma aşamasına yönelik herhangi bir çalışmanın yer almıyor olduğu görülmektedir. Bu anlamı ile atölyenin yaratıcı drama atölyesi olarak değerlendirilemeyeceği, yaratıcı drama eğitimini destekleyen bir alanda düzenlenmiş eğitsel bir atölye olduğu söylenebilir.

4.1.43. Maria van BAKELEN & Wilbert var der POST (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 244-288)

Konu: Çember Kırıldığında Parçalanmış Dünyanın Mozaik Dramaturgisi

Atölye, " Çember Kırıldığında Parçalanmış Dünyanın Mozaik Dramaturgisi" başlığı altında, kongre konusu olan "Adaletli Bir Dünya İçin Çember" teması bağlamında tasarlanmıştır. Atölyede bir araya getirme, hareket halinde olma kavramlarının yaratıcı

drama yoluyla deneyimlenmesine yönelik yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 6 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat 30 dakika olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderlerin kendilerini tanıtması ile başlamıştır. İlk etkinlik eğitmen/liderin ekrana yansıttığı kongrenin teması olan logo görselinin gösterimi ile başlar. Katılımcılar eğitmen/liderlerin yönlendirmesi ile logoda yer alan çemberler gibi çemberler çizerek mekânda yürümeye başlar. İkinci etkinlikte katılımcılar dışarıdan gelen sesleri dinler ve taklit eder. Üçüncü ve dördüncü etkinlikte katılımcılar yürürken bedenleri ile sesler çıkartır. Beşinci etkinlikte eğitmen/liderler tarafından ekrana yansıtılan iki pencerenin görüntüsü üzerinden katılımcılar hayal kurar ve grup arkadaşları ile paylaşır. Altıncı etkinlikte ekrana yansıtılan denizanası görseli üzerinden eğitmen/lider yönergeleri ile hareket ve ses çalışması yapılır. Yedinci etkinlikte ekrana ses ve hareket ile ilgili farklı fotoğraflar yansıtılır. Eğitmen/lider katılımcılara, kendilerine hitap eden bir görüntü gördüklerinde ses ve hareketle eşlik etmelerini söyler. Sekizinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara birer fotoğraf verir ve ellerindeki fotoğraflardan kendi imgelerini düşünerek ses ve hareket yapmalarını söyler. Dokuzuncu etkinlikte bir önceki etkinlikte kullanılan fotoğraflardan aynı olanlar bir araya gelerek gruplar oluşturur ve hareketlerini birlikte tekrarlarlar. 10. Etkinlikte tüm gruplar hareketlerini tekrarlar.11 ve 12. Etkinliklerde eğitmen/liderler önce kendilerinin yaptığı bir arada yaşamak ve göç ile ilgili videolar izletir. 13. Etkinlikte katılımcılar " Ses-Müzik, Hareket-Dans, Multimedya " olmak üzere üç gruba ayrılır. İkinci oturumda ekrana Hareket Etmek (To Move) başlığı altında A-Ayrılma (To Leave), b- Seyahat Etmek (To Travel) C- Varmak (To Arrive) alt başlıkları ile görsel yansıtılır. Eğitmen/liderler katılımcılara grupları ile "hareket etmek" ne demektir tartışmalarını söyler. Üç başlık ve bu başlıkların alt başlıklarına ilişkin bazı fotoğraflar yansıtılır. Her grup bir başlık seçerek üç-dört dakikalık bir canlandırma hazırlar. Atölye ses-müzik ve dans-hareket gruplarının doğaçlamalarının izlenmesi ile sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölyede ısınma egzersizleri ile başlar. İkinci etkinlikte eğitmen/liderler önceki gün yapılan canlandırma öncesi hazırlıklarına kalındığı yerden devam edileceğini söyler. Ses- müzik ve Dans-Hareket grubunun "Hareket Halinde Olma" Multimedya grubunun "Yön" alt başlığını seçtiğini hatırlatır. Gruplar canlandırma hazırlığı için bir araya gelerek çalışır. Üçüncü etkinlikte katılımcılar hazırladıkları canlandırmaları sıra ile sunar. Her canlandırma sonrası

canlandırmalar değerlendirilir. Dördüncü etkinlikte eğitmen/liderler katılımcılara, grupların yaptığı (Ses-Müzik, Hareket-Dans, Multimedya) üç canlandırmanın bir bütün olduğu düşünülürse bu bütünlükteki sıralamanın ne olacağının yanlarında bulunan arkadaşları ile gruplar oluşturarak tartışmalarını söyler. Katılımcı grupları kendi aralarında tartışarak sıralamayı yapar ve tüm katılımcılar ile paylaşır. Eğitmen/liderler beyaz bir tahtaya her grubun karar verdiği sıralamaları tek tek yazar. Sürenin dolması nedeniyle sıralamanın üzerinde durulamaz. Atölye ve süreç, eğitmen/liderlerin Hollanda'da bir araya gelen ve süreci birleştiren bir çalışma grubuna ait 10 dakikalık video gösterimi ile sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dört oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, doğaçlama, grup doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma.

İkinci gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarına yer verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının Türkiye'de kullanıldığı biçimi ile sürece hazırlığa yönelik bedensel ve zihinsel hazırlık ve ısınma etkinlikleri ile başladığı, canlandırmalar ile desteklenerek devam ettiği ve her canlandırma sonrası katılımcıların dâhil olduğu ara değerlendirmelerin yapıldığı görülmüştür. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile genel olarak benzeştiği düşünülmektedir. Atölyede sürecin geneline yönelik bir genel değerlendirme/tartışma aşamasının bulunmaması nedeniyle ise Türkiye'de uygulanan bir yaratıcı drama atölye yapısından farklılaştığı söylenebilir.

4.1.44. Tom WILLEMS (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 346-370)

Konu: 1 Metrekare

Atölye, " 1 Metrekare" başlığı altında, kongre konusu olan "Adaletli Bir Dünya İçin Çember" teması bağlamında tasarlanmıştır. Atölye yapılacak olan canlandırmalar, oyunlarla kullanılan araçların ve mekânın sınırlandırılması çalışması olarak yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat 30 dakika olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendilerini tanıtması ve atölye içeriğine ilişkin kısaca bilgi vermesi ile başlamıştır. İlk etkinlik eğitmen/liderin gösterdiği hareketlerin müzik eşliğinde katılımcılarla tekrarı ile başlar. İkinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara "Mim Corparal" dan bahseder ve mim çalışmalarının başlangıcı olan "Sıfır Pozisyonu" nu gösterir. Üçüncü ve dördüncü etkinlikler eğitmen/liderin yönergeleri ile sıfır pozisyonundan başlanarak mekânda yürüyüş çalışmalarıdır. Beşinci etkinlikte eğitmen/liderler tarafından ikiye ayrılan katılımcılardan birinci grup tek sıra halinde yan yana dizilir, ikinci grup karşılarına geçerek oturur. Eğitmen/lider ayakta olan katılımcılardan birbirleri ile konuşmadan eş zamanlı olarak yürüyerek karşıya geçmelerini söyler. Katılımcılar dener ancak başarılı olamaz. Daha sonra oturan katılımcılar aynı süreci deneyimler. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider, mekân algısından bahseder. Katılımcılara verdiği yönergeler ile yürümelerini söyler (tüpün içindeymiş gibi, eller ve kolları yana açarak vb.) yönergeler ile hareket çalışması yapılır. Çalışma değerlendirilir. İkinci oturum eğitmen/liderin katılımcılara video izleteceğini söylemesi ile başlar. Eğitmen/lider, "1 Metrekare" projesi ve toplandığı üç başlığa (1-Ekoloji, 2-Mülteciler/Göç, 3-Geçmişi Tekrar Yapılandırıp, Geleceğin Provasını Yapmak.) ilişkin görseller gösterir ve projeye ilişkin bilgiler aktarır. Atölye köleliğe ilişkin bir video ile devam eder. Eğitmen/lider izlenen videoların ertesi gün yapılacak "1 Metrekare" çalışmaları için çıkış noktası olacağını belirtir. Yedinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği duygu durumları ile donuk imge ve grup heykel oluşturma çalışması yapılarak atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 2 saat 30 dakika olarak planlanmıştır. Atölyede nefes ve bedensel ısınma egzersizleri ile başlar. İkinci etkinlikte eğitmen/liderler katılımcılardan seçtikleri tema ile ilintili dört pozisyon belirlemeleri ve önlerinde bulunan sandalye ile

iletişimi koparmadan bir döngü oluşturmalarını söyler. Katılımcılar sandalye ile temas kesmeden hareketlerini belirli bir döngü içinde tamamlar. Eğitmen/lider sandalyeden ayrılmadan yapılan hareketlerin katılımcıların 1 m2'lik alanlarını belirlediğini ifade eder. Üçüncü etkinlikte katılımcılar hareketlerini bu sefer sandalyesiz yapar. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider üçe salonu üç köşeye ayırır. Her köşeye sıra ile 1-Ekoloji, 2- Göç, 3-Eskiyi Yapılandırıp Geleceğin Provasını Yapmak isimlerini verir. Katılımcılar belirledikleri tema doğrultusunda tek başlarında ya da grupça 1 metrekarelik alanlarında heykelle başlayan bir döngü çalışması hazırlar. İkinci oturum eğitmen/liderin katılımcılara o ana kadar yapılanlara ilişkin soruları olup olmadığını sorması ve gelen soruları yanıtlaması ile başlar. Sorular yanıtlandıktan sonra katılımcılar hazırlamış oldukları döngü performanslarını sergilemek üzere fuaye alanına çıkar ve müzik eşliğinde performanslarını sergileyerek süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dört oturumdan oluşan atölyede; donuk imge, grup heykelleri-tablo oluşturma, akışkan heykel, doğaçlama ve grup doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma.

İkinci gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarına yer verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının Türkiye'de kullanıldığı biçimi ile sürece hazırlığa yönelik bedensel ve zihinsel hazırlık ve ısınma etkinlikleri ile başladığı, canlandırmalar ile desteklenerek devam ettiği ve her canlandırma sonrası katılımcıların dâhil olduğu ara değerlendirmelerin yapıldığı görülmüştür. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile genel olarak benzeştiği düşünülmektedir. Atölyede sürecin geneline yönelik bir genel değerlendirme/tartışma aşamasının bulunmaması nedeniyle ise Türkiye'de uygulanan bir yaratıcı drama atölye yapısından farklılaştığı söylenebilir.

4.1.45. Katarzyna PASTUSZAK (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 288-330)

Konu: Aktör ve Dansçılar İçin Beden ve Hareket Laboratuvarı

Atölye, " Aktör ve Dansçılar İçin Beden ve Hareket Laboratuvarı" başlığı altında, bedensel tiyatro ve dans tekniklerinden yararlanarak katılımcıların yaratıcılık ve doğaçlama yeteneklerini geliştirmek, ortak çalışma kabiliyetlerini geliştirmek bağlamında tasarlanmıştır. Atölye dans ve devinime dayalı bedensel çalışmalar olarak yapılandırılmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin ve katılımcıların kendilerini tanıtması ve atölye içeriğine ilişkin kısaca bilgi verilmesi ile başlamıştır. İlk üç etkinlik eğitmen/liderin yönergesi ile gerçekleştirilen bedensel ısınma ve devinim egzersizleri olarak gerçekleştirilir. Dördüncü ve beşinci etkinlikler, katılımcıların müzik eşliğinde eğitmen/liderin verdiği yönergelerle ve doğaçlama gerçekleştirdiği dans çalışmalarıdır. Altıncı etkinlikte katılımcılar eğitmen/lider yönlendirmesi ile (mekânda boşlukları doldurma, hızlı-yavaş yürüme, yürüyüşe hareket ekleme vb.) yürüme çalışmaları yapar. İkinci oturum yedinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara çift olmalarını ve kendi aralarında 1 ve 2 olarak ayrılmalarını söyler. Önce 1'ler ile çalışılacağından ilgili grup yan yana sıralanır ve diğer grup oturur. Eğitmen/lider, Japonya'dan "Butoh Dansı" egzersizi devam edileceğini, egzersizde önemli olan noktanın bedeni dönüştürmek olduğunu açıklar. Egzersize eğitmen/liderin belirttiği durum üzerinden (baş üzerinde su dolu bir tabak var, yürünecek yol cam kırıkları ile kaplı ve mideniz omurganıza yapışık) yavaş yürüme çalışması ile başlanır. İzleyen grup geri bildirim yapar ve roller değiştirilir. Sekizinci etkinlikte bir önceki yürüyüş egzersizi tekrarlanır. Yürüyüş sırasında en yüksek seviyede eğitmen/lider farklı durum yönergeleri veriri en yüksek seviyede ise yönerge ile katılımcılar donar. Yavaş yürüyüş devam eder katılımcıların bir araya gelir. Günün katılımcı ve eğitmen/liderin görüşleri ile değerlendirilmesi sonrası atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye çift olan katılımcıların eğitmen/lider yönergesine göre yaptığı bedensel ısınma egzersizleri ile başlar. İlk dört etkinlik çeşitli ısınma çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Beşinci ve altıncı etkinlik tüm mekânı kullanarak yapılan devinim çalışmalarıdır. Yedinci etkinlikte ikili olan katılımcılar, eğitmen/lider yönergesi ile eşlerine bir itki uygular. Eşler itki ile devinimi

alır ve sonrası ilk pozisyona geri döner. Her eş çalışmayı yaptıktan sonra katılımcılar tek başlarına süreci sanki itki alıyormuşçasına yeniden deneyimler. Sekizinci etkinlikte katılımcılar iki gruba ayrılır. İlk grup hareketi gerçekleştirecek, ikinci grup yönerge verecek gruptur. Eğitmen/lider ikinci grup katılımcıları da 1-2-3 diye adlandırarak; 1'lerin beden bölümü, 2'lerin duygu 3'lerin hareketin şiddet yüzdesini (Ör: Omuzlar, şaşkın, %25) belirleyeceklerini söyler. Üçlü gruplar şeklinde katılımcılar verilen durumlara göre doğaçlamalar gerçekleştirir. Doğaçlama sırasında eğitmen/lider yönergeler ekler ve el çırptığında grotesk poz alınır. Dokuzuncu etkinlikte katılımcılar eğitmen/liderin verdiği duygu durumları ve yönergeler doğrultusunda grupça dans ve devinim çalışmaları gerçekleştirir. Günün katılımcı ve eğitmen/liderin görüşleri ile değerlendirilmesi sonrası atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Dört oturumdan oluşan atölyede; rol değiştirme, rol oynama, donuk imge, eş zamanlı doğaçlama, doğaçlama ve grup doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma aşamalarına yer verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının dans ve devinim odaklı olması sebebiyle sürece hazırlığa yönelik bedensel hazırlık ve ısınma etkinlikleri ile başladığı, dans ve harekete yönelik doğaçlamalar, duygu durumlarına yönelik canlandırmalar ile devam ettiği ve atölye sonrası katılımcıların dâhil olduğu değerlendirme/tartışmaların yapıldığı görülmüştür. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile benzeştiği düşünülmektedir.

4.1.46. David FARMER (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 145-168)

Konu: Evden Ayrılmak-Biz Mülteciler

Atölye, "Evden Ayrılmak-Biz Mülteciler" başlığı altında, kongre konusu olan "Gelenler" teması bağlamında göç ve göçün getirdiği sorunlar, zorluklara dikkat çekmek ve sorunlar üretmek üzere tasarlanmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendisini tanıtması ile başlamıştır. İlk beş etkinlik eğitmen/liderin yönergesi ile gerçekleştirilen tanışma, iletişim, etkileşim çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Altıncı etkinlikte katılımcılar, eğitmen/liderin verdiği yönergelerle bir varlık düşünerek onun formunu alır. Yedinci etkinlikte, eş olan katılımcılar A-B olarak ayrılır ve "Heykel-Heykeltıraşa" çalışmasını gerçekleştirir. Sekizinci etkinlikte üçerli grup olan katılımcılar, eğitmen/liderin dağıttığı üzerinde "evsiz, cesaret, dışlanmak, uyum sağlamak, insan hakları, sığınma, çaresiz ve umut " yazan kavramlar doğrultusunda, sessiz- sözsüz ve hareketsiz canlandırma hazırlar. Dokuzuncu etkinlikte eğitmen/lider kâğıt banttan yere dikdörtgen şeklinde bir bavul silueti çizer. Eş olan katılımcılardan her birine bavula koyacakları üç şeyi sorar ve çizimin içine geçmesini ister. Eğitmen/lideri bavula konulacak nesnelerin gerekliliğine ikna edemeyen katılımcı bavuldan çıkartılır. 10. Etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara iz düşüm aleti aracılığı ile gerçek mültecilerin bavullarındaki nesneler gösterilir. Üzerine tartışılır. 11. Etkinlikte koordinasyon çalışması yapılır. 12. Etkinlikte eş zamanlı ses ve hareket etkinliği yapılarak atölye sonlandırılır.

İkinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölyede ilk iki etkinlik, eğitmen/lider yönergesi ile yapılan ısınma/hazırlık çalışmalarıdır. Üçüncü etkinlikte eğitmen/liderin yönelttiği neredesin? Ne yapıyorsun vb. sorular doğrultusunda katılımcılar vücut formu alır. Eğitmen/liderin omzuna dokunduğu katılımcı soruyu cevaplar. Devamında eğitmen/liderin, müzik durduğunda yakındaki katılımcıya uygun beden formu alma, devinim ve diyalog ekleme gibi yönergeleri ile canlandırma geliştirilir. Dördüncü etkinlikte eş olan katılımcılara eğitmen/lider üzerinde bazı cümleler yazan kartlar dağıtır (Ör: Tuvalet nerede?, Valizimi kaybettim, Çocuğuma ilaç almam lazım vb.), eğitmen/lider katılımcılara dilini bilmedikleri bir ülkede olduklarını ve kartlarda yazanı karşılarındakine anlatmaları gerektiği söyler. Katılımcılar eş zamanlı doğaçlar. Üzerine ara değerlendirme yapılır. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider iz düşüm

aleti aracılığı ile ekrana göç temalı bir fotoğraf yansıtır. Bu fotoğraf üzerinden, fotoğrafa ilişkin ne hissettiklerini ve ne sormak istediklerini katılımcılardan fotoğrafın yanına gelerek ve göstererek sormalarını söyler. Sonrasında katılımcılar fotoğrafı donuk imge, söz ve devinim ekleyerek canlandırır. Altıncı etkinlikte, Benjamin Zephaniah'ın şiiri üzerinden katılımcılarla nereden gelmiş olabilecekleri üzerine konuşulur. Yedinci, sekizinci ve dokuzuncu etkinliklerde katılımcılar, eğitmen/liderin verdiği "1-Göçmenlerin dışlandığı an, 2-Göç ederken verilen gitme kararı, 3-Diğer mültecilerle yapılan seyahat, 4-Gidilen ülkede mültecilerin sorun yaşadığı bir an" başlıklılarında canlandırmalar yaparlar. Eğitmen/liderin katılımcılara performansla ilgili ne hissettiklerine ait görüşlerini sorması ile atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede; düşünce izleme, rol değiştirme, rol oynama, donuk imge, eş zamanlı doğaçlama, doğaçlama ve grup doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, Ara değerlendirme.

İkinci gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, Ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarına yer verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının sürece hazırlığa yönelik, hazırlık ve ısınma etkinlikleri ile başladığı, canlandırmalar ile devam ettiği ve etkinlikler arası katılımcıların dâhil olduğu ara değerlendirmelerin yapıldığı görülmüştür. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile genel olarak benzeştiği düşünülmektedir. Bunun yanı sıra atölyedeki atölye yapılandırma sisteminin, Türkiye'de uygulanan ve sürecin geneline yönelik genel değerlendirme/tartışma aşamasının süreç sonunda yer almıyor oluşu ile farklılaştığı söylenebilir.

4.1.47. Sylwia JASKULSKA (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 238-260)

Konu: Kültürel Çeşitlilik Bağlamında Akran Dışlamanın Önlenmesinde Drama Yönteminin Kullanılması

Atölye, "Kültürel Çeşitlilik Bağlamında Akran Dışlamanın Önlenmesinde Drama Yönteminin Kullanılması**"** başlığı altında, kongre konusu olan "Gelenler" teması bağlamında, kültürel olarak çeşitlendirilmiş gruplara ilişkin sorunları dikkate alarak akran zorbalığını önlemeye yönelik tasarlanmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendisini tanıtması ve atölyenin içeriğine ilişkin kısa bilgi aktarımı ile başlamıştır. İlk iki etkinlik eğitmen/liderin yönergesi ile gerçekleştirilen tanışma, iletişim, etkileşim çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Üçüncü etkinlikte altı kişilik gruplar oluşturan katılımcılar seçecekleri bir filmi donuk imge yöntemi ile katılımcılara anlatmaya çalışır. İkinci oturum dördüncü etkinlikte gruplara ayrılmış olan katılımcılar bu sefer "Ayrımcılık" konulu bir donuk imge hazırlar. Her grup sıra ile izlenir. Canlandırma sırasında katılımcılar, donuk imgedeki katılımcıların omzuna dokunarak çeşitli sorular yöneltir. Ara değerlendirme yapılır. Beşinci etkinlikte katılımcılar dağıtılan kâğıtlar üzerine insanların neden diğer insanları dışladığına yönelik gerekçeler yazar. Gerekçeler sıra ile okunur ve eğitmen/lider tarafından getirilen battaniyeye bir duvar olacak şekilde yapıştırılır. Her grup kendi gerekçelerini alır ve bu sefer çözüm önerileri yazar. Çözüm önerileri battaniyeye köprü şeklinde yapıştırılır. Altıncı etkinlikte ikiye ayrılan katılımcılar köprünün birer ucuna geçer ve sıra ile gerekçelerden birini seçerek okur, kucaklaşarak ya da el sıkışarak karşıya geçer. Ara değerlendirme etkinliği yapılarak atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin çeşitlilikler üzerine çalışılacağını açıklaması ile başlar. İlk etkinlikte, eğitmen/lider katılımcılara bir hikâye okur ve onlara " Neyi yapmada iyisin?" sorusunu yöneltir. Tüm katılımcılar sıra ile yanıtlar. İkinci etkinlikte katılımcılar eş olur ve aralarında A-B belirler. Birbirlerine yürüyen katılımcılar başka bir gezegende olduklarını ve iletişim kurmak için kendi seslerini bulmaları gerektiği yönergesi ile yürürler. Eğitmen/lider B'lerin mucit olduğunu ve icatlarını buldukları ses ile A'lara anlatmalarını söyler. Devamında A'ların icatlarını çaldıklarını ve yüzleşmelerini yine söz kullanmadan

buldukları ses ile çözüm bulmalarını. Üçüncü etkinlikte katılımcılar çantalarından bir nesneyi ortaya koyar. Üç gruba ayrılan katılımcılardan bir grup lideri seçilir. Liderler nesneler bitene kadar sıra ile ortadan birer nesne alırlar. Eğitmen/lider katılımcılara bu nesneleri kullanarak "sınıfta zorlu bir an" konulu, çözüm içeren bir canlandırma hazırlamalarını söyler. İkinci oturum dördüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara mavi, yeşil ve kırmızı renkte gramofon kâğıtları dağıtır. Katılımcılar seçtiği renklere göre gruplara ayrılır. Eğitmen/lider " Renklerin Krallığı " isimli bir hikâye anlatır. Hikâye sırasında katılımcılar grupları ile dramatizasyon gerçekleştirir. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider, "Ben Bir Taşım" isimli lehçe hüzünlü bir şarkı açar. Katılımcılara birer kâğıt dağıtır ve kötü duygularını kâğıda aktarmalarını sonra buruşturmalarını ve tekrar açmalarını söyler. Kâğıdın açıldığında aynı olmadığını işlerin kötüye gitmeden düzeltilmesine yönelik etkili bir çalışma olduğundan bahseder. Aynı çalışmayı çocuklarla hangi şarkı ile yaptığını gösterir. Altıncı etkinlikte katılımcılar bir kâğıda çanta resmi çizer ve atölyede kendileri için önemli olanları yazdıkları değerlendirme etkinliği ile atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede; düşünce izleme, dramatizasyon, rol oynama, donuk imge, eş zamanlı doğaçlama, doğaçlama ve grup doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, Ara değerlendirme.

İkinci gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, Ara ve genel değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarına yer verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının sürece hazırlığa yönelik, hazırlık ve ısınma etkinlikleri ile başladığı, canlandırmalar ile devam ettiği ve etkinlikler arası katılımcıların dâhil olduğu ara değerlendirmelerin ve atölye sonunda süreçten edinimlere yönelik genel değerlendirme/tartışmanın yapıldığı görülmüştür. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile benzeştiği düşünülmektedir.

4.1.48. Mateusz MARCINIAK (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 294-308)

Konu: Sözlü/Sözsüz Kültürlerarası İletişim Uluslararası Öğrencilerle Drama Çalışması

Atölye, "Sözlü/Sözsüz Kültürlerarası İletişim Uluslararası Öğrencilerle Drama Çalışması**"** başlığı altında, kongre konusu olan "Gelenler" teması bağlamında, farklı kültürel gruplardan gelen çeşitlendirilmiş gruplarla algı, iletişim çalışmalarına yönelik tasarlanmıştır. Bu anlamı ile yaratıcı dramanın araç boyutuna hizmet ettiği söylenebilir. Atölye iki gün ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendisini tanıtması ve atölyenin içeriğine ilişkin kısa bilgi aktarımı ile başlamıştır. İlk etkinlik eğitmen/liderin yönergesi ile gerçekleştirilen tanışma, iletişim, olarak gerçekleştirilir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider enternasyonalleşme ile ilgili hazırladığı sunumu aktarır. Üçüncü etkinlikte eğitmen lider katılımcılara bir kabile müziği açar. Katılımcılardan üç kişi bir alana diğerleri çember düzenine geçerek eğitmen/lider yönergeleri doğrultusunda üzerine etkinlik gerçekleştirir. Yapılan ara değerlendirme ile ötekileştirme, algı biçimi, kültürel kodlar, düşünce şemaları vb. üzerine konuşulur. İkinci oturum dördüncü etkinlikte katılımcılar kendilerine dağıtılan kâğıtlara Dünya resmi çizer. Önce ikili, sonra dörtlü olarak katılımcılar birbirlerinin çizimlerini inceler. Devamında grupça bir dünya resmi çizilir. Resimler üzerinden farklılıklar ve farklı bakış açıları üzerine konuşulur ve atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin yönergeleri ile yapılan ısınma etkinliği ile başlar. İkinci etkinlikte katılımcılar üçerli ve dörderli gruplara ayrılır. Eğitmen/liderin verdiği "Uzaylıların Ankara'ya geldiğini hayal edin" yönergesine uygun canlandırma çalışmaları yapılır. Canlandırmalar sıra ile izlenir ve kültür farklılıkları, çatışma, iletişim gibi konular üzerinden ilişkilendirilerek değerlendirilir. Üçüncü etkinlikte katılımcılar eş olur. Eğitmen/lider katılımcılardan birinin anne ya da baba, diğerinin ise yurt dışına gitmek isteyen çocuğu canlandıracağını, canlandırmada "Neredeyiz, nereye gidiyoruz, ne kadar süre kalacağız" sorularının tartışılacağını söyler. Canlandırmalar sıra ile izlenir. Dördüncü etkinlik katılımcıların " Ben bu atölyeden… Götürüyorum " diyerek görüşlerini aktardığı değerlendirme ile atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, doğaçlama, grup doğaçlama ve anlatı tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, Ara değerlendirme.

İkinci gün: Hazırlık/ısınma, Canlandırma, Ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarına yer verildiği görülmektedir. Atölye çalışmalarının sürece hazırlığa yönelik, hazırlık ve ısınma etkinlikleri ile başladığı, canlandırmalar ile devam ettiği ve etkinlikler arası katılımcıların dâhil olduğu ara değerlendirmelerin ve atölye sonunda süreçten edinimlere yönelik genel değerlendirme/tartışmanın yapıldığı görülmüştür. Bu anlamı ile Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile benzeştiği düşünülmektedir.

4.1.49. David DAVIS (12.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 2008, Sayfa 13-92)

Konu: Uzman Mantosu Yaklaşımı

Atölye, "Uzman Mantosu Yaklaşımı" başlığı altında, yaratıcı dramada kullanılan ve İngiltere'de eğitimde drama alanında yaptığı çalışmalar ile tanınan Dorothy Heathcote tarafından geliştirilen Uzman Mantosu yaklaşımının öğretimine yönelik, toplamda üç gün, 16 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, üç oturum 7 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye, eğitmen/liderlerin ve katılımcıların kendini tanıtması ile başlar. Eğitmen/lider atölye sırasında telefonun kapatılması kuralını iletir. İlk oturum ilk etkinlik, katılımcılar arası tanışma ve iletişim çalışması olarak gerçekleşmiştir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider atölye konusu olan "Uzman Mantosu Yaklaşımı" konusunda kuramsal bilgi aktarımı olarak gerçekleşmiştir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider hep birlikte bir otel işletmesi gerçekleştirdiklerini düşünmeleri ve bir öğretmen olarak, eğitim programının alanına ilişkin kaç konu bulabileceklerini sorar. Katılımcılar görüşlerini ifade eder. Eğitmen/lider

katılımcı düşüncelerini tahtaya yazar. İkinci oturum, eğitmen/liderin sürece kimi zaman ara verilerek bilgiler aktaracağını belirtmesi ile başlar. Eğitmen/lider katılımcılara İngiltere'de bir okulda ilgili yaklaşıma modeli ile ilkokul çocuklarının yaptığı bir proje çalışmasına ilişkin bilgiler ve çocuklarda role geçişin nasıl yapılacağına yönelik bilgi aktarır. İlk etkinlik bir önceki oturumda oluşturulmaya başlanan otel işletmesine ilişkin yeni görüşlerin(otel adı, servis araçları, renkler vb.) tahtaya aktarılması ile devam eder. Eğitmen/lider bu süreçte nasıl biz diline dönüldüğü ve role girişe doğru sürecin geliştiğine ilişkin hatırlatmalar yapar. İkinci etkinlikte beşer kişilik gruplar oluşturan katılımcılara kağıt ve kalemler dağıtılarak otele ait logo tasarlama çalışması yapılır. Tüm grupların logo tasarımları ve hikayesi tek tek dinlenir ve değerlendirilir. Eğitmen/lider yaklaşımla ilişkilendirerek değerlendirmeler yapar. Tüm katılımcılar oylama yaparak bir logoyu seçer. Üçüncü oturum eğitmen/liderin katılımcılara A4 boyutunda otel çalışma alanlarının yer aldığı bir liste dağıtması ile başlar. Katılımcılar listeye eklemek istedikleri çalışma alanlarını söyler. İlk etkinlikte eğitmen/katılımcılara listedeki alanları(Ör: Kuaför, güvenlik, finans vb.) okur ve üstlenmek isteyen gönüllülere göre iş dağılımı yapılır. Katılımcılar grup arkadaşları ile bir araya gelerek sorumlu oldukları alana yönelik çizimler ve tasarlamalar yapar. Eğitmen/lider çeşitli yönlendirmelerle katılımcıların eksikliklerini tamamlamalarına yardımcı olur ve planlara son hali verilir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider "Günaydın, adım David. Otelinize genel sekreter olarak atandım…" cümlesi ile role girerek katılımcılar yani tüm personel olarak tasarladıkları otelin amacını belirlemek üzere toplantı başlatır. Eğitmen/lider katılımcılardan gelen önerileri tahtaya yazar. Üçüncü etkinlikte katılımcılar grupça yaptıkları kendi alanlarına ilişkin planlamalarının sunumunu gerçekleştirir. Tüm grupların sunumu sırası ile izlenir ve eğitim programları ile nasıl ilişkilendirileceği üzerine değerlendirmeler yapılır. Atölye ertesi gün kalan üç grubun sunumu ile devam etmek üzere sonlandırılır.

İkinci gün üç oturum 5 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye eğitmen/liderin o gün yapılacaklara ilişkin bilgilendirmesi ile başlar. İlk etkinlikte bir önceki atölyede sunumlarını yapamayan grup sunumları izlenir. Eğitim ve öğretim alanları ile ilişkileri değerlendirilerek yorumlanır. İkinci oturum eğitmen/liderin rolde olarak katılımcılara otele gelen bir faksı okuması ile başlar. İlgili faksta otele rezervasyon yapmak isteyen ve çeşitli engellere sahip müşteriler ve refakatçilerinden bahsedilmekte ve rezervasyon yapılıp yapılamayacağı ile ilgili geri bildirim istenmektedir. İlk etkinlikte katılımcılar bir araya gelerek isteği kabul edip etmeyecekleri, nasıl düzenlemeler yapmaları gerektiği vb. konularda görüş alış verişi yapar. Eğitmen/lider rolden çıkarak kısa bir bilgilendirme ve

yönlendirme yapar. İkinci etkinlikte eğitmen/lider tekrar role girerek katılımcılardan devam eden bir dekorasyon sürecinde olduklarından neler yapılabileceğini sorar ve katılımcı görüşleri alınır Üçüncü etkinlikte eğitmen/liderin belirlediği bir uzman engelli rampalarına yönelik bilgiler aktarır. Dördüncü etkinlikte iki gönüllü seçilir. Biri hem görme hem yürüme engelli, diğeri onun bakıcısı rolündedir. Yemek bölümünden olan katılımcılarla doğaçlama gerçekleştirilir. Eğitmen/liderin belirlediği bir engelli psikolojisi uzmanı durumu ve yapılması gerekenleri yorumlar. Eğitmen/liderin süreci özetlemesi ile oturum sonlandırılır. Üçüncü oturum eğitmen/liderin sınıf ile birlikte oluşturulacak bir acil yardım organizasyonu üzerine çalışılacağını açılması ile başlar. İlk etkinlik eğitmen/liderin role girerek Van'da bir deprem gerçekleştiğinden bahisle, yardım malzemelerini İstanbul'dan Van'a ulaştırmak üzere katılımcılara verdiği çeşitli yönergelerle en ekonomik ve en kısa yolun bulunmasını söyler. Katılımcılar küçük gruplar halinde eğitmen/liderin verdiği bilgiler dâhilinde çözüm üretmeye yönelik çalışmaya başlar. Atölye, bazı grupların sunumu, yapılan ara değerlendirme ve eğitmen/lider bilgi aktarımı ile sonlandırılır.

Üçüncü gün iki oturum 4 saat olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye bedensel ısınmaya yönelik oyun çalışmaları ile başlar. İlk üç etkinlik eğitmen/lider yönergeleri ile oynana oyunlar olarak gerçekleştirilir. Eğitmen/lider katılımcılara Uzman Mantosu Yaklaşımı'nın kurallarına ilişkin kuramsal bilgiler aktarır, örneklendirir. İkinci oturum, eğitmen/liderin katılımcılarla birlikte Uzman Mantosu Yaklaşımına ilişkin ana hatların bulunduğu eğitim planının yazılacağını açılaması ile başlar. Eğitmen/lider, planın yazılışında kullanılacak rehber niteliğindeki aşamaları yazar ve açıklar. Katılımcı sorularını alır. İlk etkinlikte aynı alan üzerinde çalışmak isteyen katılımcılar bir araya gelerek gruplara ayrılır. Eğitmen/liderin yönlendirmesi ile oluşturulan ve İşletmeniz nedir? Eğitim programının hangi alanını kapsıyorsunuz? Müşteriniz kim? Göreviniz nedir? Gibi soruların yanıtlandığı sunumu gruplar tüm katılımcılar ile paylaşır. Sunumlar tek tek değerlendirilir, atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Sekiz oturumdan oluşan atölyede, rol oynama, uzman görüşü, öğretmen rolde, mekânı tanımlamak ve toplantı düzenleme teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, kuramsal bilgi aktarımı, canlandırma (uzman mantosu yaklaşım uygulaması), ara değerlendirme.

İkinci gün: Canlandırma (uzman mantosu yaklaşım uygulaması), ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Kuramsal bilgi aktarımı, canlandırma (uzman mantosu yaklaşım uygulaması), ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının yer aldığı söylenebilir. Üç gün ve sekiz oturumdan oluşan atölyede uzman mantosu yaklaşım uygulamasına yönelik çalışmalar yapıldığından ağırlıklı yöntem uygulamaları doğrultusunda rol oynamalara yer verildiği görülmektedir. Süreç kuramsal bilgilerin aktarıldığı ve grup çalışmalarının ağırlıklı olduğu bir seyirde devam etmiş, uygulama basamakları ara değerlendirmelerle desteklenmiş ancak atölye geneline yönelik bir genel değerlendirme/tartışma yapılmamıştır. Bu anlamda Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, dolayısı ile atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı ile farklılaştığı söylenebilir.

4.1.50. Hans Wolfgang NICKEL (17.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2010, Sayfa 77-94)

Konu: Anlatı ve Animasyon Tiyatrosu

Atölye, "Anlatı ve Animasyon Tiyatrosu" başlığı altında, yaratıcı dramada kullanılan ve Anlatı Tiyatrosu çalışma örneklerine ve uygulamalı anlatımına yer verilen, toplamda tek gün, 3 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye, eğitmen/liderlerin anlatı ve animasyon tiyatrosundan örnekler olacağı bunların tiyatro ya da oyun oynama amacı taşımadığı, yapılacakların düşünmek ve anlamak üzerine yapılacağını açıklaması ile başlar. İlk etkinlikte eğitmen/lider katılımcılardan birinin Türkçe bir kelime söylemesini söyler. Gelen "elma" kelimesi üzerinden katılımcılarla birlikte zihinde elma imgesi, sonrasında ise elmanın yer aldığı

bir resim hayal edilir. Sözcük üzerinden imge oluşturma, düşünce çalışması yapılır. İkinci etkinlikte eğitmen/lider üç kişilik gruplar oluşturularak önceki etkinlikte verilen kelimeler üzerinden (elma, çocuk) bir hikâye oluşturma çalışması yapılır. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara, kelimeden anlatıma geçileceğini şu ana kadar söylenen kelimeler dışında iki kelime bulmalarını söyler. Eğitmen/lider katılımcılara, eylem, epik olan ve dramatik olan anlatım hakkında örnekleyerek bilgi verir. Dördüncü etkinlikte gruplar bir önceki hikâyeye dramatik ve epik olanı ekleyerek anlatmalarını söyler. Katılımcı grupları hikâye oluşturur. Gruplardan anlatılanlar değerlendirilir. Beşinci etkinlikte eğitmen/liderin içinde suçun geçtiği bir olay düşünmeleri ve anlatıcı avukat kimliği ve belirtilen başlangıç cümlesi ile olayı anlatmaları yönergesi ile katılımcılar anlatı gerçekleştirir. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider avukat rolü ile olayı anlatmaya başlar ve gruplar hikâyede geçen diğer karakterler olarak (genç kız, psikiyatr) anlatıyı devam ettirir. Anlatı gerçekleştirilirken diğer katılımcılar olayı canlandırır. Yedinci etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara 6-8-9 yaşlarındaki çocuklar için anlatıcı ile başlayan oradan hikâye ve canlandırmaya geçen bir hikâye ve/veya masal hazırlamalarını söyler. Gruplar masallarının adını kısa bir cümle ile belirtir. Anlatı yapılırken hikâye canlandırılır. Eğitmen/lider anlatı tiyatrosu uygulaması hakkında örneklerle açıklamalar yapar. İkinci oturum, eğitmen/liderin ilk oturumda gerçekleştirilen çalışmaları özetlemesi ile başlar. İlk etkinlik bir önceki oturumda oluşturulan masalların anlatımı olarak devam etmiştir. Eğitmen/lider canlandırmalar sırası ve sonrasına açıklamalar yapmış anlatı ve animasyon tiyatrosu örneklerini belirterek farkı açıklamıştır. Gruplar izlenir ve canlandırmalar tek tek değerlendirilir, atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede, rol oynama, doğaçlama ve anlatı teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık anlaşılır ve net ifade ettiği, temaya ve kullanılan çalışma yaklaşımlarına ilişkin detaylı açıklamalar yaptığı söylenebilir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

Isınma ve hazırlık (zihinsel), bilgi aktarımı, canlandırma (anlatı –animasyon tiyatrosu), ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının yer aldığı söylenebilir. Atölyede belirli bir konunun (animasyon ve anlatı tiyatrosu) örneklerle öğretimine yönelik çalışmalar yapıldığından ağırlıklı anlatı tekniği ve rol oynamalara yer verildiği görülmektedir. Süreçte canlandırmalar ara değerlendirmelerle desteklenmiş ancak atölye geneline yönelik bir genel değerlendirme/tartışma yapılmamıştır. Bu anlamda Türkiye'de uygulanan sıralı (ısınma/hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma) süreçlerinin takip edilmediği, dolayısı ile atölye yapılandırma sistemi bakımından farklılaştığı söylenebilir.

4.1.51. John SOMERS (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 65-92)

Konu: Dramayı Kültürlerarasılık ve Çokkültürlülük Kavramlarını Keşfetmek İçin Kullanma

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Dramayı Kültürlerarasılık ve Çokkültürlülük Kavramlarını Keşfetmek İçin Kullanma" başlığı altında, eğitimde, oyunsuluk, drama öğretmeninin kullanması gereken davranışlar, sınıfı denetlemek gibi eğitim becerileri üzerinden yaratıcı drama uygulama öğretimine yönelik uygulamalı bir süreç olarak yapılandırılmıştır. Atölye dört gün ve 15 saat 30 dakika olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin atölye içeriğinde üzerinde durulacak kavramlardan (oyunsuluk) bahsetmesi ile başlamıştır. İlk üç etkinlik ısınmaya yönelik oyun çalışmaları olarak gerçekleştirilmiştir. Devamında gerçekleştirilen sekiz etkinlik ikili olan katılımcıların eğitmen/liderin verdiği durumlar üzerinden gerçekleştirdikleri eş zamanlı doğaçlamalar olarak gerçekleştirilmiştir. Ara değerlendirme sonrası eğitmen/liderin ertesi gün atölyede yapılacaklara ilişkin bilgilendirme yapmıştır. 12. Etkinlikte dörder kişilik gruplara ayrılan katılımcılar başlangıç ve bitiş noktası olan komik bir doğaçlama hazırlar. 13.etkinlikte ikili olan katılımcıların eğitmen/liderin verdiği durumlar üzerinden eş zamanlı doğaçlamalar gerçekleştirilmiştir. Eğitmen/liderin değerlendirmesi ve ertesi gün yapılacaklara ilişkin bilgilendirmesi ile atölye sonlandırılmıştır.

İkinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölyenin ilk oturumuna ısınma/hazırlık aşamasına yönelik üç oyun etkinliği ile başlanmıştır. Dört ve beşinci etkinlikler eğitmen/liderin verdiği durumlar üzerinden gerçekleştirdikleri doğaçlamalar

olarak gerçekleştirilmiştir. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara rol kartları dağıtır. Rol kartları üzerinden doğaçlamalar yapılır. Yedinci etkinlikte kolektif bilinç çalışması ve rol kartlarında yer alan bilgilerin üzerine eklemeler yapılacak şekilde doğaçlamalar yapılır. Eğitmen/lider doğaçlamada ses ve beden kullanımı, exaland drama, sıcak sandalye ve rol kartı kavramları hakkında bilgiler verir. Sekizinci etkinlikte yine eğitmen/lider tarafından verilen rol kartları üzerinden doğaçlamalar yapılır. Doğaçlama sonrası grup çember olarak yapılanları değerlendirir. Rol kartlarında yer alan bazı durumlar eğitmen/lider önerisi ve gönüllü katılımcılarla tekrar canlandırılır. Doğaçlama sonrası alkışlama olur ve eğitmen/lider bunun bir gösteri olmadığını vurgulayarak katılımcıları uyarır. Eğitmen/liderin ertesi gün, bu güne kadar oluşturulan öykünün rol kartlarının yazılacağını ve rol kartları yazılırken dikkat edilecekleri belirtmesi (Kimsiniz?, Neredesiniz? Olay ne zaman başlıyor?, Nerde bitecek?, Özel bilgi ne?)ile atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün iki oturum ve 6 saat 30 dakika olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölye hedefinin "Kültürlerarasılık" kavramının yapılan çalışmalarla ortaya koymak olduğunu açıklaması ile başlar. İlk üç etkinlik ısınmaya yönelik oyun çalışmaları olarak gerçekleştirilmiştir. Dördüncü etkinlikte dört kişilik olan katılımcılar önceki gün belirtilen ve tekrarlana rol kartı yazmada dikkat edilecek kuralları göz önünde bulundurarak rol kartı yazma çalışması yapar. Eğitmen/lider ara değerlendirme yapar. Doğaçlama, rol kartı yazımı, eğitmen/liderin rolü gibi konular üzerinden kısa bilgilendirmeler yapar. Beşinci etkinlikte katılımcılar üçer kişilik gruplar oluşturur. Eğitmen/lider katılımcılara bir mektup verir. Mektup içinde yer alan bilgilerden hareketle katılımcılar öyküdeki insanların kim olduğunu, olayın ne olduğunu tartışır. Altıncı etkinlikte başka bir mektup katılımcılar ile paylaşılır. Doğaçlama hazırlayan katılımcılar izlenir. Canlandırma sırasında yine alkışlama ve alkışlanmamasına yönelik eğitmen/lider uyarısı gerçekleşir. İkinci oturum eğitmen/liderin katılımcılara bir öykü anlatması ve öyküde geçen bir takım malzemeleri(birleşik uyaran) bir örtü üstüne bırakması ile başlar. Eğitmen/lider katılımcılardan bu malzemelerden birini seçerek bir öykü oluşturmaları ve grupları ile canlandırmalarını söyler. Eğitmen/liderin "Birleşik Uyaran/İtki" adını verdiği bu malzemelerin kullanımına ilişkin bilgilendirmesi ve değerlendirmesi atölye sonlandırılmıştır.

Dördüncü gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen /liderin atölyede o zamana kadar yapılanları özetlemesi ve o günkü içeri ile ilgili bilgi aktarımı ile başlar. İlk etkinlikte eğitmen/lider yanında getirdiği çok cepli siyah bir çantayı

katılımcılara gösterir ve içindekilere birlikte göz atılır. Nesneler incelendikten sonra birlikte "Bu öyküdeki kişiler kim? Ve Ona ne oldu?"" sorularına yanıt aranır. Eğitmen uygulamaya ilişkin örneklerle kısa bilgi aktarımı yapar. Sonraki üç etkinlik ısınmaya yönelik oyun çalışmalarıdır. Dördüncü etkinlikte katılımcılar birbirlerine kendileri ile ilgili bilgiler veriri. Beşinci etkinlikte verilen bilgilere göre yedi kişilik gruplar oluşturan katılımcılar "Dramada sizin alanınızda hangi konular çalışılabilir, sizin ilginizi neler çekti?" konularını tartışır. Grupların özet çalışma planları dinlenir. Değerlendirme aşaması olan bu aşama ile atölye ve süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, doğaçlama, eş zamanlı doğaçlama, donuk imge, grup doğaçlaması, rol kartı, sıcak sandalye, iç ses teknikleri ve birleşik uyaran yaklaşımına yer verilmiştir.

1.a- Eğitmen/liderin "Birleşik Uyaran/İtki" adılı yaklaşım kullanımı bulunmaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Dördüncü gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile örtüştüğü söylenebilir. Atölye yapısında Türkiye'de kullanılan ısınma ve hazırlık çalışmalarına yer verildiği ancak ağırlıklı oyun etkinliklerinden oluştuğu görülmektedir. Süreçte yaratıcı dramanın asıl aşaması olan ve öğrenmenin gerçekleştiği canlandırma aşamasının çokça yer aldığı bir yapıda planlandığı, katılımcılar ile atölye geneline ve öğrenime ilişkin genel değerlendirme/tartışma çalışması yapıldığı bu nedenle de Türkiye'deki atölye yapısı ile benzerlik taşıdığı söylenebilir.

4.1.52. Gerd KOCH (18.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2011, Sayfa 194-217)

Konu: Çokkültürlülük Ve Kültürlerarasılık Yaratıcı Yazma Atölyesi

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Çokkültürlülük Ve Kültürlerarasılık Yaratıcı Yazma Atölyesi" başlığı altında, yaratıcı yazma üzerine, yaratıcı drama uygulamaları ile yapılan çalışmalar olarak yapılandırılmıştır. Atölye iki gün ve 9 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendini tanıtması, atölye içeriğinde üzerinde durulacak kavramlar ve atölye içeriğinden bahsetmesi ile başlamıştır. İlk etkinlik ısınmaya yönelik harita oluşturma çalışması olarak gerçekleştirilmiştir. İkinci etkinlikte ikili olan katılımcılar birbirlerine iyi ve kötü olan ilkokul anılarını anlatır. Bu hikâyeden iki anahtar kelime eğitmen/lider tarafından tahtaya yazılır. Tüm katılımcıların yazdırdığı anahtar kelimelerden en çok puan alan sekiz tanesi bir sonraki şiir yazma etkinliği için seçilir. Üçüncü etkinlikte katılımcılar, eğitmen/liderin belirttiği şiir yazma kurallarına uyarak şiirlerini yazar ve tüm katılımcılar şiirlerini okurlar. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara Brecht'in iki hikâyesi ve kendi hikâyelerini yazmak için kenarında daire olan kâğıtları dağıtır. Hikâyelerin çağrıştırdığı kelimeleri dağıtılan kâğıttaki dairenin etrafına yazan katılımcılar, kendi öykülerini bu kelimelerden yola çıkarak oluştururlar. İkinci oturum ilk oturumda yazılan öykülerden beş tanesinin paylaşımı ile başlar. Beşinci etkinlikte eğitmen/liderin yönlendirmesi ve belirttiği rollerle yürüyüş çalışması yapılır. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara senaryo metni dağıtır. Her katılımcı bir satır olmak üzere senaryo baştan sona, sonra sondan başa doğru okunur. Yedinci etkinlikte dörderli gruplar oluşturan katılımcılar önce senaryoyu sonra kendi yazdıkları senaryoyu canlandırır. Eğitmen/liderin değerlendirmesi ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölyeye sürece ısınmaya yönelik etkinliklerle başlanmıştır. İlk altı etkinlik mekânı tanıma, role girişi ve yaratıcı yazmaya hazırlık için yapılan ısınma çalışmalarıdır. Yedinci etkinlikte eğitmen /lider yönlendirmesi ile yapılan kısa bir şiir yazım çalışmasıdır. Ara sonrası bir oyun çalışması ile başlanır. Sekizinci etkinlikte Brecht'in üç adet şiirinin çevirisi okunur. Üç kişilik gruplar oluşturan katılımcılar grupça bu şiirleri okuyarak şiirden oluşturdukları zihin haritası ile yazma ya da canlandırma çalışması yaparlar. Bazı örnekler okunur ve canlandırılır Eğitmen/lider değerlendirmesi ile atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Üç oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, doğaçlama, grup doğaçlaması tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, yaratıcı yazma çalışmaları, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, yaratıcı yazma çalışmaları, canlandırma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarından canlandırma aşamasının kısıtlı kullanıldığı, genel değerlendirme/tartışma aşamasının hiç bulunmadığı görülmektedir. Ancak eğitmen/liderin katılmış olduğu 16 ve 17. Kongre kitabı incelendiğinde genel değerlendirme/tartışma aşamalarında yer verildiği görülmektedir. Dolayısı ile incelemesi yapılan 18. Kongrede gerçekleşen atölyede süre sıkıntısı nedeniyle genel değerlendirmeye yer verilemediği ya da atölyenin raporlaması sırasında değerlendirme aşamasına rapor yazıcılarca yer verilmemiş olabileceği olasılıkları göz önüne alındığında Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile benzeştiği sonucuna varılabilir. Atölye genelinde ağırlıklı yaratıcı yazıma yönelik şiir ve öykü yazma çalışmalarına yer verildiği görülmektedir. Bu anlamı ile atölyenin tam anlamı ile bir yaratıcı drama atölyesi olmadığı, yaratıcı dramadan faydalanan bir yaratıcı yazma atölyesi olarak gerçekleştiği söylenebilir. Süreçte ısınma/hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme aşamalarına yönelik yapılan etkinlikler ve etkinliklerin oluş sırası nedeniyle ise genel anlamda Türkiye'deki atölye yapısı ile benzeştiği söylenebilir.

4.1.53. Roberta SECCHI (22.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2013, Sayfa 51-85)

Konu: Ağırlık ve Kanatlardan Bir Beden

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen " Ağırlık ve Kanatlardan Bir Beden" başlığı altında ve kongre teması olan "Drama, Dans, Devinim" teması doğrultusunda dans

teknikleri, devinim ve doğaçlama dans çalışmalarının yer aldığı, toplamda dört gün, 17 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye eğitmen/liderin ve katılımcıların kendisini tanıtması ile başlamıştır. Atölyenin tamamı dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye boyunca denge, uyum, beden ağırlığını yönteme, beden sınırlarını keşfetme, zemin beden algısı kurma, müzik ve müziksiz dans ve devinim ve arasındaki fark, hareket ve eylem arasındaki fark, farklı kültür dans tekniklerine yönelik etkinliklere yer verilmiştir. Nefes, esneme, beden hareketleri çalışılmış bireysel ve grup doğaçlama koreografileri oluşturulmuştur. Eğitmen/liderin süreci özetlemesi ve katılımcı soru-cevapları ile süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Beş oturumdan oluşan atölye, dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiş herhangi bir yaratıcı drama tekniğin kullanılmamıştır.

1.a- Yaratıcı drama teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin devinim, dans atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Yaratıcı drama atölyesi olarak gerçekleştirilmeyen atölyede atölye yapılandırma süreci değerlendirilememektedir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, devinim ve dans çalışmalarına yönelik bir atölye gerçekleştirildiği, yaratıcı drama tekniklerinin ve aşamalarının takip edilmediği görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'deki yapı ve atölye yapılandırma sistemi bakımından bir karşılaştırma yapılamamıştır.

4.1.54. Friederike LAMPERT (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 221-250)

Konu: Çağdaş Dansta Doğaçlama ve Koreografik Yöntemler

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Çağdaş Dansta Doğaçlama ve Koreografik Yöntemler" başlığı altında ve kongre teması olan "Dans ve Yaratıcı

Dramada Yaklaşımlar" teması doğrultusunda dans teknikleri, devinim ve doğaçlama dans çalışmalarının yer aldığı, toplamda üç gün, 12 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye eğitmen/liderin ve katılımcıların kendisini tanıtması ile başlamıştır. Atölyenin tamamı dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Atölye boyunca eğitmen/lider katılımcılarla, nefes, esneme, bedensel ısınma hareketleri, Rudolf Laban'ın 9 nokta dans tekniği, alfabetik dans, tatting dans, müzik ve dans, grup ve bireysel doğaçlama dans ve koreografi tekniklerine yönelik çalışmalar gerçekleştirmiştir. Eğitmen/liderin süreci özetlemesi ve katılımcılarla yapılan atölye geneline yönelik değerlendirme ile süreç sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Sekiz oturumdan oluşan atölye, dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiş herhangi bir yaratıcı drama tekniğin kullanılmamıştır.

1.a- Yaratıcı drama teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyenin devinim, dans atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Yaratıcı drama atölyesi olarak gerçekleştirilmeyen atölyede atölye yapılandırma süreci değerlendirilememektedir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, devinim ve dans çalışmalarına yönelik bir atölye gerçekleştirildiği, yaratıcı drama tekniklerinin ve aşamalarının takip edilmediği görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'deki yapı ve atölye yapılandırma sistemi bakımından bir karşılaştırma yapılamamıştır.

4.1.55. Darrell ALDRIGE (25.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2015, Sayfa 63-113)

Konu: Devinim İçindeki Yaşama Kinestetik Bir Yaklaşım

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Devinim İçindeki Yaşama Kinestetik Bir Yaklaşım" başlığı altında ve kongre teması olan "Dans ve Yaratıcı Dramada Yaklaşımlar" teması doğrultusunda Rudolf Laban'ın hareket teorisinden yola çıkarak dans, devinim ve doğaçlama dans çalışmalarının yer aldığı, toplamda üç gün, 12 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin ve katılımcıların kendini tanıtması, atölye içeriğinde üzerinde durulacak kavramlar ve atölye içeriğinden bahsedilmesi ile başlamıştır. Atölye süresince dans ve devinime yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bunlar; doğumdan yürüyüşe kadar geçen aşamalar, Laban'ın müzik ölçülerini harekete uygulayışı, hareketin üç boyutu (yukarı-aşağı, sağa-sola, ileri-geri), hareket analizi konularına yönelik bedensel çalışmalar olarak gerçekleşmiştir.

İkinci gün dört oturum ve 6 saat olarak planlanmıştır. Atölye sürece ısınmaya yönelik oyun etkinliği ve bedensel ısınma çalışmaları ile başlamıştır. Atölye eğitmen/lider yönergeleri ile serbest hareketler, yıldız hareketi, cenin pozisyonu, kitap hareketi gibi temel hareketler ve bu hareketlerle grupça oluşturulan hareketler dizileri(birinci, ikinci ve üçüncü hareket seti olarak adlandırılmıştır.) ile devam etmiştir. İkinci oturumda eğitmen/lider yönergeleri ile günlük hayatta rutin olan bazı hareketler (Ör: diş fırçalamak) bireysel ve grupla, hızlı ve yavaş formalarda yapılır. Ardından yapılan hareketler dans formuna dönüştürülür. Üçüncü oturuma temel hareketler dizisinin tekrarı ile başlanır. Eğitmen/liderin verdiği yönergeler doğrultusunda (güçlü, öfkeli vb.) role hazırlığa yönelik devinim çalışmaları gerçekleştirilir. Eğitmen/liderin belirttiği, elmas ve yakut dolu bir odadasınız, sinek kovalıyorsunuz, futbol holiganısınız vb. yönergelerle rol oynamalar bedensel hareketlerle ilişkilendirilerek gerçekleştirilir. Dördüncü oturuma temel hareketler dizisinin tekrarı ile başlanır. Bir önceki oturumda beş- altı kişilik gruplara ayrılan ve oluşturdukları karakterlerden bir hikâye oluşturacakları söylenen gruplar hazırlanır ve canlandırmalar sıra ile izlenip değerlendirilir. Son etkinlikte katılımcılar Türkiye tarihini istedikleri bir yöntemle ve bedensel hareketlerle anlattığı bir canlandırma hazırlar. Eğitmen/lider yönergesi ile yapılan bedensel hareket dizisi ile atölye sonlandırılır.

Üçüncü gün iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye sürece ısınmaya yönelik temel hareketler olan bedensel ısınma çalışmaları ile başlamıştır. İlk oturumda gerçekleştirilen dört etkinlik eğitmen/lider yönergeleri ile temel hareketler, denge hareketleri, karışık hareketler dizisi, flote (hafif, esnek, uçar gibi) , punch (güçlü), flick (hızlı, hafifi, doğrudan) hareketleri, açılı hareketler gibi devinim çalışmalarıdır. İkinci oturum eğitmen/liderin bir önceki oturumda yapılan hareketlerin oyunculukta nasıl kullanılacağına ilişkin çalışmalar yapılacağı açıklaması ile başlar. Beşinci etkinlik, ikili olan katılımcılar eğitmen/liderin verdiği flote ve punch hareketlerini düşünerek işçi ve işveren canlandırması hazırlamaları olarak gerçekleşir. Altıncı etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara üçüncü boyut ve dördüncü boyut- akış boyutu ve akışın zıttı olan bağlanma

kuramları ve bunların hareketle ilişkisine ilişkin bilgi aktarır. Yedi, sekiz ve dokuzuncu etkinlikler yine kuramsal anlatım ve onunla bağlantılı eğitmen/lider yönlendirmesi ile yapılan rol oynama çalışmaları olarak gerçekleştirilir. Atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Üç oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, doğaçlama, grup doğaçlaması eş zamanlı doğaçlama tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Bedensel ısınma ve devinim çalışmaları, ara değerlendirme.

İkinci gün: Bedensel ısınma ve devinim çalışmaları, canlandırma, ara değerlendirme.

Üçüncü gün: Bedensel ısınma ve devinim çalışmaları, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3- Atölye çalışması incelendiğinde, devinim ve dans çalışmalarına yönelik bir atölye gerçekleştirildiği, yaratıcı drama tekniklerinin kısmen kullanıldığı, yaratıcı drama aşamalarının ise takip edilmediği görülmektedir. Atölye geneline bakıldığında dans ve devinimin oyunculuk ve karakter oluşturma ile ilişkisinin kurularak anlatımına yönelik gerçekleştiği, yaratıcı dramada kullanılan tekniklere yer verilen bir atölye olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Dolayısı ile tam bir yaratıcı drama atölyesi olmayan çalışmanın Türkiye'deki atölye yapılandırma sistemi bakımından benzerliğine yönelik bir karşılaştırma yapılamam, uygun olmadığı düşünülmüştür. Süreçte ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarına yönelik yapılan etkinlikler ve etkinliklerin oluş sırası nedeniyle ise genel anlamda Türkiye'deki atölye yapısı ile benzeştiği söylenebilir.

4.1.56. Tintti KARPPINEN (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 226-244)

Konu: İnsan Gezegeni İçin Drama Çemberi

Atölye, yaratıcı drama ile oyun oynamak, oyundan zevk almak ve zevk alabilmek konularının insancıl ve adaletli bir şekilde öğretilmesine yönelik " İnsan Gezegeni İçin

Drama Çemberi" başlığı altında, yaratıcı drama uygulamaları ile gerçekleştirilen çalışmalar olarak yapılandırılmıştır. Atölye iki gün ve 6 saat 15 dakika olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, iki oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin iyi dilekleri, üçgen ve çember karşılaştırması ile başlamıştır. İlk etkinlikte eş olan katılımcılar üçgen olarak birbirlerine yaptıkları bir yanlış ve iyi yaptıkları şeyleri söyler. İkinci etkinlikte ikili olan katılımcılar birbirlerini konuşmadan önce yavaş sonra etkiye gelen tepki oranında artarak iterler. Etkinlik sonrası hisleri üzerine konuşurlar. Üçüncü etkinlikte katılımcılar, eğitmen/liderin yönergesi ile eş olur ve utanma hissi üzerine konuşup, sıra ile artan bir seviyede utanıyormuş gibi yaparlar. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider yönergesi ile katılımcılar gruplara ayırılarak bir önceki etkinlikte eşli yapılan utanma çalışmasını hissi grupla belirleyerek grupça yaparlar. İkinci oturum ilk oturum değerlendirmesi ile başlar. Beşinci etkinlikte üç kişilik gruplara ayrılan katılımcılar eğitmen/lider tarafından ellerine verilen nesneyi görmeden birbirlerine tarif eder. Altıncı etkinlikte aynı etkinlik bilmedikleri bir dilde yedinci etkinlik ise konuşmadan nesneyi tarif etmeye yönelik yapılan çalışmalardır. Sekizinci etkinlikte nesnenin ne hissettirdiği üzerine çalışma yapılır. Eğitmen/liderin değerlendirmesi ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün iki oturum ve 3 saat 15 dakika olarak planlanmıştır. Atölyede ilk etkinlik ısınmaya yönelik çalışma olarak gerçekleştirilmiştir. İkinci etkinlikte grup olan katılımcılar eğitmen/lider yönergesi ile Romeo ve Juliet isimleri belirlenir eve grup artan bir seviyede negatif yorum yapma ve azalan bir oranda negatif yorum yaparak nötr pozisyona gelme çalışmaları yapar. Üçüncü etkinlikte üç kişilik gruplar oluşturan katılımcılardan 1 ve 2. Kişiler Romeo ya da Juliet hakkında kötü konuşurken 3. Kişi sadece dinler ve sonunda ne hissettiği üzerine konuşur. Dördüncü etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar eğitmen/lider yönergesi ile bir peri masalını ve sonrasına masalın gerçek hayata uyarlanmış halini canlandırma çalışması yapar. Beş ve altıncı etkinlikler oyun etkinliği olarak gerçekleştirilir ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Üç oturumdan oluşan atölyede; rol oynama, doğaçlama, rol değiştirme, eş zamanlı doğaçlama, grup doğaçlaması tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarından kullanıldığı, genel değerlendirme/tartışma aşamasının hiç bulunmadığı görülmektedir. Ancak eğitmen/liderin katılmış olduğu, 14., 17., 21., 25 ve 27. kongre/seminerler incelendiğinde genel değerlendirme/tartışma aşamalarında yer verildiği görülmektedir. Dolayısı ile incelemesi yapılan 28. Kongrede gerçekleşen atölyenin süreçte yaşamış olabileceği süre sıkıntısı ya da atölyenin raporlaması sırasında değerlendirme/tartışma aşamasına rapor yazıcılarca yer verilmemiş olabileceği olasılıkları göz önüne alındığında Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ile benzeştiği sonucuna varılabilir. Süreçte ısınma/hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme/tartışma aşamalarına yönelik yapılan etkinlikler ve etkinliklerin oluş sırası nedeniyle ise genel anlamda Türkiye'deki atölye yapısı ile benzeştiği söylenebilir.

4.1.57. Daniel SCHOLZ (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 261-282)

Konu: Palyaçoların Göç'e İlişkin Bakış Açısı

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Palyaçoların Göç'e İlişkin Bakış Açısı" başlığı altında, izleyici ile bağ kurmanın temel prensipleri öğrenerek, içsel palyaçomuzun karakteristik özelliklerini, ritim ve mizah anlayışını ortaya çıkarmak ve "Clown" tekniğinin yaratıcı drama aracılığı ile öğretimine yönelik yapılandırılmıştır. Atölye iki gün ve 6 saat olarak gerçekleştirilmiştir.

Birinci gün, tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye, eğitmen/liderin kendini ve yaptığı işi tanıtması, atölye içeriğine ilişkin bilgilendirmesi ve katılımcıların atölyeye katılımına ilişkin nedenlerini sorması ile başlamıştır. İlk etkinlik eğitmen/lider yönergesiyle sandalyelerle oynana ve ısınmaya yönelik çalışmadır. İkinci etkinlikte eğitmen/lider yönergeleri ile dans ve hareket etkinliği yapılır. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara kırmızı burunlar dağıtır ve kullanım kurallarını açıklar.

Ardından bedenlerinde bir yerin hareket ettiği bu problemi nasıl çözeceklerini düşünmelerini ve buna ilişkin hareket ve ses ile devinim gerçekleştirmelerini söyler. Dördüncü etkinlikte ikili olan katılımcılardan A ve B kişisi belirlenir katılımcıların bir problemi vardır ve konuşmadan mimiklerle birbirlerine problemi ve çözümü anlatmaya çalışırlar. Beşinci etkinlikte eğitmen/liderin verdiği açıklamasını yaptığı kırmızı ve beyaz palyaço rolleri üzerinden ikili olan katılımcılardan kırmızı palyaço olan katılımcı, müzik eşliğinde beyaz palyaçonun elini takip çalışması yapar. Altıncı etkinlikte oyun etkinliği gerçekleştirilir. Yedinci etkinlikte kırmızı burunları takan katılımcılar mekânda serbest yürüyerek keşif çalışması yaparlar. Buldukları ilginç şeyleri mimik ve ses ile izleyici ya da eğitmen/lider ile paylaşırlar. Sekizinci etkinlikte katılımcılar kırmızı burunları ile sıra ile sahneye gelerek buldukları sanat eserini sahneye koyarak grupça bir heykel yaratma çalışması yapar. Çalışmada hareketi yapan katılımcı seyirci ile devamlı göz kontağı kurmak zorundadır. Katılımcılar sıra ile sahneye çıkarak nesne çalışmasını yaparlar. Eğitmen/lider ve katılımcıların atölyeye ilişkin gözlem ve değerlendirmeleri ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. İlk iki etkinlik ses ve bedensel ısınmaya yönelik ısınma/hazırlık etkinliklerinden oluşmaktadır. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara ikili eş olmalarını söyler. Eşlerden biri önde diğeri de gölgesi olarak onun arkasında bir ritim eşliğinde yürür. Öndeki katılımcı durduğunda gölgesi onu terk edebilir. Katılımcıların ne hissettiklerine ilişkin görüşleri alınır. Dördüncü etkinlikte, grup seyirci olarak oturur. Üç palyaço belirlenir ve sahnede bir bank bulunur. Sıra ile birinci, ikinci ve üçüncü palyaço sahneye girer göz kontağı kurar ancak bilinçli hiçbir hareket yapmazlar. Süreç kendiliğinde bir sorun, gelişme ve sonuç olarak gerçekleşir. Eğitmen/lider ve katılımcıların atölyeye ilişkin gözlem ve değerlendirmeleri ile atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede; sadece doğaçlama ve pantomim tekniğine yer verilmiştir. Atölye geneli palyaçoluk ve palyaço karakterine ilişkin sahne çalışmaları etkinliklerden oluşturulmuştur.

1.a- Kendine ait bir teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci;

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve yapısı ile örtüştüğü söylenebilir. Ancak atölye geneli kongre temasında belirlenen "Göç" kavramından farklı şekillenmiş, ağırlıklı palyaçoluk ve palyaço karakteri oluşturmaya yönelik, oyunculuk ve sahne merkezli çalışmalardan oluşmuştur. Bu nedenle atölyenin yaratıcı dramada kullanılabilecek palyaçoluk tekniği ve yetkililiğinin öğretimine yönelik bir süreci izlediği söylenebilir.

4.1.58. Nadja RASZEWSKİ (29.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2018, Sayfa 424-439)

Konu: Hareketli Dünyalar ile Dans ve Doğaçlama

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Hareketli Dünyalar ile Dans ve Doğaçlama" başlığı altında dans teknikleri, devinim ve doğaçlama dans çalışmalarının yer aldığı, toplamda iki gün, 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye eğitmen/liderin projeleri ve kendisini tanıtması ile başlamıştır. İlk dört etkinlik eğitmen/lider yönergeleri ile gerçekleştirilen bedensel ısınma ve temel dans hareketlerine yönelik çalışmalar olarak gerçekleştirmiştir. Beşinci etkinlikte eğitmen/liderin yönergesi ile hareketlere doğaçlama eklenmesine yönelik çalışma yapılır. Katılımcılardan biri çember ortasına dans ederek gelir donar, ikinci katılımcı geldiğinde birinci katılımcı çözülerek gider. Altıncı ve yedinci etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar, beşinci etkinliği grup olarak gerçekleştirir. Sekizinci etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar dans ederek bir hayvanı canlandırır. Dokuzuncu etkinlikte eğitmen /lider dört gruba ayrılan katılımcılara bir hikâye zarı verir. Zarın bir yüzü grubun pozisyonunu diğer yüzü ise hareketi belirler. Canlandırmalar gruplarla ve hep birlikte yapılır. Eğitmen/lider değerlendirmesi ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. İlk altı etkinlik eğitmen/lider yönergeleri ile gerçekleştirilen bedensel ısınma, temel dans hareketleri, koreografi oluşturma, uyum yakalamaya yönelik bireysel ve grup dans ve devinim çalışmaları olarak gerçekleştirmiştir. Yedinci etkinlikte katılımcılar dört kişilik beş grup oluşturur.

Eğitmen./liderin tahtaya yansıttığı 11 sorudan birini seçerek sözsüz, bol danslı doğaçlama hazırlar. Atölye eğitmen/liderin yansıttığı dans projelerini anlatması ve katılımcı soru cevapları ile sonlandırılmıştır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölye, dans ve hareket atölyesi olarak gerçekleştirilmiş doğaçlama, grup doğaçlaması, grup heykelleri oluşturma ve donuk imge teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölye, devinim ve dans atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Yaratıcı drama tekniklerinden yararlanılan atölyede atölye yapılandırma süreci,

İlk gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara değerlendirme.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, devinim ve dans çalışmalarına yönelik bir atölye gerçekleştirildiği, yaratıcı dramada kullanılan kimi teknik ve doğaçlamalarla desteklendiği görülmektedir. Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarından kullanıldığı, genel değerlendirme/tartışma aşamasının hiç bulunmadığı görülmektedir. Bu anlamı ile Türkiye'deki atölye yapılandırma sistemi bakımından farklılaştığı ancak atölye yapısı bakımından benzeştiği söylenebilir.

4.1.59. Helga FLOHR (28.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2017, Sayfa 330-346)

Konu: Jeux Dramatiques, Tiyatrosuz Tiyatro: "Kafkas tebeşir Dairesi" Ya Da Zaten Adil Olan Nedir?

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Jeux Dramatiques, Tiyatrosuz Tiyatro: "Kafkas tebeşir Dairesi" Ya Da Zaten Adil Olan Nedir?" başlığı altında Jeux

Dramatiques tekniklerinin yer aldığı ve kongre teması bağlamında gerçekleştirilen çalışmalar, toplamda iki gün, 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Birinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye eğitmen/liderin ve katılımcıların kendisini tanıtması, atölyenin ilk gününün küçük oyunlar ve ikinci günün bir hikâye üzerinden oynanacak oyunlar olacağı açıklaması ile başlamıştır. İlk etkinlik eş bulma etkinliğidir. İkinci etkinlikte eşlerden biri alan diğeri veren olarak belirlenir. Eğitmen/liderin getirmiş olduğu malzemeleri gözleri kapalı tahmin etme oyunu oynanır. Eğitmen bu oyunların yaratıcı dramada ısınma/hazırlık oyunları, Jeux Dramatiques'de ise serbest oyun aşaması olduğunu açıklar. Üçüncü etkinlikte eğitmen/liderin yönergesi ile katılımcılar ortaçağda saray ve köyü oynayacakları fikrinden hareket ile rollerini seçerler. Dördüncü etkinlikte eğitmen/liderin yönergesi ile spermin yumurta ile birleşme ve doğum sürecini anlatan bir oyun oynamak üzere roller belirlenir ve malzemeler de kullanılarak canlandırmalar yapılır. Eğitmen/liderin katılımcı görüşlerini alması ile atölye sonlandırılır.

İkinci gün tek oturum ve 3 saat olarak planlanmıştır. Atölye eğitmen/liderin Jeux Dramatiques yöntemine ilişkin bilgi aktarımı ile başlar. Eğitmen/lider katılımcılara atölyede "Kafkas Tebeşir Dairesi" kitabında yer alan iki pasaj üzerinden kongre temasına yönelik oyun yapılandıracaklarını açıklar. İlk etkinlikte eğitmen/lider katılımcılardan ebeveyn ve çocuklar olmak üzere iki grup olarak ayrılarak rollerini belirlemelerini, çocuk olanların on sekiz yaş altı olmak üzere yaşlarına karar vermelerini söyler. Anne babalar ise çocuklara ne vereceklerini düşünür. Çan sesi ile başlayan oyunda konuşma olmaksızın çocuklar anne, babalardan seçtiklerine gidecekleri canlandırmalar gerçekleştirilir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider Jeux Dramatiques'in yapılandırılmış oyun olduğunu ve şimdi "Kafkas Tebeşir Dairesi" oyununun oynanacağını söyler. Hikâyeyi katılımcılara anlatır ve katılımcılar hikâyede hangi rollerin olabileceği konuşur ve rollerden hangisi olacaklarına karar verir. Mekân ve kostümleri oluştururlar. Eğitmen/lider açıklamaları ve yönlendirmeleri ile oyun canlandırılır. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider hikâyenin geri kalan kısmını anlatır ve kapanış sahnesi için iki anne ve bir çocuk rol için gönüllü olur. Canlandırma gerçekleştirilir. Çemberde süreç, hikâye yazarının seçimi ve oyunda yaşananlar değerlendirilir. Eğitmen/liderin tiyatrosuz tiyatro ve Jeux Dramatiques hakkında bilgiler verir. Atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölye, Jeux Dramatiques tekniği ile yapılandırılmış oyun oynanmasına yönelik bir atölye olarak gerçekleştirilmiş doğaçlama, rol oynama, grup doğaçlaması, dramatizasyon, öğretmen rolde teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölye Jeux Dramatiques atölyesi olarak gerçekleştirilmiştir. Yaratıcı drama tekniklerinden yararlanılan atölyede yapılandırma süreci,

İlk gün: Isınma ve hazırlık (serbest oyun), canlandırma, değerlendirme/tartışma.

İkinci gün: Isınma ve hazırlık (serbest oyun), canlandırma, değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, Jeux Dramatiques tekniği ile yapılandırılmış oyun oynanmasına yönelik bir atölye olarak ve yaratıcı dramada kullanılan teknikler ve doğaçlamalarla gerçekleştirildiği görülmektedir. Atölye çalışması, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, v aşamalarından oluşmakta olup bu anlamı ile Türkiye'deki atölye yapılandırma sistemi ve atölye yapısı bakımından benzeştiği söylenebilir.

4.1.60. Patrice BALDWIN (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 263-280)

Konu: Yeşil Çocuklar

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile yapılandırılarak çalışılmasına yönelik "Yeşil çocuklar" başlığı altında ve kongre teması "Uyum" bağlamında gerçekleştirilmiştir. Atölye, toplamda bir gün, 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye eğitmen/liderin ve katılımcıların kendisini tanıtması ile başlamıştır. Eğitmen/lider katılımcılara normalde ısınma çalışması yapmadığını ve doğrudan ne yapacaksa onu yapmayı tercih ettiğini ancak bugün önce ir ısınma çalışması yapacağını açıklar. İlk iki etkinlik açıklama doğrultusunda tanışma ve role hazırlığa ilişkin ısınma etkinliğidir. Üçüncü etkinlik öncesi eğitmen/lider katılımcılara "Drama Kontratı" adı verdiği ve atölye süresince uyulmasını beklediği kuralları açıklar. Üçüncü etkinlikte, dörderli grup olan katılımcılar eğitmen/liderin verdiği zıt durumlar üzerinden donuk imge

çalışması yapar. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lideri katılımcılara "Yeşil Çocuklar" isimli hikâyeyi anlatır. Hikâye sonrası gerçekleştirilen 12 etkinlik çeşitli tekniklerle hikâyenin farklı bölümlerini canlandırma ve irdelemeye yönelik doğaçlama çalışmaları olarak gerçekleşmiştir. 17. etkinlik eğitmen/liderin yönlendirmesi ile düşünce koridoru tekniği kullanılarak hikâyeye ilişkin katılımcı görüşlerini alması olarak gerçekleştirilir ve atölye sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Tek oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, öğretmen rolde, bilinç koridoru, dedikodu halkası, rüya tekniği, özel mülkiyet-yarım kalmış materyal, akışkan heykel, baş üstü konuşmaları, düşünce izleme, grup doğaçlaması, donuk imge, akışkan heykel, konuşma uzaklığı teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyede yapılandırma süreci,

Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve yapısı ile örtüştüğü söylenebilir. Ancak eğitmen/liderin katılmış olduğu 15, 21, 22 ve 29. Kongreler incelendiğinde atölye yapılandırma sisteminin kimi atölyelerinde farklılaştığı, bazı atölyelerde ısınma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının bulunmadığı doğrudan doğaçlama çalışmaları ile sürecin devam ettiği görülmektedir. Araştırmaya dâhil edilen ve sınıflandırılan atölye 30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Uyum temalı kongre atölyesidir.

4.1.61. Sanja KRSMANOVIC TASIC (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 220-231)

Konu: Performans ve Dans

Atölye, yaratıcı drama eğitimini destekleyen "Performans ve Dans" başlığı altında ve kongre teması olan "Uyum" teması doğrultusunda dans, devinim ve devinimsel doğaçlama çalışmalarının yer aldığı, tek gün ve 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölyede ilk etkinlik tanışma etkinliği olarak gerçekleştirilmiştir. İsimlerini ve işlerini söyleyen katılımcılar sıra ile konulur ve her katılımcıda farklı bir oturma pozisyonu alınır. İkinci etkinlik her katılımcı konulurken alınan pozisyonlardan beşinin seçilere pozisyonları tamamlayan bir söz söylenmesi etkinliğidir. Üç, dört, beş ve altıncı etkinlikler bedensel hareket, temas, güven çalışmasına yönelik etkinlikler olarak gerçekleşmiştir. Yedinci etkinlik eğitmen/liderin verdiği yönerge doğrultusunda grupça yapılana devinime hikâye eklemeye yönelik çalışmadır. Sekizinci etkinlik katılımcıların grupça gerçekleştirdiği devinimsel çalışmadır. Ara sonrası ikinci oturum, dokuzuncu etkinlik ısınmaya yönelik bir oyun etkinliği olarak gerçekleştirilir. 10. Etkinlikte üçer kişilik gruplara ayrılan katılımcılar eğitmen/lider tarafından verilen ve üzerinde çeşitli imgeler bulunan üç zarı sıra ile ikişer kere atarak grupça altı imge belirler. Belirlenen imgelerden yola çıkarak grupça sözsüz devinimsel doğaçlama hazırlanır. Tüm gruplar izlendikten sonra grupça değerlendirme ile atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede; doğaçlama, grup doğaçlaması tekniklerine yer verilmiştir.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği, etkinlikler sırası ve sonrasına bağlama ilişkin açıklamalar yaptığı görülmektedir.

2- Atölyenin yapılandırma süreci; bedensel ısınma ve devinim çalışmaları, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma şeklinde gerçekleşmiştir.

3- Atölye çalışması incelendiğinde, devinim ve dans çalışmalarına yönelik bir atölye gerçekleştirildiği, yaratıcı drama tekniklerinin kullanıldığı ve yaratıcı drama aşamalarının takip edildiği görülmektedir. Atölye geneline bakıldığında dans ve devinimin doğaçlama ile ilişkisinin kurularak hikâye oluşturmaya yönelik bir atölye olarak gerçekleştirildiği görülmektedir. Süreçte ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve

genel değerlendirme/tartışma aşamalarına yönelik yapılan etkinlikler ve etkinliklerin oluş sırası nedeniyle Türkiye'deki atölye yapısı ve aşama sistemi ile benzeştiği söylenebilir.

4.1.62. Anna Lena OSTERN (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 320-333)

Konu: Eğitimde Bir Dramaturg Gibi Düşünmek ve Davranmak

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile yapılandırılarak çalışılmasına yönelik "Eğitimde Bir Dramaturg Gibi Düşünmek ve Davranmak" başlığı altında ve kongre teması "Uyum" bağlamında dramaturgi ile düşünmenin eğitime uyarlanmasına yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Atölye, toplamda bir gün, 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölyede ilk beş etkinlik eğitmen/liderin yönergesi ile gerçekleştirilen tanışma, ısınma, uyum vb. ısınma /hazırlık aşaması çalışmaları olarak gerçekleştirilmiştir. Altıncı etkinlikte, beş grup olan katılımcılar eğitmen/liderin verdiği Kraft kâğıt, post-it ve kalem ile bir katılımcının kâğıt üzerine siluetinin çizilmesi çalışmasıdır. Katılımcılar sıra ile öğretmen, sanatçı, araştırmacı, okul öncesi çocuğu ya da öğrenci ve öğretmen adayı yazdıkları siluetler üzerine post-it aracılığı ile özellikler yazarlar. Eğitmen/lider katılımcılarla birlikte her bir karakteri ve birbirleri arasındaki ilişkiyi değerlendirir. Yedinci etkinlikte katılımcılar çizdikleri kâğıtları yere yan yana sererler ve eğitmen/lider katılımcılara "Tilki" isimli bir köpek, kuş ve tilkinin yer aldığı hikâyeyi anlatır. Yedinci, sekizinci ve dokuzuncu etkinlikler hikâyede yer alan duygular ve durumlardan yola çıkarak yapılan doğaçlama çalışmalarıdır. Ara verildikten sonra 10. Etkinlikte eğitmen/lider yönergesi ile rap yapılır. 11. Etkinlikte eğitmen/lider yönergesi ile bireysel ve gruplarla kuş gibi uçma çalışmaları yapılır. Çalışma sonrası katılımcılara dağıtılan malzemelerle kuşkanadı yapılır ve kanatları olsa nereye giderlerdi konuşulur. Mekân yaratma çalışması gerçekleştirilir. Değerlendirme aşaması ile atölye ve süreç sonlandırılır

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- Tek oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, rol değiştirme, bilinç koridoru, duvardaki rol, iç ses(kafa sesi) grup doğaçlaması, akışkan heykel teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyede yapılandırma süreci,

Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve yapısı ile örtüştüğü söylenebilir. Eğitmen/liderin katılmış olduğu 18 ve 29. Kongreler incelendiğinde atölye yapılandırma sisteminde aynı sürecin izlendiği görülmüştür. Araştırmaya dâhil edilen ve sınıflandırılan atölye 30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Uyum temalı kongre atölyesidir.

4.1.63. Robin PASCOE (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 232-262)

Konu: Binlerce Öykünün Gemisi

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile yapılandırılarak çalışılmasına yönelik "Binlerce Öykünün Gemisi" başlığı altında ve kongre teması "Uyum" bağlamında yaratıcı dramanın, dramatik kurgunun bileşenleri ve öyküler kullanılarak hem drama süreci oluşturmak hem de dramanın uygulanış şeklini öğretmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Atölye, toplamda bir gün, 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye, eğitmen/liderin kendini tanıtması ve atölye içeriğine ilişkin bilgilendirmesi başlamıştır. İlk etkinlik bedensel ısınmaya yönelik sallanma, devinim çalışması olarak gerçekleştirilir. İkinci etkinlikte eğitmen/lider yönergesi ile katılımcılar tül ile çevrilmiş bir alanda botta olduklarını düşünerek ses çalışması yaparlar. Üçüncü etkinlikte gruplara ayrılan katılımcılar çıkardıkları seslerin çizimini yapma çalışması yaparlar. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider tarafından Shakespeare'in "Fırtına" isimli oyunundan bazı replikler katılımcılara dağıtılır. Bir önceki etkinlikte oluşturulan ses manzarasına dağıtılan repliklerden yararlanılarak bir senaryo hazırlama çalışması yapılır. Katılımcılar replikleri önce düz sonra duygu ekleyerek okur. Ellerinde bulunan tülden ve önceki etkinliklerde oluşturulanlardan yararlanarak bir fırtına oluşturur. Beşinci etkinlikte ses manzarası fon olarak kullanılarak replikler okunur. Altıncı etkinlikte, katılımcılar aynı fırtına etkinliğini oluşturur ancak bu sefer gemi batar. Etkinlik sonrası eğitmen kuramsal bilgiler aktarır ve ara verilir. Ara sonrası atölyeye yere dikdörtgen bir tül ve içinde tüller olacak şekilde düzenlenmiş olarak başlanır. Eğitmen/lider katılımcılara Antik Yunan'dan

Jason ve Argonautlar olarak bir öykü üzerinden çalışılacağını açıklar. Katılımcılara hikâyeyi anlatır ve onlardan hikâyede hangi rolü üstlenecekleri düşünmeleri ve grup olarak bir canlandırma hazırlamalarını söyler. Yedinci etkinlikte öyküde geçen duruma ilişkin olarak eğitmen/lider yönergesi ile katılımcılar gitmek ve kalmak ile ilgili donuk imge ve canlandırma çalışmaları yapar. Canlandırma sonrası katılımcılar beş altı sözcüklük mesaj yazarlar. Sekizinci etkinlikte yazılan mesajlara ilişkin ritüel oluşturmaya yönelik canlandırma çalışmaları yapılır. Öğle yemeği için ara verilir. . İkinci oturumda dokuzuncu, 10., 11. Etkinlikler role yönelik ısınma etkinlikleridir. Eğitmen/lider ekrana "Medusa'nın Salı" isimli ünlü bir tablo yansıtır. 12. Ve 13. Etkinlikler tablodan yola çıkarak gerçekleştirilen canlandırma çalışmalarıdır. Eğitmen/lider katılımcılara g öç ve mültecilere ilişkin öyküler anlatır. 14. Etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara kâğıtlar dağıtır ve kendi kayıklarını yapmalarını söyler. Ara verilir. Katılımcılar atölyeye döndüğünde bazı kayıklar batmış durumdadır. Eğitmen/lider katılımcılara neler olabileceğini düşünmelerini söyler. İki gruba ayrılan katılımcılardan bir grup karşıya ulaşmaya çalışan diğer grup onları engellemeye çalışan grup olarak çalışma gerçekleştirilir. 15. Etkinlikte eğitmen/lider yönlendirmesi ile iki katılımcı tülleri tutarak sınır kapısı oluşturur ve diğer katılımcılar mülteci çocuk rolü ile canlandırmalar gerçekleştirir. Değerlendirme aşaması ile atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, öğretmen rolde, donuk imge, rol içinde yazma, ritüeller, baş üstü konuşmaları, toplu çizim, grup doğaçlaması, grup heykelleri-tablo oluşturma teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyede yapılandırma süreci,

Isınma ve hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, ısınma/hazırlık, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve yapısı ile örtüştüğü söylenebilir. Eğitmen/liderin katılmış olduğu 24. ve 25. Kongreler incelendiğinde atölye yapılandırma sisteminde ısınma/hazırlık, canlandırma aşamalarının izlendiği ancak her iki kongrede de genel değerlendirme/tartışma aşamasının yer

almadığı, 25. Kongre atölye raporunda ise sadece değerlendirme toplantısında sunulmak üzere çalışma çıkarılabileceğinden bahsedilmiştir. Araştırmaya dâhil edilen ve sınıflandırılan atölye 30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Uyum temalı kongre atölyesidir.

4.1.64. Pamela BOWELL (30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, Sayfa 281-302)

Konu: Hayatta Kalanlar En Güçlüler Değil, Uyum Sağlayabilenlerdir

Atölye, bir konunun yaratıcı drama ile yapılandırılarak çalışılmasına yönelik "Hayatta Kalanlar En Güçlüler Değil, Uyum Sağlayabilenlerdir" başlığı altında ve kongre teması "Uyum" bağlamında süreçsel drama yöntemi ile hem drama süreci oluşturmak hem de dramanın uygulanış şeklini öğretmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Atölye, toplamda bir gün, 6 saat olarak yapılandırılmıştır.

Atölye, eğitmen/liderin kendini tanıtması ve atölye içeriğine ilişkin bilgilendirmesi başlamıştır. İlk etkinlik öncesi eğitmen/lider katılımcılara kendi ülkesinde gerçekleşmiş bir öyküyü anlatır. Öykü sonrası eğitmen/lider yönergesi ile ikili üçlü gruplar oluşturan katılımcılardan öyküde geçen mekânı donuk imge ile fiziksel olarak oluşturmaya yönelik çalışma gerçekleştirilir. İkinci etkinlikte oluşturulan mekânda yer alan binaların konuşsa ise neler söylerdi üzerine düşünülmesi ve canlandırılması çalışması gerçekleştirilir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider katılımcılara köyde yaşayan insanlar olduklarını ve bu doğrultuda rollerine karar verip eş zamanlı canlandırma yapmalarına yönelik yönerge verir. Üçüncü etkinlikte eğitmen/lider role girerek katılımcılara köyde veba salgını olduğu ve konuşmak için rahip ve karısına gidileceğini söyler. Katılımcılar ikili eş olur ve rahip ile karısı rollerini paylaşarak bağlantılı konuşma tekniği ile canlandırmalar yaparlar. Dördüncü etkinlikte eğitmen/lider yönlendirmesi ile katılımcılar köylü rolleri ile toplantı düzenlemek üzere rahibin evine gider ve grup doğaçlama çalışması yapılır. Beşinci etkinlikte eğitmen/lider hikâyenin devamını anlatır. Katılımcılar vebanın köye nasıl ulaştığı, ulaşmasına neden olana karşı duyulan his içeren bireysel ve grup doğaçlamaları gerçekleştirir. Altıncı etkinlikte, katılımcılar gruplara ayrılır ve aile rolünde veba ve ilk ölüme ilişkin canlandırma yaparlar ve ara verilir. Ara sonrası eğitmen/lider katılımcılara hikâyeyi devam ettirir. Yedinci ve sekizinci etkinlikler hikâye devamında yeni ve eski rahip buluşması ve ailelerin duygularını içeren canlandırmalardır. Öğle yemeği için ara verilir. . İkinci oturumda dokuzuncu etkinlikte eğitmen/lider hikâyenin devamını anlatır. (Veba tüm köye yayılmıştır. Birçok aile

kayıplar vermiştir. Veba salgınından kurtuluşa yönelik eski ve yeni rahip ortak bir karar açıklayacaktır. Köydeki soylu kişi ve kaçmak isteyen aileler vardır. Bir süre sonra veba bitmiştir.) Bu bilgiler ışığında katılımcılar, dokuzuncu, 10., 11., 12. Ve 13. etkinlikleri hikayeden yola çıkarak gerçekleştirir.. Eğitmen/lider katılımcılara gerçekte öyküdeki köyde ne olduğu, nasıl sonuçlandığını anlatır. 14. Etkinlikte eğitmen/lider katılımcılarla değerlendirme aşaması gerçekleştirir. Atölye ve süreç sonlandırılır.

Atölye Özetinin Sorulara İlişkin Değerlendirmesi

1- İki oturumdan oluşan atölyede, doğaçlama, rol oynama, öğretmen rolde, donuk imge, duvarların kulakları var, düşünce izleme, eş zamanlı doğaçlama, toplantı düzenleme, rüya tekniği, sıcak sandalye, akışkan heykel, rol koridoru, rol içinde yazma, ritüeller, grup doğaçlaması, grup heykelleri-tablo oluşturma teknikleri kullanılmıştır.

1.a- Kendine ait teknik kullanımı bulunmamaktadır.

1.b- Eğitmen/liderin sürece ilişkin yönergeleri açık ve anlaşılır bir şekilde ifade ettiği görülmektedir.

2- Atölyede yapılandırma süreci,

Canlandırma, genel değerlendirme/tartışma.

Şeklinde gerçekleşmiştir.

3-Atölye çalışması incelendiğinde, atölye yapılandırma sistemi olarak, canlandırma ve genel değerlendirme/tartışma aşamalarının kullanıldığı görülmektedir. Bu anlamda Türkiye'de kullanılan atölye yapılandırma sistemi ve yapısı ile örtüşmediği söylenebilir. Eğitmen/liderin katılmış olduğu 4. ve 5. Seminerlerde ısınma ve değerlendirme/tartışma sürecinin yer almadığı görülmüştür. Ancak bu seminerlerin Türkiye'de gerçekleştirilen başlangıç seminerleri ve yaratıcı drama öğretimine yönelik olma özelliği ve raporlama sürecinde yaşanmış olabilecek kayıplarda göz önüne alınarak problem sorusu atölye yapılandırma ve atölye yapısı bağlamında değerlendirilemeyeceği düşünülmektedir. 18. Kongre atölyesi incelendiğinde atölye yapılandırma sisteminde benzer bir sürecin izlendiği görülmüştür. Araştırmaya dâhil edilen ve sınıflandırılan atölye 30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Uyum temalı kongre atölyesidir.

4.2. ARAŞTIRMA PROBLEMİNE İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

4.2.1. Birinci Problem ve Alt Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

Kongre/seminere katılan farklı ülke drama eğitmen/liderleri atölye çalışmalarında ağırlıklı hangi yaratıcı drama tekniklerinden faydalanmaktadır?

Türk Dil Kurumu (2021)'na göre teknik; bir sanat, bir bilim, bir meslek dalında kullanılan yöntemlerin hepsi olarak tanımlanmıştır. Yaratıcı drama da güzel sanatlar eğitimi alanının bir parçası olarak ve genel geçer tanımında yer aldığı şekli ile yaratıcı drama ve tiyatro tekniklerinden yararlanılarak gerçekleştirilen bir süreç olarak ifade edilmektedir.

David Farmer, "Drama Yolu İle Öğrenme" adlı kitabında, drama tekniklerini, drama uygulayıcıları, tiyatro yönetmenleri, tiyatro eğitimi şirketleri tarafından çeşitli amaçlar için geliştirilen ve drama öğretmenlerinin günlük kullanım araçları olarak tanımlamıştır (Farmer, 2011). Kitabında , "Drama Stratejileri" bölümünde 36 ayrı tekniği beş ana başlık etrafında sınıflandırmaya gitmiştir. Bu başlıklar; 1- Rol Oynama Stratejileri, 2- Hikâye anlatım stratejileri, 3- Fiziksel Stratejiler, 4- Karar Verme Stratejileri ve 5- Doğaçlama ve Canlandırma Stratejileri başlıklarıdır(Farmer, 2011, s.15-122).

Jonothan Neelands ve Tony Goode tarafından yazılan "Drama Çalışmalarının Yapılandırılması-Tiyatro ve Dramaya Uygun Formlar El Kitabı" (*Structuring Drama Work-A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama)* isimli kitabında yaratıcı drama ve tiyatroda kullanılan teknikleri bir araya toplamıştır. Kitabında 73 ayrı konvansiyonel tekniği, dört ana başlıkta sınıflandırmaya giden yazarların oluşturduğu başlıklar; 1-Bağlam Oluşturma Eylemi, 2-Anlatı Eylemi, 3-Şiirsel Eylem,4-Yansıtma Eylemi olarak sınıflamıştır.

Needlands ve Goode (2000, s. 3-4) kitabın amacını, doğaçlama bir atölye çalışması, bir metnin ve anlamların araştırılması veya öğrenciler için bir atölye çalışmasının yapılandırılmasında öğretmenlere ve öğrencilere sunulan bazı konvansiyonel yaklaşımların ana hatlarını çizmek ve kullanıcıların tiyatro formu aracılığıyla anlam oluşturmalarını, keşfetmelerini ve iletişim kurmalarını sağlamak olarak ifade etmiştir.

Baldwin, “Drama Yoluyla Okul Gelişimi “ isimli kitabının ikinci kısmında yer verdiği “Drama Teknikleri ve Yaklaşımları İçin Küçük Sözlük” isimli bölümde 43 ayrı drama tekniği ve açıklamalarına yer vermiştir (Baldwin, 2019, s.138-162).

Farklı kitaplardan yapılan teknikler ve içeriklerine ait incelemelerde birbirine bezer adlar ve içeriklerle yer aldığı görüldüğünden, araştırmada yer alan probleme yönelik incelemede, Adıgüzel’in “Eğitimde Yaratıcı Drama” kitabında, yazar tarafından derlenmiş hali ile yer alan teknikler referans alınarak kodlamalar gerçekleştirilmiştir.

Bu bağlamda; Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerine farklı ülkelerden katılan 68 eğitmen/lider tarafından gerçekleştirilmiş, 64 farklı atölye (bu eğitmenlerden 8 tanesi iki eğitmen/liderli ortak atölye gerçekleştirmiştir) incelenmiştir.

Yapılan incelemeler neticesinde elde edilen eğitmen/liderlerin atölyelerde sıklıkla kullandıkları teknikler Tablo 3 ile aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 16

UEYDS/K’lerinde Düzenlenen Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinde Kullanılan Teknikler

Atölyede Kullanılan Teknikler	Bölümler
Doğaçlama	53
Rol Oynama	46
Grup Doğaçlama	42
Donuk İmge	26
Grup Heykelleri Tablo Oluşturma	20
Rol Değiştirme	12
Eş Zamanlı Doğaçlama	12
Dramatizasyon	11
Akışkan Heykel	11
Öğretmen Rolde	8
Rol İçinde Yazma	6
Anlatı Tekniği	5
Düşünce İzleme	5
Ritüeller-Seremoniler	5
Sıcak Sandalye	5
Tekrar Canlandırma	5
Yaratıcı Drama Teknik Kullanımı Bulunmamaktadır.	5

(Devam ediyor)

Tablo 17 (Devam)

UEYDS/K'lerinde Düzenlenen Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinde Kullanılan Teknikler

Atölyede Kullanılan Teknikler	Bölümler
Pantomim	4
Toplantı Düzenleme	4
Bilinç Koridoru	4
Mekânı Tanımlamak	3
Toplu Çizim	3
Röportaj-Sorgu-Görüşme	3
Özel Mülkiyet- Yarım Kalmış Materyal	2
Rüya Tekniği	2
Duvardaki Rol	2
Dedikodu Halkası	2
İç Ses	2
Baş Üstü Konuşmaları	2
Uzman Görüşü	2
Forum Tiyatro	2
Aradaki Boşluk	1
Geriye Dönüş	1
Duvarların Kulakları Var	1
Harita Ya Da Şema Oluşturma	1
Jeux Dramatiques	1
Manşet Slogan	1
Rol Kartı	1
Rol Koridoru	1
Yaşam Çemberi	1
Zaman Çizgisi	1

Elde edilen verilerde, eğitmen/liderlerin atölyelerinde kullandıkları tekniklerden; doğaçlama, rol oynama ve grup doğaçlama tekniklerinin diğerlerinden anlamlı bir çoğunlukla ayrıldığı görülmüştür. Gerçekleştirilen 64 atölyenin 53 adedinde doğaçlama, 46 adedinde rol oynama ve 42 adedinde ise grup doğaçlama tekniklerine yer verildiği görülmektedir. Bu anlamda yaratıcı drama etkinliklerinin geçmişten bu güne kullanımında doğaçlama ve rol oynama tekniklerinin sürecin olmazsa olmaz

parçalarından olduğu söyleminin farklı ülkelerdeki kullanım biçiminde de aynı olduğu söylenebilir.

Yine yapılan atölyeler tarih sırasına göre incelendiğinde ilk atölyelerde Türkiye'de yaratıcı dramanın öğretimine yönelik bir odak içermesi nedeniyle kısıtlı bir teknik kullanımın bulunduğu, daha çok yaratıcı drama uygulamalarının yapı taşı olan doğaçlama ve rol oynama tekniklerinin mantığının öğretilmesine önem verildiği görülmektedir. İlk atölyelerde kullanılan teknik sayısının başlangıçta iki (Atölye İncelemeleri bölümü Dagmar Dörger atölyesi) olarak gerçekleştiği görülürken, 30. Kongreye gelindiğinde (Atölye İncelmeleri Bölümü, Pamela Bowell atölyesi) atölyelerde kullanılan teknik sayısının 16 'ya kadar çıktığı görülmektedir. Bu anlamda teknik kullanımındaki artışın, gerek dünya da gerekse Türkiye'deki yaratıcı drama kültürünün ve uygulanışının ilerlemesinin bir göstergesi olduğu söylenebilir.

Kendilerine ait bir yaratıcı drama tekniği var mıdır?

Kongre/seminerlere katılan eğitmen/liderin atölye dökümleri üzerinden yapılan incelemede, atölye eğitmen/liderlerin kendilerine ait bir teknik kullanımı bulunmadığı görülmektedir. Ancak bu değerlendirmenin, çalışmaya konu olan UEYDS/K'lere ait basılı kitaplarda yer alan raporlardan yola çıkılarak yapıldığı, kitaplarda yer alan bilgilerde çeviri, editör düzeltmesi, 3. Kişilerin tutuğu raporların aktarımı sırasındaki veri düzeltme vb. işlemler nedeniyle kayıp ve/veya değişiklik olabileceği gerçeği göz önünde tutulmalıdır. Bu anlamda, incelenen eğitmen/liderlerin kendi geliştirdikleri teknikler olabilir ancak incelenen kitaplarda bahsi geçmediğinden bulunmuyor olarak kategorileşmiştir.

Atölye yönetme süreçleri nasıldır? (Yönerge vermeleri, açıklama yapmaları bakımından)

Kongre/seminerlere katılan eğitmen/liderin tamamının gerçekleştirdiği atölyelerde açık ve anlaşılır bir şekilde yönerge verildiği, gerçekleştirilen etkinliklere ait yönergelerin açıklamalar ile desteklendiği görülmüştür. İncelenen atölye raporlarında eğitmen/liderlerin katılımcılar ile etkileşim içinde oldukları görülmüştür. Yaratıcı drama öğretiminin öğretimine yönelik olan atölyelerde özellikle eğitmen/liderlerin verdikleri

yönergelere konu etkinliklerin ne amaçla yapıldığı, hangi yaş grubuna hitap ettiği, nasıl çeşitlendirilebileceği gibi detay bilgileri paylaştıkları sıklıkla görülmüştür[1].

4.2.2.İkinci Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

UEYDS/K'ne katılan farklı ülke drama eğitmen/liderleri atölye yapılandırmalarında uygulandıkları süreç nasıldır? Hazırlık/ısınma, canlandırma, değerlendirme/tartışma sistemi uygulanmakta mıdır? Türkiye'de kullanılan atölye yapısı ile benzeşmekte midir?

Yaratıcı drama atölye uygulamalarında farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderlerin nasıl bir süreç izlediğini tespit edebilmek için öncelikle atölyelere ilişkin basılı kitaplarda yer alan raporlar teker teker okunarak Word dokümanı halinde özetlenmiştir. Özetler genel olarak eğitmen/lider atölyelerinin kaç gün, kaç saat ve kaç oturum olarak yapılandırıldığı, oturumlarda kaç etkinlik yapıldığı ve etkinliklerin içerikleri göz önüne alınarak ve araştırmanın problemine ilişkin sorular bağlamında gerçekleştirilmiştir. Ayrıca özetleme sürecinde, basılı kongre/seminer kitaplarından okumalar yapılırken, araştırmacı tarafından araştırma problemine ilişkin oluşturulan kategoriler bağlamında hazırlanmış Excel dokümanı üzerine eş zamanlı girişler yapılarak atölye bazında okuma günlüğü oluşturulmuştur.

Araştırmada elde edilen verinin güvenilirliğine ilişkin farklı formatlarda tutulan veriler, araştırmacı tarafından çapraz karşılaştırmalar ve farklı zamanlarda yapılan tekrar okumaları ile derlenmiş ve hata düzeltmeleri yapılmıştır. Düzeltmeler sonrası veriler bilgisayar tabanlı veri analiz programı aracılığı ile analiz edilmiştir.

Sonuçlara ilişkin bilgiler; Isınma/Hazırlık, Canlandırma ve Değerlendirme/Tartışma başlıkları altında ayrı ayrı ele alınmıştır. Elde edilen atölye yapılandırma sistemine ilişkin nihai sonuçlar Tablo 4'de özetlenmektedir.

[1] Yapılan çalışmada referans alınan atölye raporları üçüncü kişiler tarafından tutulmuş raporlar olup, çeviri kayıpları, editör düzenlemeleri gibi değişiklikleri içerebileceğinden, eğitmen/liderlerin atölye yönetmelerine ilişkin bilgiler, raporlarda yer alan ifadelerden ulaşılan genel bir görüş olarak verilmektedir.

Tablo 18

UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinde Kullanılan Yapılandırma Sistemi Sıklık Tablosu

Atölye Yapılandırma Sistemi	Bulunuyor	Kısıtlı/Bulunmuyor
Isınma/Hazırlık Süreci	55	9
Canlandırma	53	11
Değerlendirme/Tartışma	32	32
Toplam Atölye Sayısı		64

4.2.2.1. Isınma/Hazırlık Süreci Bakımından

Isınma/Hazırlık aşaması bakımından Tablo 4 'de yer alan frekans değerleri incelendiğinde atölyelerin anlamlı bir çoğunluğunda "Isınma ve Hazırlık" aşamasına yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Eğitmen/liderlerin atölye başlangıçlarında verdiği yönergeler doğrultusunda gerçekleştirilen başlangıç etkinliklerinde, 64 atölyeden 55 adedinde bu etkinlilerin, bedensel ısınmaya yönelik esneme, egzersiz ve devinim çalışmaları, grup uyumu ve güvene yönelik çalışmalar, tanışma ve iletişime yönelik etkileşim çalışmaları ve/veya süreçte işlenecek konuya yönelik zihinsel hazırlık çalışmaları vb. olarak gerçekleştiği görülmüştür. Bu anlamda atölyelerin geneli değerlendirildiğinde eğitmen/liderlerin uyguladıkları çalışmaların, oyun, egzersiz, zihinsel çalışmalar gibi uygulama seçeneği olarak farklılaşsa da temelde katılımcıların sürece alıştırılması, hazırlanmasına ilişkin bir hazırlığı ve ısınmayı içeriyor olduğu görülmektedir.

Farklı başlıklar altında gerçekleştirilen ısınma /hazırlık çalışmalarına ait kimi eğitmen/lider atölye raporlarında yer alan Isınma/Hazırlık süreci etkinlik örnekleri şu şekildedir;

> *"Güven çalışmaları ve birbirimizi tanımayla başlayacağız. Doğaçlama yapılabilmesi için, öncelikle insanların birbirine güvenmesi ve birbirini tanıması gerekir… Tüm grup ayağa kalkar. El ele tutuşarak bir çember yapılır. Karl Meyer: Taka tinka diye bir ritim öğreteceğim…" (Beştepe, 2011, s.94).*

> *"Dagmar Dörger, Müzik eşliğinde (Gipsy Kings; "Bamboleo")dolaşılır ve dans edilir. Müzik durduğunda, söylenen sayı kadar gruplar oluşturulup, ad ve doğum yeri söylenir. İlk önce 5'er kişilik gruplar oluşturulur. Müzik ile dans edilmeye devam edilir" (San,2020, s.6).*

“ Lider (Roberta Sechhi) katılımcıların oturmalarını söyler. Ayaklarını uzatarak elleri ile ayak parmak uçlarını tutmalarını ve esnemelerini ister…” (Arslan, 2015, s. 54).

“ Eğitmen (Anna Lena Ostern) , katılımcılara el ele tutuşmasını söyler. İki elden tutulur, önce yavaş gidilir, sonra grup hızlanır. Eğitmen grubun en önündedir. Herkes müziğe uygun gitmeye çalışır” (Adıgüzel, Canbazoğlu, Kaf ve Sarıbaş, 2021, s. 321).

“ Eğitmen (Tom Willems)Bir sonraki etkinliğimizde karşımızdaki kişi ile göz göze geleceğiz ve biz ona, o bize doğru yürüyecek. Yer değiştireceğiz. Yapacağımız tek şey yürümek”(Adıgüzel, Kalay İnce ve Keleşoğlu, 2021, s.349).

İncelenen 64 atölyenin 9 adedinde ise Isınma/Hazırlık aşamasının kısıtlı ya da bulunmadığı görülmektedir. Bu sekiz atölyenin 2 adedinde Isınma/Hazırlık aşamasına yönelik hiçbir çalışma bulunmamaktadır. Bu atölyelerden ilki, Pamela BOWELL’a ait 30.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, 2019, “Hayatta Kalanlar En Güçlüler Değil, Uyum Sağlayabilenlerdir” konulu atölyesidir. Eğitmen/liderin katılmış diğer kongre ve seminerlerde gerçekleştirdiği atölyelerde incelenmiş olup, 4. ve 5. Seminerlerde ve 18. Kongre atölyeleri incelendiğinde ısınma/hazırlık sürecinin bu atölyelerde de yer almadığı görülmüştür.

Isınma/Hazırlık aşamasına yönelik hiçbir çalışma bulunmayan bir diğer atölye ise Sabine STANGE’ye ait, 6.Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, 1997, “Drama ve Maske” konulu atölyesidir. Atölyede maske yapımı ağırlıklı çalışmalar gerçekleştirilmiş, süreçte doğrudan maske yapımına geçilmiştir. Geriye kalan 7 adet atölyenin genel niteliğine bakıldığında ağırlıklı dans, devinim ve maske yapımına yönelik atölyeler olduğu, yaratıcı drama aşamalarından bağımsız şekillendiği göze çarpmaktadır. Isınma /Hazırlık süreçlerini, atölyelerin yaratıcı drama atölyesi olarak nitelendirilmediği için, olmadığı görüşü ve/veya kısıtlı uygulamalar olarak değerlendirildiği atölyelere ilişkin eğitim/lider adları, seminer/kongre sıra ve tarihi ile atölye konularının yer aldığı bilgiler Tablo 5 de gösterilmektedir.

Tablo 19

Isınma/Hazırlık Aşaması Bulunmayan/Kısıtlı Değerlendirilen Atölyeler

Eğitmen/Lider Adı	Seminer/Kongre Sayısı, Yılı	Atölye Adı
Uwe KRIEGER	7, 1997	Maske Hazırlamak
Elise DEVLIEGER	22, 2013	Modern Dans Tekniği ve Doğaçlama
Tamas KORZENSKY	25, 2015	Dans Evi
Roberta SECCHI	22, 2013	Ağırlık ve Kanatlardan Bir Beden
Rebecca MILEHAM	27,2017	Enerji Müzesi'nde Aktif Öğrenme Yoluyla Endüstriyel Mirasın Yorumlanması
Friederike LAMPERT	25, 2015	Çağdaş Dansta Doğaçlama ve Koreografik Yöntemler
Sabina STANGE	6, 1997	Drama Ve Maske
Pamela BOWELL	29, 2019	Hayatta Kalanlar En Güçlüler Değil, Uyum Sağlayabilenlerdir
Matthew WARD	27, 2017	Daha Geniş Kültürel Bağlamda Tarihi Öğretmek

4.2.2.2. Canlandırma Süreci Bakımından

Canlandırma aşaması bakımından Tablo 4 'de yer alan bilgiler incelendiğinde atölyelerin anlamlı bir çoğunluğunda "Canlandırma" aşamasına yönelik çalışmalar yapıldığı görülmektedir. Araştırmanın analiz sonuçlarının tabloya yansıyan frekans değerlerine bakıldığında eğitmen/liderlerin 64 atölyeden, 53 adedinde canlandırma aşamasına yönelik etkinliğe yer verdiği görülmüştür. Bu anlamda atölyelerin geneli değerlendirildiğinde eğitmen/liderlerin uyguladıkları çalışmaların anlamlı çoğunluğunda yaratıcı dramanın olmazsa olmaz olarak nitelendirilen ve öğrenme eyleminin daha bir yoğunlaştığı süreç olan "Canlandırma" aşamasına yer verdikleri söylenebilir.

Farklı temalar altında ve farklı zamanlarda düzenlenen UEYDS/K kitaplarında yer alan atölyelerde farklı ülke eğitmen/liderlerinin kullanılan teknikler, konu, katılımcı sayısı, mekân gibi etkenleri farklılaşsa da temel olarak "Canlandırma" aşamalarını yapılandırdıkları görülmektedir. Farklı başlıklar altında gerçekleştirilen Canlandırma çalışmalarına ait kimi eğitmen/lider atölye raporlarında yer alan etkinlik örnekleri şu şekildedir;

> Eğitmen/lider (IOGNA), *"Her gruptan bir kişi heykeltıraş, diğerleri kil olacak. Sizden istediğim şey hayatınızda yaşadığınız bir yabancılaşma anının heykelini yapmanız…"(Adıgüzel, 2021c, s. 70).*

Eğitmen/lider (BALDWIN)*,"…Birazdan köşelere geçeceğiz ve ortaçağ müzikleri çalmaya başlayacak. Tek tek herkes donuk bir şekilde hareketinin başlangıcını belirleyecek ve biz birazdan aynı bu resimdekiler gibi bir resim oluşturacağız…" (Adıgüzel, Kalay İnce ve Keleşoğlu, 2021, s.271).*

Eğitmen/lider (BOWELL) *"…Binalar olarak sizler bu köyün karar verme konusunda sıkıntılar yaşadığını düşünüyorsunuz. Bu binalar konuşuyor olsalardı yanından geçen köylülere ne derlerdi?" (Adıgüzel, Kalay İnce ve Keleşoğlu, 2021, s.284).*

Eğitmen/lider (FARMER) *"…Size verdiğim bu dört başlığa uygun, dört ayrı, sessiz, sözsüz ve hareketsiz olarak canlandırma hazırlayın." (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Özdemir Şimşek, 2021, s.160).*

Geriye kalan 11 adet atölyeden 5 adedinde araştırmacı tarafından yapılan incelemede yaratıcı dramada çokça önem verilen "Canlandırma" aşamasına ait atölye sürecinde yer alan etkinliklerin atölye geneline kıyasla düşük olması nedeniyle, kısıtlı ve/veya az olarak nitelendirilmiştir. Bu atölyelerin içeriklerine bakıldığında;

Renata BREITIG tarafından düzenlenen, "Kültürel, Tarihsel, Kişisel Bağlamda Zaman" konulu atölye dört gün olarak düzenlenmiş olmasına rağmen atölye sürecinde iki ve üçüncü gün yapılan çalışmalarında canlandırma etkinliklerine hiç yer verilmediği görülmektedir.

Gunter MIERUCH tarafından düzenlenen, "Devinim-Drama" konulu atölye beş gün olarak düzenlenmiş olmasına rağmen atölye sürecinde sadece ikinci gün yapılan çalışmalarında canlandırma etkinliklerine yer verildiği görülmektedir.

Ulrike STOCKBURGER tarafından düzenlenen, "Sürdürülebilir Gelişim İçin Tiyatro ve Eğitim: Konuşan Şeyler-İkinci Yaşam" konulu atölye dört gün olarak düzenlenmiş olmasına rağmen atölye sürecinde son gün yapılan çalışmalar dışında canlandırma etkinliklerine hiç yer verilmediği görülmektedir.

Tarek ZBOUN tarafından düzenlenen, " İçinizdeki Palyaço" konulu atölye üç gün olarak düzenlenmiş canlandırma etkinliklerine yer verilmiş olmakla birlikte atölye sürecinin ağırlıklı palyaçoluk ve palyaço karakteri oluşturmaya yönelik, oyunculuk ve sahne merkezli çalışmalardan oluştuğu görülmektedir.

Son olarak Vicky CAVE & Jenny STAFF tarafından düzenlenen, "Beş Yaş Ve Beş Yaş Altı Çocuklar ve Aileler ile Müzelerde Yaratıcı Oyun Çalışmaları" konulu atölyede sürecin ağırlıklı tartışma ve malzeme, oyun/etkinlik üretim sürecinden oluştuğu görülmektedir. Yine dört gün olarak düzenlenmiş olan atölye sürecinde birinci ve üçüncü

gün yapılan çalışmalarda canlandırma etkinliklerine hiç yer verilmediği, görülmektedir. Bu atölyelere ilişkin özet bilgi Tablo 6 ‘da belirtilmiştir.

Tablo 20

Canlandırma Aşaması Kısıtlı Olarak Değerlendirilen Atölyeler

Eğitmen/Lider Adı	Seminer/Kongre Sayısı, Yılı	Atölye Adı
Renata BREITIG Gunter MIERUCH	8, 2001 9, 2003	Kültürel, Tarihsel, Kişisel Bağlamda Zaman Devinim-Drama
Ulrike STOCKBURGER	24, 2014	Sürdürülebilir Gelişim İçin Tiyatro ve Eğitim: Konuşan Şeyler-İkinci Yaşam”
Tarek ZBOUN	25, 2015	İçinizdeki Palyaço
Vicky CAVE & Jenny STAFF	27, 2017	Beş Yaş Ve Beş Yaş Altı Çocuklar ve Aileler ile Müzelerde Yaratıcı Oyun Çalışmaları”

6 adet atölye ise araştırmacı tarafından yapılan incelemelerde, yaratıcı drama eğitimini destekleyen ve yaratıcı drama atölye süreçlerinde kullanılan dans, devinim, maske yapımı, oyun-fikir üretme vb. konuların öğretimine yönelik düzenlenmiş atölyeler olarak belirlenmiştir. Bu atölyeler yaratıcı dramanın temel aşamalarını taşımadığı için “Yaratıcı Drama Atölyesine Yapısal Olarak Uygun Değildir” başlığı altında toplanmıştır. Bu atölyelere ait bilgiler Tablo 7’de özetlenmiştir.

Tablo 21

Yaratıcı Drama Atölyesi Olarak Değerlendirilmeyen Atölyeler

Eğitmen/Lider Adı	Seminer/Kongre Sayısı, Yılı	Atölye Adı
Uwe KRIEGER	7, 1997	Maske Hazırlamak
Elise DEVLIEGER	22, 2013	Modern Dans Tekniği ve Doğaçlama
Tamas KORZENSKY	25, 2015	Dans Evi
Roberta SECCHI	22, 2013	Ağırlık ve Kanatlardan Bir Beden
Friederike LAMPERT	25, 2015	Çağdaş Dansta Doğaçlama ve Koreografik Yöntemler
Rebecca MILEHAM	27,2017	Enerji Müzesi’nde Aktif Öğrenme Yoluyla Endüstriyel Mirasın Yorumlanması

4.2.2.3. Değerlendirme/Tartışma Süreci Bakımından

Değerlendirme/tartışma aşaması bakımından Tablo 4 ‘de yer alan bilgiler incelendiğinde atölyelerin yarısında, atölyenin geneline ve süreçte verilmek istenen kazanımlara yönelik bir “Değerlendirme/Tartışma” aşaması bulunmadığı görülmektedir. Gerçekleştirilen 64 eğitmen atölyesinden 32 adedinde genel değerlendirme/tartışma yapılırken, 14 adedinde genel değerlendirme/tartışma aşamasına yer verilmediği, 18 adet atölyede ise sadece ara değerlendirme gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Yine yapılan incelemelerde 64 atölye içerisinde, genel değerlendirme/tartışma yapılan 5 adet, genel değerlendirme/tartışma süreci bulunmayan 3 adet atölyede Türkiye’deki uygulamalarda yaratıcı dramada kullanılmayan “Gösteri” kavramına yönelik hazırlık ve çalışmaların yapıldığı görülmüştür. Değerlendirme/Tartışma aşaması bakımından değerlendirilen atölyelere ilişkin özet bilgi Tablo 8 ‘de belirtilmiştir.

Tablo 22

UEYDS/K’ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyeleri, Değerlendirme/Tartışma Aşaması Sıklık Tablosu

Değerlendirme/Tartışma	Bölümler
Genel Değerlendirme/Tartışma Süreci Bulunuyor	32
Genel Değerlendirme/Tartışma Süreci Bulunmuyor	14
Sadece Ara Değerlendirme Bulunuyor	18
Gösteri (Toplamdan Hariç)	8
TOPLAM	64

Yapılan UEYDS/K kitap incelemelerinde farklı tema ve konu başlıkları altında gerçekleştirilen atölyelerde “Değerlendirme/tartışma” çalışmalarına ait kimi eğitmen/lider atölyelerinde yer alan bazı etkinlik örnekleri şu şekildedir;

> Eğitmen/lider (JASKULSKA) *“...Şimdi değerlendirme kısmı var. Müziğin dili hakkında da konuşabilirsiniz, genel olarak da değerlendirebilirsiniz. Birer tane kâğıt alabilirsiniz. Lütfen bir çanta çizin. Bir valiz, el çantası olabilir. Ne isterseniz. Sizin için bu atölyedeki önemli şeyleri çantanın içine yazın. Bu atölyeden neler götürüyorsunuz evinize? Bunu yazın lütfen “ (Adıgüzel, Başbuğ, Keleşoğlu ve Özdemir Şimşek, 2021, s.257).*

> Eğitmen/lider (DEVI) *“...Eğitmen elindeki kâğıt topu katılımcılara atar, değerlendirme etkinliğini başlatır. Topu alan kişi atölye ile ilgili düşüncelerini, duygularını grupla paylaşır.” (Kırkar ve Yılmaz, 2021, s.128).*

Eğitmen/lider (OSTERN) *"...Hangi an sizin için önemliydi. Onu düşünün. Bugün yaptıklarımızı gözden geçirin. Eğitmen, katılımcılara yavaşça kalkmasını söyler. Çember şeklinde oturulur ve yeniden kızının verdiği kalp verilir. Herkes sırayla o kalbi eline alır ve fikrini söyler..."(Adıgüzel, Canbazoğlu, Kaf ve Sarıbaş, 2021, s. 333).*

Isınma/Hazırlık, Canlandırma ve Değerlendirme/Tartışma başlıkları altında ayrı ayrı ele alınan sonuçlar bir arada incelendiğinde, UEYDS/K'lerine farklı ülkelerden katılan atölye eğitmen/liderlerinin uygulamalarının büyük bir kısmında Isınma/Hazırlık ve Canlandırma aşamalarına yer verilirken, Değerlendirme/Tartışma aşamasının atölyelerde kullanım oranının yarı yarıya olduğu görülmektedir.

İncelenen kitaplarda 64 eğitmen/lider atölyesi incelenmiş ve veri kodlamasına dâhil edilmiş olmakla birlikte, bu eğitmen/liderlerden 21 adedi, kongre/seminerlere birden fazla kere katılmıştır. Sağlıklı bir veri elde edebilmek adına, birden fazla kere katılan eğitmenlerin tüm atölyeleri ve atölyelerde uyguladıkları atölye yapılandırma sistemi bütüncül olarak incelenmiş ve ortak bir sonuç elde edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca kimi atölyeler 5 güne yayılarak gerçekleştirilirken kimi atölyeler tek günde gerçekleştirilmiştir. Atölye incelmelerinde aşamalar değerlendirilirken, bir günden uzun atölyelerde; Isınma/Hazırlık ve Canlandırma aşamaları zamana yayılarak değerlendirilmiş, atölyelerdeki bütünlük göz önüne alınmıştır. Canlandırma süreçleri, bir günden uzun gerçekleştirilen atölyelerde ilgili aşamanın atölye genelinde gerçekleşen etkinlik tabanlı uygulama sıklığı ve canlandırma etkinliklerinin yer almadığı gün olup olmadığı gerçekliği dikkate alınarak değerlendirilmiştir. Değerlendirme/Tartışma aşamasına ilişkin olarak ise bir günden uzun olan atölyelerde günlerden bağımsız olarak son gün genel bir süreç değerlendirmesi yapılıp yapılmadığı kıstas olarak tutulmuştur. Sadece etkinlik bazında değerlendirilen, katılımcıların işe koşulmadığı, eğitmen/liderin yaptığı ve ağırlıklı bilgi aktarımı, öğretme amacı içeren didaktik değerlendirmeler dikkate alınmamıştır.

4.2.2.4. Atölye Yapısı ve Atölye Yapılandırma Sistemi Bakımından

Atölyeler, atölye yapısı bakımından benzerlik ve atölye yapılandırma sistemi bakımından benzerlik olarak iki ayrı kategoride ele alınmıştır.

Atölye yapılandırma sistemi olarak sınıflandırılan atölyeler, Türkiye'de uygulanan genel yapı olan; 1- Isınma/Hazırlık, 2- Canlandırma, 3- Değerlendirme/Tartışma uygulamalarının barındıran, bütünlüklü atölyelerdir.

Türkiye'de uygulanan atölyelerde konu, grup, süre vb. bağlamlarda zaman zaman farklılık oluşmakla birlikte amaç uygulanan sistematik ile oturumların verimliliğini arttırmaktır.

Farklı ülkelerden gelen eğitmen atölyeleri incelenirken bir başlangıcı, gelişimi ve sonucu olan bütünlüklü bir atölye yapılandırma sisteminin uygulanıp uygulanmadığı göz önünde bulundurulmuştur. Atölye yapılandırma sisteminde sıralı bir süreç takibinden ziyade asıl önemli olan, oturumların mekanikleştirilmemesi ve öğrenmede doğal ve bütüncül bir sürecin desteklenmesidir. Farklı ülke ve coğrafyalarda, farklı sistematik kullanımlarının olduğu/olabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Atölye yapısı bakımından benzerlik taşıdığı düşünülen atölyeler ise genel anlamda aşamalardan bir veya bir kaçını takip etmiş, etkinlik sıralamaları atölye yapılandırma sisteminden bağımsız ama "var" olarak gerçekleş atölyelerdir. Bu atölyeler içlerinde genel olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve/veya genel değerlendirme/tartışma aşamalarını taşımalarına rağmen kimilerinde canlandırma, kimilerinde ısınma/hazırlık, kimilerinde ise değerlendirme/tartışma aşamaları yer almamıştır.

Bu anlamda genel olarak bakıldığında 64 adet eğitmen/lider atölyesinden 27 adedinde süreçlerin Türkiye'deki atölye yapılandırma sistemi ile benzer özelikte olduğu görülürken 52 adet atölye, atölye yapısı bakımından benzer olarak belirlenmiştir. Yine atölye yapılandırma bakımından 31 atölye, ısınma/hazırlık, canlandırma ve değerlendirme/tartışma aşamalarından bir ve/veya birkaçını içermediği için atölye yapılandırma sistemi bakımından uygun olmadığı şeklinde bulunurken, bu rakam atölye yapısı olarak incelendiğinde 6 adet olarak belirlenmiştir. Yaratıcı drama atölyesi olarak hesaplanmayan 6 adet atölye, atölye yapısı ve atölye yapılandırma sistemi uygunluğu için hesaplamaya dâhil edilmemiştir.

UEYDS/K'ne katılan farklı ülke eğitmen/lider atölyelerinin Türkiye'deki atölye yapısı ve atölye yapılandırma sistemi bakımından uygunluğuna ilişkin elde edilen veri özetleri, Tablo 9 ve Tablo 10 'da özetlenmiştir.

Tablo 23

UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinin Türkiye'deki Sistem İle Uygunluğunu Tablosu

Atölye Yapılandırma Sistemine Uygun Mu?	Sıklık
Uygun Değil	31
Uygun	27
Yaratıcı Drama Atölyesine Yapısal Olarak Uygun Değildir.	6
TOPLAM	64

Tablo 24

UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Lider Atölyelerinin Atölye Yapısı Benzerlik Tablosu

Atölye Yapısı Benzeşiyor Mu?	Sıklık
Benzeşiyor	52
Benzeşmiyor	6
Yaratıcı Drama Atölyesine Yapısal Olarak Uygun Değildir.	6
TOPLAM	64

Bu bilgiler ışığında kongre/seminere katılan farklı ülke drama eğitmen/liderlerinin atölye yapılandırmalarında genel anlamda ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma süreçlerini barındırdığını söyleyebilir. Ancak Türkiye'de uygulanan ve ısınma/hazırlık ve/veya oyun etkinlikleri ile başlayıp canlandırmaları işe koşan, süreç sonunda katılımcı düşüncelerini merkeze koyan bir değerlendirme/tartışma süreci ile tamamlanan bir atölye yapılandırma sisteminin takip edilmediği söylenebilir.

4.2.3. Üçüncü Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

UEYDS/K'nde gerçekleştirilen atölyeler yaratıcı dramanın ağırlıklı hangi boyutu üzerinden gerçekleştirilmiştir? Türkiye'deki yaratıcı drama alanındaki atölye yapısının gelişiminde nasıl bir etkisi olmuştur?

4.2.3.1.Yaratıcı Dramanın Boyutu Bakımından

Yaratıcı drama günümüzde yaygın olarak araç, amaç ve aynı zamanda sanatlar eğitimi boyutu olmak üzere ele alınmaktadır. Araştırma kapsamında ele alınan atölye incelemelerinde yaratıcı drama ister amaç, isterse araç odağında kullanılsın genel olarak

sanat eğitimi boyutu dolaylı olarak gerçekleşmektedir. Üstündağ (1996) Yaratıcı Dramanın Üç Boyutu isimli makalesinde yaratıcı dramayı bir öğretim yöntemi, bir sanat eğitimi aracı ve bir disiplin olarak tanımlamıştır. Adıgüzel (2018), Eğitimde Yaratıcı Drama adlı kitabında, yaratıcı dramanın bir araç veya bir yöntem olarak kullanımı ve yaratıcı dramanın bir amaç bir ders olarak kullanımı başlıklarında yaratıcı dramanın boyutlarını ele almış, yaratıcı dramayı amaç ve araç boyutu olmak üzere sınıflandırmıştır.

Temelde yapılan sınıflandırmalarda yaratıcı dramanın diğer derslerde bir konuyu öğretmede kullanılan bir araç olmasının yanı sıra kendine ait çalışma ile kendine ait yöntem ve teknikleri bünyesinde barındıran, diğer disiplinlerden beslenen bir alan özelliğe sahip olması bakımından da başına bir disiplin olarak değerlendirilmektedir.

UEYDS/K'nde gerçekleştirilen atölyeler, yaratıcı dramanın boyutları bakımından incelendiğinde elde edilen özet verilerde, 64 atölyeden 55 adedinin, yaratıcı dramanın araç boyutunda yapılandırılmıştır. Yani gerçekleştirilen atölyelerde yaratıcı drama bir konunun öğretimde kullanılan bir araç olarak yer almıştır. 6 adet atölye, dramanın amaç (disiplin) boyutunda yapılandırılmıştır. Bu atölyeler ağırlıklı olarak UEYDS/K'nin düzenlenmeye başladığı ilk yıllarda gerçekleştirilen, doğrudan yaratıcı dramanın Türkiye'deki yaratıcı drama alanında çalışmak isteyen öğretmen, akademisyen ve katılımcılara öğretimine yönelik atölyelerdir. 3 adedi ise temel yaratıcı drama uygulaması ile birlikte yaratıcı drama ile konu öğretimi içerdiğinden hem araç, hem de amaç olarak sınıflandırılmıştır. Eğitmen/liderlerin atölyelerinin yaratıcı dramanın boyutları bakımından özetlendiği veriler Tablo 11' de gösterilmektedir.

Tablo 25

UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Liderlerin Atölyeleri Yaratıcı Dramanın Boyutları Özet Tablosu

ATÖLYE KONUSU	Bölümler
ARAÇ	55
AMAÇ	6
HEM ARAÇ HEM AMAÇ	3
TOPLAM	64

Eğitmen/liderlerin atölyelerinin yaratıcı dramanın boyutları bakımından incelemesi yapılırken, kongre/seminerlerin içerikleri ve temaları göz önüne alınarak

"Araç" boyutunun sınıflandırılması üç alt başlıkta ele alınmıştır. Araç boyutunda gerçekleştirilen atölyelerin detay dağılımını gösteren özet bilgi Tablo 12'de gösterilmektedir.

Tablo 26

UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Liderlerin Atölyeleri Yaratıcı Dramanın Araç Boyutu Detay Tablosu

ATÖLYE KONUSU	
ARAÇ	Sıklık
Yaratıcı Drama Eğitimi Destekleyen; Müze, Dans, Devinim, Ritim, Doğaçlama, Oyunculuk Gibi Konuların Çalışılması	25
Bir Konunun Yaratıcı Drama İle Yapılandırılarak Çalışılması	25
Süreçsel Drama, Uzman Mantosu, Forum Tiyatrosu Benzeri Yaklaşımların Çalışılması	5
TOPLAM	55

1- Bir Konunun Yaratıcı Drama İle Yapılandırılarak Çalışılması

"Araç" boyutunda sınıflandırılan 55 adet atölyeden 25 adedi bir konunun yaratıcı drama ile yapılandırılarak çalışılması olarak sınıflandırılmıştır. Bu başlık altında yer alan atölyeler, kongre ve seminer temaları doğrultusunda, yapılandırılmış adalet, eşitlik, şiddet, toplumsal cinsiyet, göç ve mülteci sorunları, öğretici oyunlar, uyum ve adaptasyon gibi kavram ve konuları yaratıcı drama yöntemi ile aktarmaya yönelik planlanmış atölyelerdir.

2- Yaratıcı Drama Eğitimi Destekleyen; Müze, Dans, Devinim, Ritim, Doğaçlama, Oyunculuk Gibi Konuların Çalışılması

"Araç" boyutunda sınıflandırılan 55 adet atölyeden 25 adedi yaratıcı drama eğitimini destekleyen, müze, dans, devinim, maske yapımı, ritim, doğaçlama, oyunculuk gibi konuların çalışılması olarak sınıflandırılmıştır. Bu başlık altında sınıflandırılan atölyeler, yaratıcı dramanın beslendiği sanat dallarının atölye içeriğine yedirildiği ve yine bu sanat dallarına ait kavram, yöntem ve tekniklerin yaratıcı dramadan yararlanılarak ve/veya yaratıcı dramanın içinde nasıl kullanılacağının öğretimine yönelik planlanmış atölyelerdir. Atölyelerin içerikleri maske yapımı, müzede yaratıcı drama faaliyetleri, dans, devinim, ritim çalışmaları, temel oyunculuk ve sahne çalışmaları, doğaçlama, rol oynama, karakter yaratma gibi yaratıcı drama eğitiminde sıkça yararlanılan, hem

katılımcı hem de eğitmen/lider olarak bireylerde bulunması gereken donanımların öğretimine yönelik gerçekleştirilmiştir.

3- Süreçsel Drama, Uzman Mantosu, Forum Tiyatrosu Benzeri Yaklaşımların Çalışılması

"Araç" boyutunda sınıflandırılan 55 adet atölyeden 5 adedi ise yaklaşım çalışması olarak sınıflandırılmıştır. Bu başlık altında sınıflandırılan atölyeler, yaratıcı drama atölyelerinde kullanılan kimi özellikli tekniklerin yine yaratıcı drama aracılığı ile öğretilmesine yönelik gerçekleşen atölyelerdir. Bunlar; David DAVIS tarafından gerçekleştirilen " Uzman Mantosu Yaklaşımı", Luciano IOGNA tarafından gerçekleştirilen "Forum Tiyatroya Giriş ", Ines HONSEL tarafından gerçekleştirilen "Anlatı Tiyatrosu", Hans Wolfgang NICKEL tarafından gerçekleştirilen "Anlatı ve Animasyon Tiyatrosu", Helga FLOHR tarafından gerçekleştirilen "Jeux Dramatiques" atölyelerdir.

Kongre ve seminer kitaplarının incelemelerinde yaratıcı drama alanında gerçekleştirilen çalışmaların ağırlıklı araç boyutunda (55 adedi) çalışıldığı sonucuna ulaşılmakla birlikte bu atölye detaylarında bakıldığında 30 adet atölyenin, yaratıcı drama eğitimini destekleyen konular merkezinde ve yaratıcı drama ile yakın temaslı yaklaşım çalışmaları olarak gerçekleştirilen atölyeler olduğu görülmektedir. Bu anlamı ile gerçekleştirilen atölyelerin asıl hedefinde yaratıcı dramanın Türkiye'deki uygulayıcılar tarafından doğru bir şekilde kullanılmasına yönelik yoğun bir çaba olduğu söylenebilir.

Uygulamaların ilk yıllarında yaratıcı dramanın kavram olarak ne olduğunun tam olarak net olmadığı bir Türkiye ortamında, Tamer LEVENT 4. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri'nin açılış konuşmasında daha önce gerçekleştirilen 1985,1987 ve 1989 tarihli seminerleri daha çok dramanın tanımı ve özellikle eğitimdeki işlevi üzerine yoğunlaşan bir yapıda tanımlamaktadır.

San'ın 1993 tarihinde düzenlenen 5. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri açılış konuşmasında, eğitim kurum ve kuruluşlarında çalışanlar, öğretim elemanları ve eğitimcilere yaratıcı dramanın geniş bir şekilde tanıtılmasını 1985 yılında gerçekleştirilen ilk seminer ile olduğundan bahseder. Yine bu ilk seminerde "Eğitimde drama nedir, bir yöntem olarak hangi nitelik ve özellikleri taşır? Nasıl uygulanır?" gibi sorulara yanıt verilmeye çalışıldığını söyler. İkinci ve üçüncü seminerleri kavramın iyice oturtulması ve eğitimde dramanın yaşamsal öneminin vurgulanması olarak tanımlar. Üçüncü seminerden sonraki dönemi ise kuramsal bilgiye ulaşmaya başlayan katılımcıların uygulamalarını irdeleme, sorgulama ve doğrulama gereksinimlerinin

ortaya çıktığı dolayısı ile uzmanlaşmaya başlanılan bir dönem olarak ifade eder (San, 2020, s.2).

Sonuç olarak 30 yılı aşkın süredir gerçekleştirilen atölyeleri sınıflayacak olursak; başlangıçta yaratıcı dramanın kavram olarak tanıtılmasına yönelik amaç(disiplin) boyutlu çalışıldığı, 2000'li yıllara gelindiğinde kuramsal bilgiye ulaşan katılımcı uygulamalarının geçerliliği ve doğruluğunu sağlamaya yönelik, yaratıcı dramayı destekleyen alanlarda ve araç boyutu ile devam edildiği görülmektedir. Hem kavramsal, kuramsal hem de uygulama olarak gelişen yapının 2010 ve sonrasında ise artık toplumsal cinsiyet eşitliği, mülteci ve göç sorunu, uyum, yabancılaşma vb. özellikli ve hem ulusal hem de uluslararası odaklı konularda gerçekleştirilmeye evirildiği sonucuna ulaşılabilir.

4.2.3.2. Türkiye'deki Yaratıcı Drama Alanındaki Atölye Yapısının Gelişimine Etkisi Bakımından

İncelenen kongre ve seminerlerde düzenlenen atölyeler, Türkiye'deki atölye yapısına etkisi bakımından ele alındığında zamana yayılmış bir gelişim süreci göze çarpmaktadır.

Türkiye'de uygulanan günümüz yaratıcı drama uygulamalarının gelişiminde, akademisyen Prof. Dr. İnci San ve oyuncu, yazar, yönetmen Tamer Levent'in 1982 yılında bir araya gelişi önemli bir milat sayılmaktadır. Bu tarihten sonra sanat ve akademik çevreler iş birliği içine girmiş ve 1985 yılındaki ilk semineri organize etmişlerdir.

1985 yılında ve sonrası 1987,1989 ve 1991 yıllarında gerçekleştirilen seminer organizasyonları sırasında Ankara'da yer alan Goethe Enstitü (Alman Kültür Derneği) ve British Council (İngiliz Kültür Derneği) desteği ile alan uzmanları ülkemize davet edilmeye başlanmıştır. Davet edilen uzmanlar drama kavramını uygulamalı olarak katılımcılara aktarmaya başlaması ile birlikte atölye uygulamalarının ilk şekillenmeleri de gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Adıgüzel (2021 b), 4. Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri kitabı önsözünde şöyle demektedir;

Bu kitap bir yönüyle Türkiye'de eğitimde dramanın gelişimi açısından ayrı bir öneme sahiptir Seminerde yapılan atölyelerdeki etkinliklere dikkat edildiğinde, bu etkinliklerin çok temel çalışmalar olduğu görülür. Uzman drama eğitmenlerinin etkinlikleri daha ayrıntılı incelendiğinde Türkiye'deki drama anlayışının temel iskeletinin bu seminerlerde yapılan etkinliklerle oluşturulduğu rahatlıkla görülebilir.

Bu anlamda yapılan atölye incelemelerinde elde edilen verilerden, başlangıçta kurulan Almanya ve İngiltere Kültür merkezleri iş birliği ve bu ülkelerden davet edilen uzman uygulamaları nedeniyle, Türkiye'deki atölye yapılarının bu ülke ekollerinden yola çıkarak şekillenmeye başladığı söylenebilir.

Okvuran (2014, s. 1722), ""Dramada Sürdürebilirlik (Sustainability in Drama)" adlı makalesinde yaratıcı dramayı öğrenen katılımcıları 1980, 1990 ve 2000'li kuşaklar olarak ele almıştır. Araştırmasında, 1980'ler kuşağının yaratıcı dramayı yabancı yayınlar ve etkileşimler yoluyla, 1990'lar kuşağının yaratıcı dramayı ulusal ve uluslararası seminerler aracılığıyla, 2000'li yıllarda ise yaratıcı dramayı ağırlıklı olarak Çağdaş Drama Derneği tarafından verilen drama dersleri, Ankara Üniversitesi Yaratıcı Drama Topluluğu'nun çalışmalarından ve tezli yüksek lisans programlarından öğrenildiğinden bahsetmektedir. Bu çalışmada da görülmektedir ki yapılan kongre ve seminerlerdeki atölyeler ve bu atölyeleri gerçekleştiren eğitmen/liderlerin uygulama yöntemleri bir kuşağın Türkiye'deki yaratıcı drama anlayışını oluşturmalarında etkin bir rol oynamıştır.

Yine bu ilk seminer organizasyonları ile birlikte ülkedeki akademik çalışmaların gelişiminin de ivme kazandığı görülmektedir. Ulusal tez veri tabanından araştırıldığında; 1988 yılında Tülay Üstündağ tarafından yazılan "Dramatizasyon ağırlıklı yöntemin etkililiği" konulu yüksek lisans, 1989 yılında Songül Aynal tarafından yazılan "Dramatizasyon yönteminin yabancı dil öğretimi üzerindeki etkisi" konulu yüksek lisans, 1990 yılında Esra Ömeroğlu tarafından yazılan "Anaokuluna giden beş-altı yaşındaki çocukların sözel yaratıcılıklarının gelişimine yaratıcı drama eğitiminin etkisi" konulu doktora, 1991 yılında Aylin Kalkancı tarafından yazılan "Dramatizasyon yönteminin okul öncesi eğitimde kullanımı" konulu yüksek lisans vd. çalışmaların seminerlerle paralel bir tarih akışı ile ortaya çıkmaya başladığı göze çarpmaktadır.

Bu anlamda da hem akademik hem de atölye uygulamalarının Türkiye'de bu seminerlerle birlikte yapılanmaya başladığı, seminerlere katılan eğitimci, akademisyen, öğretmenlerin öğrendikleri bilgi ve uygulamaları kendi uzmanlık alanları ile birleştirmeye başladıkları, uygulamalar ve atölyeler düzenledikleri görülmektedir.

4.2.4. Dördüncü Probleme İlişkin Bulgular Ve Yorumlar

UEYDS/K' ne katılan eğitmen/liderler hangi ülkelerden gelmiştir? Mezuniyet durumları ve uzmanlık /meslek alanları nelerdir?

1985 yılında gerçekleştirilen ilk seminer organizasyonu ve sonrasında 1987,1989 ve 1991 yıllarında gerçekleştirilen seminer organizasyonları sırasında Ankara'da yer alan Goethe Enstitü (Alman Kültür Derneği) ve British Council (İngiliz Kültür Derneği) desteği ile alan uzmanları ülkemize davet edilmeye başlanmıştır. Bu nedenle incelenen seminer ve kongrelere katılan eğitmen/liderlerin katıldığı ülkeler bakımından ağırlıklı Almanya ve İngiltere ülkelerinden eğitmenlerin katılımı gerçekleşmiştir. İncelenen 64 atölyenin 25 adedi Almanya, 13 adedi İngiltere kökenli eğitmen/liderler tarafından gerçekleştirilmiştir. Genel olarak davet edilen eğitmen/liderlerin ağırlıklı Avrupa kıtasından katılım gerçekleştirildiği görülürken, bunun yanı sıra, Amerika, Kuzey Amerika, Okyanusya ve Asya'dan katılımların da olduğu görülmektedir. Eğitmenlerin katıldığı ülkelerin ağırlıkları tablo 13'te gösterilmektedir.

Tablo27

UEYDS/K'ne Katılan Farklı Ülke Eğitmen/Liderlerin Katıldığı Ülkeler

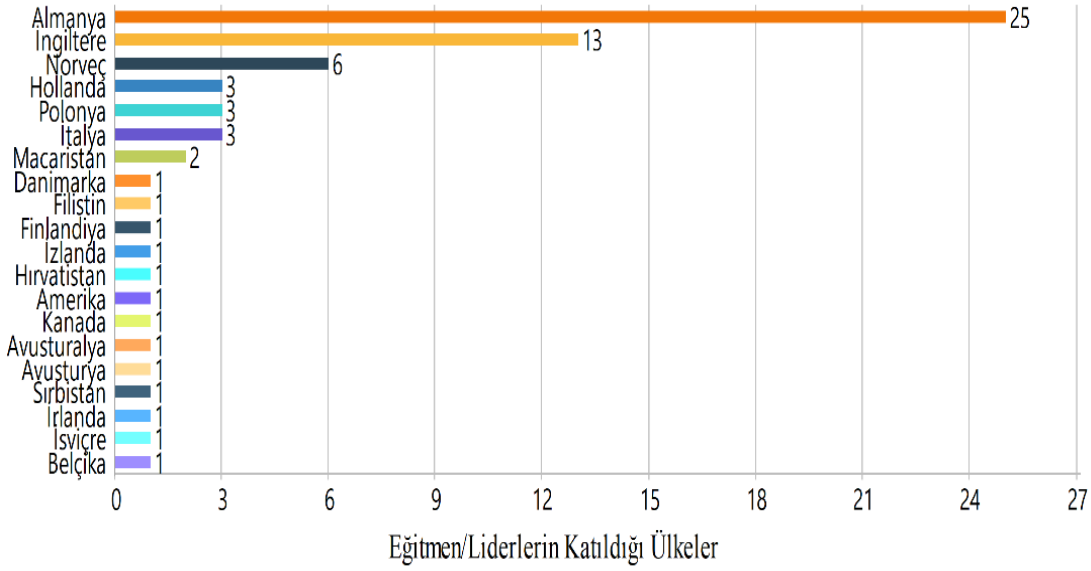

Eğitmen/liderlerin uzmanlık alanları incelendiğinde ağırlıklı "Tiyatro Pedagogu" ve "Yaratıcı Drama Eğitmeni" başlıkları göze çarpmaktadır. Bu iki kavramdan Tiyatro Pedagogu ağırlıklı Almanya'da tercih edilen bir kavram iken Yaratıcı Drama Eğitmeni, Drama Eğitmeni/Öğretmeni kavramı ise İngiltere'de ağırlıklı kullanılmaktadır.

İncelenen 64 atölyeyi gerçekleştiren eğitmenlerden; 28'i "Tiyatro Pedagogu, Eğitimcisi, Öğretmeni olarak tanımlanmıştır. Kavramlar farklı olmakla birlikte içerik bakımından aynı meslek dalı olduğu için tek başlıkta kategorize edilmiştir. 26 adedi Yaratıcı Drama Eğitmeni, Drama Eğitmeni, Öğretmeni olarak tanımlanmış yine farklı ülkelerde farklı isimlerle adlandırılsa da içerikte aynı olan kavram tek başlık altında kategorize edilmiştir. 12 adedi Oyuncu, Aktris, Aktör, Tiyatrocu olarak meslekleri ifade etmiş sahne sanatları alanında yer alması nedeniyle TV- Tiyatro oyuncusu vb. ayrıma gidilmeksizin tek başlıkta toplanmıştır. 11 adedi Yazar, 11 adedi Dans/Hareket/ Beden Eğitimcisi/Koreograf, 10 adedi Yönetmen/Yapımcı, 5 adedi Müze eğitimcisi başlığı altında toplanmıştır. Eğitmen/liderlere ait tüm sayısal bilgilerin Tablo 14 'de belirtilmiştir.

Tablo 28

Eğitmen/Liderlerin Uzmanlık Alanı/Mesleği

Eğitmen/Liderlerin Uzmanlık Alanı/Mesleği	Bölümler	Yüzde
Tiyatro Pedagogu/ Eğitimcisi/Öğretmeni	28	21,05
Yaratıcı Drama Eğitmeni/Drama Eğitmeni, Öğretmeni	26	19,55
Oyuncu/Aktör/Aktris/Tiyatrocu	12	9,02
Yazar	11	8,27
Dans/Hareket/ Beden Eğitimcisi/Koreograf	11	8,27
Diğer Alanlar	11	8,27
Yönetmen/Yapımcı	10	7,52
Müze Eğitimcisi	5	3,76
Estetik/Sanat Eğitim Öğretmeni	3	2,26
Oyun Pedagogu	3	2,26
Müzik Öğretmeni/Eğitmeni	3	2,26
Kültür Pedagogu	2	1,50
Öğretici Oyunlar Eğitmeni	2	1,50
Palyaço	2	1,50
Dramaturg	2	1,50
Plastik Sanatlar/Maske Sanatçısı	2	1,50
TOPLAM	133	100

Eğitmen/liderlerin mezuniyet durumları incelenen kongre/seminer kitaplarında yer alan öz geçmiş ve internet veri tabanlı yapılan araştırmalarda tespit edilerek yazılmıştır. 64 eğitmenden 36 adedi Lisans, 8 adedi yüksek lisans, 24 adedi doktora ve üstü seviyede eğitimini tamamlamıştır. Mezuniyet bilgilerine Tablo 15'de özetlenmiştir.

Tablo 29

Eğitmen/Liderlerin Mezuniyet Durumu

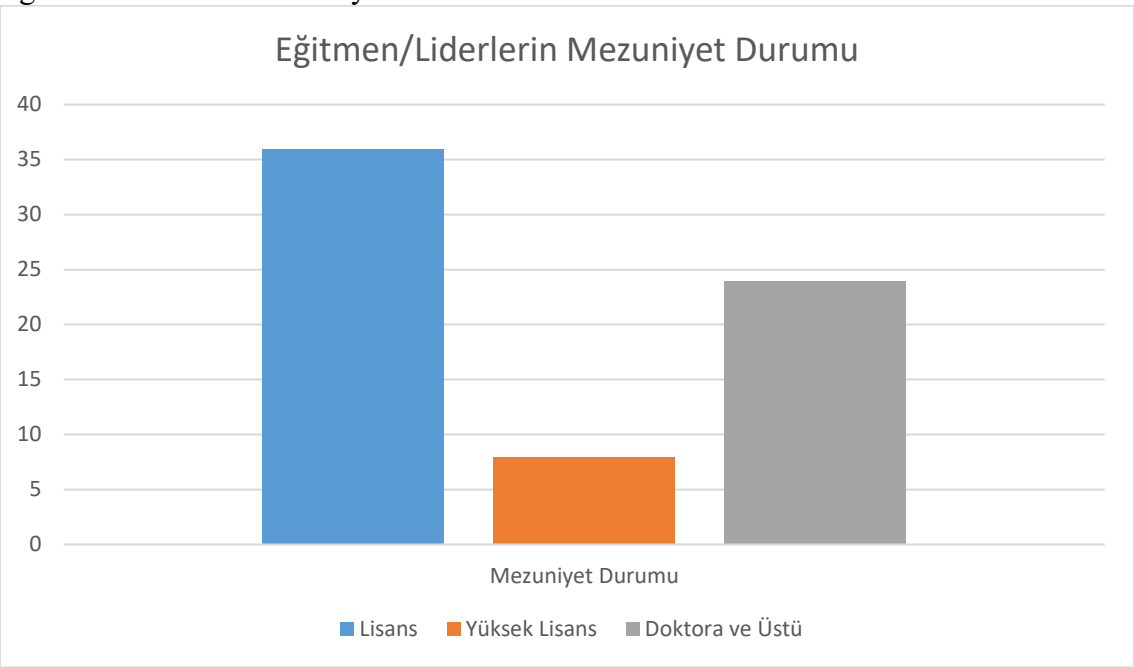

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde, Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer/Kongrelerine Türkiye dışından katılan yaratıcı drama eğitmenlerinin/liderlerinin basılı kitaplar üzerinden yapılan atölye incelemeleri doğrultusunda elde edilen bulgulardan yola çıkarak varılan sonuç ve önerilere yer verilmektedir.

5.1. SONUÇ

Yapılan araştırmada 1985 yılından 2019 yılına kadar düzenlenmiş olan UEYDS/K'ne farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderlerin yürüttüğü atölyelerin, basılı kongre ve seminer kitaplarında yer alan raporları üzerinden incelenmesi amaçlanmıştır. 1985-2019 yılları arası 30 adet kongre ve seminer düzenlenmiş olup, bu kongre ve seminerlere ait basılı kitaplardan 23 adedine ulaşılabilmiştir. Ulaşılabilen basılı 23 adet kitapta yer alan atölye raporları, araştırma problemine yönelik sorular üzerinden irdelenmiş, bu doğrultuda elde edilen veriler üzerinden aşağıda sıralanan problem başlıkları altındaki sonuçlara ulaşılmıştır.

5.1.1. Birinci Problem Ve Alt Problemlerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmaya dönük ilk problem, seminer ve kongrelere katılan eğitmen/liderlerin yürüttüğü atölyelerde ağırlıklı kullandıkları tekniklerin neler olduğu, kendilerine ait bir teknik kullanımı olup olmadığı ve atölyede yönerge süreçlerinin nasıl olduğuna ilişkindir.

Bu anlamda 64 farklı ülke eğitmeninin yürüttüğü 108 atölye incelenmiş, birden çok kere katılan eğitmen/lider atölyeleri ayıklanarak, son gerçekleştirdikleri atölyeler referans alınarak analizler yapılmıştır. Yapılan veri incelemelerinde frekans değerleri temel alındığında gerçekleştirilen 64 atölyenin 53 adedinde doğaçlama, 46 adedinde Rol Oynama ve 42 adedinde ise Grup doğaçlama tekniklerine yer verildiği görülmektedir. Bu anlamda eğitmen/liderlerin atölyelerinde yaratıcı dramanın ayrılmaz bir parçası olan ve

katılımcıların kendi yaşantılarından getirdikleri deneyimleri de işe koştukları doğaçlama ve rol oynama tekniklerinin öne çıktığı görülmektedir.

Kongre/seminerlere katılan eğitmen/liderin katıldıkları kongre ve seminerlerde kendilerine ait bir teknik kullanımı olup olmadığına ilişkin atölye dökümleri üzerinden yapılan incelemede anlamlı bir sonuç elde edilememiştir. İncelemelerde atölyelerde eğitmen/liderlerin kendilerine ait bir teknik kullanımının belirtilmediği görülmektedir.

Yapılan atölye rapor incelemelerinde farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderin tamamının, atölyelerin yaratıcı drama atölyesi ve/veya yaratıcı drama dışında gerçekleştirilen atölye olmasına bakılmaksızın atölyelerde açık ve anlaşılır bir şekilde yönerge verdiği, gerçekleştirilen etkinliklere ait yönergelerin açıklamalar ile desteklendiği görülmüştür. Ancak yapılan çalışmada referans alınan atölye raporları, üçüncü kişiler tarafından tutulmuş raporlar olup çeviri kayıpları, editör düzenlemeleri gibi değişiklikleri içerebileceğinden, eğitmen/liderlerin atölye yönetmelerine ilişkin yorum genel bir görüş olarak verilmektedir.

5.1.2. İkinci Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmada ikinci problem olarak UEYDS/K'ne katılan farklı ülke drama eğitmen/liderleri atölye yapılandırmalarında uygulandıkları süreç ve Türkiye'de kullanılan atölye yapısı ile benzeşen yönleri üzerinden incelemeler yapılmıştır.

Elde edilen bulgulardan yola çıkarak UEYDS/K'ne katılan eğitmen/liderlerin atölye yapılandırmalarında içerikleri birbirinden farklı olmakla birlikte bir Isınma ve hazırlık süreci ve bunu takip eden bir canlandırma sürecinin genel olarak yer aldığı görülmüştür. Atölye yapısında Türkiye'den farklı olarak anlamlı bir çoğunlukla değerlendirmelere yer verilmediği ve/veya sadece ara değerlendirme sayılabilecek etkinliklerin gerçekleştirildiği görülmektedir. 29. Kongrede atölye yürütücüsü olarak Polonya'dan katılan Mateusz Marciniak kongreye ait kitabın kapanış konuşması bölümünde değerlendirme/tartışma aşamasına yönelik

"*…Keşfettiğim diğer şeylerden bir tanesi de aslında normalde bu çalışmaları Polonya'da yürütürken, kendi grubumda bu kadar değerlendirme kısmı yapmadığımdı."* Şeklinde bir konuşma gerçekleştirmiştir.

Bu anlamı ile farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderlerin atölyeleri yapı ve aşama sistemi olarak farklı iki başlıkta ele alınmıştır. Atölyeler yapı olarak ısınma/hazırlık, canlandırma, ara ve genel değerlendirme/tartışma aşamasından bir ya da birkaçını

barındırıyor olması göz önüne alınarak değerlendirilmiştir. Bu haliyle 64 atölyeden 52 adedinde Türkiye'deki atölye yapısı ile benzerlik durumunun olduğu sonucuna varılmıştır. İncelenen atölyelerde her ne kadar içerik ve uygulanışı farklı olanlar olsa da temelde sürece, bedensel ve/veya zihinsel hazırlığa yönelik bir ısınma aşamasının yer aldığı görülmektedir. Yine süreçte canlandırmalar yer verilmiş olması, etkinlik bazında ara değerlendirmeler yapılmış olması bir arada düşünüldüğünde yapısal olarak atölyelerin benzeştiği düşünülmüştür.

Türkiye'deki yaratıcı drama yapısının geçmişten bugüne oluşumuna yine bu seminer ve kongrelerdeki atölyeler ve atölyeleri yürüten eğitmenler/liderlerin uzmanlık ve deneyimlerinin ön ayak olduğu düşünüldüğünde atölye yapısındaki benzerlik olağan bir sonuç olarak değerlendirilmiştir.

Atölyelere "atölye yapılandırma sistemi" bakımından değerlendirildiğinde ise 64 atölyeden sadece 27 adedinin Türkiye'deki atölyelerin aşama sistemi ile örtüşen bir yapıda hesaplanmıştır.

Atölye yapılandırma sistemi olarak analizler yapılırken atölyelerde, 1- Isınma/Hazırlık, 2- Canlandırma, 3- Değerlendirme/Tartışma aşamalarının, uygulamaların tamamında bütünlüklü bir şekilde bulunup bulunmadığına bakılmıştır.

Buradan hareketler Türkiye'de 1985 yılından başlayan kongre/semineler dizisinin Türkiye'deki yaratıcı drama geleneğinin oluşumunda temel bir iskelet görevi gördüğü, alanda yetişen uzmanlar ile Türkiye'de uygulanan yaratıcı drama uygulamalarının kendine has bir sistem geliştirdiği sonucuna ulaşılabilir.

5.1.3. Üçüncü Probleme İlişkin Sonuçlar

Araştırmada üçüncü problem olarak UEYDS/K'nde gerçekleştirilen atölyeler yaratıcı dramanın ağırlıklı hangi boyutu üzerinden gerçekleştirildiği ve Türkiye'deki yaratıcı drama alanındaki atölye yapısının gelişiminde nasıl bir etkisi olduğu üzerinden inceleme yapılmıştır.

Yapılan atölye incelemelerinde UEYDS/K'nde gerçekleştirilen atölyeler boyut olarak üç bölümde ele alınabilir.

Bunlardan ilki seminerlerin ilk yıllarını kapsayan, gerçekleştirilen atölyelerin ağırlıklı olarak yaratıcı drama kavramının ne olduğu ve nasıl uygulandığına ilişkin temel bilgileri vermeyi amaçladığı ve yaratıcı drama uygulamalarının temel aşamalarının

öğretimine yönelik kuramsal çalışmaların yapıldığı, yaratıcı dramanın amaç boyutuna hizmet eden atölye süreçleridir.

İkinci olarak kuramsal bilgiyi edinen katılımcıların uygulamaları doğru olarak gerçekleştirmesi ve yaratıcı drama eğitimini destekleyen dans, devinim, müze vb. konularda atölye kurgulamalarını nasıl gerçekleştireceklerine ilişkin bilgileri içeren atölyelerin yürütüldüğü, yaratıcı dramanın hem araç hem de amaç olarak kullanıldığı atölye süreçleridir.

Son olarak ise kuramsal ve destekleyici eğitimlerin tamamlandığı, Türkiye'de oturmuş bir yaratıcı drama kavram çatısı altında eğitmen/liderlerin yaratıcı dramayı eğitimde bir araç olarak kendi uzmanlık alanları ve toplumsal sorunlarla ilişkilendirerek yürüttüğü atölye süreçleridir.

Bu anlamda yapılan incelemelerde anlamlı bir çoğunluğun yaratıcı dramayı araç boyutunda ele aldığı görülmektedir. Ancak detaylarına bakıldığında Türkiye'de kavramın oturma sürecinde olduğu ve bu 55 atölyeden 30 adedinin yaratıcı drama eğitimini destekleyen konular merkezinde ve yaratıcı drama ile yakın temaslı yaklaşım çalışmaları olarak gerçekleştirilen atölyeler olduğu görülmektedir. Bu anlamı ile araç olarak kullanılan atölyelerin, Türkiye'deki disiplinin oluşmasında yaptığı etki ile aynı zamanda amaç olarak da değerlendirilebileceği sonucuna varılabilir.

Yine yapılan atölye çalışmalarının Türkiye'deki atölye yapısına etkisi bakımından incelemeler yapıldığında UEYDS/K'ne katılan yabancı ülke eğitmenlerinin Türkiye'deki yaratıcı drama disiplinin ve sisteminin oluşumunda temel bir rol oynadığı sonucuna varılabilir. 1980 öncesi Türkiye'de dramatizasyon çalışmaları olarak okullarda yer alan ve müsamereden öteye gitmeyen, tiyatro terimleri ile iç içe geçmiş bir yapıdan söz edilirken bugün oturmuş bir yaratıcı drama kavramı ve çalışma alanı bulunmaktadır.

Günümüzde kullanılan Yaratıcı Drama uygulamalarına kadar geçen sürede bu seminer/kongrelerin, dolayısı ile bu seminer ve kongrelerde atölyeler düzenleyerek kendi uzmanlık ve deneyimlerini Türkiye'deki katılımcılara aktaran eğitmen/liderlerin etkisi yadsınamaz bir gerçekliktir. Bugün Türkiye'de yaratıcı drama alanında kuramsal çalışmalar gerçekleştiren akademisyen ve eğitmen/liderlere bakıldığında İnci San, Ömer Adıgüzel, Nami Eren Beştepe, Ayşe Okvuran, Ayşe Çakır İlhan, Ali Öztürk, Naci Aslan, Tülay Üstündağ, Tülin Sağlam ve diğer birçok araştırmacının bu seminerlerin ilk katılımcıları olduğu göze çarpmaktadır.

Dolayısı ile 1985-2019 yılları arasında gerçekleştirilen kongre ve seminerlerdeki farklı eğitmen/liderlerinin atölye uygulamaları Türkiye'deki yapının gelişimine olumlu bir etki ettiği sonucuna varılabilir.

5.1.4. Dördüncü Probleme İlişkin Sonuçlar

Yapılan araştırmada, UEYDS/K' ne katılan eğitmen/liderler hangi ülkelerden geldiği ve mezuniyet durumları ile uzmanlık /meslek alanları araştırılmıştır. İncelenen kongre ve seminer kitaplarında yer alan eğitmen/lider özgeçmişleri ile internet veri tabanı üzerinden yapılan araştırmalarda katılan eğitmen/liderlerin ağırlıklı Almanya ve İngiltere'den katılım sağladığı, uzmanlık ve meslek alanlarının ise Tiyatro Pedagogu, Eğitimcisi, Öğretmeni ve Yaratıcı Drama Eğitmeni, Drama Eğitmeni, Öğretmeni meslek ve uzmanlık alanlarından geldiği sonucuna varılmıştır.

Eğitmen/liderlerin birden çok meslek ve uzmanlık alanına sahip olduğu durumlar mevcuttur. Eğitmen bazında değil uzmanlık bazında frekans değerleri oluşturulmuştur. Eğitmen/liderlerin uzmanlık alanları incelendiğinde Tiyatro Pedagog ve Yaratıcı Drama Eğitmeni dışında, oyuncu, aktör, aktris, tiyatrocu, yönetmen/yapımcı, yazar, plastik sanatlar/maske sanatçısı, dramaturg, müzik öğretmeni, oyun pedagogu, estetik/sanat eğitmeni, dans, hareket eğitmeni, koreograf, müze eğitimcisi, kültür pedagogu, palyaço, öğretici oyunlar eğitmeni gibi alanlarda uzmanlıklarının olduğu görülmüştür. Bu anlamda yaratıcı drama eğitiminin aynı zamanda bir güzel sanatlar ve estetik eğitim olduğu, disiplinler arası çalışıldığı gerçekliğine de ulaşılabileceği söylenebilir.

5.2. Tartışma

Yapılan araştırmada 1985-2019 yılları arasında düzenlenen UEYDS/K'lerine katılan farklı ülke eğitmen atölyelerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Özellikli olarak farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderlerin atölye incelemelerinin yapılmasındaki temel amaç farklı coğrafya ve kültürlerde yaratıcı drama uygulanışlarının seminer ve kongreler bağlamında ülkemizdeki yaratıcı drama kültürüne katkılarını incelemek oluşturmuştur.

Çalışmanın ilk problemini oluşturan kullanılan yöntem ve teknikler ile atölyelerdeki yönerge verişlerine ilişkin sonuçlarda ağırlıklı olarak doğaçlama ve rol oynama teknikleri kullanılmaktadır. Bugün alınyazında yer alan çalışmalarda da bir yaratıcı drama atölyesinde öğrenmenin etkin gerçekleşmesi, yaparak ve yaşayarak

öğrenme yöntemlerini içermektedir. Bu bağlamda kullanılan ve katılımcıların kendi yaşantılarından getirdikleri deneyimleri işin içine koşarak gerçekleştirdikleri rol oynama ve doğaçlama etkinlikleri yaratıcı dramanın başlangıcından bu zamana önemli bir rol oynamıştır. Çalışma aynı zamanda tekniklere ilişkin zamana yayılan bir çeşitlilik ivmesini de gözler önüne sermiştir. Başlangıçta gerçekleştirilen seminerlerde drama kavramının tanıtılması ve kavramın yerleştirilmesi önem arz ettiğinden, ağırlıklı kuramsal çalışmalar yapıldığı dolayısı ile teknik kullanımının temel düzeyde ve sayıca az olduğu görülmüştür. Son kongrede gerçekleşen atölyeler incelendiğinde ise gerek süreçlerin gerek ise teknik kullanımının geliştiği görülmektedir. Yıllar içinde eğitmen/liderlerin atölyelerde öğrenmenin etkin olarak gerçekleşebilmesi, katılımcıların ilgilerinin ve katılımlarının artması gibi birçok nedenle farklı teknik ve yöntemler kullanmaya başladıkları görülmektedir. Bu bağlamda çalışma sonuçlarından hareketle, atölyelerde çeşitlenen teknik kullanımlarının aynı zamanda atölye planlama sürecinin de gelişimine etkisi olduğu yönünde bir düşünceye varılabilir.

Yine Türkiye'deki yapılandırma sistemi ve atölye yapısı bakımından yapılan incelemelerde de sonuçlar dikkat çekici olarak nitelendirilebilir. 1980 öncesi Türkiye'de müsamere ve oyunlaştırmalar düzeyinde yer alan çalışmaların, özellikle 1985 yılından itibaren düzenlenen seminer ve kongreler sonrası kendine yaratıcı drama başlığı altında sistematik bir atölye yapısı ve yapılandırması ile alanda kendine yer bulmaya başladığı görülmektedir. Seminer ve kongreler ile birlikte farklı coğrafya, kültür, meslek ve uzmanlık alanlarından gelen eğitmen/liderlerin kendi ülkelerinde uyguladıkları yapıyı Türkiye'de düzenlenen seminer ve kongreler aracılığı ile katılımcılarla paylaştığı görülmektedir. Bu paylaşımların, zaman içerisinde dönemin katılımcıları, günümüzün yaratıcı drama alanında hem kuramsal hem uygulayıcı düzeyinde çalışan kişilerce kendi deneyim ve uzmanlık alanları ile birleştirilerek yeni nesillere aktarıldığı ve bu anlamda Türkiye'de yaratıcı drama yapı ve yapılandırma sistematiğinin ilk uygulanış şeklinden farklılaşarak ve geliştirilerek uygulandığı görülmektedir. Bu anlamda farklı coğrafyalardan gelen eğitmen/liderlerin Türkiye'deki yapının gelişiminde rolü yadsınamaz bir gerçekliktir.

Ancak bu gelişimden, farklı ülkelerden katılan eğitmen/liderlerin atölyelerinin olduğu gibi kopyalandığı, salt taklitçilikten oluşan bir yapılanma anlaşılmamalıdır. Yapılan incelemeler göstermiştir ki Türkiye'deki yapı seminer ve kongrede yer alan eğitmen atölyeleri ile ortak noktalar içermekle birlikte özellikle Değerlendirme/Tartışma aşaması bakımından farklılaşmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de oluşan yaratıcı drama

kültürünün salt bir kopyacılıktan ibaret olmadığı, kendine has atölye yapısı ve yapılandırma sistematiğini geliştirmiş bir alan olduğu sonucuna varılmıştır.

Seminer ve kongrelere tarihsel olarak bakıldığında; 1985-2008 yılları arası düzenlenen ilk 12 buluşmanın eğitmen/liderlerin yaratıcı drama ile ilgili bilgi ve deneyimlerinin aktarımını yaptığı, yaratıcı dramanın Türkiye'de bilinirliğinin artırılmasına yönelik kaygılar taşıyan, daha çok kuramsal bilgi aktarımından oluşan bir nitelikte oldukları göze çarpmaktadır.

2008 Kasım ayında düzenlenen 13. buluşma "Tiyatro Kongresi" adı altında düzenlenmiştir. Başlığında yer alan "Kongre" kavramı ile birlikte artık Türkiye'de seminer olarak başlayan buluşmalar bu tarihten itibaren, daha bilimsel olarak ele alınan alanda kuramsal çalışmalar yapan bireylerin, araştırma sonuçlarının paylaşımı olan bildirilerine de yer verilen daha geniş kapsamlı bir organizasyona dönüşmüştür. Yine bu kongre ile birlikte Çağdaş Drama Derneği onursal başkanlığı, yaratıcı dramanın dünyaca tanınan eğitmen/liderlerinden, Dorothy Heathcote'a verilmiştir. Dorothy Heathcote gerek alandaki konumu gerek ise birikimi ile yaratıcı drama alanının önemli öncülerinden olmuştur. Bu bağlamda Türkiye'de düzenlenen seminer ve kongreler, katılımcıların farklı ülkelerden gelen nitelikli eğitmenler/liderler ile buluşmalarına aracılık etmiş olması, bu eğitmen/liderlerin seminer ve kongre sonrası yapmış olduğu bildiriler ve sunumları içeriyor olması nedeniyle taşıdığı görev bakımından da oldukça önemlidir denilebilir.

Yaratıcı dramanın alanda kavramın öğretilmesinden, kavramın özüne dönük çalışmalara, disiplinler arası kurulan bağlardan, toplumsal konulara kadar oldukça çeşitli konu başlıklarında düzenlenen seminerler bir yönüyle Türkiye'deki alan ve alan çalışmalarına katkı sağlarken bir yönüyle de Türkiye'nin dünyada yaratıcı drama alanı içinde kendine yer bulmasına de sebep olmuştur. 1990 yılında kurulan ve bu tarihten itibaren seminer ve kongrelerin düzenlenmesi görevini üstlenen Çağdaş Drama Derneği'nin, Almanya, Oyun ve Tiyatro Pedagojisi Üst Birliği (BAG Spiel and Theatre), IDEA (International Drama/Theatre and Education Association – Uluslararası Drama/Tiyatro ve Eğitim Derneği) ve EDERED (European Drama Encounters) adlı kurumlara üyelikleri dünyada söz sahibi olunduğunun adeta kanıtı niteliğindedir.

Seminer ve kongrelerdeki farklı ülke eğitmen/liderlerinin atölyeleri kapsamında yapılan çalışma eğitmen/liderlerin meslek ve uzmanlıkları bakımından da incelenmiştir. Bu eğitmen/liderlerin büyük çoğunluğu Tiyatro ve Yaratıcı Drama Öğretmeni/eğitmeni olmakla birlikte aktör, aktris, yönetmen, yapımcı, yazar, sanat eğitimcisi, dans ve beden eğitmeni gibi sanatın birçok alanından gelen eğitmen/liderlerin meslekleri yaratıcı

dramanın bir sanat eğitimi alanı olduğu ve disiplinler arası çalıştığı gerçekliğini de bir kez daha gözler önüne sermiştir.

Bu sonuçlardan hareketle; Türkiye'de 1985 yılından bu yana düzenlenmekte olan Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama seminer ve kongreleri ve bu kongre/seminerlere katılan farklı ülke eğitmen/liderlerinin atölyelerinin, Türkiye'deki yaratıcı drama disiplinin oluşumunda büyük bir katkı sunduğu söylenebilir.

5.3. Öneriler

Araştırma kapsamında temelde UEYDS/K'ne katılan yabancı eğitmen/lider atölyeleri incelenmiş ve araştırma soruları doğrultusunda sonuçlar ortaya konmuştur. Bu sonuçlardan yola çıkarak; yaratıcı drama alanında çalışan eğitmen/lider, öğretmenler, araştırmacılar, bireysel ilgi duyan bireyler ile kongre/seminerleri düzenleyen kurum/kuruluşlara ve iş birliği gerçekleştiren kurumlara yönelik öneriler;

- Eğitimde yaratıcı dramanın tarihsel gelişiminde, Türkiye'de düzenlenen ulusal ve uluslararası kongre ve seminerlerin önemi ve etkisi üzerine bir çalışma yürütülebilir.
- UEYDS/K'lerinde yer alan Türk eğitmenlerinin atölyeleri üzerinden incelemeler gerçekleştirilebilir.
- UEYDS/K'ne katılan ilk katılımcılar ve son katılımcıların deneyimlerinden yola çıkarak karşılaştırmalı çalışmalar gerçekleştirilebilir.
- Çağdaş Drama Derneği tarafından düzenlenen UEYDS/K'leri sonrası, kongreye ilişkin bildiri sunumu yer alabilir.

KAYNAKÇA

Adıgüzel, Ö. (2005 a). Tush- Tiyatro Okulu. Adıgüzel, Ö. (Editör), *8. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Süreçsel Drama, Tiyatro Sporu ve Drama' da "Zaman".* (s.1). Ankara: Naturel Yayınları.

Adıgüzel, Ö. (2005 b). Uzmanların Özgeçmişleri. Adıgüzel, Ö. (Editör), *9. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Forum Tiyatro, Devinim-Drama.* (s.139). Ankara: Naturel Yayınları.

Adıgüzel, Ö. (2006). Yaratıcı Drama Kavramı, Bileşenleri ve Aşamaları. *Yaratıcı Drama Dergisi*, *Cilt 1*, Sayı: 1, (s.17-29). Erişim adresi: http://www.yader.com

Adıgüzel, Ö. (2008). Türkiye'de Eğitimde Yaratıcı Dramanın Yakın Tarihi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, *Cilt 1*, Sayı: 5, (s.7, 12). Erişim adresi: http://www.yader.com

Adıgüzel, Ö. (2010). Oyun ve Doğaçlamalardan Sahneye. Adıgüzel, Ö. (Editör), *10. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama.* (s.40). Ankara: Naturel Yayınları.

Adıgüzel, Ö. (2010). Barbara Rüster'in Konuşması. Adıgüzel, Ö. (Editör), *10. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Kültürlerarası Etkileşimde Yaratıcı Drama.* (s.18). Ankara: Naturel Yayınları.

Adıgüzel, Ö. (2018). *Eğitimde Yaratıcı Drama* (2.Baskı). Ankara: Yapı Kredi Yayınları.

Adıgüzel, Ö. (2021 a). Hayal Gücünün Alfabetikleştirilmesi. Adıgüzel, Ö. (Editör), *11. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Dün, Bugün, Yarın: Doğaçlama, Anlatı Tiyatrosu, Applied Tiyatro ve Edward Bond.* (s.11,33). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. (2021 b). Drama Sürecinde Kullanacağımız Malzeme. Adıgüzel, Ö. (Editör), 4. *Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Eğitimde Dramaya 'ya Yakınlaşmak.* (s.11-19). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. (2021 b). Önsöz. Adıgüzel, Ö. (Editör), 4. *Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Eğitimde Dramaya 'ya Yakınlaşmak.* Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. (2021 c). Atölyeler. Adıgüzel, Ö. (Editör), 9. *Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Forum Tiyatro, Devinim-Drama.* (s.70). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. ve Sivrikaya, G. (2019). Güzel Sanatlar Eğitim Alanı Olarak Yaratıcı Dramanın MEB ve YÖK Programlarındaki Görünümü. *Yaratıcı Drama Dergisi, Cilt 14*, Sayı: 2, (s. 203-218). DOI: 10.21612/yader.2019.012. Erişim adresi: http://www.yader.com

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021). Atölye 2: Beş Yaş ve Beş Yaş Altı Çocuklar ve Ailelerle Müzelerde Yaratıcı Oyun Çalışması. Adıgüzel Ö. , Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *27. Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Yaşayan Müze.* (s.54). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021). Atölye 9: Kişisel, Sanatsal ve Tarihi Mirasa Dayalı Fiziksel Tiyatro ve Dans Sahneleri Oluşturma. Adıgüzel Ö. , Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *27. Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Yaşayan Müze.* (s.281). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021 a). Atölye 1: Öğretici Oyunların Yapılandırılması. Adıgüzel Ö. , Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *16.Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Bertolt Brecht Ve Öğretici Oyunlar*. (s.77). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021 a). Atölye 2: Öğretici Oyunlar ve Sosyal/ Bedensel Davranış Çalışmaları. Adıgüzel Ö., Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *16.Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Bertolt Brecht Ve Öğretici Oyunlar*. (s. 92-93). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021 a). Atölye 3: Öğretici Oyunlar İle Yöntemim, Çatışma, Okul ve Öğrenme Alıştırmaları. Adıgüzel Ö., Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *16.Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Bertolt Brecht Ve Öğretici Oyunlar*. (s. 110). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021 a). Atölye 4: Öğretici Oyunlardan Yola Çıkarak Metin Yazma. Adıgüzel Ö., Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *16.Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Bertolt Brecht Ve Öğretici Oyunlar*. (s.172). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Alımteri, Z. ve Özer, C. (2021 a). Atölye 5: Öğretici Oyunlar ve Müzik. Adıgüzel Ö., Alımteri Z. ve Özer C. (Editörler), *16.Bursa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Bertolt Brecht Ve Öğretici Oyunlar*. (s.191). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Başbuğ, S. , Keleşoğlu, S. Ve Özdemir Şimşek, P.(2021). Atölyeler. Adıgüzel, Ö. , Başbuğ, S., Keleşoğlu S. ve Özdemir Şimşek P. (Editörler), *29. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Gelenler*. (s.17,145,160,193,238,257,261,294,424). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Canbazoğlu, H.B., Kaf, Ö. Ve Sarıbaş, Ş. (2021). Atölyeler. Adıgüzel, Ö. , Canbazoğlu, H.B., Kaf, Ö. Ve Sarıbaş, Ş. (Editörler), *30. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Uyum/Adaptation.* (s. 271, 284, 321, 333). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Kalay İnce, A. , Keleşoğlu, S. (2021). Atölye 7: Çember Kırıldığında Parçalanmış Dünyanın Mozaik Dramaturgisi. Adıgüzel, Ö. , Kalay İnce, A. Keleşoğlu S. (Editörler), *28. Antalya Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Gelenler.* (s.244,245). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Kalay İnce, A. , Keleşoğlu, S. (2021). Atölye 8: Aktör ve Dansçılar İçin Beden ve Hareket Laboratuvarı. Adıgüzel, Ö. , Kalay İnce, A. Keleşoğlu S. (Editörler), *28. Antalya Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Gelenler.*(s.288). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Kalay İnce, A. , Keleşoğlu, S. (2021). Atölye 10: 1 Metrekare. Adıgüzel, Ö., Kalay İnce, A. Keleşoğlu S. (Editörler), *28. Antalya Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Gelenler.* (s.346). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Kuyumcu, N. ve Aykanat Özcan, E. (2021). Atölye 3: Maske Tiyatrosu Yoluyla Cinsiyet Rollerinin Sorgulanması. Adıgüzel Ö., Kuyumcu, N. Ve Aykanat Özcan, E. (Editörler), *26.İstanbul Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet.* (s.52). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö., Kuyumcu, N. ve Aykanat Özcan, E. (2021). Önsöz. Adıgüzel Ö., Kuyumcu, N. Ve Aykanat Özcan, E. (Editörler), *26.İstanbul Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Toplumsal Cinsiyet ve Şiddet* (s.iv). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. Ve Özarı, E. (2016). Atölye 1: Devinim İçindeki Yaşama Kinestetik Bir Yaklaşım. Adıgüzel Ö. Ve Özarı, E. (Editörler), *25.İzmir Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Dans ve Yaratıcı Dramada Yaklaşımlar.* (s.63). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. Ve Özarı, E. (2016). Atölye 6: Yaratıcı Dramada Dans ve Yeni Yaklaşımlar. Adıgüzel Ö. Ve Özarı, E. (Editörler), *25.İzmir Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Dans ve Yaratıcı Dramada Yaklaşımlar.* (s.251,252) Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. Ve Özarı, E. (2016). Atölye 7: İçinizdeki Palyaço. Adıgüzel Ö. Ve Özarı, E. (Editörler), *25.İzmir Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Dans ve Yaratıcı Dramada Yaklaşımlar.* (s.290). Ankara: Pegem Akademi.

Adıgüzel, Ö. Ve Özarı, E. (2016). Atölye 13: Öğretici Oyunlar. Adıgüzel Ö. Ve Özarı, E. (Editörler), *25.İzmir Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Dans ve Yaratıcı Dramada Yaklaşımlar.* (s.424). Ankara: Pegem Akademi.

Aktaş Arnas, Y. Ve Kaf Hasırcı, Ö. (2010). Atölye Liderlerinin Özgeçmişleri. Aktaş Arnas, Y. Ve Kaf Hasırcı, Ö. (Editörler), *14. Adana Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongresi, Erken Çocukluk Eğitiminde Yaratıcı Drama.*(s.245-246). Ankara: Naturel Yayınları.

Alımteri, Z. (2014). Liderlerin Özgeçmişleri. Alımteri Z. (Editör), *21. Şanlıurfa Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Ritüeller ve Yaratıcı Drama.*(s.255-257). Ankara: Pegem Akademi.

Arslan, Ü. (2015). Liderlerin Özgeçmişleri. Arslan, Ü. (Editör), *22. Trabzon Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Drama, Dans, Devinim.*(s.54, 234-235). Ankara: Pegem Akademi.

Aykaç, N. (2016). Çocuk Oyunlarının Estetik Bir tasarım Olarak Kullanımı. Aykaç, N.(Editör), *24. Muğla Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Ders Drama, Yöntem Drama.* A (s.155). Ankara: Pegem Akademi.

.

Aykaç, N. (2016). Sürdürülebilir Gelişim için Tiyatro ve Eğitim: Konuşan Şeyler- İkinci Yaşam. Aykaç, N.(Editör), *24. Muğla Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Ders Drama, Yöntem Drama.* (s.402). Ankara: Pegem Akademi.

Baldwin, P. (2019). *Drama Yoluyla Okul Gelişimi*. Özen, Z., Metinnam, İ. (Çev. Editörleri), Ankara: Pegem Akademi.

Beştepe, N.E. (2011). Liderler. Beştepe, N.E. (Editör), *12. Hatay Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Mozaik.*(s.270). Ankara: Naturel Yayıncılık.

Burgul Adıgüzel, F. (2020). Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmen Adaylarının Yaratıcı Drama Temelli Ders Planlarının İncelenmesi. ,*Eurasian Journal of Education Research,23 (2) 91 (2021)*, 205-236. DOI: 10.14689/ejer.2021.91.10, Erişim adresi: http://ejer.com.tr/public/assets/catalogs/0945192001612532804.pdf

Creswell, John W. (2017). Araştırma Deseni, Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları, (3.Baskı). (M. Bütün, Çev.), S.B. Demir (Çev. Ed.),*1.Bölüm: Araştırma Yaklaşım Seçimi.* (s.8,9). Ankara: Eğiten Kitap.

Farmer, D. (2011). *Learning Through Drama İn The Primary Years*. United Kingdom: David Farmer Publisher.

Ferreira, M. Ve Devine, D. (2012). Theater of the Oppressed as a Rhizome Acting for the Rights of Indigenous Peoples Today. *Latin American Perspectives* (s.11). DOI:10.1177/0094582X11427888. Erişim Adresi: https://www.researchgate.net/scientific-contributions/Dominique-Devine-2035384861

Genç, H. (2003). Eğitimde Yaratıcı Dramanın Alımlanması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Cilt 24*, Sayı 24. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/hunefd/issue/7812/102558

Kırkar, A. ve Yılmaz N. (2021). Atölyeler. Kırkar, A. Ve Yılmaz, N.(Editörler), *17. İstanbul Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Yaşamda Drama, Dramada Yaşam.* (s.96, 128). Ankara: Pegem Akademi.

Köksal Akyol, A. (2003). Drama Ve Dramanın Önemi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, *Cilt 1*, Sayı 2, 0-0. Erişim adresi: https://dergipark.org.tr/tr/pub/tebd/issue/26132/275251

Metinnam, İ. (2019). Sınıf Öğretmenliği Adaylarının Yaratıcı Drama Oturumu Planlama Sürecinde Yaşadıkları Sorunların İncelenmesi. *Yaratıcı Drama Dergisi*, *Cilt 14*, Sayı:2, (s.219-242). *DOI:* 10. 21612/yader.2019.013. Erişim adresi: http://www.yader.com

McCaslin N. (2016). *Creative Drama in the Classrom and Beyond (Yaratıcı Drama Sınıf İçinde ve Dışında.(* s.400-409), Çev. Ed. Özdemir Şimşek,P. Ankara: Nobel Yayıncılık.

Neelands, J. and Goode, T. (2000). *Structuring Drama Work, A Handbook of Available Forms in Theatre and Drama*. 2th Edition . Cambridge University Press.

Okvuran, A. (2003). Drama Öğretmeninin Yeterlilikleri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Cilt 36*, Sayı: 1-2, (s. 81-87).

Okvuran, A. (2014). Sustainability in Drama. *Creative Education, Vol 5*, No. 19, (s. 1720-1724). DOI: 10.4236/ce.2014.519191. Erişim Adresi: http://www.scirp.org

Ömeroğlu E. (1990, s. 49-65). *Anaokuluna Giden Beş-Altı Yaşındaki Çocukların Sözel Yaratıcılıklarının Gelişimine Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi.* Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Öztürk, A. (2010). Atölye Liderlerinin Özgeçmişleri. Öztürk, A. (Editör), *15. Eskişehir Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Yaşamda Drama, Dramada Yaşam.* (s.145). Ankara: Naturel Yayınları.

Patton, M.Q. (2018). Nitel Araştırmada Stratejik Temalar. (Y. Dede, I. Bilican, Çev.), M. Bütün ve S.B. Demir (Çev. Ed.), *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (s.47,230*).* Ankara: Pegem Akademi.

San, İ.(1990). Eğitimde Yaratıcı Drama. ,*Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, Sayı 23 (2),* 573-582. DOI: 10.1501/Egifak_0000000780. Erişim adresi: www.dergipark.org.tr

San, İ. (1997). Konuk Uzmanların Özgeçmişleri. San, İ. (Editör), *6. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Drama, Maske, Müze.* (s.110-113). Ankara: Naturel Yayıncılık.

San, İ. (2003). Konuk Uzmanların Özgeçmişleri. San, İ. (Editör), *7. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Drama, Öğretici Oyun ve Maske.* (s.147). Ankara: Naturel Yayıncılık.

San, İ. (2018). *Yaratıcı Drama ve Müze* (2.Baskı), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

San, İ. (2020) , Daha Çağdaş, Daha Demokratik, Daha Hoşgörülü Bir Eğitim için. San. İ.(Editör), *5. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri.* (s.1-4). (3. Baskı) Ankara: Pegem Akademi.

San, İ. (2020). Atölyeler. San, İ. (Editör), 5*. Ankara Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Drama ve Öğretim Bilgisi.* (s.2,6). Ankara: Pegem Akademi.

San, İ. ve Tümtürk T. (2016). Liderler ve Atölye İçerikleri. San, İ. ve Tümtürk T. (Editörler), *18. Antalya Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Semineri, Yaratıcı Drama İle Farklılıklar ve Farkındalıklar.*(s.249-253). Ankara: Pegem Akademi.

Töre, K. (2009). Bir Kongreye Katılmak. *Ankem Dergisi*, *Cilt 23, Sayı:2*. (s. 94-100). http://www.ankemdernegi.org.tr

Türk Dil Kurumu. (2020). Türkçe Sözlük. Alıntı tarihi: 09.09.2020.Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Türk Dil Kurumu. (2021). Türkçe Sözlük. Alıntı tarihi: 13.10.2021 Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Türk Dil Kurumu. (2022). Türkçe Sözlük. Alıntı tarihi: 22.04.2022 Erişim adresi: https://sozluk.gov.tr/

Tüzün, T. ,(2019, s.14-15). , *Hans-Wolfgang Nickel'in Oyun Ve Tiyatro Pedagojisi Anlayışı Ve Yaratıcı Drama İle İlişkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Üstündağ, T. (1997, s. 15). , *Vatandaşlık Ve İnsan Hakları Eğitimi Dersinin Öğretiminde Yaratıcı Dramanın Erişiye Ve Derse Yönelik Öğrenci Tutumlarına Etkisi.* Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, Türkiye.

Üstündağ, T. (1996, s. 19-23). , Yaratıcı Dramanın Üç Boyutu. *Yaşadıkça Eğitim Dergisi, Cilt, Sayı: 49*, (S.19-23). https://acikerisim.iku.edu.tr/

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri,* (11.Baskı), (s. 41, 189, 190, 239,240), Ankara: Seçkin Yayıncılık.

İNTERNET KAYNAKLARI

http://roger-fornoff.de/vita/ Erişim Tarihi:25.05.2021

https://de.wikipedia.org/wiki/Gerd_Koch Erişim Tarihi:25.05.2021

https://www.fh-erfurt.de/soz/so/im-ruhestand/prof-dr-dagmar-doerger/zur-person/Erişim Tarihi:25.05.2021

https://speakerhub.com/speaker/matthew-ward-0 Erişim tarihi: 30.05.2021

https://rebeccamileham.com/ Erişim tarihi: 30.05.2021

https://ekvv.uni-bielefeld.de/pers_publ/publ/PersonDetail.jsp?personId=55449 Erişim tarihi: 01.06.2021

https://www.alexander-verlag.com/autoren/autor/133-wolfgang-wermelskirch.html Erişim tarihi: 01.06.2021

https://www.iaaw.hu-berlin.de/de/region/ostasien/seminar/mori/ausstellungen/uwe-krieger/uwe-krieger Erişim tarihi: 03.06.2021

https://www.tanzfabrik-berlin.de/en/people/323 Erişim tarihi: 03.06.2021

http://www.mala-scena.hr/home/biografije/m/maja-sviben.aspx Erişim tarihi: 11.10.2021

https://dramacongress2019.cu.edu.tr/cu/atolye-liderleri/international-workshop-leaders/volker-tahlman Erişim tarihi: 12.10.2021

https://www.theaterjanser.ch/ueber/ Erişim tarihi: 12.10.2021

https://www.newsshopper.co.uk/news/6275211.drama-centre-renamed/ Erişim tarihi:16.12.2021

EKLER

EK-1 Oturum Planı Örneği

OTURUM PLANI ÖRNEĞİ

Tarih :06.07.2019
Ders :Yaratıcı Drama
Konu :Göçmen, Sığınmacı, Mülteci Kimdir?
Grup :Çağdaş Drama Derneği, Yaratıcı Drama Eğitmenliği/Liderliği Kursu, 5. Aşama Kursiyerleri (19 Kadın,1 erkek katılımcı)
Mekân : Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Drama Atölyesi
Süre : 60 dk.
Yöntem Teknik : Doğaçlama, Eş Zamanlı Doğaçlama, Rol Oynama, Donuk İmge, Lider Rolde
Araç/Gereç : Not kâğıdı, Kalem, Power Point Sunumu, Ses Bombası (siren sesi için), Fotoğraf Baskısı, Yeşil Asker Ceketi (A.Ü Drama atölyesinden temin edilmiştir)
Kazanım :Göçmen, Mülteci, Sığınmacı kavramlarını tanır, kavramlar arasındaki farkı kavrar.

SÜREÇ

A-Hazırlık-Isınma

1.Etkinlik

Lider ve grup çemberde buluşur. Lider, her katılımcıya bir kâğıt ve kalem vererek, hayatlarında çok önemli yere sahip olan, asla vazgeçemeyecekleri 3 şeyi düşünmelerini, bunu önlerindeki kâğıda yazmalarını ve katlayarak ellerinde ya da ceplerinde daha sonra kullanılmak üzere saklamalarını söyler.

Lider, atölyeye başlamadan önce katılımcılara göçmen, mülteci, sığınmacı, göç kavramlarının sorulduğu mini bir sınav kâğıdı dağıtır ve katılımcılara ilgili kavramlara ilişkin tanım yazmalarını söyler (Ek-1).

2.Etkinlik

Liderin yönergesi ile katılımcılar mekân içerisinde yürümeye başlar. Lider, yürümeye başlayan katılımcılara önce vücudun ısıtılmasına yönelik;

“Kollarımızı yukarıya uzatarak, elma toplar şekilde yürüyoruz.”
“Kollarımızı esnetiyoruz.”
“Omuzlarınızı çevirerek yürüyoruz.”
”Lütfen bir eş bulun ve el ele tutuşarak birbirinizi çekin.”
“Elleriniz ile birbirinizi itin.”
“Sırt sırta birbirinizi itin”
Şimdi eş değiştirelim,
“El ele tutuşarak birbirinizi çekin.”
“Elleriniz ile birbirinizi itin.”
“Sırt sırta birbirinizi itin”

Yönergelerini verir. Liderin “Olduğumuz yerde duralım.” cümlesi ile katılımcılar, mekân içerisinde dağınık olarak dururlar.

3.Etkinlik

Lider katılımcılara, tekrar alanda yürümeye başlamalarını, ancak yürürken verilen yönergelere dikkat etmelerini, birbirleri ile konuşmamalarını ve liderin alanda belirleyeceği sınır içinde yürümeye özen göstermelerini söyler.

Lider katılımcılara;

"Lütfen yavaş yavaş yürüyün, ülkenizde uzun zamandır savaş söylemleri kulaktan kulağa yayılıyor, siz bir yandan endişeleniyorsunuz, bir yandan ise sizin ülkenizde, hele de bu yüzyılda böyle bir şeyin olamayacağını kendinize telkin ediyorsunuz.

***Lider alanı daraltır.

"Yürüyüşünüz hızlandı, artık savaş söylemleri gazetelerde ve radyolarda dile, geliyor, evde iş yerinde başka bir şey konuşulmaz oldu, kaygı düzeyiniz giderek yükseliyor

*** Lider alanı biraz daha daraltır. Katılımcılar duvara sıkıştırılmış, duvardan sonra bir sınırlı alan daha oluşturulmuştur.

"Şimdi temponuzu iyice arttırın, ülkenizde savaş çıktı, üzerinizden savaş uçakları gürültü ile geçiyor, büyük bir kargaşa içindesiniz, herkes sınıra doğru ilerliyor sınır kapıları kapanmak üzere, hükümet binaları ve yayın organları kırmızı alarm kodu aldı, her yerde siren sesleri var"

***Hoparlörden siren sesi verilir. Lider, yeşil bir asker ceketi giyerek role girer ve yüksek sesle "Herkes sıraya geçsin, evraklarınızı hazırlayın, herkes kâğıtlarını çıkartsın…"der.

Katılımcıların bir kısmı, bir önceki etkinlikte yazdıkları kâğıtlar ellerinden alınarak duvar ile atölyenin geri kalanı arasında ortada oluşturulan sınırlı alana alınır, "Sizler statünüz belirlenene kadar misafirimiz olmaya devam edeceksiniz" der.

Geri kalan katılımcılara ise "Bugünlük bu kadar, artık beklemeyin dağılın "der.

Lider rolden çıkarak, "Lütfen duralım, elinizdeki kâğıtları, olduğunuz yerde, sınırın gerisinde bırakarak, karşı tarafa geçin.

"Şimdi biraz yürüyelim, ellerimizi sallayalım, omuzlarımızı gevşetelim" gibi rahatlama hareketleri yaptırdıktan sonra, katılımcılar ile çemberde buluşulur.

Ara Değerlendirme: Lider katılımcılara, sizce elinizdeki kâğıtlar neydi? Neredeydiniz, kimdiniz, nereye gidiyordunuz, sizinle beraber yol aldığınız arkadaşların bir kısmının geride kalması neler hissettirdi? Nerede bıraktınız? Sizce neden iki ayrı sınır vardı? Ortadaki sınırda olanlar kimdi, geride kalanlar kimdi? Neden misafir olarak kaldılar? Diye sorular sorarak katılımcılardan görüşlerini alır.

B-Canlandırma

4.Etkinlik

Lider katılımcılara, atölye başında, katılımcıların yazdığı ve ellerinde bıraktıkları kâğıtları göstererek ***bir insanı, sevdiklerini geride bırakacak kadar, başka ülkede yaşamaya iten nedenlerin***.(18.Uluslararası Eğitim Seminer Kitabı, Pamela Bowel atölyesinden esinlenilmiştir.)neler olacağını sorar. Lider katılımcılara ilgili kavramlara ilişkin kısa bir slayt ile bilgi aktarır.

5.Etkinlik Lider gruba kendilerine en yakınında bulunan kişi ile eş olmalarını, vereceği durum üzerinden eş zamanlı doğaçlama başlatmalarını söyler. Grup içinden, süre gözetilerek canlandırmalar izlenir.

Dramatik Durum 1

Ülkenizde savaş var aileniz için kaygılanıyorsunuz, bu kargaşa ortamından kurtulmak için komşu ülkeye geçen tanıdıklarınız var ve sizde bir an önce gitmek istiyorsunuz. Ancak eşiniz oldukça vatansever birisi ve kalıp ülkenizi savunmanız gerektiği konusunda ısrarcı oluyor. Başvuru evraklarınızı hazırladığınızı ve sınıra gideceğinizi söylemek üzere eşinizin yanına gidiyorsunuz.

Dramatik Durum 2

Ülkeniz iç savaşta, eşiniz ve çocuğunuz ile kaygı içinde yaşıyorsunuz. Sınır kapıları tutulmuş ve ülke dışına çıkışlar yasaklanmış durumda. Evlilik alyansınıza kadar satıp biriktirdiğiniz tüm parayı, uzun zamandır bulmaya çalıştığınız biletler için, insan kaçakçılarına verdiniz, ancak sadece 2 bilet alabildiniz ve eşinize bunun haberini vereceksiniz.

Dramatik Durum 3

Uzun zamandır hayalini kurduğunuz yurtdışındaki zincir şirketten çok iyi bir maaş ve pozisyon ile iş teklifi aldınız. Babanız ise, tek başına büyüttüğü oğlunun biran önce mezun olmasını ve aile şirketinin başına geçmesini bekliyor, oğlunun vatana millete hayırlı olması, doğduğu büyüdüğü ülke için çalışmasının hayalleri kuruyor. Babanız ile konuşmak üzere odaya giriyorsunuz.

6.Etkinlik

Lider katılımcıları 1.2.3.4 şeklinde sayarak 4 gruba ayırır. Gruplar bir araya gelir ve her gruba ön yüzü kapalı olan bir fotoğraf bırakılır. Liderin yönergesi ile aynı anda fotoğraf açılır ve fotoğraflar katılımcılar tarafından incelenir, bu kişiler kim, ne yapıyor, nerede olabilir, nereye gidiyorlar? Soruları yöneltilir ve gruplar, bu durum, kişi/kişilere ilişkin, sorulardan yola çıkarak, zihinlerinde beliren hikâyeler doğrultusunda vücut formları ile sessiz, sözsüz ve devinimsiz olarak 3 adet donuk imge canlandırır.

Ara Değerlendirme: Lider, her canlandırma sonrası katılımcılara ve gruplara, ilgili canlandırmalara ilişkin olarak, ne anlatmak istediklerini, katılımcıların nasıl hissettiklerini, düşüncelerini sorar.

7.Etkinlik (ALTERNATİF ETKİNLİKTİR)

Lider katılımcılara aynı gruplarla çalışmak üzere, fotoğraftan yola çıkarak, oluşturdukları donuk imgelerden birini seçmelerini ve kısa bir canlandırma yapmalarını söyler.

C-Değerlendirme/Tartışma

Katılımcılar mekân içerisinde çemberde buluşurlar. Lider katılımcılara, atölyeye ilişkin olarak, geçen süreçte yaşadıkları değişimler ve farkındalıklar, kavramlara ilişkin görüşlerini sorar. Atölye başlangıcında doldurdukları tanım kâğıtları geri dağıtılır ve atölye sonunda, yaptıkları tanımlara ilişkin var ise ekleme yapmaları istenir.

EK-1

Lütfen aşağıdaki kavramları tanımlayınız.
GÖÇ:
GÖÇMEN:
MÜLTECİ:
SIĞINMACI:

EK-2 Etik Kurul Kararı

ANKARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ALT ETİK KURULU
KARAR ÖRNEĞİ

Karar Tarihi : **31/05/2021**
Toplantı Sayısı : **10**
Karar Sayısı : **189**

189-Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Şevin Fatma Yılmaz**'ın "Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongrelerinin, Farklı Ülke Eğitmenlerinin Atölyeleri Kapsamında İncelenmesi" başlıklı tezi ile ilgili "İnsan Üzerinde Yapılan Klinik Dışı Araştırmalar Başvuru Formu" Etik Kurulumuzca incelendi.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi **Şevin Fatma Yılmaz**'ın "Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Kongrelerinin, Farklı Ülke Eğitmenlerinin Atölyeleri Kapsamında İncelenmesi" başlıklı tezinin, insan üzerinde yapılan bir çalışma olmaması nedeniyle etik kurul onayına ihtiyaç duymadığına oy birliği ile karar verildi.

BENZERLİK BİLDİRİMİ

"Türkiye'de Düzenlenen Uluslararası Eğitimde Yaratıcı Drama Seminer ve Kongrelerinin, Farklı Ülke Eğitmenlerinin Atölyeleri Kapsamında İncelenmesi" başlıklı tezimin ana bölümü (ön bölüm, kaynaklar ve ekler hariç) Turnitin İntihali Engelleme Programı aracılığıyla incelenmiş ve ilgili rapor danışmanım tarafından da kontrol edilmiştir. Kontrol sırasında (1) "Beş sözcükten daha az olan benzeşmeler" (2) "Kaynaklar" (3) "Doğrudan Alıntılar" dışarıda tutulmuştur. Benzerlik kontrolüne ilişkin rapordan elde edilen sonuçlar aşağıda sunulmuştur.

Rapor Tarih	: 05-Eki-2022 07:22ÖS (UTC+0300)
Gönderim Numarası	: 1917417888
Sayfa Sayısı	: 242
Sözcük Sayısı	: 60,953
Karakter Sayısı	: 450,593
Benzerlik Oranı	: %8
Savunma Tarihi	: 07.09.2022

Yukarıda belirtilen sonuçları gösteren Turnitin İntihali Engelleme Programı'na ilişkin orijinal raporu, sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapmaksızın bu beyanım ekinde Enstitüye teslim ettiğimi, tezimin %10'dan fazla benzerlik oranı içerdiğinin belirlenmesi durumunda, bundan doğabilecek tüm yasal sorumluluğu kabul ettiğimi bildirir, saygılarımı sunarım.

Öğrencinin Adı Soyadı: Şevin Fatma YILMAZ

Tarih: 05.10.2022

İmza:

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSELBİLGİLER

Adı/Soyadı	Şevin Fatma YILMAZ
Uyruğu	T.C
Doğum Yeri	Ankara

EĞİTİM

Y. Lisans Öğrenimi	Ankara Üniversitesi/Güzel Sanatlar Eğitimi Tezli Yüksek Lisans
Lisans Öğrenimi	Gazi Üniversitesi, İİBF- Uluslararası İlişkiler
İkinci Üniversite/Ön lisans	Anadolu Üniversitesi /İkinci Üniversite-Adalet Atatürk Üniversitesi / İkinci Üniversite-Çocuk Gelişimi 2. sınıf
Lise Öğrenimi	Bahçelievler Deneme Lisesi

İŞ DENEYİMİ

2011/2018	**Fibabanka A.Ş**
	KOBİ bankacılığı-Portföy Yönetmeni/Şube Müdür Yardımcısı

2007/2011	**Finansbank A.Ş**
	KOBİ bankacılığı-Portföy Yetkilisi

2006/2007	: **Türk Hukuk Enstitüsü**
	Araştırmacı /Leonardo Da Vinci Eğitim Ve Kültür Topluluk Mesleki Eğitim Eylem Programı bünyesinde, A tipi hareketlilik proje kapsamında Türk Hukuk Enstitüsü ortaklığında yapılan AB Hukuku Eğitimi ve AB proje deneyimi paylaşımı (Şubat 2006) projesi. Proje Ulusal Ajans tarafından yürütülmeye değer görülmüş ve desteklenmiştir.
Yabancı Dil	**İngilizce**
İletişim	